

ЕМАС

КРИМИНАЛЕ

Карин Фосум

Който се страхува от мечки...

Третият случай
на инспектор СЕЙЕР

КАРИН ФОСУМ

КОЙТО СЕ СТРАХУВА ОТ

МЕЧКИ...

ТРЕТИЯТ СЛУЧАЙ НА

ИНСПЕКТОР СЕЙЕР

Превод: Ева Кънева

chitanka.info

Момче на тийнейджърска възраст влиза запъхтяно в полицейския участък на малък норвежки град и с див от ужас поглед съобщава, че е открило обезобразения труп на стара жена. Убийството е станало в дома й, който се намира извън градчето, край гората. Сред дърветата момчето е забелязала притаен местния шизофреник, Ерки, който явно е избягал от клиниката за душевноболни.

На другата сутрин — въоръжен мъж ограбва местния клон на банка. Крадецът взема заложник и избягва в посока на гората. Но със заложника нещо не е наред — нито хленчи, нито говори и явно не разбира какво става с него. Планът на крадеца започва да се пропуква...

Всички са убедени, че убиецът на старата жена е Ерки. Освен неговата лекарка и инспектор Сейер...

Въпросът кой е убиецът виси до самия край на романа. Карин Фосум поддържа по брилянтен начин напрежението, за да ни покаже накрая, че нещата рядко са такива, каквито изглеждат на повърхността.

Професионална медицинска сестра, Карин Фосум работи години в психиатрична клиника, откъдето може би усвоява умението да създава изключителни в психологическо отношение образи. Днес тя е известна в родината си Норвегия като „Кралицата на криминалния роман“, удостоювана е с множество национални и международни награди, включително с Наградата за най-продаван криминален роман от чужд автор в САЩ.

Мразя хората чисто и просто защото съществуват, и им завиждам от дъното на душата си, когато ги виждам как се движат из собствената си страна.

А аз, побъркания, си седя в моя леден блок и си водя подробни записи за всички враждебни постъпки, които хората насочват точно срещу мен.

А в тъмното пространство на мъста израства световен повелител.

Елгард Юнсон

На Кари

Между дърветата се процеждаше ослепителен лъч.

Шокът го накара да спре. Чувстваше се неподготвен. Стана от дюшека. Все още полузаспал, мина бавно през тъмната къща и стъпи на каменното стълбище. Слънцето го порази.

Прободе очите му като шило. Той рязко вдигна ръце да закрие лицето си, но светлината продължи да навлиза в хрущялите и костите му, проникна чак в тъмните дебри на черепа му. Вътре всичко стана ослепително бяло. Мислите се разлетяха във всички посоки, разпаднали се на атоми. Искаше му се да изкреши, но това не му беше присъщо, смяташе го под достойнството си. Затова просто стисна зъби и застана неподвижно на стълбите. Всеки момент ще се случи нещо. Кожата на главата му се опъна, усети усиливащо се гъделничане. Разтреперан, той хвана главата си с две ръце. Очите му се раздалечиха, ноздрите му се разширеха и достигнаха големината на ключалки. Изстена тихо, опита се да се събере, но не можеше да спре отприщилата се стихия. Чертите му бавно се заличиха. Остана само гол череп, покрит с бяла, прозрачна кожа.

Той се бореше усилено и пъшкаше тихо, опитваше се да докосне лицето си, да провери дали си е на мястото. Носът му стана мек и

противен. Отдръпна ръката си. И малкото, останало непокътнато, бе обезобразено. Усети как носът му се разлива и се обезформя като изгнила слива.

После изведнъж всичко отшумя. Той си пое внимателно въздух, усети как всичко по лицето му отново си идва на мястото. Премига няколко пъти, отвори уста и я затвори, но когато понечи да влезе, усети пробождане в гръденния кош: острите нокти на невидимо чудовище. Той се сви, обгърна се с ръце, за да противодейства на силата, която все по-силно дърпаща кожата на гърдите му. Зърната на гърдите му изчезнаха под мишниците. Кожата по голото му тяло изтъня, вените изпъкнаха като възлести кабели, в които пулсира черна кръв. Преви се почти надве, усещайки неизбежността на идващото.

Неочаквано се пръсна като трол на слънце. Вътрешностите и червата му се разляха. Мъчеше се да ги задържи по местата им, хващащ болезнените им краища и ги събираще, но те потичаха между пръстите му и се изливаха пред краката му като карантия на заклано животно. Сърцето му продължаваше да бие бясно, затворено зад ребрата. Дълго хлипа така, превит надве. Коремната му кухина се изпразни. Отвори едното си око и хвърли боязлив поглед надолу. Вече не течеше. Непохватно започна да събира вътрешностите си. С едната си ръка ги тъпчеше, където свари по себе си, а с другата ръка придържащ кожата си, та да не изтекат отново. Органите му вече бяха разместени, образуваха се подутини там, където не трябва, но ако успее да накара раната да се затвори, никой няма да разбере. Знаеше, че не е като другите, но не му личи на пръв поглед. Стискаше здраво кожата с лявата си ръка, а с дясната тъпчеше вътрешностите. Накрая прибра по-голямата част. На стълбите остана само малка локва кръв. Притисна силно раната и усети как всичко започва да се затваря. През цялото време дишаше повърхностно, за да не се разтвори пак. Все още стоеше неподвижно на стълбите, а слънцето пронизваше гората с белия си, остьр като меч лъч. Но той си възвърна целостта. Всичко премина бързо. Не биващ да излиза от колибата на слънце, без да се замисли. Винаги се движеше из различно пространство, виждаше света през тъмен воал, който отнемаше остротата на светлината и на звуците във външния свят. Успяващ да задържи воала, стига да се концентрира. Сега обаче забрави. Изтича навън безгрижно като дете.

Наказанието му се стори незаслужено тежко. Докато спеше върху миришещия на гнило дюшек, сънува нещо, стресна се, стана и забрави да внимава. Затвори очи и извика отделни картини от съня пред очите си. Сънува майка си, просната до най-долното стъпало. От устата ѝ бликаше алена, топла кръв. Дебелото ѝ, обло тяло с бяла престилка на големи цветя напомняше на съборен съд, от който изтича червен сос. Помнеше гласа ѝ, винаги следван от плътен звук на флейта.

Бавно се върна в къщата.

Това е историята на Ерки.

Започна, когато той напусна психиатричната клиника в три през нощта. Няма да го наричаме лудница, Ерки, и макар че ти отчасти имаш право да му даваш каквите имена си пожелаеш в личната ти вселена, все пак си длъжен да се съобразяваш с останалите и да му избереш друго наименование. Това поведение е белег на учивост или, ако така ти харесва повече, на тактичност. Чувал ли си за подобно нещо?

Боже опази, тя говореше толкова умело, сякаш от устата ѝ капеше олио. След думите тойолови звука, идващ от гърлото ѝ: пронизителен електрически орган.

Нарича се „Пътеводителя“, каза той тогава и се усмихна кисело. Ние в „Пътеводителя“ сме едно голямо семейство. Телефонът звъни, Пътеводителю, моля! Бихте ли взели писмата на „Пътеводителя“?

Точно така. Въпрос на навик е. Всички тук трябва да се съобразяват.

Не и аз, намусено възрази той. Мен ме вкараха насила, по пети параграф. Представлявам опасност за себе си, а вероятно и за останалите.

Той се наведе напред и прошепна в ухото ѝ: *Благодарение на моето нещастие на вас ще ви повишат заплатата.*

Сестрата се разтрепери. По време на нощните дежурства се чувстваше най-слаба. Този период — между нощта и утрото — представляваше сива времева зона, когато птиците мърквача и човек нямаше как да бъде сигурен дали някога пак ще пропеят. Можеше да се случи какво ли не, без тя да разбере. Тя леко се отпусна, обзета от внезапно безсилие. Нямаше енергия да понесе болката му, да си спомни кой е той, да се почувства отговорна за здравето му. В момента той ѝ се стори просто отблъскващ, обсебен от самия себе си и грозен.

Ясно ми е, изсьска тя. Но все пак си тук от четири месеца и, доколкото виждам, не се оплаква.

Тя произнесе думите си с уста, изострена като човката на кокошка. Органът иззвири писклив акорд.

И така, той избяга. Оказа се фасулска работа. Нощта беше топла, а прозорецът зееше открайнат с петнайсет сантиметра. Наистина, беше закрепен за перваза с метална скоба, но той разреши проблема, като я махна. За целта използва катарамата на колана си. Лесно разви

болтовете от прогнилото дърво. Сградата беше на повече от сто години. Стаята на Ерки се намираше на първия етаж. Лек като перце, той скочи от прозореца и се приземи на ливадата.

Не мина през паркинга, а пое навътре в гората, към езерото, което наричаха Кладенец. Нямаше никакво значение къде отива. Важното беше, че се махна от „Пътеводителя“.

Езерото беше красиво. Не се преструваше на нищо различно, просто си лежеше, а повърхността му не потрепваше. Не помръдваше, но изглеждаше открито и спокойно. Не го отблъскваше, не го примамваше. *Не го засягаше. Просто съществуваше.* Психиатричната клиника се намираше на един хвърлей оттук, но не се виждаше заради дърветата. Нестор го помоли да поспрат, Ерки се съгласи. Вторачи се в черния Кладенец. Веднага се сети за Турмуд, когото откриха на това място, с лице, забито във водата, с неизменните му ръкавици, а русата му коса се бе разпилияла в тъмнозеленото езеро. Не изглеждаше хубав, но той никога не е бил такъв. Беше дебел и тежък, с бледи очи, а и беше глупав. Представляваше отвратителен, тълст като пудинг тип. Постоянно обикаляше и молеше за прошка, страхуваше се да не зарази останалите, боеше се да не им пречи, да не би някой да усети лошия му дъх. Господ вече прибра този нещастник. Сигурно сега се возеше върху облаците, а и най-сетне се бе отървал от тесните си ръкавици. Вероятно там е срещнал майка си, разположила се на съседния облак. Той обичаше майка си. При мисълта за неспокойните очи на Турмуд и русите му мигли гърлото на Ерки се сви. Той направи няколко ядосани, отривисти движения със слабото си тяло и продължи напред.

Тъмната фигура се открояваше ясно на светлозеления фон, но никой не го забеляза. Останалите спяха. Друг зае мястото на Турмуд. След самоубийството споменът за него се сведе до практическата страна на отсъствието му: свободно легло. „Какво удивително преображение наистина“ — помисли си той. Турмуд вече не беше Турмуд, а празно легло с опънати чаршафи. Заслуша се в гласа и леко кимна. После продължи да се тъти навътре в гъстата гора. Когато дежурната сестра най-сетне открехне вратата на стаята му, той вече ще е натрупал

преднина от два часа по шосето. Тя няма да посмее да предаде разговора им. „Не, не съм забелязала нищо необичайно, той се държеше както обикновено.“ Слънцето вече се бе изкачило на небето и сигурно огряваше лицето ѝ през прозореца на кабинета, където провеждаха сутрешното си съвещание. Думите горяха в гърлото му като киселина.

Подмина конната база. Чу как големите, тъмни животни драсят неспокойно с копита. Едно го забеляза и изпръхтя силно. Той ги погледна с крайчеца на окото си и усети непреодолим копнеж да бъде част от тях. Май никой не отива при коня с въпроса: Кой си ти? Конят носи товар, колкото може да издържи, а после му дават почивка. Болния, немощен кон го убиват с куршум в челото. Съвсем просто е. Ден за ден. Разхожда се в оградена територия с дете на гърба. Пие от стара вана. Заспива прав с провисната глава. Прогонва с опашката си насекоми, докато удари последният му час.

Повървя известно време по пътя. Съвсем скоро хората ще изпълзят изпод завивки и чаршафи. Ще се появят от мравуняци и храпули. Усещаше наближаващия час като трептение във въздуха. Не след дълго колите ще плъзнат по улиците. Ерки ускори крачка. Найдобре пак да навлезе навътре в гората. Макар и рядко, вдигаше глава. Треперещата гора му допадаше, радваше се на трепкащата през листата светлина и вдишваше с пълни гърди мириса на трева. Чуваше се приятният шум от стъпкани клонки и меко огъващ се под краката му пирен. В земята като забити стърчаха сиви и суhi дървета. Той отскубна папрат с корена. Вдигна я пред очите си и промърмори: Корен, стъбло и лист. Корен, стъбло и лист.

Най-сетне се измори. Надалеч забеляза било на планина, а под него — тъмна сянка. Насочи се натам и се сви на кълбо в тревата. През цялото време се ослушваше за гласа. Той жужеше равномерно, приятно като електроцентрала. В джоба си носеше бурканче с капачка на винт. „Сънят е брат на Смъртта“ — помисли си той и затвори очи.

Намираше се в подножието на плато.

Само Ерки беше в състояние да върви така — тежко, накуцвайки като простиеляна сврака, но бързо. Всичко по него се разяваше свободно: дългата коса, разкопчаното яке, разкроените панталони, които от доста отдавна не бе събувал. Старият полиестер вонеше на пот и урина. Той вървеше с наклонена глава, като че ли имаше скъсано

сухожилие на врата. Рядко вдигаше очи. Ходеше, забил упорито поглед в земята. Виждаше единствено как се движат собствените му крака. Сякаш вървяха от само себе си. Нямаше нужда от цел, можеше да върви часове наред, без да се измори. Крачеше упорито като пластмасова кокошка с ключ на гърба.

Беше двайсет и четири годишен, с тесни рамене, но с изненадващо широк ханш. Поради наследствена предразположеност имаше проблеми с тазобедрените стави. Затова докато вървеше, люлееше много особено хълбоци, все едно носи нещо гадно на гърба си и иска да го махне. Заради специфичната му походка мнозина го оприличаваха на вешница. Вратът му също беше по-тънък и по-дълъг от обичайното за мъж. Учудващо беше как изобщо издържа тежестта на главата му. Не че тя беше кой знае колко голяма, но съдържанието ѝ не бе никак леко.

Ерки тежеше само шейсет килограма — ядеше съвсем малко. Трудно вземаше решение какво да избере. Хляб или корнфлейкс? Салам или хамбургер? Ябълка или банан? Как постъпват всъщност хората, когато се налага да направят житетски избор? Откъде знаят със сигурност, не са взели правилното решение?

В джоба си носеше бурканче с капачка на винт, съдържащ всичко необходимо, та краката му да се подчиняват, а мислите му да се подреждат в приемливи редици, докато се шляе нагоре-надолу по коридора на „Пътеводителя“, в автобуса, във влака или на разходка по шосето.

Когато не беше в движение, лежеше неподвижно и си почиваше.

Косата му — дълга, черна, буйна — висеше като мръсен пискюл пред лицето му. По кожата му имаше следи от пъпки. Появиха се, когато беше на тринайсет, и набъбнаха като малки вулкани. Той престана да се мие. Пъпките лъсваха след обливане с вода и сапун. Не си личаха, щом най-горният слой от кожата се покриеше с прах и мазнина. Под непокорната коса бегло се виждаше издължено, тясно лице с изпъкнали скули и тънки черни вежди. Очите, хълтнали дълбоко в орбитите, представляваха нещо уникално и най-често избягваха зрителен контакт. Но ако се случеше някой да улови погледа им, започваша да блестят с бледа светлина. Винаги гледаше събеседника си изпод вежди. Заради косата и дрехите кожата му беше бяла въпреки слънчевото лято. Панталоните му се бяха свлекли на

хълбоците, придържани от кожен колан. Катарамата представляваше месингов орел, взрян в невидима плячка, например нищожния полов орган на Ерки, скрит в изпоцапаните панталони. Недостатъчно развит за мъж на неговата възраст, никога не бе влизал в жена. Никой не знаеше това, а самият Ерки изтласка от съзнанието си този болезнен факт и даде предимство на други, по-важни неща. А и орелът изглеждаше много внушително, поклащайки се в такт с хълбоците на Ерки, и вероятно би могъл да подведе хората, че инструментът му действително е като хищник.

Навън цареше тишина и жега. От двете страни на пътя се разстилаха жълти нивя, докъдето ти видят очите. Отдалеч се задаваше девойка с детска количка. Тя забеляза черната, клатушкаща се фигура и осъзна, че е принудена да се размине с нея. Нямаше къде да свие встриани. Усети как тялото ѝ се напрегна с приближаването на странния индивид. Мъжът се клатеше и си пробиваше път напред. От фигурата му лъхаше едновременно страх и агресивност. Тя реши да не го поглежда в очите, а само да мине покрай него възможно най-бързо, най-добре с равнодушно, надменно изражение. В никакъв случай не бива да издава страха си, защото той би подушил уплахата ѝ като нападателно настроено куче.

Девойката беше руса и красива, пълна противоположност на Ерки. Дори през воала той я виждаше като ярка светлина. Тя стискаше здраво количката. Буташе я невротично пред себе си като щит, сякаш беше склонна да пожертва съдържанието ѝ, за да спаси собствената си кожа. Така си мислеше Ерки. Дълго време той вървя, потънал в терзанията си, а сега забеляза подтичващото създание с периферното си зрение. Тя изглеждаше толкова незначителна, като подмятана от вятъра бяла хартия. Той не вдигна глава. Отдавна бе регистрирал очертанията и движенията на идващото отсреща момиче. От всички неща в представите на Ерки девойка с детска количка беше едно от най-жалките. Той не схващаше как така по лицата им се изписва такова идиотско, непресторено блаженство, след като изхвърлят от тялото си дете. Въпреки милиардите страдащи по земята въпросното събитие променяше целия им светоглед. Този факт надхвърляше разума му. Без дори да я удостои с поглед, си зададе следния въпрос: лоши намерения или никакви? За Ерки добри намерения не съществуваха. А и него не можеха да го излъжат. Врагът не се познава по външното,

повърхностното. Ами ако под бебешката завивка момичето е скрило нож? Ерки си представи предмет с раздвоено острие и назъбен ръб. Човек никога не знае.

Разминаха се. В същия миг Ерки чу дрънчене на стъклени дрънкулки. Момичето стисна конвулсивно дръжката на количката. За малко тя вдигна очи. За свой ужас забеляза странната светлина в очите му, а под откопчаното му яке прочете надписа на тениската му:

УБИВАЙ ДРУГИТЕ

Зловещият призив се запечата в паметта ѝ. И така тя по-късно се превърна в един от очевидците, докладвали в полицията, че са видели издирвания мъж точно в този ден, точно на това плато.

Останалите винаги го преследваха. Не само искаха да се гаврят с опустошеното му тяло, където органите се намираха в пълна бъркотия, и с каменното му сърце, треперещо зад решетка от кости, ами и искаха да проникнат в него. В тайната стая с ослепителната лампа. Обличаха злите си намерения в красиви думи, дрънкаха за благословията на действителността и за вълнуващото предизвикателство да бъдеш част от общност. Направо не се издържаше.

А той не искаше това!

Той поклати объркано глава. Мислите му се щураха неконтролирамо и го смущаваха през цялото време. Отново се замъкна в стаичката и се строполи върху мръсния дюшек. Радваše се, задето избяга от задушаващата го клиника и задето откри тази изоставена къща. Лежеше настрани със свити колене, с ръце, мушнати между бедрата, и буза, долепена до мухлясалия дюшек. Вторачи се навътре в себе си, в мрачното, прашно мазе, където тясна дупка на тавана пропускаше лъч приглушена светлина. Той образуваше кръгло, светло петно върху каменния под. Там седеше Нестор. До него имаше изтърбушено палто с напълно невинен вид, като нещо забравено, но Ерки не беше вчерашен. Дълго време лежа, изчаквайки, после отново заспа. Раната имаше нужда от време, за да зарасне. Докато тя заздравяваше, той си мечтаеше наум. След наказанието винаги

получаваше утеша и я приемаше. Това представляващо част от сделката. В шест часа и три минути сутринта на четвърти юли начеваше ужасна жега.

Къщата се появи изненадващо, сгущена в гъстата гора. Мястото стоеше необитавано от няколко десетилетия. Въпреки това се намираше в учудващо добро състояние, макар че случайно минаващи оттам скитници отдавна се бяха постарали да повредят по-голямата част от обзавеждането. Къщата бе подслоняvalа доста такива хора за кратко, а те слагаха отпечатък върху разнебитените стаи и оставяха след себе си празни бутилки.

Известно време постоя в гората, загледан в дървената къща с малък двор с избуяла трева. Предпазливо натисна дръжката на тежката врата. Застана на прага и подуши в къщата. Намери кухня, всекидневна и две малки стаи, а на единия нар бе сложен стар дюшек с кариран калъф. Той се промъкваше от стая в стая и се оглеждаше. Вдишваше мириса на старото дърво. В тази къща Ерки се чувстваше по-близо до предците си, отколкото имаше представа. Къщата представляваше стара планинска хижа, построена върху древните останки от едно от многото финландски селища от седемнайсети век. Докато обикаляше, той се ослушваше внимателно за звуци, идващи от безмълвните стени. Като че ли тук се беше случило нещо. В стените се бе загнездила ярост. По много от дебелите дървени трупи стърчаха отломки като от огромни рани, сякаш някой им се бе нахвърлил с брадва. Нямаше непокътнати прозорци. По напуканите рамки стърчаха само отделни парчета стъкло. През ума му мина едно-друго. Нямаше начин дотук да се стигне с кола, а доколкото знаеше, никой не го бе видял, когато се отклони от пътя и започна да се катери по склона. Нямаше часовник, но знаеше, че е вървял точно половин час, след като кривна от главното шосе. Не се притесняваше, задето няма храна и дрехи. Мъчеше го само жажда. Раздвижи енергично челостите си, за да произведе малко слюнка. Задъвка си езика.

После отиде в стаята, някогашна кухня, и отвори наслуки няколко чекмеджета. Дръжките им липсваха и се наложи да драчи с дългите си нокти, за да ги издърпа. Намери вилица със счупени зъбци и пакет стеаринови свещи. Трохи и паяжини; капачки от бутилки бира; празна кибритена кутия. Пред счупения прозорец на кухнята висяха парчета от тюлени завеси и когато ги хвана, те се разпаднаха на прах в ръцете му. Върна се във всекидневната. Стаята имаше прозорец към двора и още един на отсрещната стена с изглед към езеро. До стената бе разположен стар диван със зелено покривало на възелчета, а на

срещуположната стена — голям шкаф. Отвори го и надникна. Вътре нямаше нищо. Дъсченият под беше изпоцапан с нещо лепкаво. Той предпазливо се отпусна на дивана. Перушината изскърца и от похабеното покривало се вдигна облак прах. Промени си решението и влезе в първата стаичка, при нара с дюшек. Съблече си якето и тениската и легна. Спа в несвяст цяла вечност. Когато най-после се събуди, беше забравил къде се намира, а и бе сънувал разни неща. Затова допусна огромната грешка да излезе направо под слънцето, без преди това да се замисли. Унизително беше да чегърта собствените си вътрешности от стълбите, докато слуша злобния смях на Нестор и червата му плъзват между пръстите му като змийско котило.

Събуди се за втори път. Внимателно се надигна и огледа стаята. Попипа гърдите си с ръка, да провери дали са цели. Останал бе само червен, назъбен белег. Започващо от средата между зърната на гърдите му и стигаше чак до пъпа. Слънцето се бе издигнало. Той стана от нара. Стаята беше празна с изключение на една грубо скована нощна масичка, подобна на сандък. Изправи се бавно и тръгна. Издърпа чекмеджето. Докато се взираше в него, дискретно разтъркваше болезнено място на хълбока си. Явно бе заспал върху нещо твърдо и се беше натъртил. Затова се върна при нара и огледа дюшека. Напипа нещо твърдо. Повдигна го мнително и го обърна. От долната страна каририаният калъф бе пробит и част от дунапрена се подаваше навън. Мушна ръка в калъфа и бръкна надълбоко. Напипа нещо студено. Извади го и сеслиса. Не повярва на очите си. По странно стечание на обстоятелствата на това изоставено място в стар, плесенясал дюшек той откри револвер. Внимателно го хвана с две ръце и надникна в цевта. В началото оръжието му се струваше напълно непознат предмет, но когато го намести в дясната си ръка с пръст върху спусъка, го усети като нещо естествено. Каква сила имаше то! Цялата сила на небето и на земята. Лек повей, силен вятър и буря. Отвори го с любопитство и надникна в барабана. Там имаше само един куршум. Възбудено го извади и го огледа по-щателно. Куршумът беше дълъг, лъскав и с изненадващо закръглена форма. Отново го напъха в барабана и се зарадва, защото мястото пасваше идеално на големината му. Находката го подтикна да се огледа. Някой бе пренощувал тук и оставил

револвера. Стори му се озадачавашо. Вероятно въпросният тип е бил изненадан от някого и не е имал време да вземе оръжието със себе си. Може да изчака на друго място и да се върне да си го прибере. Револверът беше хубав. Ерки не разбираше от оръжия, но този му се стори едрокалирен и скъп. Прочете малките букви на ръкохватката: Колт.

— Ти как мислиш, Нестор? — тихо промърмори той, докато обръщаше оръжието.

После спря и го хвърли. То падна с трясък върху пода. Ерки изтича в кухнята и постоя там, вкопчен в плота. Трябваше да се сети по-рано, че Нестор ще му поднесе поредното си ужасно предложение. Чуваше ги как се смеят долу, в тъмното мазе, та пушек се вдига. После пак влезе в стаята и дълго гледа револвера. Най-сетне го набута обратно в дюшека. Не му беше нужен, той си имаше други оръжия. Реши да пообиколи къщата, тръгна от кухнята, мина през всекидневната и пак се върна обратно. През цялото време гледаше надолу, към мръсните дъски на пода. Те скърцаха с различни тонове. Докато се разхождаше из къщата, Ерки създаде цяла мелодия. Черната му коса, якето и панталоните му бясно се клатеха. Ръцете му сочеха надолу, но бяха стегнати и той извършваше ритмични движения с пръстите си в такт със скърцането на дъските. Ритъмът го погълна, той сновеше непрекъснато напред-назад, не беше в състояние да спре, а и не искаше. В опиянението си намери покой. То не изискваше от него нищо друго, освен да върви напред-назад с равномерни крачки и разперени пръсти на ръцете. Скръц, скръц, Ерки ходи, напред-назад, насам-натам, от стая в стая, бум-бам.

Нямаше представа колко време прекара в ходене, но накрая събра кураж и застана пред входната врата. Отвори я, първо много предпазливо. Слънчевите лъчи неудържимо обливаха къщата. Сведе очи и полека излезе на каменното стълбище. Направи няколко бавни крачки в тревата. Спря, подуши шишарките по дърветата, после стръковете папрат на земята. Корен, стъбло и лист. Най-сетне пое нанякъде. Не знаеше накъде, нито с каква цел. Нестор направляваше стъпките му надолу по склона, към населния район. Все още беше ранна сутрин. Най-бодрите хора, току-що подали крака изпод завивките, повдигаха завесите и посрещаха прекрасния ден. Топъл, слънчев, ослепително зелен. Оптимистично си правеха планове как ще

го оползотворят, защото времето беше чудесно, а лятото — твърде кратко. Такива мисли занимаваха и Халдис Хурн. Тя живееше сама в малко стопанство недалеч от старото селище на фините. Точно когато Ерки нагази в тревата, тя изхлузи нощницата през главата си.

И първата, и втората цветуща младост отдавна бяха отминали безвъзвратно. А и тя надебеля доста. Но за рядко срещаните души, лишени от предразсъдъци, тя представляваше приятна гледка: едра, закръглена, с високи гърди и побеляла плитка, спускаща се по гърба ѝ като дебело въже. Лицето ѝ беше кръгло и свежо, бузите — розови, а погледът ѝ бе запазил живата искрица въпреки възрастта ѝ.

Тя мина през всекидневната и кухнята и отвори вратата към двора. Вдигна лице към слънцето. Постоя на стълбите с притворени очи, облечена в карирана престилка и обута в дървени обувки. Чорапите стигаха до коленете ѝ. Не че ѝ беше студено. Просто според нея жените на нейната възраст не бива да демонстрират твърде много плът и въпреки че тук идваше само търговецът и то веднъж седмично, Господ Бог неотклонно следеше хорските дела. За добро или за зло, така да се каже, защото макар и да вярваше в него, се случваше да му се разгневи, а после да не го помоли за прошка. В момента Халдис наблюдаваше с удивление настъплението на глухарчетата. Целият двор беше осенен с тях. Сториха ѝ се избуяли като плевели, замърсяващи подреденото ѝ стопанство. Два пъти през лятото плевеше с мотика. Покосяваше растение след растение с отривисти движения. Обичаше да се труди, но от време на време се вайкаше, за да напомни на покойния си съпруг в какво затруднение я бе оставил, когато падна от трактора заради тромб с големината на оризово зърно, запушил кръвоносен съд. Въпреки всички опити на лекаря да ѝ обясни механизмите на болестта умът ѝ не побираше как е възможно този жилав, здрав мъж, тази канара от мускули, да се пречупи заради подобно нещо. За нея смъртта на съпруга ѝ си остана напълно необяснена, както летенето на самолетите или фактът, че чува ясно в слушалката жалния глас на сестра си Хелга чак от Хамерфест.

Налагаше се да започне с работата, преди да е станало твърде горещо. Намери мотиката и я изнесе на двора. Заслони лице с ръка и огледа площа, за да си изготви план. Реши да започне от стълбите и да

се движи ветрилообразно, покрай кладенеца, към навеса. В коридора намери кофа и гребло. Работеше по установен ритъм, копаеше упорито, с по два-три удара на растение, докато капна от умора. После, по-спокойно, започна да събира шумата, да я тъпче в кофата и да я изсипва в ямата за тор зад къщата. „От пръст сме създадени“ — помисли си тя и удари дъното на кофата, та да падне всичката шума. После продължи да копае. Широкият ѝ задник стърчеше, вирнат към небето, и се люлееше в такт с ритъма на мотиката. Престиликата на червени и зелени карета се развояваше леко под слънцето. По челото ѝ се стичаха капки пот, а плитката през цялото време се удряше в рамото ѝ. Обикновено я закрепяше на главата си, навита на кок като лъскава змия, чак след като си направеше сутрешния тоалет.

Обичаше звука на острата като брадва мотика, срязваща тревата. Сама я наточи. Понякога удряше камък и се тюхкаше при мисълта за острия ѝ ръб. Плевелитепадаха един по един, покосени като убити войници на бойното поле. Тя не пееше, дори не си тананикаше. От една страна, работата изискваше доста усилия, а от друга, не искаше Създателят да си помисли, че животът ѝ е песен, защото това не отговаряше на истината. Едва когато приключи с двора, ще се измие и ще си направи закуска. Представи си как ще подреди на масата домашно приготвените хляб и сирене.

Изправи се. Над върховете на дърветата изписаха птици. Стори ѝ се, че чува свистене, сякаш нещо се провря през листата. После настъпи тишина. Но въпреки това тя се вторачи нататък, открадна си миг почивка и плъзна поглед над гората, където познаваше всяко дърво. Сред черните стъбла мерна нещо тъмно. Досега не го бе забелязвала. Стори ѝ се необично.

Тя го фиксира с поглед и се вторачи нататък, но тъй като то не се движеше, реши, че ѝ се е привидяло. Очите ѝ се спряха на кладенеца. Тревата около капака му беше пораснала, избуяла. Най-добре да вземе градинарската ножица и да я подкастри. После се наведе и продължи в същия дух, но обърната с гръб към стълбището и вратата. Усещаше как слънцето я грее въпреки ранния час. Широкият ѝ задник се напече, от вътрешната страна на бедрата ѝ потекоха струйки пот и я загъделичкаха. Така живееше Халдис Хурн. Разрешаваше проблемите си един по един, без да се оплаква. Спадаше към хората, които не задават въпроси към Мирозданието, нито питат какъв е смисълът на

живота. Не беше редно, а и тя се боеше от отговора. Продължи да копае, а задникът ѝ да се тресе. Горе на склона, скрит зад едно дърво, я наблюдаваше Ерки.

Жената го очарова. Изникна от земята точно като огромните ели. Зад нея чуваше звука на самотен, величествен тромбон. Дълго стоя така, изпивайки я с очи: обли рамене, повдигаща се от вятъра рокля. Виждал я бе и преди. Тази жена живееше сама — Ерки го знаеше. Разговаряше рядко и слушаше само вятъра и крясъците на свраките. Той направи няколко крачки. Изпукаха клонки. Звукът от мотиката се усили. Той прикова поглед в грубите й ръце с дебели пръсти. Мотиката посичаше тревата със страшна сила. В това нямаше нищо женствено. Той продължи да върви, вече напълно безшумно, и забеляза, че жената постепенно усеща приближаването на живо същество. Ритъмът ѝ на работа се промени. Първо се забави, после се ускори, сякаш за да прогони някакво опасение от предстояща случка. После тя спря и се поизправи. Внезапно го забеляза. Тялото ѝ се вцепени, извито като дъга, с тресящи се гърди. Между тях затрептя изплашена струна. Ръцете ѝ се вкопчиха в мотиката. За миг очите ѝ се уголемиха, после се стесниха и възприеха сувор израз. Халдис не беше страхлива жена, но в момента нещо я изплаши.

Той се сепна. Жената не смееше да продължи работата си. Той искаше единствено да я гледа как извършва тази обикновена дейност, да следи как задникът ѝ се клати с определен ритъм. Но Халдис се изплаши. Ерки усети красноречивите сигнали, които тя изпращаше, и застинава със свити пестници, неспособен да помръдне. Погледът ѝ го срази като залп от стрели.

Слънцето продължи да се изкачва по небосклона. Печеше безмилостно над хора, животни и пукащи от суша гори. Шериф Гурвин седеше сам в кабинета си, потънал в размисли. Откопча си ризата и духна над гърдите си. По тялото му се стичаше пот. После се опита да издуха кичур коса от челото, но той отново се върна на мястото си. Гурвин се отказа и се помъчи да забави пулса си, като се съсредоточи върху някаква мисъл. Чувал бе, че така постъпвали някога индианците, но при него концентрацията само увеличи потенето. Навън някой си тътреше краката. Вратата се отвори и вътре колебливо влезе дебело дванайсетина годишно момче. Дишаше запъхтяно и спря насред стаята. В ръката си носеше плоска, сива кутия, наподобяваща куфар с малко необичайна форма. Навярно вътре носеше музикален инструмент, да речем арфа. Това момче обаче не приличаше на арфист, помисли си Гурвин. Огледа щателно новодошлия. Момчето действително беше невероятно дебело. Краката и ръцете му стърчаха от тялото като надути с газ. Сякаш всеки момент щеше да литне във въздуха. Тънки кичури от кестеневата му рядка и мазна коса се бяха полепили по челото. Момчето беше босо, облечено в избелели, отрязани над коленете като шорти дънки и изпоцапана тениска. Устата му зееше отворена от превъзбуда.

— Е?

Шериф Роберт Гурвин избута книжата настрани. Нямаше много работа през деня и се радваше на подобни посещения. В момента поглъщаше жадно с очи невероятната гледка пред себе си.

— С какво да ти помогна, момче?

Момчето направи крачка напред. Все още се задъхваше, явно в гърдите му имаше нещо, което трябваше да излезе, и то бързо. Гурвин очакваше инцидент от типа кражба на велосипед. Очите на момчето бяха влажни, а то трепереше неистово. Видът му предизвика в съзнанието на шерифа неволна асоциация с набъбнало топло суфле, извадено от фурната непосредствено преди да спадне.

— Халдис Хурн е мъртва!

Гласът на момчето се колебаеше между тънкия детски глас и пътния тембър на бъдещия мъж. Прозвуча като нелекуван бронхит. Започна ниско, но когато стигна до думата „мъртва“, премина във фалцет.

Шерифът вече не се усмихваше, а гледаше изумено божието творение пред себе си и се колебаеше дали е чул правилно. Премига и заглади космите си на тила.

— Какво каза?

— Халдис е мъртва. Лежи, просната на прага!

Момчето напомняше на храбър войник, дошъл сам до лагера, за да съобщи за ужасната загуба на цялата армия. Разтърсен от нещастието до дъното на душата си, той все пак бе запазил капка достойнство и се изправяше пред началството, за да обяви с каква цел е дошъл.

— Седни, момче! — повелително рече шерифът и кимна към свободния стол. Момчето не помръдна.

— Говориш за стопанката на малкото имение във финската земя, нали?

— Да.

— Оттам ли идваш?

— Минах покрай къщата ѝ. Лежи, просната на прага.

— Сигурен ли си, че е мъртва?

— Да.

Гурвин смръщи вежди. Тази жега е в състояние да убие кого ли не.

— Провери ли ѝ пулса?

Момчето се втренчи в него с невярващи очи, сякаш само при мисълта за подобно нещо му премаля. Поклати глава. При движението огромното му тяло се разтресе.

— Изобщо ли не я докосна?

— Не.

— Откъде тогава си сигурен, че е мъртва?

— Имам си причини — изпуфтя момчето.

Шерифът извади химикалка от джоба на ризата си и отбеляза нещо.

— Как се казваш?

— Снелинген. Каник Снелинген.

Шерифът премига. И момчето, и името му бяха страни и си подхождаха. Той записа името в бележника си и не издаде с нищо мнението си за избора на родителите му.

— Значи рожденото ти име е Каник? Не те наричат така на галено? Да не се казваш Карл Хенрик?

— Не, Каник.

Шерифът пише с големи, изящни завъртулки.

— Прощавай за реакцията ми — извини се учтиво той. — Просто името не се среща често. На колко години си?

— На дванайсет.

— Значи казваш, че Халдис Хурн е мъртва?

Каник кимна. Все още дишаше тежко и пристъпваше неспокойно от крак на крак. Куфарът се намираше на пода, до него. Бе целият облепен с ваденки. Гурвин забеляза сърце и ябълка, както и няколко непознати за него имена.

— Не ме будалкаш, нали?

— Не, за бога!

— За всеки случай първо ще ѝ се обадя по телефона.

— Както пожелаете. Няма да ви отговори!

— Седни, докато проверя — подкани го отново Гурвин.

За втори път му посочи стола, но момчето остана право. Гурвин си помисли, че седне ли веднъж, то едва ли ще успее да стане от стола. Намери номера на Халдис в указателя под името Турвал Хурн. Телефонът ѝ даваше свободно. Халдис беше възрастна жена, но въпреки това много пъргава. За всеки случай шерифът изчака. Времето беше великолепно. Може да е излязла на двора и да отнеме време, докато стигне до телефона. Момчето следеше действията му и постоянно си облизваше устните. През рядката му коса си личеше колко по-бледо е челото му в сравнение с бузите. Слънцето не бе успяло да го огре. Тениската му беше окъсяла и част от големия му корем се подаваше над шортите.

— Съобщих ви какво съм видял — задъхано напомни Каник. — Мога ли вече да си ходя?

— Не, за съжаление — отвърна шерифът и затвори слушалката.

— Никой не вдига. Нужно ми е да узная приблизително кога си минал покрай стопанството ѝ, защото съм длъжен да изгответя доклад. Може да се окаже важно.

— Важно ли? Та тя е мъртва!

— Нужен ми е час — спокойно настоя Гурвин.

— Не нося часовник. Нямам представа за колко време се слиза от двора ѝ до участъка.

— Как ти се струват трийсет минути?

— Почти през целия път съм тичал.

— Значи двайсет и пет.

Шерифът кимна към часовника и отбеляза още нещо на листа. Изобщо не можеше да си представи Каник да тича с висока скорост, камо ли с куфар в ръка. Вдигна отново слушалката и набра номера на Халдис. Изчака осем сигнала и пак затвори.

Всъщност изпита задоволство, защото случаят предлагаше нужната му порция откъсване от рутината.

— Мога ли вече да си тръгвам?

— Кажи ми телефонния си номер.

Изведнъж момчето започна да писука с тънък гласец. Двойната му брадичка се тресеше под кръглото лице, а долната устна трепереше. Шерифът изпита съчувствие към него. Май действително нещо се бе случило.

— Да се обадя ли на майка ти да дойде да те вземе? — тихо предложи той.

— Живея в детско-юношеския дом — подсмъръкна Каник.

Това сведение накара шерифа да го погледна с нови очи. Над тях сякаш се спусна мембрана и Каник ясно забеляза как в умствената си картотека Гурвин го премести в секция „неблагонадежден“.

— Така ли?

Гурвин си позволи да изпуква всичките си пръсти един след друг и накрая кимна тежко.

— Да се свържа ли с персонала?

— Нямат достатъчно хора. Само Маргюон е дежурна.

Той отново започна да пристъпва от крак на крак и продължи да подсмърча. Шерифът внезапно омекна.

— Халдис Хурн беше възрастна жена — опита се да го утеши той. — Старците умират. Такава е логиката на живота. Сигурно не си виждал досега мъртвец?

— Току-що видях!

Гурвин се усмихна.

— По принцип просто заспиват и не се събудят. Например, докато седят на люлеещия се стол. Няма нищо страшно. Не е причина

да будуваш нощем. Обещаваш ли да не се плашиш?

— Там горе имаше и друг човек — внезапно съобщи Каник.

— До стопанството ли?

— Ерки Юрма — прошепна момчето, сякаш изрече ругатня.

Гурвин го изгледа удивено.

— Беше се скрил зад едно дърво, точно до навеса. Но аз го видях много ясно. После се скри между дърветата.

— Ерки Юрма? Няма начин — поклати глава Гурвин. — Преместиха го в клиника за душевноболни. От няколко месеца е там.

— Значи е избягал.

— Ей сега ще проверя — решително заяви шерифът, но прехапа долната си устна. — Разговаря ли с него?

— Да не сте луд!

— Ще проверя, но първо ще отида при Халдис.

Той оставил сведенията за Ерки на заден план. По природа не беше суеверен, ала започна да усеща защо някои хора се поддават на подобни настроения. Ерки Юрма се промъква между дърветата, а Халдис е мъртва или най-малкото в безсъзнание. Звучеше му познато. Нищо ново под слънцето.

Внезапно му хрумна нещо:

— Защо мъкнеш този куфар? Нали не репетирате насред тъмната гора?

— Не — отвърна Каник и се разкрачи над куфара, сякаш се боеше да не му го конфискуват. — Това са просто разни неща, които разнасям навсякъде със себе си. Обичам да ходя из гората.

Шерифът го изгледа изпитателно. Внезапно момчето заприлича на кълбо от непокорство, но под него прозираше страх, сякаш нещо го бе разтърсило до мозъка на костите. Гурвин се обади в изправителния дом за проблемни деца и поиска да говори с управителката. Накратко я въведе в ситуацията.

— Халдис Хурн? Мъртва на стълбите? — Гласът ѝ изтъня от съмнения и тревога. — Не знам дали Каник си измисля. Всички послъгват, когато им изнася, а сред увъртанията се вясва и по някая истина. Със сигурност днес вече успя да ме преметне веднъж, защото очевидно е взел лъка, макар че му е разрешено да го използва само в присъствието на възрастен.

— Лък? — с недоумение повтори Гурвин. — Ама той носи никакъв куфар?

Шерифът хвърли поглед към момчето и към предмета между краката му.

— Именно.

Каник схвана за какво си говорят и стисна куфара още по-силно между краката си.

— Вътрешно има лък от фибростъкло с девет стрели. Мотае се из гората и стреля по враните.

Гласът на управителката не беше строг, а само разтревожен. Шерифът се обади и в психиатричната клиника „Пътеводителя“, където бе настанен Ерки Юрма, или по-точно трябваше да е настанен, защото Каник се оказа прав за бягството му.

Гурвин се опита да омаловажи случката. И без това слуховете за Ерки вдъхваха достатъчно ужас. Не спомена Халдис. Каник ставаше все по-неспокоен. Поглеждаше крадешком към вратата. „Какво ли се е случило — чудеше се Гурвин. — За бога, да не би да я е уцелил със стрела?“

— Халдис поне си е отишла в хубав ден — окуражително отбеляза той. — А и беше вече възрастна. Всички, които отдавна не сме в първа младост, мечтаем да си отидем така от този свят.

Каник Снелинген мълчеше. Само безмълвно поклати глава, застанал като истукан с куфара между краката. Възрастните си въобразяват, че знаят всичко, но скоро шерифът ще си промени мнението.

Караше бавно нагоре към стопанството. Отдавна, може би от година, не беше идвал тук. В гърдите му сякаш яростно се въртеше назъбен камък. Когато остана сам в колата, го заглождиха съмнения. *Какво ли е видяло момчето?*

Каник настоя да извърви пеш двата километра до детския дом. Маргюон обеща да го посрещне. Гурвин познаваше управителката добре: ще посрещне момчето със сок и кифлички, ще го предупреди случилото се да не се повтаря и ще го погали майчински по косата. Конското ще му се размине. Маргюон беше доста съобразителна жена и знаеше от какво имат нужда проблемните деца. Когато си тръгваше от участъка, Каник се беше поуспокоил. Поемайки към дома, по лицето му се изписа смело изражение.

Субаруто се покатери по склона със старанието на териер. По тези места всички хора караха автомобили с четири задвижващи колела, защото вършеха идеална работа при зимни условия, а и през пролетта заради многото кал. Склоновете се спускаха стръмно надолу и дори по сухия път в момента Гурвин изпитваше затруднения. Докато шофираше, мислеше за Ерки Юрма. От болницата потвърдиха, че е избягал по най-прозаичния начин: през прозореца. После явно се е насочил към тази местност, където всички го познават. И защо да не го прави, впрочем нали тук се чувства у дома си. По всичко личеше, че Каник казва истината. Като повечето хора и Гурвин изпитваше неприязън към Ерки, защото пълзяха много слухове, грозни като него. Винаги предизвикваше нещастие с появата си. Приличаше на зла прокоба, която сее страх и ужас. Едва когато го хоспитализираха, хората проявиха известно разбиране към личността му. „Бедничкият, та той е болен — оправдаваха го тогава мнозина, — най-доброто за него е да му осигурят специални грижи.“ Според слуховете той замалко не умрял от глад. Намерили го в апартамента, предоставен му от социалната служба, измършавял като военнопленник. Лежал по гръб, вторачен в тавана, докато повтарял с равен глас: „Грах, месо и сланина, грах, месо и сланина“. И така, без да спира.

Гурвин си припомни неща, случили се преди много време. Докато шофираше, надничаше през прозорците. Някак си се надяваше Ерки да не се изпречи пред погледа му. Беше толкова неразбираемо различен: черен, противен, мръсен. Очите му представляваха две цепнатини, които никога не се отваряха напълно. Случваше се хората да се питат дали в тях изобщо има очи като при нормалните хора, или са само път към стръмна пропаст: надникнеш ли в нея, ще видиш болния му мозък.

Въпреки това Гурвин не вярваше на историята за смъртта на Халдис. Шерифът бе израснал с Халдис и Турвал. Възприемаше Халдис почти като безсмъртна и не беше в състояние да си представи малкото й стопанство пусто и изоставено. То винаги си беше там. Каник сигурно е видял нещо друго, непонятно за него, и е изгубил ума и дума. Например Ерки Юрма, надницащ иззад някое дърво. Това само по себе си е достатъчно да замъгли трезвата преценка на всекиго. Защо да не изплаши и превъзбудено момче, което не е напълно с всичкия си? И двата предни прозореца в колата зееха отворени, но Гурвин се

потеше обилно. Почти пристигна. Вече виждаше покрива на навеса на Халдис. Наистина се удивяваше как една възрастна жена успява да поддържа двора си в такова безупречно състояние. Сигурно по цял ден разчиства с коса или гребло. Така си беше наистина. Пред очите му се откриха засадените от нея растения: пищни и зелени въпреки сушата. Полята навсякъде жъlteеха, само Халдис успяваше да се противопостави на природните закони. Или да полива незаконно, кой знае. Веднага след като огледа двора, се втренчи в къщата: ниска, бяла, с червени первази. Входната врата зееше. В този миг зърна пъrvата неприятна изненада. Над прага се подаваха глава и ръка. Нещо го жегна. Слисан, той изгаси двигателя. Макар да видя само част от тялото на Халдис, вече знаеше, че е мъртва. Значи момчето действително е казало истината! Гурвин отвори колебливо вратата на колата, защото, независимо че смъртта на възрастна жена като Халдис беше нещо нормално, неочеквано той остана насаме със смъртта.

Гурвин бе виждал мъртвци. Просто за малко забрави какво представлява неописуемото усещане да си сам, по-сам от всяко. Да бъдеш единствен. Бавно слезе от колата и тръгна към къщата със ситни крачки, сякаш за да отложи неизбежното. Неволно погледна назад през рамо. Нямаше какво толкова да стори. Нужно бе само да се приближи, да се надвеси над нея, да докосне шията ѝ с пръст и да установи смъртта. Само при вида на ъгъла между главата и бялата ѝ ръка с разперените пръсти за Гурвин не остана съмнение, че тя е мъртва. Но смъртта трябваше да се установи според стандартните процедури. После просто ще се качи в колата, ще повика линейка и ще изчака с цигара в ръка, слушайки музика от радиото. Нямаше никакъв смисъл да претърсва жилището ѝ. Халдис бе починала от естествена смърт и той не виждаше причина да предприема обиск. Почти стигна до трупа, но изведнъж замръзна на място. По стълбите се бе разляло нещо сиво с плътността на мляко. Вероятно Халдис е носела нещо и го е изтървала, когато се е строполила. Гурвин измина последните метри с разтуптяно сърце.

Гледката го стъписа до краен предел. За няколко секунди той просто се взираше с празен поглед, без да е в състояние да асимилира видяното. Тя лежеше по гръб с разкрачени крака. Насред пълното ѝ лице, забита навътре в лявата ѝ очна кухина, стърчеше мотика. Виждаше се малка част от лъскавото острие. Устата ѝ зееше, а зъбната

протеза се бе свлякла надолу в устата и изкривила така добре познатото на Гурвин лице в отвратителна гримаса. Той отстъпи заднишком. Задушаваше се. Прииска му се незабавно да отскубне мотиката от главата ѝ, но нямаше как. Обърна се назад, едва успя да направи няколко крачки и цялото съдържание на стомаха му плисна върху тревата. Докато плюеше, си мислеше за Ерки. Халдис е мъртва, а наоколо броди Ерки. Може би дори сега все още дебне в гората, скрит зад някое дърво, и се взира в Гурвин. В ушите на шерифа отекнаха собствените му думи: *Всички, които отдавна не сме в първа младост, мечтаем да си отидем така от този свят.*

След по-малко от шейсет минути в малкото стопанство гъмжеше от народ.

Старши инспектор Конрад Сейер се вторачи в оцелялото ѝ око. Лицето му беше безизразно, а нейното — злокобно обагрено от вътрешни кръвоизливи. Той влезе в къщата. Удиви се колко подредено и тихо е вътре. Надникна в малката кухня, но не откри нищо нередно. Прегледа пощата ѝ, взе едно писмо и си забеляза нещо. Дълго оглежда обстановката. Не забеляза нищо подозрително.

Повечето полицаи си имаха ясно определени задачи. Така я караха ден след ден, опитвайки се с всички сили да се съсредоточат върху работата. Но знаеха, че в някой лош ден отново ще им се наложи да преживеят травмиращата гледка. Малцината, които нямаха достъп до местопроизшествието и бяха принудени да чакат, обръщаха гръб на стълбите и си палеха цигара. После грижливо напъхваха фаса в кутията. Внимавай къде стъпваш и какво пипаш. Не мърдай много-много, направи място на фотографа. Това е поредният случай, ще се появяват още хора, а и ти не я познаваш. Скръбта е за близките ѝ. Надявай се участта им да те подмине.

Гурвин пушеше до кладенеца. Откакто пристигнаха автомобилите, палеше цигара от цигара, но сега се обърна и погледна мъжете. Чу гласовете им: тихи, приглушени, угрожени. В тях се долавяше уважение към Халдис. Сигурно и тя както повечето възрастни хора, наближаващи осемдесетте и края на живота си, е имала някакви представи как ще изглежда в смъртта си: в открит ковчег, в красива рокля, със скръстени ръце, с малко руж по бузите, поставен от старателен гримър, чиято задача е да ѝ придаде възможно най-хубав вид за срещата ѝ със Спасителя. Очакванията на Халдис не се оправдаха. Със сигурност не изглеждаше красива. Половината ѝ глава беше обезобразена. Никой гримър на света не би съумял да я поправи. Гурвин си запали поредната цигара. Улови се как оглежда дърветата, сякаш очаква Ерки все още да наблюдава полицайите с пламтящи очи. Защо?, запита се Гурвин. С какво една възрастна жена като Халдис му се е сторила опасна или той просто възприема абсолютно всички хора, изпречили се на пътя му, като врагове? С кое свое действие или дума тя е отприщила такъв страх у него, та е решил да ѝ отнеме живота? Гурвин имаше самочувствието на човек, способен да проумее мотивите за повечето престъпления, ако се постарае да се

постави на мястото на извършителя. Разбираше шестнайсетгодишните момчета, които се шляят по улиците през нощта в търсене на тръпка. Крадат коли и карат бясно из града, поделили си бутилка алкохол. Опиянява ги скоростта, усещането, че някой ги преследва, че най-после са обект на нечие внимание. Гурвин разбираше и защо мъжете изнасилват: от гняв и безсилие пред нежния пол. Жените винаги, на всяка цена, се стараят да бъдат тайнствени, а мъжът е длъжен да ги разгадае много щателно, за да получи достъп до тях. Макар и с много усилия, проумяваше и причината мъжете да бият жените си. Подобно убийство обаче надхвърляше възможностите му. Как нещо покълва и избуява у человека, разпространява се бавно по жилите му, подобно на отрова. Изличава всички нормални задръжки и превръща хората в диви зверове. После не помнят нищо. Възприемат убийството като кошмар и то никога не представлява реално събитие дори и ако, изненадващо за околните, престъпниците оздравеят, започнат да възприемат реалността като нормални хора и им обяснят каква жестокост са проявили, когато са били под влиянието на болестта.

Гурвин хвърли поглед към непроницаемото лице на старши инспектора. Сейер прокарваше от време на време ръка през косата си, сякаш за да задържи всичко на мястото му. През няколко минути даваше наредждания или задаваше въпроси. Съвсем естествено вдъхваше респект заради внушително дълбокия си глас и близо двуметровия си ръст. Гурвин вдигна очи точно в мига, когато тялото на Халдис изчезна в гумирания чувал. Къщата остана като разчената, с отворени прозорци и врати. Навярно ще я продадат на някой глупак от града, мечтаещ за малко стопанство в гората. Вероятно тук за първи път ще се чуе детска гълъчка, а родителите ще сложат люлки и пясъчник. Хлапетата ще пръснат по тревата пъстри пластмасови играчки. Ще се появят младежи със скандално оскъдно облекло, които Халдис едва ли би искала да види. Така е по-добре. Но въпреки усилията да мисли позитивно, нещо отвътре го гризеше и не му даваше мира.

На пети юли върлуваше същата жега.

Неочакван импулс споходи старши инспектор Конрад Сейер. Промени посоката, реши да се отбие в бара на Парк Хотел. По принцип не ходеше по такива заведения. Като се замисли, се оказа, че не е ходил на бар още отпреди смъртта на Елисе. Сега решението да посети такова заведение му се стори умно. Вътре цареше уютна тъмнина и беше значително по-прохладно отколкото навън по улиците. Дебелите килими поглъщаха стъпките му, а полуутъмното помещение му позволяваше да си отвори очите напълно.

В заведението нямаше почти никого. До бара седеше жена без компания. Виждаше я ясно, защото беше сама, а и облечена във фрапираща червена рокля. Сейер огледа профила ѝ. Тя търсеше нещо в чантата си. Роклята изглеждаше красива, мека, плътно прилепнала по тялото ѝ, червена като мак. Русите ѝ косипадаха тежко над ушите. Неочаквано тя вдигна очи и се усмихна. Хвана го неподготвен. В отговор той ѝ кимна. У нея откриваше нещо странно познато. Жената приличаше на една млада полицайка от Камарата, чието име така и не запомни. Пред нея на бар плата нямаше питие. Явно още не бе успяла да поръчка. Сигурно ровеше в чантата за пари.

— Добър ден — поздрави я той и бавно се приближи. — Голяма жега, а? Искате ли нещо за пие?

Репликата просто се изпълзна от устата му. Той се подпрая на бар плата, леко изненадан от дръзкото си поведение. Вероятно се дължеше на жегата или на възрастта, която в редки моменти го потискаше. Вече бе навършил петдесет и житетският му път клонеше към мистериозен мрак.

Тя кимна и се усмихна. Той дори надникна в деколтето ѝ. От гледката дъхът му секна: гръд, изпъваща червения плат; прави, тънки ключици, еднакви по форма под кожата. Изведнъж Сейер се смути. Жената изобщо не приличаше на онази млада полицайка. Та това беше Астри Бренинген, рецепционистката на Областния съд. Какъв идиот е само! Та Астри беше с двайсет години по-възрастна от неговата колежка и изобщо не приличаше на нея. Сигурно се е подвел заради оскудното осветление.

— Едно кампари, ако обичате — усмихна се изкусително тя, а той бръкна в задния си джоб да извади пари, мъчейки се да не издаде смущението си.

Изобщо не очакваше да я открие тук сама, без компания. Но, за бога, какво ѝ пречи на Астри да се поразходи из града и да седне да изпие едно питие? А на него какво му пречи да я почерпи? Та двамата можеха да се сметнат за колеги. Е, наистина досега не бяха разговаряли, но се случваше така заради натоварения му график. По принцип той винаги минаваше бързо покрай рецепцията, защото имаше да върши по-важни дела от това да пофлиртува с Астри. А и Сейер не си падаше флиртаджия. Не знаеше какво го прихваща сега.

Тя отпи дискретно от кампарито и му се усмихна някак познато. Кожата на тила му настръхна. Наложи се да се облегне на бар плита, за да не падне. Коленете му се подкосиха, сърцето му се свлече надолу и се разтуптя лудо. Ама това не е Астри Бренинген, а неговата Елис!

По тялото му изби пот. Не проумяваше как е възможно тя да се появи така неочеквано пред очите му след всичките тези години и да се усмихне, все едно нищо не се е случило.

— Къде беше? — заекна той и избърса потното си чело с опакото на дланта си.

В същия миг видя собствената си гола ръка. Отново се олюля, щеше да припадне. Дори нямаше риза на гърба си! Намираше се в бара на Парк Хотел, гол до кръста! Отчаяно се претърколи настрани и се покри със завивката. После отвори очи. Присви ги объркано заради светлината. Кучето седеше до леглото и се взираше в него. Шест часът.

Очите на Колберг бяха големи и лъскави като полирани кестени. Той наклони подкупващо глава. Размаха оптимистично тежката си опашка. Сейер се мъчеше да се отърси от съня.

— Започнал си да побеляваш — рязко отбеляза той, вторачен в муциуната на кучето. Козината около нея бе придобила същия нюанс като косата на Сейер. — Днес ще си останеш вкъщи и ще пазиш апартамента.

Думите му прозвучаха по-строго, отколкото възнамеряваше, сякаш така искаше да прикрие смущението от съня си. Стана от леглото. Кучето изскимтя обидено и се сви на пода. Чу се глухо тупване като от падане на чувал с картофи от неголяма височина. Кучето изпрати обвинителен поглед на стопанина си. Сейер винаги се удивляваше колко сърцераздирателно гледа това животно и как изобщо това седемдесеткилограмово куче с мозък, не по-голям от кюфте, е в състояние да събуди у него подобни чувства.

Сейер се изкъпа със сведен поглед, но стоя по-дълго от обикновеното под душа, обърнал демонстративно гръб към вратата, за да подчертава кой е шефът.

Тези горещи дни не му допадаха. Предпочиташе леко облачно време, без вятър, четиринайсет-петнайсет градуса, през август или септември. Тогава вечерите и нощите са приятни, тъмни.

Тази сутрин реши да не бърза. Прочете вестника от игла до конец. На първа страница бе поместена информация за убийството във финската земя. По радиото водещата новина се оказа отново то. В близките няколко седмици Сейер ще се занимава с този случай. Изслуша интервюто с шериф Гурвин и закуси. После изведе кучето. Откряхна прозореца на кухнята, свали тентите, провери дали е оставил резервен ключ под вазата на стълбището. Когато се случеше да закъсне, неговият услужлив съсед извеждаше кучето на разходка.

Докато най-сетне тръгна към работното си място, часът стана осем. Вътрешно Сейер не се бе освободил от съня. Сутринта някаква ръка хвана здраво сърцето му и го разтърси. Все още усещаше болка. Елисе я нямаше. Не, тази дума бе твърде мека. Тя изобщо не съществуваше вече. А той теглеше хомота сам-самичък вече девета година. Краката му го държаха, поддържаше се в добър външен вид, хранеше се и работеше, дори се чувстваше добре. Всъщност през повечето време нямаше от какво да се оплаче. Дали не беше твърде преувеличено? Безсилието се появяваше само за кратко, в случаи като съня тази сутрин или когато вечер слушаше сам любимата й музика, която някога споделяха. Ърта Кит. Били Холидей.

По пешеходната зона се точеше върволица от лятно облечени хора. Беше петък. Предстоеше дълъг уикенд и по всички лица бе изписана мечта как ще прекарат свободното време. Самият Сейер нямаше планове. Щеше да си вземе отпуск чак в средата на август, а и през юли цареше спокойствие. Ако жегата не извади хората от релси. Мъчеше ги вече трета седмица, а днес още в осем и тринайсет термометърът на покрива на универсалния магазин показваше двайсет и шест градуса.

Тъй като Областният съд се намираше в периферията на центъра, Сейер се чувстваше като вещицата от онази норвежка народна приказка, дето все плувала срещу течението. Налагаше му се непрекъснато да лавира, за да избягва сблъсъка с идващите насреща му

хора по гъмжащата от народ улица. Сякаш всички се бяха втурнали в обратната посока, към офисите и магазините, разположени в кръг около големия площад. Вдигна очи към безоблачното небе. Очите му потънаха в лазура. Зад тънкия слой светлина се намираше необятен студен мрак. Откъде пък се сети за това точно сега?

Сейер оглеждаше бегло лицата в навалицата. За десетки от секундата срещаше погледите на минувачите едно след друго. Те правеха същото. Поглеждаха го бързо и свеждаха очи. Виждаха висок, жилав и прошарен мъж с дълги крака. Ако някой ги попиташе за професията му, щяха да го опишат като човек с висок пост, облечен спретнато, но консервативно: панталони с цвят на маджун, синьо-сива риза, тясна, тъмносиня вратовръзка, а върху нея само отблизо се забелязваше малка, избродирана черешка.

Носеше черно куфарче за документи с месингова закопчалка. На капака бяха гравирани инициалите му. Сивите му обувки бяха изльскани до блясък. Очите му — изненадващо черни изпод посребрената му коса — гледаха изпитателно. Но повечето факти за личността му оставаха невидими. Сейер беше роден и израснал в прекрасната Дания. Раждането му донесе и на него, и на майка му големи мъки. И днес, петдесет години след появата му на бял свят, имаше малка вдълбнатина над челото си, останала от форцепса. Случваше се често да се почеше там като порив на неясен спомен. Минувачите по улицата нямаше и как да знаят, че под изгладената му риза се крият петна с олющена кожа. Сейер страдаше от псориазис и от пристъпи на тревожност. Дълбоко в душата си таеше болезнено кътче. Не успя да надживее скръбта от загубата на Елисе. Болката се разрастваше непрекъснато, а после се превърна в черна дупка, която от време на време го погълщаше.

Върволицата от хора отново изникна пред очите му. Сред всички минувачи, облечени в леки, светли летни дрехи, се отличаваше двайсет и няколко годишен мъж, който се задаваше отния край на улицата и вървеше пътно до стените на сградите с бързи крачки. Въпреки жегата беше дебело облечен, в тъмни панталони и черен пуловер. Носеше кожени обувки с връзки, а около врата си, въпреки високите температури, бе увил черен шал с ластична плетка. Не поради дрехите обаче той се отличаваше толкова ярко от множеството по оживената улица, а фактът, че изобщо не вдигаше очи от земята. Решителната му,

забързана походка и забитият му в асфалта поглед караха хората да се отдръпват и да му направят място да мине. Сейер забеляза този субект, когато между двамата останаха петнайсет-двойсет метра. Мъжът се приближаваше доста бързо. Трескавата походка и изпълнената му със стаен гняв стойка отключиха спомен в съзнанието на старши инспектора. Шалът беше голям, увит няколко пъти около врата му. Самият Сейер току-що бе подминал банка „Фокус“ и чул щракване на електрическа брава: банката бе вече отворена. Шалът вероятно представляваше качулка с два отвора за очите, която мъжът можеше да вдигне над лицето си с едно движение. Носеше и сак през рамо. Нещо повече: сакът беше разкопчан и мъжът бе мушнал вътре дясната си ръка. Лявата държеше в джоба си. Ако носеше ръкавици, никой нямаше как да го забележи.

Сейер продължи пътя си. След секунди мъжът щеше да е само на няколко метра от него. Внезапно го осени идеята да тръгне пътно до стените на сградите също като подозрителния тип, със забит в земята поглед. Реши да продължи в същия дух, за да узнае дали другият ще се отдръпне, или ще се сблъскат. Въображението му рисуваше забавна ситуация. Започна да се чуди дали това не е симптом на професионална деформация. Нещо в този мъж го обезпокои. Сейер ускори крачка и по-скоро усети, отколкото видя как тъмната фигура се изправи пред него. Очакванията му се потвърдиха: не се сблъскаха. Другият изведнъж направи крачка встрани и мина покрай него. Следователно не е изцяло погълнат от своите размишления. Наблюдава минувачите. Вероятно върви с наведена глава, за да не го забележи никой. На Сейер обаче нищо не му убягна. Запомни широкото му, пълно лице с обла брадичка и руса, къдрава коса; правилните му вежди; късия широк нос.

След като го подмина, мъжът отново се долепи до стените и тръгна още по-бързо. Сейер го проследи с присвирти очи. Усети как настърхна, когато видя, че мъжът влиза в банката. Сигурно минаха трийсетина секунди, откакто Сейер чу щракването на бравата. Инспекторът си представи обстановката в банковия клон. Познаваше я, защото именно там си бе открил сметка за заплатата. Клиентите първо влизат през стъклена врата, после минават през тесен проход, завиващ наляво. Самият клон не се вижда от пешеходната зона. Гишетата се намират в дъното вляво, рафтовете с платежни нареддения и

формуляри са до изхода, а вдясно има кът за сядане с места за четирима-петима души. При голям наплив на клиенти зад гишетата могат да работят най-много петима служители. В този момент там вероятно се намира само един човек, защото е много рано. След като приключат с банката, клиентите обикновено излизат и през друг изход към площада. Това разположение улеснява потенциални крадци. Лесно е да паркират превозно средство на площада, да оставят контактния ключ в готовност, да заобиколят жилищния блок, да влязат през стъклена врата, да ограбят банката, а после да изчезнат за секунди. Няма начин как да паркираш превозно средство в пешеходната зона, без да предизвикаш реакция. Банката обаче разполагаше с четири паркоместа пред входа на площада. Сейер все още се взираше след съмнителния тип. Някак си не можеше да се успокои. Повдигна обезсърчено рамене и се върна с решителни крачки. Няма нужда да разказва никому за това. Отвори вратата, спусна се по тесния проход и се озова до гишетата. Всъщност в банката вече имаше двама клиенти: мъжът със сака и младо момиче. Служителката тъкмо си слагаше очила и се навеждаше над клавиатурата. Мъжът със сака стоеше гърбом към Сейер. Попълваше формуляр. Не вдигна очи да провери кой е новодошлият. Очевидно бързаше.

Сейер се огледа объркано. Реши да се престори, че и той е дошъл по работа, и решително грабна от поставката на стената брошура за допълнително пенсионно осигуряване. После излезе от банката. „Всичко си има граници“ — строго си рече той. Освен това закъсняваше с няколко минути, а нямаше навика да пристига на работното си място в последния момент. Отново тръгна по пешеходната зона и забърза към Областния съд. Мина покрай разпродажбата на златаря, цветарския магазин на Брунер и „Пини Пино“, където Елисе често си купуваше дрехи. Оттам си бе взела и червената рокля. След малко мерна покрива на Областния съд. Тъкмо стъпи с единия крак на улицата, когато далеч, но все пак ясно отекна изстрел. Някой започна да пищи.

Повечето минувачи се спряха. Само неколцина вдигнаха рамене и продължиха да вървят, като хвърляха бързи погледи през рамо. Част от хората се долепиха до стените на сградите от отсрещната страна на

банката. Майка прегърна закрилнически детето си. Старец, вероятно с увреден слух, се огледа учудено и се замисли защо всички се заковаха на място. Вторачи се със зяпната уста след Сейер, който тичаше с всички сили към банката, стиснал здраво куфарчето си. Сейер беше в добра форма, но куфарчето му пречеше и му придаваше тромав вид. От банката с тежки крачки излезе жена. Облегна се върху стената и зарови лице в ръцете си. Той разпозна касиерката. Жената се свлече и седна на асфалта.

— Полицай съм — задъхано обясни той. — Какво се случи? Има ли ранени?

— Полиция? — удивено го погледна тя. — Той ме ограби — едва промълви тя. — Ограби ме и избяга към площада. Вече изчезна с бял автомобил.

Сейер се изуми, когато чу продължението:

— Взе едно момиче със себе си.

— Какво?

— Взе я със себе си. Излязоха от банката и се качиха в колата.

— Взел е заложник?

— Напъха револвера в ухoto й!

Сейер се вторачи към площада. От фонтана пръскаше вода, а гугутките си хапваха трохички от земята в пълно разбирателство. Нямаше защо да ги тревожи обирът в банката. Сейер остави касиерката и се насочи към двама младежи, увлечени в разгорещена дискусия. Стояха до фонтана и виждаха добре както банката, така и главната улица.

— Някъде тръгна крадецът?

Двамата младежи мълчаливо го измериха с очи.

— От полицията съм — дададе той и оставил куфарчето на земята.

— Беше страшно бърз! — възклика единият свидетел, слаб като пръчка, с коса в два цвята и слънчеви очила на главата. Косата му беше черна, но в средата имаше изрусен кичур.

Обърна се и посочи главната улица, губеща се между пожарната и ресторант „Диамант“.

— Буташе момиче пред себе си. Накара я да се качи в колата.

— Каква беше колата? — попита Сейер, докато се мъчеше да откачи телефона от колана си.

- Малка, бяла. Май „Рено“.
- Не мърдайте оттук — предупреди ги Сейер и извади антената.
- Отиваме на работа — опита се да протестира другият младеж.
- А и колата не беше „Рено“. По-скоро приличаше на „Пежо“.
- Днес ще закъснеете за работа — лаконично обяви Сейер. — Случва се и на най-добрите. Имаше ли качулка?
- Да.
- Черен пуловер и панталони с връзки?
- Знаете ли кой е?
- Не.
- Трябва ли да дойдем в участъка?
- Най-вероятно да.

Възможно е да са му съучастници, внезапно се досети той, да са се разбрали той да вземе мним заложник, например приятелката си. Каква е вероятността трийсет секунди след отварянето на банката вътре да има двама души? Кой знае, в днешно време крадците са толкова изобретателни.

Малките групички от скуччили се хора постепенно се разпръснаха, но някои от минувачите останаха, вероятно с надежда да получат възможност да коментират инцидента. Иначе нямаше нищо забележително. Крадецът бе изчезнал. Всичко бе приключило за секунди. Хората се чудеха колко лесно се измъкват престъпниците: с бърза кола и добра ориентация в града човек може да стигне далеч само за половин час.

Младежът с коса като козината на язовец сне очилата върху носа си.

- Нали има видеозапис на обира?
- Дано да сте прав — промърмори Сейер, припомняйки си какви трудности в разследването създават зле разположените видеокамери.

Старши инспекторът се обърна. На площада спря служебен автомобил. Оттам изскочи Йоран Сут. Сейер се намръщи, но последвалата поява на Карлсен от колата го разведри.

— Взел е млада жена за заложник. Оръжието е заредено, стрелял е в банката.

Карлсен се вгледа с нескрит интерес в младежа с вид на язовец.

— Тези двамата са за разпит, видели са крадеца и колата. Отбий се да вземеш касетата с видеозаписа възможно най-бързо. Трябва да разберем кой е заложникът. Затворете Е18 и Е76. Предайте информацията по местната радиостанция. Колата е малка и бяла, вероятно френска.

— Много ли е взел? — Карлсен присви очи и погледна към вратата на банката.

— Още не знаем. Колко души можем да съберем?

— Не много. Изпратих Скаре да помага на шериф Гурвин, четирима са на семинар, а други четирима са в отпуск.

— Ще помолим за подкрепление. Сега ще се съ средоточим върху заложника.

— Дано да отвори вратата и да я бутне край пътя.

— Не е забранено да се надяваме — лаконично отбеляза Сейер.

— Хайде да поговорим с касиерката.

Помолиха двамата свидетели да изчакат в патрулката и те охотно се съгласиха. Сейер и Карлсен влязоха в банката и намериха касиерката и началника на банковия клон, седнали на канапето. По време на обира началникът на клона се намирал в трезора и нямал представа за случващото се, докато не чул изстрела. Не посмял да излезе, преди да завият полицейските сирени.

Сейер огледа младата жена, току-що преживяла обира. По челото на касиерката, пребледняла като платно, се стичаха капки пот, но тя се бе отървала напълно невредима. Наложи ѝ се единствено да вдигне ръка, да вземе няколко пачки от рафта и да ги сложи на гишето. Въпреки това отсега нататък животът ѝ очевидно щеше да се промени. Щеше да обмисля завещанието си. Не че притежаваше кой знае какво, но щеше да предпочете да уреди въпроса, докато не е станало твърде късно. Сейер седна до нея и заговори със състрадателен глас:

— Добре ли се чувствате?

Тя си позволи да изхлипа.

— Да — насили се да отговори жената. — Нищо ми няма. Но като си помисля за момичето, което отведе със себе си... Трябваше да чуете какво каза той. Не смея да си представя какво ѝ стори.

— Спокойно, спокойно — утеши я Сейер. — Нека да не изпреварваме хода на събитията. Взел я е, за да си осигури

безпрепятствено достъп до колата си. Виждали ли сте момичето преди?

— Не.

— Запомнихте ли какви думи използва той, когато застана пред гишето?

— Ще ви ги цитирам дословно — увери го тя. — Никога няма да ги забравя. Тръгна към нея, докато тя беше с гръб. Първо сложи ръка под брадичката ѝ и я замъкна до гишето, после я събори на пода и настъпи главата ѝ. Изкрещя ми: „Ако се замотаеш и за секунда, ще ѝ размажа черепа!“. И стреля в тавана. Куршумът проби плочите, на всички страни се разхвърчаха парчета. Косата ми се напълни с гипс.

Избърса потното си чело с ръкава на блузата. Сейер реши да ѝ даде почивка, докато наблюдаваше как Карлсен сваля камерата от тавана и вади касетата.

— На норвежки ли говореше?

— Да.

— Без акцент?

— Да. Гласът му беше висок и малко дрезгав.

— А жената? Тя каза ли изобщо нещо?

— Нито дума. Вцепени се от страх. А този тип със сигурност знаеше какво прави. Кипеше от презрение към околните. Сигурно не му е за първи път.

— Ще стане ясно — прекъсна я той и взе касетата от Карлсен. — Ще ви помоля да ме последвате в участъка и да прегледате касетата.

— Трябва да се обадя по телефона.

— Няма проблем.

Карлсен я погледна.

— Можете ли да прецените колко пари му дадохте?

— Не съм му ги дала! — изкрещя тя и го погледна обезумяла. — Шо за изрази използвате! За бога, нищо не съм му дала, той ме ограби!

Сейер премига и се втренчи в тавана.

— Извинете — усмихна се Карлсен. — Ще се поправя: горе-долу колко пари открадна той?

— Тъй като днес е петък — обидено отвърна тя, — в касата имаше около сто хиляди крони.

Сейер погледна през отворената врата.

— Хайде да съберем очевидците отвън. Неколцина са го видели. Поне ще получим точно описание на външния му вид — въздъхна тежко той.

Самият Сейер видя ясно мъжа, само на метър разстояние. Какво си спомняше от външния му вид обаче?

— Колата беше бяла и изглеждаше нова. Много малка — бързо обясни касиерката. — Не видях нищо друго. Беше отворена, сигурно ключът е бил в готовност, защото той потегли веднага след като затръшна вратата. Мина напряко през площа, между две саксии и отпраши по шосето.

— Най-вероятно е карал открадната кола. Сигурно неговата е паркирана някъде по маршрута на бягството му. Възможно е да представлява опасност. Вземането на заложник може да се окаже и плод на внезапен импулс. Ако, разбира се, става дума за заложник, а не за подставено лице. Той обаче едва ли е очаквал веднага след отварянето на банката вътре да се появи клиент. А момичето е влязло през другия вход, нали?

— Да.

Сейер вдигна очи към дупката на тавана и смиръщи вежди.

— Струва ми се решителен. Или просто отчаян.

Пред банката пристигна още един патрул. От автомобила излязоха двама криминалисти в работно облекло. Присвиха очи към дупката на тавана, пробита от куршума.

— Чудя се с колко ли такива разполага — подхвърли единият.

— Не смея да си го помисля — мрачно отвърна Сейер. — Но този проклетник несъмнено е голям хитрец. Първо взема заложник, после стреля в пиковия час на сутринта.

— Много ефикасно — кимна криминалистът. — Всички се вцепеняват. Бил е обсебен от една-единствена мисъл: да извърши обира бързо. Не се е туткал, действал е по същество. Носеше ли ръкавици?

— Да — отвърна касиерката. — Тънки, плетени, с пръсти.

Сейер се проклинаше, задето не се забави още малко в банката. Щеше да осути плановете на крадеца. Но дори и да бе сторил, престъпникът щеше да се върне на следващия ден. Отново погледна касиерката. Очите ѝ бяха придобили онзи особен блъсък, така характерен за хората, преживели нещо разтърсващо и осъзнали, че

животът не е даденост. Сейер, от една страна, разбираше тази промяна, от друга обаче — не.

— Добре — заключи той. — Чака ни много работа. Да започваме.

Той дишаше на пресекулки, наведен напред на седалката, сякаш за да ускори придвижването на колата към края на града. Дълго време планира обира, обмисля подробностите една по една. Представяше си ясно как ще премине операцията. Действителността не оправда очакванията му. Всичко се случи защеметяващо бързо, той взе парите. Така трябваше да стане, но не съвсем. До него стоеше друг човек.

Улиците гъмжаха от забързани хора. Дори не поглеждаха белия автомобил. Той отпусна съединителя и плавно пресече кръстовището, насочил озлобения си поглед право напред. Изпусна нажежения въздух от дробовете си. Още когато подмина първия жилищен блок, свали качулката от лицето си. Веднага се почувства оголен. Не се обърна да види реакцията на заложничката си. Просто нямаше избор. Беше изключено да шофира с качулка. Всички автомобили в отсрещното платно щяха да я забележат, да запомнят посоката, колата и регистрационния й номер. Заложничката на съседната седалка не помръдаваше, главата му клюмаше. Подминаха сватбения салон. Той намали скоростта, видя как един мерцедес се изравнява с него отляво. Помъчи се да гледа само напред. Едва сега, след десет минути, когато пулсът му се нормализира, му направи впечатление колко е тихо в колата. Погледна крадешком към спътничката си. Нещо не беше, както трябва. Прилоша му, обзе го страх, а после се ужаси да не обърка още нещо.

Какво да правя със заложника, дявол да го вземе?

В планирането на обира не стигна чак дотам. Съсредоточи се върху една-единствена цел: да се измъкне възможно най-бързо, без някой да му се нахвърли и да го повали на земята. Във вестниците прочете за случаи, при които разни хора се правят на герои.

— Видя лицето ми — дрезгаво припомни той.

Гласът му звучеше неестествено пискливо за едрото му тяло.

— Как да постъпим в такъв случай?

Точно в този момент минаха покрай погребално бюро и погледът му регистрира бял ковчег с месингови дръжки, изложен на витрината. Отгоре бе поставен венец от червени и бели цветя. Ковчегът, изработен от пластмаса, разбира се, стоеше там от години. Сякаш всеки момент щеше да се разтопи на тази жега като самия него. Пуловерът полепна по тялото му, а от панталоните му почти се издигаше пара. Той премина на по-ниска предавка и удари спирачка заради идващо

отдясно такси. Заложничката мълчеше, но раменете му слабо се разтресоха и той зачака реакцията с облекчение. Самият той имаше нужда да изпусне парата след огромното напрежение, например да изреве през полуотворения прозорец. Тялото му потрепери, докато се мъчеше да си възвърне равновесието.

— Попитах те: как да постъпим според теб?

Въпросът му звучеше много жалко. Долови собствения си страх, който го бе стиснал за гърлото и придаваше на гласа му писклива нотка. Внезапно му се прииска да остане сам, но беше твърде рано да се отказва. Първо се налагаше да излязат от центъра и да стигнат до пусто място, където най-сетне да изхвърли този нежелан спътник от колата си. *Този свидетел!*

В колата все още цареше мълчание. Обхвана го още по-силно беспокойство. Натрупа му се много напрежение след седмици наред планиране, безсънни нощи, тревоги и съмнения. Обикновено той само шофираше, без да носи отговорност за организацията. Други хора се грижеха за тази част, а самият той чакаше навън със запален двигател. В повечето случаи дори не носеше оръжие. Даде обещание и го спази, но взе заложник. В онзи миг, при онези обстоятелства, този ход му се видя хитър. Хората пред банката замръзнаха по местата си, не посмяха дори да помръднат заради опасението, че той ще направи похитения човек на решето пред очите им. Сега не знаеше какво да стори, а и заложничката не му помогаше. Цареше пълно мълчание.

— Има само две възможности — изкашля се той. Вече не можеше да понася тишината. — Или ще те взема със себе си, или ще те зарежа накъде по пътя в състояние, което няма да ти позволи да ме издадеш.

Спътничката му продължаваше да мълчи.

— Какво, по дяволите, правеше в банката толкова рано сутринта?

А?

След като за пореден път не получи отговор, той свали прозореца още по-надолу, та вятърът да поразхлади пламтящото му лице. Покрай тях минаваха автомобили. Не бива да си показва лицето, не бива дори да разговаря, но надигналата се в душата му буря от чувства го свари неподгответен. Имаше усещането, че изгаря. Чака толкова дълго, от цяла вечност беше сам. Заприлича на тънък ластик, опънат до краен предел,

а за капак на всичко до него седеше друг човек и наблюдаваше агонията му.

Мина покрай болницата, зави внезапно наляво до Ортопедичния институт, пресече главната улица и се мушна в малка пресечка. Подмина отдавна затворена аптека и продължи покрай Централния гараж. Отново направи ляв завой, пресече стария мост и пое на юг, към индустриалния район. Наближаваше железопътен прелез. В този миг светофарът светна червено. За секунда се поколеба дали въпреки това да не мине, но се отказа. Така само ще събуди подозрение.

— Не мърдай и си затваряй устата — процеди през зъби той. — Револверът ми е на лесно място.

Предупреждението му се оказа напълно излишно. От устата на заложничката не се чу и звук. В огледалото за обратно виждане той видя как зад него спря червено „Волво“. Шофьорът барабанеше с пръсти по волана. Погледите им се срещнаха в огледалото. Той се взря в далечината, за да провери дали се задава влакът. Раздаде се бутене, което заглуши за малко туптенето на сърцето му. Колкото и да не беше за вярване, заложничката продължаваше да седи неподвижно и да гледа през прозореца. Влакът отмина, но не вдигаха бариерата. Той включи колата на скорост и зачака. Автомобилът отзад мина малко понапред, почти до задната му броня. От другата му страна чакаше зелен „Ситроен“. Капки пот се стичаха в очите му; все още не вдигаха бариерата. В пристъп на паника си помисли, че полицията е наредила да я спуснат; всеки момент ще открият огън по вратата на колата му със специални боеприпаси и ще го изведат оттам. Намираше се в капан. Няма място да обърне и да се върна обратно. Защо, по дяволите, не отварят проклетия път! Влакът отдавна мина. Двигателят на волвото отзад ръмжеше. Той вдигна ръката с револвера и поглади челото си. Сигурно шофьорът на ситроена вижда оръжието. Най-сетне бариерата бавно и колебливо се заклати нагоре. Той потегли и внимателно мина прелеза. Волвото зави надясно и се изгуби. Бе решил да пресече реката, искаше да мине от долната страна на площада, покрай полицейските коли и съbralото се множество. Докато те се занимават с разпити на очевидци, той ще профучи под носа им, само на никакви си трийсет метра от тях. Удиви се на собствената си идея. Заложничката обаче представляваше проблем. Внезапно удари

спирачки и спря. Колата остана отчасти скрита зад контейнера за боклук до автогарата. Дръпна ръчната спирачка.

— Чудех се — прокашля се той — какво правеше толкова рано в банката?

Отново мълчание.

— Слухът ти не е наред, нали? Нищо не чуваш, пущина такава.

Заложничката вдигна глава. За първи път той погледна право в неспокойните очи. В колата цареше тишина. Ставаше все по-горещо. Неуверено се опита да разтълкува изражението на бледото лице. В далечината се чу сирена. Започна да вие тихо, после се усили и спря. В съзнанието му се загнезди странна мисъл: изобщо не е ограбил банка, а е сънувал лишен от логика сън, в който разни хора идват и си отиват, без той да разбира каква роля играят.

— Е — заключи той и бутна жертвата с дулото на револвера. — И глухият ще ме чуе, ако го потупам по рамото.

Включи колата на скорост, пресече моста и подмина банката. Предварително взе решение да не поглежда натам и за миг, но не успя да обуздае страха си. Бързо хвърли поглед наляво. Пред входа се беше събрала група хора. Над останалите се извисяваше снажен като топола мъж с къса, сребриста коса.

Вместо да работи по убийството във финската земя, той сега седеше зад бюрото, втренчен в тебеширенобял лист. Затвори очи, за да види ясно като на снимка лицето на крадеца. Затруднението идваше от необходимостта да опише на седналия срещу него мъж това лице.

По същия начин мнозина свидетели са седели преди него на същото бюро, плувнали в пот от усилието да си спомнят всичко: особеност, цват на очите, дължина на носа. Сейер имаше у служлива памет и се смяташе за наблюдателен човек с нюх към детайлите, но в момента се разколеба. В началото беше убеден, че косата на крадеца е руса, но сега съобрази слънчевата светлина, падаща над пешеходната зона. Възможно е да е придала златист отблъсък на косата му и затова да се е заблудил. А и мъжът беше облечен в тъмни дрехи, което подсила заблуждението за светлата коса. Устата беше малка, в това се чувстваше сигурен. Крадецът имаше лек слънчев загар, кожата му изглеждаше легко зачервена. Сейер си спомняше дрехите му. Престъпникът имаше големи мускули, сигурно е тренирал усилено. На височина беше по-нисък от Сейер, всъщност си беше доста нисък за мъж.

Сейер изгледа художника пред себе си. Кариерата му беше започнала във вестник и той бе попаднал съвсем случайно на това работно място. Okаза се изключително подходящ за целта, не на последно място и заради психологическия си подход към очевидците.

— Първо ще ме предразположиш да се отпусна — усмихна се Сейер. — Трябва да спечелиш доверието ми, нали? Да ми покажеш, че ще ме изслушаши и ще ми повярваш.

Устните на художника се разтеглиха в кисела усмивка.

— Не се бой толкова много да не изгубиш контрол над ситуацията, Конрад — сухо го посъветва той. — В момента не си началник, а свидетел на престъпление.

Сейер вдигна ръка в знак на отстъпление.

— Първо искам от теб да забравиш лицето на този мъж.

Сейер се изненада.

— Игнорирай подробностите. Затвори очи. Опитай се да си го представиш и да се сетиш какво впечатление създаде той у теб. Какви сигнали изпращаше точно този човек. Идвал е срещу теб по доста оживена улица и по никаква причина си го забелязал. Защо?

— Изглеждаше озлобен, изпълнен с негативна енергия.

Сейер затвори очи, както го посъветва художникът, и видя крадеца, но сега лицето му представляваше само светло, мъгливо петно в паметта му.

— Крачеше твърдо и забързано, с прибрани рамене. Фигурата му изразяваше смесица от страх и целеустременост. Под повърхността прозираше паника. Изпитваше силен страх — дори не смееше да вдигне очи и да погледне някого. Не ми се стори професионалист. Видя ми се твърде отчаян.

Художникът кимна и отбеляза нещо най-долу на листа.

— Опитай се да опишеш тялото му, каква беше походката му.

— Тялото му беше доста статично. Внимаваше да не прави резки движения. Не размахваше ръце, не се олюяваше, не кукаше. Вървеше право напред с изпънати крака и вдървени рамене.

— Замисли се какви бяха пропорциите на тялото му — продължи художникът. — Ръце и крака в съотношение към торса; големината на главата; дължината на врата; размера на обувките.

— Краката и ръцете му не ми се сториха дълги, по-скоро късички. Е, вярно, той държеше едната си ръка в сака, а другата в джоба, но въпреки това съм останал с такова впечатление. Къс, дебел врат; неголеми стъпала, по-малки от моите, аз нося четирийсет и четвърти номер. Дрехите му стояха небрежно, но личеше, че има мускулесто, набито тяло.

Художникът продължаваше да кима. Хвана молива за първи път и Сейер долови лекия допир на графита до хартията. Линията изпод ръката му пресъздаде нещо трепкащо, живо, движещо се.

— А раменете? Широки или тесни?

— Широки, заoblени. Такива стават, като вдигаш тежести. Не като моите — дададе той.

— Е, твоите са достатъчно широки.

— Но не са така напомпани. Моите са по-плоски и костеливи, нали ме разбираш.

И двамата се разсмяха. Риете, художникът, с прозвището Драскача, беше дребен, пълничък мъж, плешив, с малки овални очила и дълги, тънки пръсти.

— Главата?

— Голяма, кръгла. Пълни бузи, но не топчети. Заоблена брадичка, не беше нито ръбеста, нито категорична, без трапчинки.

— Как беше разположена главата между раменете, ако разбираш какво имам предвид?

— Набита между тях и сякаш издадена малко пред тялото като на сърдито дете.

— Отлично. Това е много съществено — похвали го Драскача. — Сега да обсъдим откъде започва да расте косата.

— Това важно ли е?

— Разбира се. Мястото, където косата започва да расте, определя до голяма степен човешкото лице. Виж, например, твоето. Косата ти започва по равна и права, почти перфектна линия над челото. После линията се спуска към слепоочията и образува извивка. Навсякъде е еднакво гъста. Такива случаи са рядкост.

— Гледай ти.

Сейер поклати глава. Суетността не му беше особено присъща или поне не и в последно време. Никога не би се замислил откъде започва да му расте косата. Припомни си лицето на крадеца и отговори:

— При него линията не беше извита, беше права. Май имаше малко връхче в средата на челото. Късо подстриган, затова го забелязах.

Този подход бавно да се приближават до чертите на лицето му помогна да си спомни по-ясно как изглеждаше мъжът. Художникът определено си разбираше от работата. Възхитен, Сейер гледаше листа и усети как пред очите му бавно се избистря образът на крадеца като негатив, изведен от вана за проявяване на снимки.

— Да минем към косата.

Драскача щриховаше леко, за да може по всяко време да промени рисунката. Не използваше гума. С помощта на множество тънки линии придаваше на образа жизненост.

— Къдрава и гъста като на афроамериканец, много късо подстригана. Като моята — поглади той буйната си къса, четинеста коса.

— А на цвят?

— Руса. Вероятно светлоруса, но не съм съвсем сигурен. Нали знаеш, някои коси изглеждат много светли при някои ситуации и тъмноруси при други, например когато са мокри. Зависи и от

светлината. Тук ми е малко трудно. Да кажем, като цвета на твоята коса.

— На моята ли? — вдигна очи Драскача. — Та аз съм плешив.

— Е, като косата, която си имал преди.

— Откъде знаеш каква коса съм имал?

Сейер се поколеба. Не разбра дали е засегнал художника, или се е изложил.

— Нямам представа — призна той. — Просто предположих.

— И се оказа прав. Косата ми е, тоест беше, почти светлоруса. Добро предположение. Много си наблюдал.

— Започва да заприличва на нашия човек — кимна към скицата Сейер.

— Стигнахме и до очите.

— Лошо. Не ги видях. Той вървеше със забит в тротоара поглед, а в банката беше застанал почти гърбом към мен.

— Жалко, но касиерката ги е видяла. После ще поработя с нея.

— Не, просто е жалко. Направо си е цяло нещастие, дето не се позабавих вътре. Достатъчно съм стар, за да се доверявам на интуицията си.

— Е, невинаги постъпваме правилно. Но сът?

— Много къс и доста широк, като на афроамериканец.

— Устата?

— Нацупени малки устни.

— Веждите?

— По-тъмни от косата. Правилни, широки, почти сраснали една с друга.

— Имаше ли скули?

— Не бяха ясно изразени, защото лицето му беше пълно.

— Особени образувания по кожата?

— Абсолютно никакви. Имаше хубава, гладка кожа. Нямаше брада, нито мустак. Току-що се бе избръснал.

— Или е наследил лоши гени. Нещо особено в дрехите?

— Не помня добре, но ми се сториха смущаващи.

— В смисъл?

— Като че ли не бяха негови. Той не би се облякъл така.

Изглеждаха старомодни.

— Вероятно отдавна вече ги е сменил. Обувки?

— Кафяви, с връзки.

— А ръцете?

— Не ги видях. Ако са съразмерни, значи са къси и заоблени.

— На колко години ти се стори, Конрад?

— Между деветнайсет и двайсет и четири.

Сейер затвори очи за пореден път, за да се абстрагира от присъствието на художника.

— Ръст?

— Доста по-нисък от мен.

— Всички са по-ниски от теб — сухо отбеляза Драскача.

— Вероятно към метър и седемдесет.

— Тегло?

— Едър мъж, над осемдесет килограма. Не си ме питал за ушите.

— Какви бяха?

— Малки и добре оформени, с кръгли висулки. Не носеше обици.

Сейер се облегна на стола с доволна усмивка.

— Май остана само да определим за коя партия гласува.

— Ти как мислиш? — разхили се художникът.

— Съмнявам се дали въобще гласува.

— Какво видя от заложничката?

— Кажи-речи нищо. Стоеше с гръб към мен. Попитай касиерката

— замислено отвърна Сейер. — Да се надяваме, че не е твърде чувствителна.

Гурвин очакваше старши инспектора, но заради въоръжен грабеж в центъра рано сутринта изпратиха само един полицай, за да вземе доклада по случая.

С русите си къдици и изящни черти на лицето Якоб Скаре напомняше на недорасло момче от училищен хор. Униформата му отиваше изключително много, стоеше на елегантното му тяло като шита по мярка. Самият Гурвин така и не успя да свикне с тази дреха. Може би тя не подхождаше на фигурата му. Така или иначе, униформата не се спогоди с тялото му.

Самодоволното изражение на младия мъж предизвика неприятно усещане у Гурвин. Неволно се размисли за собствения си живот. Имаше навика да го прави от време на време, но обичаше сам да решава кога.

Първоначалният ужас от убийството на Халдис Хурн се бе поуталожил. Гурвин стана обект на внимание, каквото не бе получавал от дълго време. Пред себе си нямаше как да не признае, че това му харесва. Но той познаваше Халдис. Внезапно се сети какво повтаряше често тя, когато като малки той и другарите му заставаха пред вратата ѝ, за да си изпросят нещо.

Прекалено много сте се навъдили! Когато аз бях млада, оцеляваха само най-коравите сополанковци!

— Как мислите — подзе предпазливо Гурвин, след като забеляза подаващия се от джоба на Скаре пакет цигари, — дали да се осмелим да нарушим забраната за пущене?

Скаре кимна и извади пакета от джоба си.

— Израснах с Халдис и Турвал — започна разказа си Гурвин и си дръпна от цигарата. — Разрешаваха ни да берем ревен и малини зад навеса им. А и тя не беше кой знае колко стара. На седемдесет и шест, това си е направо нищо. Намираше се в добра форма. И Турвал беше здравеняк, но почина от инфаркт преди седем години.

— Значи е живеела сама? — Скаре издуха дима нагоре към тавана.

— Нямаха деца. Тя нямаше други роднини, освен по-малката си сестра. Тя живее в Хамерфест.

— Подготвили сте доклад по случая. Мога ли да го видя?

Гурвин извади от чекмеджето на бюрото си найлонов джоб и го подаде на Скаре. Младият полицай го изчете най-съвестно.

— „До момента не е известно дали нещо е взето от жилището й.“
Претърсихте ли чекмеджетата и шкафовете в дома на Халдис Хурн?

— Всъщност знаете ли, Халдис имаше много сребърни прибори.
Всичко си беше на мястото, в долап във всекидневната. В спалнята
намерихме непокътнати малкото ѝ бижута.

— А пари в брой?

— Не знаем дали изобщо е държала вкъщи пари в брой.

— Но намерихте ли дамската ѝ чанта?

— Да, закачена на кука в спалнята.

— А портмонето ѝ?

— Вярно, не намерихме портмоне.

— Някои крадци вземат само пари в брой — отбеляза Скаре. —
Например тип, който би се сблъскал с трудности при продажбата на
ценности, защото няма връзки в престъпните среди. Едва ли целта му е
била да я убива. Вероятно го е изненадала. Може би се е промъкнал в
кухнята зад гърба ѝ, докато е била в двора.

— А после внезапно се е появила на вратата, това ли имате
предвид?

— Да, примерно. Трябва да разберем дали са откраднати пари в
брой. Сама ли се грижеше за покупките?

— Случваше се, макар и рядко, да ходи до града с такси. Веднъж
в седмицата търговец ѝ носеше хранителни продукти.

— Значи той е доставял продукти, а тя му е плащала в брой? Или
ги е вписвала на сметката си?

— Нямам представа.

— Обадете му се — помоли го Скаре. — Вероятно знае къде си е
държала парите. Ако му е имала доверие.

— Според мен е благонадежден човек — увери го Гурвин и взе
слушалката. Свърза се с търговеца и известно време разговаря
полугласно с него. — Криела портмонето си в метална кутия за хляб
върху кухненския плот. За ваше сведение при огледа повдигнах капака
на кутията. Вътре намерих половин хляб, но не и портмоне.
Търговецът ми опиша портмонето: червено, кожено, с шарка. Имитация
на крокодилска кожа, с месингова закопчалка.

Скаре отново зачете доклада.

— Близо до стопанството на Халдис е забелязано лице на име
Ерки Юрма. Разкажете ми що за човек е той. Благонадеждно ли е

момчето, което го е видяло?

— По въпроса може да се поспори — усмихна се Гурвин при спомена за Каник. — Но ако казва истината, се открива главозамайваща версия. Вкараха Ерки принудително в психиатричната клиника „Пътеводителя“ и той е избягал оттам преди няколко дена. С други думи, не е никак за подценяване възможността да се е върнал и да се скита из гората.

— Способен ли е да пребие човек до смърт?

— Не е с всички си.

— Опишете ми го. Кой е той всъщност?

— Млад мъж, ваш връстник. Роден е във Валтимо, Финландия. Израснал е с родителите си и по-малката си сестра. Винаги е бил различен. Не знам каква диагноза са му поставили, но е напълно непредсказуем. В такова състояние е от години.

— Опасен ли е?

— Няма как да сме сигурни. За него се разказват много истории, но не допускам всички да са истина. Превърнал се е почти в легендарна фигура, с която плашим децата, за да ги накараме да се приберат вечер. И аз не правя изключение като родител.

— Но той е бил принудително прибран в клиника. Това означава ли, че го смятат за опасен?

— Вероятно представлява заплаха преди всичко за себе си. Всеки път когато в селото се случи инцидент, набеждават Ерки. Открай време е било така, още от детството му. Ако не го обвинят директно, сякаш той самият поема отговорността. Не знам какво иска да постигне с това си поведение. А, и много често си говори сам.

— Значи е психотичен?

— Да, готов съм да се обзаложа. Ситуацията, в която Ерки се появява близо до двора на Халдис в деня на убийството ѝ, не е изключение. И преди са се случвали подобни неща, но никога не сме успявали да го уличим в престъпление. Той витае като зла прокоба, като черната птица в приказките, предвещаваща смърт. Простете, че не говоря само по същество — въздъхна Гурвин, — но се опитвам да ви опиша Ерки, както биха го направили тукашните хора.

— Откога е психично болен?

Скаре изтръска пепелта от цигарата си в чашата за кафе на шерифа.

— Не знам с точност, но май винаги си е бил такъв, различен от останалите, особняк, странящ от хората. Никога не е имал приятели. Според мен не иска да има. На осем години изгуби майка си и май тогава започнаха всички проблеми. След смъртта ѝ бащата заведе Ерки и сестра му в Щатите, в Ню Йорк. Останаха там седем години. Говори се, че Ерки ходел да чиракува при някакъв тамошен факир.

— Факир? — усмихна се Скаре. — Искате да кажете магьосник?

— Не знам точно какъв е бил. Май по-скоро вълшебник. Когато се прибраха в Норвегия, пълзнаха слухове, че Ерки може да предизвика събитията. Нали се сещате, със силата на волята си.

— Мили боже — поклати скептично глава Скаре.

— Смейте се, колкото си искате, но аз познавам хора, много по-здраво стъпили на земята и от двама ни, които ще ви разкажат какви ли не странни неща за Ерки Юрма. Турвал Хурн, например, е споделял, че кучето му ръмжало с изтеглени назад уши, когато усетело близостта на Ерки. В повечето случаи дори започвало да се държи така известно време преди появата на Ерки, все едно усещало миризмата му от разстояние. По принцип той вони, винаги е много мръсен. Разказват се истории за побягнали, подплашени коне, чийто път е пресякъл; за внезапно спрели часовници; за гръмнали електрически крушки; за затръшващи се врати. Той прилича на неочекван порив на вятъра, който вдига вихрушка от опадалите по земята листа. А и има особен поглед, сякаш идва от друго, по-висше измерение. Извинете ме — изведенъж се сепна Гурвин. — Не се изказвам особено ласкателно за него, но няма как да намеря смекчаващи поведението му обстоятелства. Както и да погледнем нещата, той е противен и отблъскващ.

— Не можем да приемем, че е убиец само защото е ловък магьосник, има нюх към ефектите или страда от някаква болест — замислено отбелаяза Скаре. — Ще се свържем с болницата и ще поговорим с лекуващия лекар. Сигурно ще ни каже някои неща. При всички положения трябва да го открием, за да изясним какво е правил до стопанството. Отпечатъците по мотиката са лоши, така ли?

— Освен отпечатъците на Халдис има два съвсем незначителни. Това ми се струва странно. Дръжката на мотиката е от фибростъкло и нейните отпечатъци са невероятно ясни. Няма как убиецът да е избърсал своите, защото така би изличил и нейните. Намерихме обаче много отпечатъци в къщата, няколко следи от стъпки в локвата, кръв на

стълбите, няколко в коридора и няколко в кухнята. Възможно е да са от подметки на маратонки. Грайферите се виждат ясно. Това би трябвало да ни помогне. Криминалистите ще изготвят черно-бели скици на обувките. Убийството всъщност е станало в коридора. Халдис се е намирала с гръб към стълбите, убиецът я е нападнал от къщата. Вероятно мотиката първо е била у нея, а той я е отскубнал от ръцете й. Да, но тогава не разбирам защо по мотиката няма негови отпечатъци. Освен това не ми стана ясно защо я е убил. Ако е взел парите, е можел просто да избяга с тях. Тя не би го настигнала. Но има и друго. Халдис беше костелив орех. Обзалагам се, че е застанала на вратата и му е препречила пътя. Направо я виждам пред очите си — тихо промърмори той. — Бясната Халдис, която кипи от справедливо негодуване.

— Сигурно е я убил, защото са се познавали и тя е щяла да подаде оплакване в полицията.

— Възможно е. Тя познаваше Ерки много добре. Щом е избягал от психиатрична клиника, едва ли е имал пари. Нуждал се е от средства.

Скаре кимна.

— Но кражбата не му е донесла голяма плячка — продължи шерифът. — Тя едва ли е държала много пари у дома си. Нали живееше сама.

— Да, но далеч от хората. Според мен най-големият ѝ страх не е бил, че ще я ограбят. Преживяла ли е друго нещастие?

— Не, а и тя беше силна жена. Не бих се учудил, ако буквально се е нахвърлила на крадеца с мотиката.

— В такъв случай теоретически е възможно убиецът да е ранен.

— Видяхте ли снимките на трупа ѝ?

— Да.

— Не са особено приятни за гледане, нали?

За миг Скаре изпита слабост при спомена за тази сутрин, когато сложиха снимките върху бюрото му.

— Къде живее бащата на Ерки Юрма?

— Замина си за САЩ.

— А сестра му?

— И тя.

— Не поддържат ли контакт?

— Не. Не че не искат, просто Ерки не желае да ги вижда.

— Знаете ли каква е причината?

— Смята, че ги превъзхожда.

— Така ли?

— Да, обзет е от чувството за превъзходство над всички. Живее в свой собствен свят, има си собствени закони. В тази своя вселена той е господарят. Трудно е за обяснение. Трябва сам да го видите, за да разберете що за птица е.

— Щом е толкова сериозно болен, сигурно изпада в отчаяние?

— Отчаяние? — Гурвин претегли думата, сякаш никога не го бе спохождала подобна мисъл. — Ако е така, прикрива го доста добре.

Скаре кимна към пътя.

— Издадохме заповед за издирване. Ще ме заведете ли до стопанството? Искам да разгледам къщата.

Гурвин грабна якето от облегалката на стола си. За миг замръзна на мястото си.

— Ще отидем със субаруто — предложи той. — Дотам е дяволски стръмно.

Гората около стопанството изглеждаше по-гъста от обикновено. Сякаш дърветата стояха изправени мирно, за да отدادат почит на покойницата, която приживе поддържаше всичко наоколо. И независимо че в двора й нищо не вехнеше, че градинските сечива и количката винаги си бяха по местата и на пейката никога не се виждаха забравени дрехи, метнати на слънце, сега мястото имаше вид на напълно изоставено. Вече не дишаше. Цветята под кухненския прозорец клюмаха. Само след двайсет и четири часа под жаркото слънце животът им се намираше в опасност. По стълбите, макар и измити, все още се виждаше тъмно петно. Скаре плъзна поглед над гората.

— Какво е правило онова момче тук?

— Стреляло е с лък по врани.

— Позволено ли е?

— Не, разбира се, но той не спазва правилата. Живее в детски дом.

Последните думи на Гурвин обясниха всичко. Скаре схвани ситуацията.

— И е знаело кой е Ерки?

— Да. Ерки има доста характерен външен вид и не може да се сбърка с другого. Наистина съчувствам на момчето. Първо е намерило Халдис мъртва, после е мярнало Ерки между дърветата. Сърцето му щеше да се пръсне, когато дойде в кабинета ми. Сигурно си е помислило, че ще бъде следващата жертва.

— Ерки дали го е видял?

— Май да.

— Но не е направил опит да го спре?

— Очевидно не. Изчезнал в гората.

— Хайде да влезем.

Гурвин отключи и първи прекрачи прага, мина през малкия коридор и влезе в кухнята. Скаре стъпи върху линолеума и започна да добива представа каква е била Халдис Хурн. Огледа разтребената кухня. Медните съдове лъщяха до блясък. Мивката беше от старомодния вид, със зелен гumen ръб. Хладилникът също бе купен отдавна. Върху перваза на прозореца лежеше сгънат вчерашният вестник. Иначе Халдис бе почистила помещението с прахосмукачка. Скаре повдигна капака на кутията за хляб.

— Къде открихте отпечатъци от пръсти?

— По дръжките на вратите и по рамката на вратата към кухнята. По кутията за хляб има само отпечатъци на Халдис. Ако отпечатъците са на извършителя, защо тогава са толкова неясни по мотиката? И защо не е оставил следи от пръстите си по кутията за хляб, щом е взел портмонето й? Това е невъзможно, та нали е пипал разни предмети из къщата? Просто не ми го побира главата.

Скаре присви очи.

— Но нали все пак при Халдис са се отбивали разни познати? Може те да са оставили отпечатъци.

— Това не се случваше често. А, намерихме писмо с клеймо от тази седмица, изпратено от Осло. „В скоро време ще се отбия да те видя. Поздрави, Кристофър.“

— Неин роднина?

— Все още не знаем. Предполагам, че е познавала убиеца си. Статистиката също е на моя страна. Изпаднал е в паника.

— Ние, хората, понякога сме толкова слаби.

Скаре влезе във всекидневната. Върху люлеещия се стол бе метнато вълнено одеяло. Той го вдигна и предпазливо го подуши. Усети мириса на сапун и камфоров спирт. Косъм от одеялото погъделичка носа му. Той го хвана с два пръста: сребрист косъм, дълъг около половин метър.

— Толкова ли дълга беше косата ѝ? — удиви се Скаре.

— Да — кимна Гурвин. — Като млада е била голяма красавица. Ние, децата, не го оценявахме, на нас ни се струваше просто дебела и симпатична. Ето там има снимка от сватбата ѝ.

Скаре се приближи до указаното място. Невестата Халдис Хурн би спряла дъха на всекиго.

— Роклята ѝ е ушита от коприна на парашут, а булото е стара английска завеса. Тя ни го е казвала. А ние слушахме от приличие, както всички деца, защото все пак трябваше някак да ѝ се отплатим за малините и ревена.

Внезапно той се обърна и се върна в кухнята.

— Къде е спалнята? — подвикна Скаре.

— Зад зеленото перде.

Скаре го дръпна и отвори спалнята. В малката и тясна стая имаше легло с високи фронтони. Халдис бе пригладила грижливо покривката от страната, където някога бе спал Турвал. От прозореца Скаре видя гората и задната част на навеса. Над леглото висеше стих в рамка:

*Виждали са го с орлите.
Той идва от юг, цял в пламъци.
Изнеси всичко вън, не оставай вътре нищо.
Защото той ще ти поиска сметка и за комара,
които ти остави
в пукнатината.*

Отдолу някой, вероятно Халдис, бе написал следния коментар със синя химикалка: *Ама че страхотия!*

Скаре се усмихна леко. Установи, че шерифът е излязъл навън. Последва го и затърси наслуки из тревата. Надяваше да се получи

някакво прозрение, да намери някоя улика, пропусната от криминалистите: угарка от цигара, кибритена клечка, каквото и да е. Под кухненския прозорец в ламперията зееше дупка. Явно някой се бе опитал да я заличи, но не съвсем успешно.

— Остана от деня на смъртта на Турвал — посочи я Гурвин. — Тогава Халдис била в кухнята. Турвал карал трактора. Тя му махнала с ръка в знак, че яденето е готово. Забелязала колко бързо кара, доста необично за него, сякаш искал да си припомни младините, да се поизфука. Тракторът тракал като бесен. В следващата секунда се бълснал в стената. Тогава тя стояла до прозореца, вторачена в кабината на шофьора. Видяла го, паднал над волана. Починал бил мигновено.

Скаре отново се загледа над върховете на дърветата.

— Къде според вас да търсим Ерки?

Гурвин присви очи срещу слънцето.

— Сигурно се шляе наоколо. Спи на разни места. Не е ходил в апартамента си, поне не засега. Вероятно все още се подвизава в гората.

— А над стопанството има само пусти земи?

— В общи линии да. Необитавана земя с площ четиристотин и трийсет квадратни километра. От другата страна на хребета има няколко вили и останки от някогашни фински поселения. Върху някои от тях са построени планински хижи. През есента ловците ги използват за подслон. Случва се вътре да се отбият и берачи на горски плодове да си починат. Ерки е много издръжлив и е напълно безпредметно да тръгнем из гората и да търсим наслуки. Може да се крие в мазето на болницата, да пътува на автостоп из Швеция или в родната Финландия. Ерки е вечният бродяга.

— Ако е толкова особен, колкото го изкарвате вие, значи се набива на очи.

— Какво значи да се набива на очи. Той се промъква на разни места. Просто се появява някъде неочеквано, без някой да го е чул.

— Разполагаме с първокласни кучета следотърсачи — оптимистично припомни Скаре. — Знаете ли дали взема лекарства?

— Попитайте в болницата. Защо ви интересува?

— Просто се чудя какво ще стане, ако изведнъж спре да ги приема — вдигна рамене Скаре.

— Вътрешните гласове сигурно ще вземат превес.

— Всички си имаме вътрешен глас — усмихна се Скаре.

— Така е, бога ми — кимна Гурвин. — Но поне не им позволяваме да контролират всичките ни действия.

Гурвин внимателно насочи колата надолу през гората. Вдигна се облак прах.

— Където и да се появи Ерки, се случва нещастие — угрожено отбеляза той. — Майка му почина, когато беше на осем, казах ли ви?

Скаре кимна.

— Паднала по стълбите и се пребила. Ерки пое вината за смъртта ѝ.

— Как така?

— Плашеше другите деца с тези си приказки. Хлапетата изгубваха ума и дума от страх и страняха от него. Според мен това беше неговото желание. След няколко години до църквата намериха трупа на възрастен селянин. Според официалната версия паднал от стълба, но очевидци забелязали Ерки да бяга от местопроизшествието. Вероятно разбирате защо селяните вече са си изградили мнение, независимо дали той е замесен в убийството на Халдис, или не. Ако питате мен, и аз клоня натам. Огледайте се! Наоколо е толкова пусто. Хората не идват чак дотук, ако не познават добре района. А Ерки е израснал тук и се ориентира отлично.

— Така е, но има и друго — подзе предпазливо Скаре, опитвайки се да не звучи назидателно. — Митът за пациентите на психиатриите и тяхната склонност към насилие е силно преувеличен. Касае се за предразсъдъци, страх, невежество. Не позволявайте хорските нагласи да замъглат трезвата ви преценка, защото сте ангажиран в разследването. Освен това познавате и Ерки, и Халдис. Ако вестниците се сдобият с подобни изявления за Ерки, ще го изкарат чудовище.

— Точно тук е мъчнотията — погледна го Гурвин. — Той винаги се движи сам, страни от хората и почти не общува. Ние всъщност не знаем що за човек е. Какъв е.

— Болен.

— Така казват — поклати глава Гурвин, — но на мен не ми е ясно как чужди гласове са в състояние да превземат нечия глава и да накарат човека да прави неща, които после не помни.

— Не сме сигурни дали той го е извършил.

— Разполагаме с пръстови отпечатъци и следи от стъпки. Дори и за секунди да забравя какво е направил, няма как да се измъкне от веществените доказателства. Този път сме се сдобили със сериозен материал.

— Май много ви се иска да го тикнете зад решетките? — съвсем невинно попита Скаре.

Гурвин изобщо не прозря намека.

— Би било чудесно. Всички посрещнахме прибирането му в клиниката по параграф пет с облекчение. Най-сетне знаехме къде е той. А сега обикаля някъде навън и си говори сам. Бог да ми е на помощ, но децата ми ще се прибират рано всяка вечер, докато този човек е на свобода.

— Ерки вероятно е по-изплашен и от децата ви — тихо отбеляза Скаре.

Гурвин стисна устни и натисна педала за газта.

— Вие не сте оттук. Не го познавате.

— Така е — усмихна се Скаре, — но вие успяхте да ме заинтригувате, признавам.

— Радвам се, че сте благословен с несломима вяра в хората, но не забравяйте: Халдис е мъртва. Някой е извършил убийство. Качил се е при нея, вдигнал е мотиката и я е забил право в окото ѝ. Независимо дали е Ерки, или някой друг, аз се ужасявам при мисълта, че този човек има право на защита за деяние, което по никакъв начин не може да се оправдае.

— Никой не оправдава деянието, а человека зад него — поправи го Скаре. — А и не знаем защо е била убита Халдис. Нещо против да запаля?

Гурвин поклати глава и затърси цигарите си.

— Какъв е шефът ви? Кажете ми нещо за него.

Скаре се усмихна — несъзнателна реакция при споменаването на името Конрад Сейер.

— Строг, победял; малко авторитарен; затворен в себе си; съвестен; оствър като бръснач; старателен, търпелив, благонадежден и издръжлив; проявява слабост към малки деца и старици.

— А не към зреите жени?

— Вдовец е. — Скаре погледна през прозореца. — Всъщност единственият обет, който е дал на съпругата си, е да ѝ бъде верен, докато смъртта ги раздели, но той си мисли, че става въпрос за неговата смърт.

Сейер се вторачи съсредоточено в сивия екран.

Проследи банката, гишетата, прозорците към площада, където светлината падаше косо и замъгляваше картина. Камерите бяха запечатали обира от началото до края, но записът беше лош. Представляващ трудност да идентифицират когото и да било. Не успяха да засекат автомобила на крадеца. Вече сигурно отдавна бе офейкал от града. Поставиха полицейска охрана на всички пътища, извеждащи от града, но така и не се появи търсената малка, бяла кола. Вероятно престъпникът отдавна я е паркирал някъде или е минал пред някой мост и продължил на юг, като се е смесил с движещите се из центъра автомобили. Вътрешно Сейер очакваше похитителят да е пуснал жертвата си, но нямаше как да е сигурен. Облегна се на стола и протегна дългите си крака. Разхлаби вратовръзката и запретна ръкави. Ризата му се беше поизмачала. Разпитаха поред касиерката, управителя на банковия клон и редица свидетели, намирали се пред банката, когато крадецът се бе втурнал да бяга. Самият Сейер написа какво е видял. Преобърна мозъка си, за да си припомни всички възможни подробности. Художникът в полицията го изслуша и разбра. Направи отлична рисунка. Дори Сейер сам прецени резултата като поразително приличащ на крадеца. Или поне в началото. После го загризаха съмнения. Поизправи се на стола, защото някой почука на вратата. Влязоха Скаре и Гурвин. Шерифът погледна Сейер с интерес.

— Разбрах, че се е появил случай с отвлечен човек.

Гурвин подържа смутено слънчевите очила с ръцете си и се настани на свободен стол. Смениха ролите. Сега Гурвин беше нащрек, застанал срещу важните клечки, снабдени с всякакво оборудване.

— От часове гледам този отчайващ запис — мрачно сподели Сейер. — Качеството е ужасно.

— Ще ни го пуснеш ли? — любопитно попита Скаре.

— Разбира се. Сложете си очилата, който носи.

Той пусна видеозаписа за пореден път в очакване на бурната им реакция. На екрана се виждаха гишетата. През входа откъм площада първо влезе младото момиче. Огледа се малко колебливо и се приближи до брошурите. След не повече от петнайсет секунди се появи и крадецът. Той почти се стъписа при вида на влезлия вече клиент. Бързо грабна формуляр и започна да го попълва. После вратата се отвори за трети път и последва очакваната от Сейер бурна реакция.

— Не може да бъде! — извика Скаре. — Ама това не си ли ти, Конрад?

Той хвърли изненадан поглед към началника си. Сейер бе взел решение да посрещне учудването със самообладание. Започна да се смее. Гурвин ги гледаше слизано.

— Аз съм, разбира се. Минах през пешеходната зона на път за службата и неочеквано един от минувачите ми се стори подозрителен. Заприлича ми на банков крадец. Обърнах се и го видях да влиза в банката. Тръгнах след него.

— И? Какво стана?

— Нали виждаш на записа. Надникнах в банката, видях младото момиче, всичко ми се стори нормално и излязох. — Погледна ги обезсърчено. — Просто си излязох оттам.

Скаре избухна в звънлив смях. Дълбоко в душата си Гурвин усети колко му липсват колеги.

— След като съм излязъл от банката, той е започнал обира. Гледайте сега.

Ето го, тръгва към жертвата си. След малко отеква изстрел. Гурвин направо се задъха. Премига няколко пъти и се вторачи изумен в двамата полициаи.

— Трябва незабавно да намерим това момиче — отбеляза Сейер.

— Ако не успеем да я измъкнем невредима от тази ситуация, рискуваме похищението да се превърне в мода. Едва ли има нещо по-лошо от това. Заради този ужасен запис е почти невъзможно да я идентифицираме, освен ако някой не я обяви за изчезнала. Така или иначе — той върна записа назад и го пусна отново, — има нещо гнило в цялата работа.

— Какво? — попита Скаре.

— Тя реагира някак странно. Или по-точно казано, не реагира. Не пиши, не размахва отчаяно ръце. Прилича ми почти на изпаднала в транс. С други думи, не ми изглежда изненадана. Сякаш е очаквала нападението. Може би се уговорили.

Скаре го погледна слизан.

— Да предположим, че похищението е инсценировка. Подготвили са го заедно, а тя му е приятелка.

— Съмнявам се да му е приятелка — неясно промърмори Гурвин, приковал неподвижен поглед в трептящия экран. —

Заложникът е мъж. Името му е Ерки Юрма.

Истината внезапно достигна до съзнанието му. Разтърси го като тежък удар. В колата си возеше ненормалник!

Караше бързо, но не прекалено, за да не събуди подозрение. През цялото време наблюдаваше автомобилите в огледалото. Пулсът му си оставаше висок, тялото му — изопнато като струна и напрегнато. Дишаше много повърхностно и му се виеше свят. Хвърли бърз поглед към мъжа до себе си.

— Питам те за пореден път. Каква работа имаше в банката толкова рано сутринта?

Ерки чуваше отчетливите удари на барабаните. Биеха оглушително в пълна липса на ритъм. Ерки мълчеше. Отваряше и затваряше шепи, забил поглед в пода на колата, сякаш търси нещо. Думите се изгубиха в шума от барабаните. Не се движи, не говори. Той се залюля напред-назад на седалката и затвори очи.

— Попитах те каква работа си имал в банката толкова рано сутринта!

Ерки чу разярения глас. Този тип се страхуваше. Запомни този извод и се залови да формулира отговор наум. Нестор слушаше мислите му. Неговата задача беше да одобри отговора, преди да излезе от устата на Ерки. Това отнемаше време. Нестор се стараеше много. Нестор...

— Да не си глух, човече?

„Глух ли съм?“ — запита се Ерки. Зададоха му нов въпрос, нужен беше нов отговор. Ерки избута първия настрана и се зае с втория. Нестор продължаваше да слуша. Палтото все още пазеше мълчание. „Не — увери се Ерки, — слухът ми си е напълно в ред. Чувам как кръвта пулсира във вените му, защото точно в момента кръвното му налягане е високо и той изразходва страшно много енергия за нещо толкова просто като установяването на контакт с мен. Но наистина ли иска да получи необмислен отговор? Нали именно с формулирането на отговора си му засвидетелствам уважение? От друга страна — нима той е заслужил това уважение? С какво?“

Ерки не смяташе кражбата на пари от млада жена за постижение. А и този тип носеше оръжие. Но мъжът явно бе изпълнен с мисълта за собствения си подвиг. Бузите му щяха да се пръснат от гордост. Нужно беше да изпусне малко пара.

— Ще получа ли някакъв отговор в скоро време?

Барабаните развалиха звученето на приятния му тенор. Разбъркаха думите и им придаха писклива нотка. „Жалко — помисли си Ерки. — Мъжете са обсебени от всякакви други неща, но не и от гласа си. От мускулите си, от прическата си, от избора на подходящи за фигурата си дънки. От какви ли не незначителни дреболии.“ Ерки откри способността си да изведе зрял човек от равновесие без никакво усилие. Просто като мълчи. Хората не понасят да не получават отговори, да не знаят нищо за събеседника си. Ерки не обелваше дума.

До него крадецът дишаше тежко. Къдравата му коса бе подгизнала от напрежение. Той погледна в огледалото, намали скоростта и отби встрани. Не изключи двигателя. Хвърли бърз поглед към Ерки и процеди през зъби:

— Ще се съблека. Да не си посмял да хукнеш нанякъде!

Ерки нямаше никакво намерение да бяга. Притесняваше го револверът. Сякаш срещу тялото му бяха насочили остър лъч. Сега обаче крадецът остави оръжието върху арматурното табло над волана. Мъчеше се да си съблече пуловера, после панталоните, без да си сваля ръкавиците. Не му беше лесно, защото колата беше тясна. Пуфтеши, ругаеше и дърпаеше панталоните, но най-сетне успя, целият облян в пот. След като се съблече, остана по дрехи, наподобяващи опит за камуфлаж. Нестор се разхили от Мазето. Под панталоните на крадеца лъснаха бермуди с плодове в крещящи цветове и палми и син потник с Доналд на гърдите. Неочаквано той се протегна над Ерки и отвори жабката. Извади чифт слънчеви очила и си ги сложи. Дегизира се перфектно. Ерки не се стърпя и го зяпна с почуда. Едрият мъж изглеждаше много странно в пъстрите шорти. Постара се да овладее гласа си:

— Не разбираш нищо, така че си затваряй устата! Не се обаждай, докато не ти задам въпрос!

Ерки и без това не бе обелил дума. Въпреки коженото яке и черния панталон той не се потеше. Мъчеше се да не мърда. Ако стои напълно неподвижно, значи е почти невидим.

— Мамка му, как гадно вониш!

Мъжът изсумтя, за да покаже отвращението си, и свали прозореца още по-надолу. Ерки се запита дали мъжът очаква реакция на избухването си, или просто бълва помия. За всеки случай продължи

да мълчи. А и Нестор тананикаше хубав псалм и понеже най-после беше в добро разположение на духа, Ерки предпочете да се наслади на настроението му. Не се замисли накъде са тръгнали или какво ще се случи в бъдеще. Вложи всичките си сили в опита от този момент да се затвори в себе си, да се абстракира от мъжа до себе си, от револвера. Но нямаше как да спре все по-бързо да отваря и затваря шепните си.

— Не можеш ли да се кротнеш малко с тези ръце! — избухна крадецът. — Изглеждаш направо луд. Мамка му, побърквам се от тези твои движения!

Ерки започна да се клати напред-назад. Оказа се невъзможно да остане невидим тук. До него бушуваше буря и нямаше изгледи скоро да утихне. Ерки се опита да се извърне, погледна през прозореца. Ушите му се измориха от барабаните. Размаха ръка, за да го накара да замълчи.

— Парите сигурно не те интересуват, а? — малко по-спокойно попита крадецът. — Не знаеш за какво служат, нали?

Ерки слушаше. Мъжът понижи глас. Внезапно прояви неочеквана адекватност. Във въпроса му пролича любопитство. *Парите не те интересуват.* Е, засега не, но вече имаше няколко крони във вътрешния си джоб. Значи донякъде отговорът беше хем положителен, хем отрицателен. Така ли да му каже?

— Ако питаш мен, си избягал от някоя психиатрична клиника. Не е никак лесно. Мнозина успяват да избягат и се връщат с подвига опашка. При теб как стоят нещата? И ти ли си един от тях?

И ти ли си един от тях. Въпросът почти го трогна, изпълнен със зле прикрито нетърпение да узнае кой е спътникът му. Ерки затвори очи. Градът оставаше някъде в далечината. Зли намерения или никакви. Ерки не можеше да прецени към кои да причисли този тип. „Грах, мясо и сланина — помили си той, — кръв, пот и сълзи.“ Обзе го беспокойство.

Пътят започна да се изкачва нагоре. Далеч напред, на възвишение отлясно съзряха място, откъдето се откриваше красива гледка. Ерки позна мястото, ориентираше се къде се намират. Та нали години наред бе скитал по тези места. Първо трябваше да минат през тунел. Над купето се спусна неочекван мрак. Шофьорът веднага се разтревожи, сякаш се опасяваше от внезапна атака. Караше с револвер в дясната ръка. Оттивисто си свали очилата, осъзна колко тъмно е и

без това. Излязоха от тунела. Ерки премига с очи. Оставаше само километър до бариерата. Там нямаше отделно платно за водачи с винетка. Ще бъдат принудени или да спрат и да си платят, или да щурмуват преградата. Тя наистина беше само някаква дървена летва, боядисана в червено и бяло. Явно и шофьорът се сети за същото. Намали скоростта.

— Не прави глупости! — озъби се той.

Ерки изобщо нямаше такива намерения. Опитваше се единствено да не мърда, да не се набива на очи, но тялото му се имаше собствен живот и не му се подчиняваше.

Крадецът удари спирачки, очевидно взел решение. Неочаквано зави наляво и пое нагоре към мястото с красивата гледка. Ерки нямаше представа какво е намислил, като стигнат до върха, но по пътя не срещнаха никого. Още беше рано, горе сигурно няма да намерят жива душа. Крадецът стисна силно револвера и с опакото на дланта си избърса потта от челото си. Докато се изкачваха по склона, след колата се вдигна облак от прахоляк и пясък. Вече се намираха далече от главния път и автомобилите долу приличаха на играчки във великолепни цветове. Шофьорът направи последен рязък завой и спря до парапета. Оттук се откриваше изглед към бариерата. Двамата видяха двете патрулки, паркирани до касата. Крадецът се задъха. Чу се съскане, когато изпусна въздуха от устата си през стиснатите си зъби. Даде назад и се отдалечи от парапета. Пак спря. Заудря с револвера по волана. Ерки чуваше царящия в главата му хаос. Щеше да се пръсне, от челото му направо струеше пот, а сърцето му биеше на границата на търпимото. Малък разрез на сънната артерия и кръвта ще бликне на алена струя чак до бариерата.

— Добре, приятел. Какво предлагаш?

Приятел. Ама че жалко обръщение. Нещастникът изпадна в пълно безсилие. Това направо не се издържаше. Ерки искаше да се махне оттук. Бавно завъртя глава и погледна навътре в гората, където се виеше нещо, подобно на просека. Макар че извърна глава почти незабележимо, крадецът реагира. И той се вторачи натам. Мозъкът му отново проработи. Включи колата на скорост, обърна и потегли напред. В началото пътят наистина беше широк и му позволи да шофира петнайсет-двайсет метра. После се стесни до добре утъпканата пътека.

Когато спря, колата не се виждаше от платото, скрита в гъстата зеленина. Обърна се и взе сака от задната седалка.

— Хайде, да излизаме. Ще повървим пеш.

Ерки не помръдна. Крадецът отвори вратата, заобиколи колата и размаха оръжието.

— Ти тръгни пред мен. Сухо е, върви се лесно. Ще почакаме, докато се стъмни. Тази преграда няма да стои там вечно, нямат достатъчно хора за тази цел. Хайде! Темпо, темпо!

Не се движи, не говори. Чу как в далечината Палтото се събуди и се развя. Нестор го осведоми за последните новини. Смехът им отекна в тялото му и то дори завибрира. Сложи ръка на гърдите си, за да притъпи натиска.

— Какво ти става? Не ми се прави на луд, няма да ти мине номерът. Мамка му, излизай веднага от колата!

Ерки се измъкна. Крадецът заобиколи колата, отвори багажника и надникна вътре. За миг Ерки изпадна в паника. Само дано не го затвори в тесния багажник, където няма да може да се движи и да вижда. Крадецът не го направи. Просто започна да рови и извади брезент. Вдигна очи към зелените листа по дърветата. Брезентът беше зелен като тях. Погледна Ерки.

— Покрий колата с брезента. Отдолу се закрепя с куки. Така колата няма да се вижда. Колкото по-дълго време я търсят, толкова по-добре.

Подхвърли му брезента. Ерки се озова със зеленото платнище в ръце. Найлоновата материя беше толкова тънка, гладка и хълзгава, че се изпълзна от отпуснатите му ръце и падна на земята.

— Хайде де. Разгъни го хубаво и го разстели над колата.

Ерки сложи зеленото платнище на земята и започна да разгъва ъглите. Във всеки един имаше връв с метална кука. После вдигна брезента от единия край и го разстла върху капака на колата. Брезентът се свлече мигновено. Ерки не бе държал нещо по-гнусно от този зелен, хълзгав плат.

— Мамка му, човече, за нищо не ставаш!

Ерки опита отново. През цялото време имаше чувството, че револверът го пробожда. Най-сетне съумя да закрепи брезента над покрива на колата, но когато започна да оправя краищата, той се свлече отново. Крадецът пуфтеше ядосано, плувнал в пот, и ругаеше

некопосния си спътник. Мушна револвера в ластика на бермудите си, дръпна брезента от ръцете на Ерки и го закрепи върху колата за секунди. После отново взе оръжието в ръка.

— Определено трябва да те върнем в психиатричната клиника, и то веднага. Можеш ли изобщо да се обличаш сам? Или постоянно ходиш с едни и същи дрехи? Очевидно да. Хайде, да тръгваме.

Най-сетне, най-сетне Ерки получи позволението да ходи пеш. Това го умееше. Беше в състояние да върви часове наред. Закрачи с темпо, което го успокои. Клатушкаше се нагоре по склона. Зад него вървеше крадецът с вдигнат револвер и сака с парите на рамото. Пътечката се стесняваше, гората се сгъсти около тях, през листата се процеждаше оскъдна светлина. Крадецът се отпусна. Чувстваше се в безопасност, далече от хората. Никой нямаше да ги види тук, отдавна трябваше да се сети за този вариант. Полицайт няма да търсят из гората, а само ще проверят пътищата и автомобилите.

Спази обещанието си. Взе парите.

Ерки крачеше бодро, а крадецът се задъхваше подире му. Беше му горещо, пък и сакът му тежеше. Вътре носеше портативно радио, бутилка уиски, за да отбележи успеха, кутия с муниции и парите от плячката.

— Понамали темпото, де, никой не ни гони.

Но Ерки продължаваше да върви със същата скорост. Чуваше как спътникът му се мъчи да не изостава. Дишането му се ускори само след няколкостотин метра, наклонът беше стръмен, а и теренът ставаше все по-непроходим.

— Ей, ти! Тук аз съм шефът!

Три барабана думкаха с пълна липса на ритмичност. Ерки чу как Нестор изригна огромно количество слюнка. Такъв беше коментарът му на твърдението. Продължи да върви, не намали темпото. Ерки можеше да се движи само с една скорост. Или вървеше бързо, или си почиваше в легнало положение. Все пак понамали скоростта, защото вървяха под наклон към билото. От върха се надяваха да видят дали полицията още пази главния път. Ерки размяташе слабото си тяло наляво-надясно. Спътникът му се придвижваше на тласъци. Тялото му беше по-мускулесто, но му липсваше издръжливостта на Ерки. Постепенно обаче и крадецът влезе в ритъм. Мускулите му се

стоплиха, а и носеше пълен сак с пари. Настроението му се повиши и той реши да сподели радостта си с ненормалника. Изкашля се високо.

— Как се казваш? — извика той.

Гласът му прозвуча почти дружелюбно. Въпросът отзвучава с вяло шляпване, сякаш кожата на барабана се отпусна. Ерки мълчеше, без да спира да върви. Това беше напълно безобиден опит за разговор, но човек никога не знае. Нестор стоеше клекнал в полумрака и го гледаше втренчено. Огънят в очите му блестеше с нисък, синкав пламък.

— Е, поне това ми кажи! — подхвърли мъжът зад гърба му и изсумтя обидено. — Ако в скоро време не ми отговориш, наистина ще те помисля за ням или нещо подобно. Да не би да си чужденец? Не ми приличаш на тукашен. Може да си татарин или циганин. Все едно. Отвори си устата, дяволите да те вземат!

Ерки сви наляво, защото на пътеката пред него лежеше съборена огромна трепетлика. Нагази в треволяка, отмествайки клоните и шубраците с тънките си ръце. Крадецът зад него се измъчи повече, защото с една ръка носеше сака, а с другата държеше револвера. Нито за миг не му хрумна да промуши ръце в дръжките и да носи сака като раница. Отново излязоха на пътечката. Горе просветляваше.

— Ти си ужасно стиснат, но един от нас все трябва да бъде щедър.

Ерки чу как крадецът спря зад него.

— Казвам се Морган.

Ерки се ослуша. Мъжът произнесе името с отчетливи съгласни, като че ли отдавна си бе мечтал за него. При всички положения не се казваше така. Нестор се разсмя, та чак се чу бълбукане, сякаш грижлив домакин наливаше с благоговение от бутилка скъпо вино. Хората могат да говорят каквото си искат за Нестор, но той със сигурност притежаваше стил. Ерки продължи невъзмутимо напред и чу как крадецът, изпитващ силното желание да се казва Морган, извика след него:

— Ще си починем. Нямаме бърза работа!

Ерки продължи.

— Спри или ще стрелям!

Просто върви нататък. Няма да стреля.

Ерки се обърна. Морган погледна лицето му, напомнящо парче изсечен гранит. Ерки не се усмихваше, не трепереше, по лицето му бе

изписано безжизнено изражение, дори не премигваше с очи. Крадецът усети как го обзema неприятно чувство. Кой, по дяволите, е този ням, твърд като камък странник, който върви като робот?

— Спри там горе, до малкото възвишение. Ще си отдъхнем малко.

Прави каквото ти казва. Болест, смърт и нищета.

Нестор му го прошепна през тънките си устни. Ерки се подчини. Насочи се към сивото възвишение на двайсет-трийсет метра от тях.

Морган беше капнал от умора. Оръжието не му осигури пълна власт над заложника. Имаше нужда да избълва малко змии и гущери.

— Извинявай, че ти го казвам, но вървиш като вещица, дяволите да ме вземат!

Ерки замръзна на място. В главата му се избистри мисъл.

Не дразни крокодила, преди да си преплувал реката.

Сейер изгледа Гурвин като парализиран.

— Бихте ли повторили последното?

— Разбира се, но ме чухте съвсем правилно.

— Според вас заложникът и избягалият пациент от психиатричната клиника, издирван във връзка с убийството на Халдис Хурн, са едно и също лице?

— Убеден съм — разпери ръце Гурвин. — Крадецът на банката доста се е изненадал.

Сейер направо не беше на себе си и дори погледна през прозореца, за да се увери, че всичко това е реално. Не беше за вярване в каква ситуация бяха изпаднали. Той погледна Гурвин.

— Опасен ли е?

— Не знаем със сигурност.

— Кога всъщност е избягал?

— Онзи ден, през нощта, скочил през прозореца.

Сейер отново пусна видеозаписа и спря лентата, когато заложникът попадна на фокус.

— Взех го за момиче — промърмори той.

— Разбирамо е — успокои го Гурвин. — Подвели сте се по начина, по който си държи главата, походката и дългата коса.

— Отдавна ли е болен?

— Откакто го помня.

— Шизофреник?

— Най-вероятно да.

Сейер се изправи и се поразтъпка наоколо, за да смели информацията.

— Е, явно крадецът си е взел изненадващ заложник. Значи, трябва да издирим двама мъже, единият със сериозни ментални увреждания, предполагаем убиец, а другият — отчаян крадец с огнестрелно оръжие. Ама че двойка. Може да се сближат.

— Никой не иска да се сближава с Ерки.

Сейер го погледна строго.

— От психиатрията ли казаха така? Разговаряхте ли с лекуващия го лекар?

— Само с една санитарка. Тя потвърди, че е избягал. По-късно ще се свържа с лекаря.

— А това момче, което е намерило Халдис Хурн и го е видяло на местопрестъплението, вдъхва ли достатъчно доверие?

— В общи линии не. Живее в детския дом. Но колкото конкретно до показанията му относно Халдис, съм склонен да му повярвам. Признавам, че се усъмних в думите му, когато дойде в кабинета ми. Излъчва някаква маниакалност. Но се оказа право. Когато става дума за Ерки, никой не се съмнява. А и момчето го познава много добре.

— Какво е правил толкова рано в банката? Вземал си е социалната помощ ли?

— Нямам представа. Бъдете сигурен, че и крадецът е искал да разбере същото, ала едва ли е получил разумен отговор. Наистина бих желал да знам какви ги вършат в момента тези двамцата. Въображението ми не е достатъчно богато да си го представя — сериозно призна Гурвин.

— Ако изобщо са все още заедно. Може похитителят да се е паникьосал и да е освободил Юрма.

— Не бих се учудил на такава развръзка.

— А Ерки Юрма няма да цъфне тук и да ни уведоми за освобождаването си, разбира се. Как да постъпим, боже мой?

Отвори папката върху бюрото и прочете на глас:

— Бяло рено „Меган“, чисто ново, паркирано пред къщата „Фрюденлюн“, е било обявено за откраднато в нощта срещу днешния ден. Избягали са с подобна кола, възможно е да е тази. Вероятно е пуснал Юрма. Да се надяваме, че е така.

Останалите двама мълчаха. Крадците по принцип не са агресивни, но няма как човек да е сигурен, има ги всякакви.

— Можем ли да проведем разпит с Юрма?

— Да, предполагам — вдигна рамене Гурвин. — В присъствието на лекар. Но едва ли ще получим отговори на въпросите си. Или по-скоро няма да успеем да ги разтълкуваме. Ако наистина е извършил убийство, сигурно няма да го осъдят.

— Сигурно няма.

Сейер разтърка ожесточено очите си и пак ги отвори.

— Принудително ли е хоспитализиран?

— Да.

— Значи е представлявал заплаха?

— Не съм запознат с подробностите. Вероятно е опасен най-вече за себе си.

— Правил ли е опити за самоубийство?

— Нямам представа. Говорете с лекаря му. Прекарал е няколко месеца в болницата, все нещо трябва да са открили. На мен ми се струва хроничен случай. Още от малък си беше различен.

— Родителите му живи ли са?

— Баща му е жив. Заедно със сестрата на Ерки живеят в САЩ.

— Ерки има ли личен адрес?

— Живее в апартамент, предоставен му от социалните служби. Вече го проверихме. Говорих с един от обитателите. Обеща ми да сигнализира, ако Ерки се появи, но засега не се е мяркал там.

— Финландец ли е по произход?

— Бащата е оттам. Ерки е роден и израснал във Валтимо. Установили се в Норвегия, когато бил на четири.

— Да е злоупотребявал с наркотици?

— Не, доколкото знам.

— Физически здрав ли е?

— Силите му се крият другаде.

Гурвин докосна челото си с пръст.

Скаре се вторачи в екрана. Помъчи се да улови погледа на очите под черната коса, но напразно.

— Сега, когато гледам записа, те разбирам някак по-добре — отбеляза той. — Той не се държи, както се очаква от нападнат в банка и взет за заложник. Не оказва съпротива. Какво става в главата му според вас? — Скаре погледна към шерифа и посочи екрана.

— Слуша нещо.

— Вътрешни гласове?

— Така ми изглежда. С очите си съм наблюдавал как кима с глава, докато върви, сякаш внимателно изслушва вътрешен диалог.

— Изобщо ли не говори?

— Много рядко. Изразява се крайно високопарно и никой не разбира какво иска да каже. Този безразсъден смелчага с качулката едва ли е схванал нещо от думите му, ако изобщо са разменили две-три реплики.

— Ерки ориентира ли се в района?

— Отлично. Винаги е скитал по тукашните пътища.

Случва се и да се вози на автостоп, но не са много онези, дето се осмеляват да го качат. Обича да пътува с автобус или влак. Насамната, постоянно иска да е в движение.

Спи, където свари: на някоя пейка в парка, в гората, на автобусната спирка.

— Никакви приятели ли няма?

— Не иска да се сприятелява.

— Лично ли го попитахте? — рязко възклика Сейер.

— Хората не го разпитват. Просто стоят настрана — простиочно обясни Гурвин.

Сейер се замисли. Сълнцето блестеше в късо подстриганата му коса. Неговият вид предизвика у Гурвин асоциация за древногръцките аскети. Липсваше само прословутият лавров венец на главата. Дълго време по лицето на Сейер се запази разсеяно изражение, докато той дискретно се почесваше по лакътя.

— Досега бях останал с впечатлението, че в „Пътеводителя“ живеят само възрастни хора — най-сетне проговори той.

— Преди беше така — кимна Гурвин. — Сега има психиатрично отделение за младежи с четирийсет пациенти, разделени на четири стационара, един от които е под специална защита. Или затворен, както го наричаме ние. Популярното му име сред обитателите му е Предпазителя. Ходил съм там веднъж с едно момче от детското-юношеския дом.

— Трябва да разбера кой е бил лекуващият лекар на Ерки и да си поговоря с него. Защо е толкова трудно да се определи дали Ерки е опасен, или не?

— Носят се много слухове — поясни Гурвин. — Набеждават го за всички престъпления. Аз поне не знам да е бил замесен в някакво криминално деяние, като изключим, че се промъква без билет във влака и отмъква разни дреболии от магазините. Вече не съм толкова сигурен.

— Какво краде от магазините?

— Шоколад.

— И не поддържа контакти със семейството си?

— Ерки не иска да ги вижда. Те няма как да му помогнат. Бащата се е отказал от сина си, защото смята положението за безнадеждно. Не бива да го осъждате. Ерки чисто и просто е непоправим случай.

— Добре че лекарят му не ви чува в момента — тихо отбеляза Сейер.

— Может и да греша, но той е болен почти откакто се е родил или, по-точно, откакто почина майка му преди шестнайсет години. Това не е съвсем без значение.

Сейер се изправи и бутна навътре стола.

— Елате да си вземем по чаша кафе и да ми разкажете всичко, което знаете.

Каник се бе възкачил върху леглото като величествен Буда. Слушателите му, насядали в полукръг на пода, се удивиха на способността му действително да кръстоса крака в седнало положение въпреки килограмите си. Първо никой не се върза на приказките му. А и как да повярва човек, че Каник е намерил труп в гората? Че и със забита в окото мотика? Поне той представи така нещата. *Със забита в окото мотика.* Особено трудно го преживя Карстен, най-големият от момчетата, защото бе установил монопол върху истината. Каник още виждаше пред очите си неговото изражение, когато Маргюон потвърди разказа му. Това се превърна в една от големите му победи. Сега всички искаха да чуят историята от устата на Каник с всички подробности. Момчетата, прекарали достатъчно време в детско-юношеския дом, знаеха, че всичко на този свят се заплаща. Затова наредиха върху леглото пред Каник подаръци: шоколад, пакетче розови дъвки „Хуба Буба“, опаковка чипс със сол и черен пипер и кутия бонбони с аромат на мока. Освен това купиха десет цигари и еднократна запалка. Всички хлапета очакваха историята с блеснали очи. На Каник му беше пределно ясно, че няма да се оставят да ги залъже със сухи, безпристрастни факти. Те искаха да се лее кръв. Нито повече, нито по-малко. А и познаваха Халдис. Тук не ставаше дума за съобщение във вестника, а за жив човек. Е, поне преди убийството тя беше жива.

На Каник му бяха заборани да разказва подробно какво е видял.

Маргюон не искаше подобни истории да разбунят духовете в дома. И без това хлапетата много често се заяждаха едно с друго и малобройният персонал едва успяваше да озапти тези събрани от кол и въже момчета.

Каник стисна тъмните си сини очи. Реши да започне със Симон и да завърши с Карстен. Симон, едва осемгодишен, напомняше на полуразтопен шоколадов мус — сладък, тъмен и мек.

— Бях излязъл с лъка — подхвана Каник и прикова очи в Симон.
— Тъкмо обстрелях тълста врана с втората си стрела. Нося два върха за стрели в тайна преграда на куфара ми. Поръчах си ги от Дания. Не казвайте никому. В Норвегия са незаконни — важно отбеляза той.

Лицето на Карстен се изкриви в болезнена гримаса. Единствено той съумяваше да постигне такава мимика.

— Птицата се строполи в краката ми като чувал със захар. В гората нямаше жива душа, но ме обзе ужасното усещане, че наблизо някой дебне. Познавате ме. Постоянно ходя из гората. Винаги предчувствува бедствията. Сигурно защото се подвизавам в средите на животните.

Пое си дъх, доволен от поставеното драматично начало. Симон го зяпаше в устата. Никой не смееше дори да въздъхне от страх Каник да не изгуби нишката на разказа си.

— Зарязах враната на земята и поех към стопанството на Халдис — той се обърна към Сиверт, единайсетгодишен хлапак с обсипано с лунички лице и плитка на тила. — Там цареше необичайна тишина. Халдис винаги става рано, затова отидох да я навестя. Реших да си поискам чаша сок или нещо такова. Не се виждаше жива душа, но завесите бяха разтворени и аз си помислих, че тя сигурно е седнала да чете вестник с чаша кафе в ръка, както обикновено.

Ян Фарща с прозвището Яфа погледна Каник в очите, изгарящ от нетърпение да чуе продължението.

— А и се надявах да си изпрося филия ръчно приготвен хляб с домашно сирене — продължи Каник. — Веднъж Халдис ме почерпи с осем филии, но този път не получих нито една.

Премига при мисълта за болезнения спомен.

— Стига отклонения! — извика Карстен и погледна към бонбоните с аромат на мока върху килима: неговата отплата за историята.

— Забелязах я веднага щом заобиколих кладенеца. Казвам ви, момчета — едва прегълътна той, — тази гледка ще ме преследва до края на живота ми.

— Добре де, ама какво видя!

Гласът на Карстен премина във фалцет. Единствено по неговото лице се бяха появили наченки на мустаци над устните и на младежки пъпки около ноздрите.

— Видях трупа на Халдис Хурн! — напевно издекламира Каник и си отдъхна, защото често забравяше да диша. — Просната по гръб на прага, със забита в окото й мотика. От дупката течеше истинска мозъчна маса. Впрочем прилича на овесена каша. — Очите му внезапно добиха отнесен блъсък.

— Какво представлява мозъчната маса? — тихо се поинтересува Симон.

— Ами мозък — потиснато обясни Карстен.

— Но мозъкът не е течност, нали?

— Напротив, тече като разпран. Нямал си представа, нали, че между ушите ти има течност, рядка като супа?

Симон дръпна конец от ризата си и не се отказа, докато не го откъсна.

— Веднъж съм виждал мозък в стъклен съд. Изобщо не течеше.

Гласът му звучеше сърдито, но и малко изплашено, защото Симон се осмели да надигне глава в компанията на опитните си приятели. Когато си най-малкият, няма какво толкова да се направи.

— Не е бил в течно състояние, разбира се, аматьор такъв. Нали е бил фиксиран. Тогава заприличва на гъба и може да се реже на тънки резени. Гледал съм по телевизията.

— Какво означава фиксиран? — отново попита Симон.

— Втвърден — обясни Карстен. — Поливат го с вещества, което го втвърдява. С мозъка на Каник няма да им се наложи да го правят. Той отдавна е закърнял.

— Престани! Остави Каник да довърши!

Този път го прекъсна Филип. Ако двамата започнат да се препират, останалите никога няма да чуят края на историята. А и Маргюн може да влезе всеки момент. Не че тя си прави илюзии. Много добре знае колко „съвестно“ момчетата спазват забраните й. Въпросът е колко време ще им даде и колко подробности ще успеят да чуят.

Каник изчака с търпението на свещеник, като същевременно поглеждаше крадешком към наградата си върху леглото. Взе решение първо да изяде бонбоните с аромат на мока.

— Тялото вече бе започнало да се разлага — продължи разказа си той, като натърти на разлага.

— Какво? — Карстен издуха въздуха през носа си. — Я посмали малко! Отнема няколко дни, преди трупът да започне да се разлага. Щом Ерки дори не е успял да избяга, няма как да си въобразяваш...

— Знаеш ли колко горещо беше в гората? — Каник се хвърли напред в леглото, а гласът му трепереше от негодувание. — В такава жега трупът се разлага за минути.

— Нямаш представа какво говориш. Ще попитам ченгетата, ако се появят. Но ти едва ли си толкова важен свидетел, Каник, иначе отдавна щяха да са дошли.

— Шерифът обеща да минат оттук.

— Ще я видим тази работа. Я зарежи тези приказки за разлагането, защото няма да се вържем. А и съм си платил за истината.

— Добре! Мога да прескоча най-неприятните подробности. Все пак между нас има малки деца. Ще се върна на мотиката...

— Каква беше тя? — обади се отново Филип.

— От онези, с които се копае земята, когато вадиш картофи или плевиши. Приличаше на брадва, с по-дълга дръжка. По принцип не се различаваше много от брадва, защото главата на Халдис беше почти срязана наполовина, а окото ѝ се бе отделило от лицето и висеше над бузата ѝ на тънка кожна нишка и...

— Много филми си гледал — изпуфтя отегчено Карстен. — Я по-добре ни разкажи за Ерки — помоли той.

— Кой е Ерки? — отново полюбопитства Симон. Той не беше от града и постъпи наскоро в дома.

— Страшилището на гората — ухили се Карстен, докато чоплеше една пъпка. — Сигурно ще му се размине. Винаги става така. Нали е луд за връзване, а лудите не ги осъждат. Вкарват ги в психиатрични клиники и ги тъпчат с хапчета, а после пак ги пускат на свобода и те продължават да убиват. И усмирителна риза да му бяха сложили, щеше да убива със зъби.

— Кога ще го пускат? — разтревожено попита Симон.

— Той е на свобода, глупако. Още не са го намерили.

— Къде на свобода?

— Из гората.

Симон погледна изплашено през прозореца, над върховете на дърветата.

— Ерки е душевноболен, но това не значи, че е глупав — замислено отбеляза Каник. — Той също ме видя. Възможно е да реши да ме преследва. Всъщност трябваше да потърся защита от полицията.

Погледна момчетата угрожено, за да провери дали думите му са си постигнали ефекта; дали те осъзнават какво означава над теб да надвисне такава опасност. Да те преследва отмъстителна откачалка. Няма по-лошо от това.

— Уф, вече е офейкал надалеч. Както и ти каза, не е никак глупав. Как изглеждаше той? — поинтересува се Карстен. — Беше ли изцапан с кръв?

— Беше застанал зад едно дърво — тихо продължи Каник. — С много странно отпуснати встрани ръце и втренчен поглед. Има толкова необикновени очи. Чичо ми има гренландско куче, а очите на Ерки приличат на очите на тази порода кучета. Някак си бели като на мъртва риба.

Спомни си съдбоносния миг, когато, застанал в двора на Халдис с разтуптяно сърце, ужасено оглеждаше гората. Изведнъж видя странна фигура между столовете на дърветата. Първоначално човекът не помръдна, но после се раздвижи и напред се наведе нещо черно. Едва тогава Каник различи лицето му — бяло лице с втренчен поглед. И самият дявол не би могъл да изплаши повече Каник. Той хукна като заек надолу по пътя. Искаше му се да захвърли куфара с лъка, но нямаше как, затова продължи да тича с него. Изобщо не погледна назад.

— Убивал ли е някого преди? — поиска да разбере Яфа, изостави позата „лотус“ и протегна изтръпналите си крака.

— Първо майка си, а после стареца горе до църквата — уверено обясни Каник. — И въпреки това се разхожда на свобода. Ужасно е хрумването на хората да построят такъв дом за малолетни — той обхвана стаята и двора с очи — в село, където върлува масов убиец.

— Тъпак такъв — наблегна на обидната дума Карстен. — Тази сграда си е съществувала тук още преди Ерки да полудее.

— Но защо тогава не го затворят? — попита боязливо Симон.

— Затвориха го, но той избяга. Сигурно е ударил пазача по главата и е откраднал ключовете.

Симон получи повече храна за размисъл, отколкото можеше да понесе. Незабележимо се присlamчи към Карстен и се облегна на него.

— Не се притеснявай, Симон. Вратата е заключена — успокои го по-голямото момче.

— А и Ерки не е от хората, които се застояват на едно място. Не спира да броди. В момента сигурно е тръгнал за града, за да убие някого.

— Кого? — изхленчи Симон.

— Напълно случајно избран човек. Такива типове убиват хора, дори и да не ги мразят.

— Да, ама *защо* ги убиват?

— Принудени са. Въпрос на вътрешна потребност.

Симон искаше да помогне да му разяснят последното, за „вътрешната потребност“, но не му достигна смелост. Каник взе кутията с бонбоните с аромат на мока и ги отвори. Махна велпапето отгоре и щедро почерпи приятелите си. Новият му статус го въодушеви. Никога не се бе случвало някой да го слуша толкова дълго. Момчетата си взеха бонбони и помълчаха, докато премляскаха.

Карстен се ядосваше. Не можеше да преживее, че друг беше открил трупа. Защо глупак като Каник бе извадил такъв късмет? Той вече беше видял мъртвец, макар и да беше две години по-малък от Карстен, а и с наднормено тегло. Каник се оказа единственият в компанията, зърнал труп.

— Очите ѝ бяха ли отворени? — сдържано попита той.

Каник се замисли, докато дъвчеше бонбона.

— Широко отворени. Само едното, де, което бе останало читаво.

Внезапно Филип се намеси:

— Разказаха ми за някакво момиче с кукла, която оживявала през нощта. Почнали да ѝ растат нокти. Една сутрин момичето се събудило сляпо. През нощта куклата му била издраскала очите.

— Не говорим за видеофилми — ядосано изкреша Каник, — а за самата действителност. Проблемът ти е, че не умееш да правиш разлика между реалност и въображение. Това е и причината да си тук, но едва ли си го проумял. — Каник затвори очи, за да се съсредоточи върху спомените си. — В очите ѝ се четеше ужас, сякаш бе видяла самия Сатана.

— Не е далеч от истината — сухо отбелая Карстен. — Чудя се дали той ѝ е казал нещо, преди да я убие, или просто се е спуснал върху нея и я е халосал по главата. Тя на прага ли лежеше?

— Да.

— С глава върху стълбите или в коридора?

— Върху стълбите.

— Значи той е влязъл в къщата ѝ — съобрази Карстен. —

Сигурно е търсил шоколад.

— Ако я беше помогнал, тя щеше да му даде.

— Ерки не моли, той просто си взема. Не е тайна за никого.

Вратата се отвори и всички подскочиха от ужас. На прага се появи Маргюн.

— Ама че добре си прекарвате тук!

Тя изгледа групичката момчета, притихнали в благоговейно мълчание, докато дъвчеха шоколада. Как да каже човек, че не могат да създадат уют и атмосфера дори на това бездушно място. Маргюн се досети с какво се занимават, но въпреки това се почувства горда с тях.

— Кой разказва приказка?

Тя премига невинно с очи. Всички забиха погледи в пода. Поникнаха им криле, дори Карстен запърха с мигли.

— Ще ви почерпя с кока-кола.

Тя отново изчезна.

Каник също се замисли за убийството заради вътрешна потребност, докато кръвната му захар бавно се покачи до приемливи стойности и той усети приятната замаяност, която единствено лакомствата бяха в състояние да му осигурят. Те разливаха по тялото му сладостна умора и лека отпуснатост като слаб наркотик. В опиянението той намираше начин да си почине. Нямаше представа от какво, но не можеше да се насити на усещането.

— Сигурно ще ни донесе само „Кола Лайт“ — въздъхна той и накъса пакетчето с дъвки. Всяко хлапе получи по една. Щедростта на Каник днес направо нямаше граници.

Убийството на Халдис ги сплоти по необичаен за тях начин. Обикновено представляваха доста разединена и конфликтна група, където всеки гледа да надхитри другия и да задържи жалката си позиция в малкото отритнато общество. Момчетата вече не мечтаеха за светло бъдеще с изключение на Симон. Богатият му чично му бе обещал да го вземе в имението си. Там разполагал с трийсет галопиращи коня. Но първо чичото трябваше да излежи четиримесечната си присъда за неизрядности в счетоводството. Не искал да вземе момчето, преди да си е изтърпял наказанието. Двамата щели да започнат отначало и нищо нямало да попречи на щастието им.

Маргюн се появи с диетична кока-кола и поднос с чаши.

— Внимавайте да не я разлеете по пода, момчета.

Тя стрелна Каник с предупредителен поглед. Маргюн изобщо не умееше да се кара на хлапетата. Те си бяха нейните деца и тя ги

обичаше. Всеки опит да им дръпне някое конско се спукваше като балон. Хлапетата я обожаваха, защото единствено тя проявяваше искрена загриженост за тях. Наистина и другите служители като Турлайф, Инга и Рихард си вършеха съвестно работата, но те бяха млади и искаха да се преориентират към по-престижна професия. За тях момчетата представляваха непроходим терен, който се налагаше да атакуват възможно най-бързо. А Маргюн скоро щеше да се пенсионира. Наблизаваше шейсет години и вече не търсеше друга кариера. Някога се бе озовала в тази отвратителна сграда, покrita със сиви азбестови плочи, където из стаите се разнасяше миризма на застоял, задушен въздух. Маргюн обичаше това място, както хората обичат мухлясалото кътче в мазето, защото не ги напуска надеждата, че някой ден ще намерят там нещо ценно сред струпаните вехтории. Децата усещаха любовта й към тях. Само Симон не съумяваше да си направи сам изводите, та питаше останалите, но поне вярваше на думите им.

Карстен сипа на всички от бутилката с кока-кола и им раздаде чашите. Челюстите на хлапетата се движеха ритмично, обработвайки дъвките. Каник отново погледна крадешком към килима, чудейки се дали да раздаде на момчетата и другите лакомства, или да си ги запази за черни дни. Днес бе преживял звездния си миг, а до следващия път може да мине доста време.

— Къде е сега Халдис? — попита Поле, когато Маргюн излезе.

Името му всъщност беше Пол Теодор и го бяха настанали в дома по погрешка. Само че никой друг освен него не го знаеше. В бъдеще го очакваше значително обезщетение в размер на няколко miliona. Тази мисъл му даваше сили да живее.

— Сигурно в моргата — предположи Каник и отпи от кокаколата. — В някой фризер.

— В хладилен шкаф — поправи го Карстен. — Нали трябва да направят аутопсия на трупа. Ако е замръзнала, няма как да я режат.

— Да я режат ли? — попита Симон с почернели от страх очи.

Карстен сложи ръка на рамото му.

— Когато някой умре, разпарят трупа му, за да разберат от какво е починал.

— От мотика в главата — изкоментира Филип и тихо се оригна.

— Трябва да разберат къде точно е ударена с мотиката. Не могат да гадаят.

— Право в окото ѝ.

— Да, но нали следва да изготвят смъртен акт. Не могат да погребат някого без смъртен акт. Питам се защо му е била тази мотика — продължи Карстен. — Сигурно е бил в състояние да я убие и с голи ръце.

— Явно не е искал да го направи така — отвърна Каник и издаде устните си напред. После наду от дъвката дебел балон, който покри половината му лице. Най-сетне балонът се спука и полепна по носа и устата му. Той го изстърга с мръсните си нокти и пак го напъха в устата си.

— Но полицията го издирва, нали? — Симон дърпаشه непрекъснато ухoto си, за да се успокои.

— Разбира се. Вдигнали се всички на крак и го търсят с огнестрелни оръжия и бронирани жилетки. Сигурно ще го хванат. — Карстен тръсна обезсырчено глава. — Най-глупавото е, че трябва непременно да ги заловят невредими. — Той погледна останалите. Разбираше ги тези неща. — В Америка е по-добре. Ченгето направо ги застрелява. Мисли повече за населението. Аз съм за смъртното наказание! — обяви тържествено той.

С този коментар срещата приключи.

Представилият се като Морган седеше върху пън.

Оръжието се намираше до него, в тревата. Ерки поглеждаше крадешком към бермудите му на палми и плодове.

Морган се мъчеше да намери изход от положението. Можеше да е и по-зле. Сега поне се измъкна от банката, от града, от колата. Взе парите, както обеща. Скри автомобила и щяха да минат дни, преди да го открият, ако не използваха често пътеката. В колата нямаше да открият негови отпечатъци. Не бе свалил ръкавиците дори за миг. Питаше се дали са установили самоличността на заложника. Не изключваше вероятността видеозаписът от банката да е с лошо качество.

— Я слушай — тихо подзе той, а данданията в главата на Ерки поутихна; явно бе успял да въведе задоволителен ред. — Поне на този въпрос ми отговори — вдигна очи към Ерки, седнал с прибрани колене на пън. — Избягал ли си отнякъде? От дом или нещо подобно? Или се оправяш сам и живееш примерно в собствен апартамент или при майка си? Просто съм любопитен. Нали въпросът не е прекалено личен?

Зачака и извади пакет тютюн от сака. Ерки мълчеше. Нестор всеки момент щеше да заеме позата, в която клечи с брадичка, опряна о коленете, и преплетени около прасците ръце. Това беше *специалната поза*. Тогава Ерки можеше да говори.

— Питам дали си избягал от болница, например. Някой търси ли те? Издирват ли те?

Въпросът накара Ерки да поклати многократно глава.

— Хайде да се споразумеем така — предложи Морган. — Аз ти задавам въпрос и ако ти ми отговориш, имаш право и ти да ме попиташи нещо. Аз съм длъжен да ти отговоря, за да ми имам правото да ти задам нов въпрос. Става ли?

Той не се гордееше с хрумването си. Огледа бегло заложника си. Въпреки черното кожено яке и тъмните панталони Ерки не беше видимо потен. Морган се изненада. Самият той беше вир-вода, а по потника му бяха избили тъмни петна от пот.

— Искам само да разбера що за човек си — додаде той. — Не ми е лесно да отсъдя по външния ти вид.

— Когато дяволът държи свещта, не се вижда кой знае колко добре — тихо промълви Ерки.

Произнесе изречението с изморен глас, сякаш му струваше прекалено много усилия да си хаби думите за нещастник като Морган.

Морган подскочи, като чу звънкия му хубав глас. Ерки говореше сериозно. Наклонил глава на една страна, той слушаше съсредоточено какво му шепне Нестор. Предложението му се струваше познато. Приличаше на игра, на която ги бяха научили в психиатричната клиника по време на груповата терапия.

— Аз съм пръв — каза той.

Морган се усмихна, успокоен от нормалната реакция на спътника си.

— Но същото важи и за теб, нали? Ако аз отговоря честно, имам право да те попитам нещо и да получа откровен отговор.

Ерки даде съгласието си с поглед.

— Какво ще правиш сега? — попита той и в същия миг чу как от мазето се разнася кикотът на Нестор.

Морган смиръщи вежди. Хвърли подозрителен поглед към облечения в черно мъж и облиза устни.

Какво ще правиш сега? Въпросът го изненада. Налагаше се да измисли нещо, защото този ненормалник така или иначе нямаше да схване отговора. Не биваше обаче да изльже. Струваше му се невъзможно да заблуди блестящите очи на странника. Почувства се някак ужасяващо сам. Започна да се поти още по-обилно. Какво ще правиш сега? Нямаше представа, дявол да го вземе. Озовал се бе насред гората със сак, пълен с пари, в компанията на пълен мухъльо, когото не можеше да разбере. Поколеба се и вдигна рамене.

— Ще изчакам да се стъмни.

Ще изчакам да се стъмни. Нестор обърна устни в нещо, наподобяващо усмивка. Кажи му, Ерки! Отвори му очите на този тип.

— Няма да се стъмни — обясни Ерки. — Средата на лятото е.

— Не съм идиот — сопна му се Морган.

Напротив, точно такъв е, цвилеше от смях Нестор и започна да се клати напред-назад като изкуфяла стара вещица.

— Между дванайсет и два пада почти пълен мрак. Когато му дойде времето, ще видиш какво ще стане.

Гласът отново прозвуча заплашително, а барабаните биеха абсолютно неритмично.

— Сега е мой ред. Какво ти има?

Ерки разпери пръстите на ръцете си. Морган потръпна от погнуса. Ако този човек не си разперваше така пръстите и не клатеше така противно глава, нямаше да е толкова непоносим.

„Честен отговор — помисли си Ерки. — Какво ми има?“ Лъхна студен вятър и разпръсна сивия прах от мазето. Нестор изръмжа сподавено. „Какво ми има?“ Той заби поглед в земята. В тревата, точно до краката му се появи алено кърваво петно. Започна бавно да набъбва. Ако отмести крака си на сантиметър, ще изцапа маратонката си с кръв.

— Е? Ще ми отговориш ли?

Морган се вторачи ядосано в него.

— Нали се споразумяхме. Какво ти има? Искам откровен отговор. Хайде де.

Ерки седеше като закован, забил поглед в краката си.

— За разлика от теб аз съм много готин — продължи Морган — и ще ти задам друг въпрос, защото нещата при теб явно са поделикатни. Но ако не ми отговориш, както трябва, наистина ще се ядосам.

Той погледна суроно Ерки, за да подчертава, че не се шегува.

— Не съм виждал човек, който да върви толкова бързо като теб. При това изкачвахме стръмен наклон. Познаваш ли района?

— Да — отвърна Ерки и вдигна глава. Внимаваше да не си мести краката. Морган се оживи:

— Ама достатъчно добре ли го познаваш? Тогава вероятно се сещаш къде да се подслоним през нощта? Да си направиш временна колиба от съчки, а? Какво ще кажеш?

На Ерки току-що му зададоха още два въпроса. Той се подвоуми и се ядоса на Морган заради неясния му изказ. *Достатъчно добре ли го познаваш. Колиба от съчки?*

— Да — отвърна той, докато контролираше петното кръв. Няколко насекоми го надушиха, допълзяха и започнаха да смучат.

— Да, познаваш го достатъчно добре и, да, ще си направим колиба от съчки — доволно повтори Морган. — Добре тогава. Ти ще построиш временния ни дом, а аз ще държа револвера. Освен това не мога да понасям тези стърчащи клони.

Той посочи отегчено най-долния клон на елата до тях. Ерки се загледа в оръжието на тревата, на трийсет сантиметра от краката му.

— Я да чуем — продължи Морган — бива ли те в запомнянето на детайли. Представи си, че се наложи да ме опишеше, например, ако те накарат ченгетата. Няма да се случи, само си правим кефа. Какво ще им кажеш?

— Мой ред е — прошепна Ерки.

— Извинявай, прав си. Давай.

Навлажни с език хартията на цигарата и я мушна в устата си. Затърси запалка.

— А на теб какво ти има?

Морган се втренчи слисан в спътника си. Очите му се присвиха в знак на недоволство. Нестор се заливаше в смях. Палтото леко размаха ръце в ъгъла. Винаги беше толкова отпуснато, някак обезсилено. Понякога за секунди на Ерки му хрумваше, че Палтото е само проклет бълф. Нищо повече.

— Мамка му, на мен ми няма нищо — сурво отвърна Морган.

— А засега не съм те докоснал и с пръст. Дали това ще продължи така и занапред зависи изцяло от теб и желанието ти да ми сътрудничиш.

Обзе го неприятно чувство. Не е никак лесно да разбереш какво се върти из главата на откачен човек. Такива хора са напълно непредсказуеми. Но и те се ръководят от някаква логика. Морган стигна поне до този извод и знаеше, че трябва само да я открие.

— Нека ти кажа нещо — продължи той. — Не съм пълен невежа по отношение на проблема ти. Вместо да ходя в казармата, работих в психиатрична клиника. Изобщо не си предполагал, нали? Отказах да отбивам военна служба заради пацифистките си възгледи.

Хвърли поглед към оръжието в тревата и избухна във въодушевен смях.

— Запомnil съм много ясно един от пациентите, който винаги си душеше слиповете. Иначе и на мравката път струваше. А при теб как е? И ти ли си душиш слиповете?

Ерки установи с отегчение колко инфантилно се държи всъщност този мъж. Продължаваше да контролира петното кръв. То все още стоеше на мястото си.

— Докато не съм забравил — сети се Морган. — Мой ред е да задавам въпрос. Как ще ме опишеш на полицията например? Хайде, да чуем на какво си способен.

Пълен идиот, помисли си Ерки. Къдрав клоун с нелепи на вид гащета. През по-голямата част от времето изпитва силен страх. Без револвера е напълно безпомощен. В психиатричната клиника сигурно биха казали, че като дете не е получавал достатъчно внимание.

Ерки започна да го преценява. Морган остана потресен от пламтящия му поглед.

Височина: не повече от сто и седемдесет сантиметра.

Морган чакаше мълчаливо.

Тегло: двайсет килограма по-тежък от мен. Възраст: сигурно около двайсет и две. Гъста, къдрава коса с цвет на пясък. Правилни сиви вежди. Сиво-сини очи. Малка уста с пълни устни.

Морган си дръпна от цигарата и въздъхна нетърпеливо.

Малки уши с месести висулки. Къси пръсти, дебели като наденички, закръглени бедра и прасци. Малко подут. Черти на лицето: детски. Интелигентност: в нормални граници, но клони към ниска.

Цареше пълна тишина. Дори птиците не се обаждаха. Само Ерки чуваше кикота, долитащ от мазето. Морган се изправи рязко и извади револвера.

— Прави се на потаен, щом така ти харесва. Ставай, продължаваме нататък!

Обзе го противното усещане, че го правят на глупак, без да разбира защо.

— Ти си само снимка — изведнъж изтърси Ерки.

— Казах ти да си държи езика зад зъбите!

— От онези снимки, които никой не иска да обърне, за да прочете текста на гърба.

— Тръгвай!

— Някога хрумвало ли ти е подобно нещо? — настоя Ерки. — Никой не знае кой си. Нима това не е ужасно, Морган!

Морган го погледна изумено. Ерки се изправи бавно, с умели движения, направи голяма крачка, за да не стъпи в лепкавата кръв, и отново тръгна надолу, към мястото с хубавата гледка, където бяха оставили колата. Оттам се виждаше морето — студено и синьо, както и пътя с минаващите автомобили.

— Не, по дяволите! Продължаваме нагоре! Ти да не си пълен идиот!

— Какво ще направиш, ако отида там, където си искам? — тихо попита Ерки.

— Ще пробия проклетото ти чело с куршум и ще те зарежа в някоя дупка. Побързай!

Ерки вървеше по-бързо от всяко го. Беше си отпочинал, а и се чувстваше по-добре, когато беше в движение.

— Добре, така става. Ако наистина се ориентираш в района, а не бъльфираш, намери стара изоставена вила или каквото и да е, където да можем да отседнем.

Стара вила. Имаше доста такива къщи. Повечето се намираха от другата страна на билото, на няколко километра оттук. Пътеките бяха труднопроходими, а горещината — убийствена. Ерки ожадня. Не си призна, но очакваше и Морган да е в същото положение. Чуваше как спътникът му пуфти зад гърба му. Морган подзе с по-спокоен глас:

— Ако забележиши поток или нещо подобно, кажи ми. Направо умирам от жажда.

Ерки продължи да върви, размахвайки крайниците си. Дългата му черна коса, якето и разкроените му панталони се мятаха наляво-надясно. Морган се взираше объркан в гърба му. Този тип се различаваше твърде много от останалите хора. „Защо не го пусна да си ходи? — помисли си Морган. — Защо мъкна със себе си това черно плашило? Можех да го оставя в колата. Дали го взех само заради опасението, че ще обясни на полицията как изглеждам? Или има и друга причина? Та този тип вероятно изобщо няма да си отвори устата, ако попадне в лапите на полицията.“ Погледна си часовника. Морган реши да спре след половин час и да чуе новините по радиото, за да разбере с какво разполагат полицайите към този момент. Закрачи с всички сили, а жаждата върлуваща в устата и гърлото му. В сака си носеше уиски, но беше достатъчно разсъдлив, за да изчака. Душевноболните могат да бъдат опасни. Макар и този ненормалник да не изглежда як физически, лудостта и липсата на задръжки вероятно са в състояние да му дадат неподозирана сила. За по- сигурно Морган предпочете да се води по ума му и да не го провокира прекалено. А и двамата не бяха врагове. Морган съвсем импултивно реши да вземе тази откачалка със себе си и изскочи от банката с ненормалника пред гърдите си, сякаш се прикриваше с огромен щит. „Отпусни се — каза си той. — Този Ерки не е лош, само дето дрънка разни странни

работи.“ Сети се колко изплашени бяха пациентите, когато работеше в психиатричната клиника.

Ерки спря и потупа последователно двата джоба на якето си. Мушна си ръката в джоба на панталона, обърна се и се загледа в тревата.

— Какво има? — измери го с очи Морган. — Изгуби ли нещо? Тоест, нещо друго освен ума си?

Ерки потупа още веднъж последователно всичките си джобове.

— Ще ти дам назаем една цигара, ако търсиш това.

— Бурканчето — промърмори Ерки и се огледа.

— Кое бурканче?

— С лекарствата.

— Лекарства ли вземаш? Къде си ги изгубил?

Ерки не отговори. Обходи гората с поглед, а главата му се разтресе няколко пъти.

— Да не би да пиеш антипсихотични хапчета? Щом си ги изгубил, ще минеш и без тях. Няма да изпаднеш в пристъп на буйство само защото не си ги изпил, нали?

Пристъп на буйство. От устата на Нестор се раздаде бръмчене, когато го каза, сякаш през кабел мина електрически ток. *Дори не разбира значението на думата.* Ерки отново тръгна.

— А и тези химикали са пълни боклуци — промърмори Морган, докато обмисляше проблема и евентуалните му последици. — Само те дърпат надолу. Вместо тях ще те почерпя с уиски — заключи той.

Ерки отново спря и прикова очи в Морган.

— Казвам се Ерки.

— Ерки?

— Дошъл съм само на гости. Ръка, която не можеш да отсечеш, целуни я.

И отново тръгна. Морган все още стоеше сред пирена, загледан след него. Внезапно го осени прозрение: самият той, пазачът, се мъкне след пленника си като куче. Ерки го изненада с пъргавината си. Вървеше много по-бързо и без усилие. Смениха си ролите. Морган го следваше запъхтяно като бабичка. Никой не знаеше къде се намират и нямаше кой да му се притече на помощ, ако се случеше нещо. Той стисна здраво револвера. Ще стигне и изстрел в бедрото, ако нещата загрубеят. Всъщност Морган нямаше намерение да му остави

възможност да му навреди. Чакаше само да се смрачи. После щеше да продължи сам. Вероятно щеше да върже Ерки, за да си осигури преднина. Нищо повече. Макар че този тип като цяло го отблъскваше, нещо в него го удивляваше. Очите; странните изрази; усещането за тържественост, витаещо около него, сякаш идващо от друг свят. Морган се удиви на прозрението си: вероятно Ерки е блестящ мозък, почти гений. Морган май беше чувал някъде подобно изказване. Най-откачените всъщност били най-големите мозъци. Вероятно точно там се крие проблемът. Този тип разбира твърде много неща. Морган понаучи това-онова през годината, когато работи в психиатрична клиника. Внезапно забеляза, че разстоянието помежду им бързо се увеличава. Завтече се подире му. Обзе го тревога. Накъде са тръгнали всъщност? Как ще свърши всичко това?

— Ще спрем тук. Дават новини!

Извика ненужно силно, за да подчертава кой командва, сякаш бе започнал да се съмнява и това го плашеше. Ерки продължи да върви с валсова стъпка, напълно пренебрегвайки заповедта на Морган.

— Ей! Ерки!

Барабаните задумкаха. Ерки спря и се обърна. Мъжът зад него трепереше от гняв. „Няма по-жалка гледка от човек, изгубил контрол“ — помисли си Ерки.

— Не се прави на интересен всеки път когато ти дам заповед. Тук аз съм шефът.

Грешка. Просто държи револвер.

Ерки стисна устни.

— Седни, ще слушаме новините. Искам да разбера какво знаят.

Почти бяха стигнали до широко било, а отвъд се виждаше още едно, потънало в мека зеленина; през мъглата изглеждаше безкрайно далеч. Морган затърси пипнешком радиото в сака. После известно време се мъчи да нагласи антената. Ерки легна в пирена по гръб и затвори очи.

— Така приличаш на мъртвец.

Морган се опитваше да проникне под обвивката му. Изучаваше го с поглед, пълен с искрено изумление.

— Как успяваш да опазиш кожата си толкова ослепително бяла под такова изгарящо слънце? — захили се той. — Но ти нали живееш в друг свят, а там цари ужасен мрак, а?

Намери местна радиостанция. Забарабани нетърпеливо с пръсти, докато музиката, изпълнена от оркестър с духови и ударни инструменти, постепенно загълхваше.

— Слушате новини. — Чу се шумолене на хартия. — *Мъж на не повече от двайсет и пет години успя да се измъкне безнаказано, след като открадна близо сто хиляди крони от банка „Фокус“ днес сутринта. Грабежът е извършен непосредствено след отварянето на банката, а крадецът е взел клиент за заложник, когато напуснал местопрестъплението. Произведен е бил и изстрел, няма обаче пострадали. Засега не са открити никакви следи от извършител или жертвата, но полицията разполага с изключително точно описание на външността му.*

— Изключително точно описание ли? — намръщи се Морган.

— Крадецът е избягал от града в малка бяла кола, за съжаление прегражданятия по пътя не са дали резултат.

— Какви ги дрънкат? Та аз си свалих качулката чак след като излязохме от полезрението им! — Остави радиото на тревата. — Бъльфират!

Ядосано извади пакета тютюн от джоба си и си сви цигара. Ерки слушаше муха, бръмчаща упорито пред очите му.

— Полицията все още не разполага със сериозни доказателства по случая с извършеното вчера сутринта убийство на седемдесет и шест годишната Халдис Хурн. Жената беше открита просната пред прага на дома си, жестоко пребита до смърт с остър предмет. Липсва портмонето на убитата. Играещо наблизо момче е намерило трупа, оставен в ужасно състояние.

Погледът на Морган изглеждаше отнесен.

— Ето, на това му викам аз истинска лудост. Схваща ли разликата? Аз взех пари, но те няма да липсват никому. Банката има застраховка. Никой не пострада, а по колата няма и драскотина. А някои хора убиват за нищо и никакво портмоне.

Ерки все още слушаше мухата, убеден, че цялото това старание има никаква цел. Този клоун не спираше да бъбри. Изобщо не проумяваше какво значи да пестиш словото, да го запазиш за важен момент.

— Убил никаква старица! Просто не разбирам. Сигурно е бил луд.

Последната дума го подтикна да хвърли скришом поглед към Ерки.

— Умееш ли да строиш колиба от клони? Бил ли си някога скаут?

Ерки отвори едното си око и го изгледа. Морган сякаш видя лампа, оставена зад тънка завеса. Окото на Ерки гореше с блед пламък.

— При всички случаи трябва да си намерим вода. Да знаеш случайно къде има поточе с вода, годна за пиеене? Или някое малко езеро?

Нестор се люлееше напред-назад, клекнал както обикновено с опряна о коленете брадичка. Ерки винаги се впечатляваше от позата му. Чудеше се как успява да стои така часове наред, без да се измори. Палтото не можеше да стои изправено, нито дори да седи, защото в него нямаше нищо, освен идиотски коментари. Сега то размаха капака на джоба си само за да покаже, че все още е там и няма намерение да си тръгне, докато някой не го завлече нанякъде, защото не е в състояние да се движи само.

— Обичаш ли уиски? „Long John Silver“ с идеална за консумация температура.

Морган отново дръпна от цигарата и се вторачи напред. Почеса се по прасците, защото там постоянно го гъделничаха насекоми или стръкчета. Посягаше да цапардоса мухите и се потеше от усилие. За миг погледна мнително към спътника си, проснал се неподвижно в тревата.

— Как лежиш, без да мърдаш? — заядливо попита той. — Над зурлата ти се тълпят рояци мухи.

Смачка цигарата в тревата. Внезапно се изправи и се приближи до Ерки. Наведе се, хвана го здраво за рамото и го разтърси. Ерки се разклати.

— Не ме докосвай!

— Значи не ти хареса, като те пипнах, а? Да не се боиш от заразни болести? Такива като теб винаги се страхуват от бащили, нали? Здрав съм, нищо ми няма, а и вчера се изкъпах, което не може да се каже за теб.

Внезапен порив на вятъра размята Палтото и то се претърколи по пода. Ерки се сепна и вдигна ръце.

— Какво ти става? — изгледа го Морган. — Да не ти призля? Сега няма как да ти осигура нужните лекарства, но, честно казано, бих

ти ги купил, ако имах възможност. Не съм скъперник. Едва ли ще ме разбереш какво ти казвам, но с този обир — едва преглътна той — всъщност върша услуга на мой приятел.

Морган изрече думите съвсем искрено. Ерки остана объркан. Този мъж ту избухваше като динамит, ту омекваше като свещеник в болница. Обърна се и тръгна с ужасно бързи крачки. Морган успя да се окопити, но Ерки вече се беше отдалечил доста.

— Я, по-спокойно. И аз идвам.

Ерки обаче се носеше със страшна скорост и се изгуби зад някакъв гъсталак. Морган чу прашенето на счупени клонки.

— Изчакай ме там. Все пак нося сак!

Ерки не спря. Двамата в мазето го следваха с поглед. Нестор завъртя едва забележимо глава. Вероятно даде знак на Палтото, а то размаха ръка, за да го улови. Като че ли кроиха план или вземаха важно решение. Ускори крачка. Те искаха точно това, за да видят какво ще стане. Зад гърба си той чуваше стъпките на другия и запъхтяното му дишане. Помисли си за револвера и на какво е способно това оръжие, притежаващо цялата сила на небето и земята.

— Проклет да си, Ерки, спри! Иначе ще стрелям!

Морган тичаше подире му. Забеляза колко гъста е гората. Ерки би могъл да изчезне за секунда, като просто се спотай зад някой храст и притаи дъх, докато Морган мине оттам. По дяволите, а Морган дори не се ориентираше из района. Как ще намери главния път?

— Ще стрелям, Ерки, имам няколко куршума. Знаеш ли какво ще направи този куршум, ако те улуча в крака? Ще ти изтърбуши прасеца!

Прасеца? Ерки си наложи да се съсредоточи, за да си спомни коя точно част от тялото му се нарича прасец. Не я виждаше, защото тя се намираше отзад. Продължи да върви невъзмутимо, докато не чу силен изстрел. Нещо изсвистя досами ухoto му. Куршумът го лъхна с диханието си, когато профуча край него. В следващия миг се заби в дървото пред Ерки. Белите отломки се разхвърчаха от стъблото като непокорна коса. Ерки спря.

— Ето така! Разбра идеята ми. Така си и мислех — задъхваše се като куче Морган. — Следващия път ще те простирам в прасеца. Намали темпото. Скоро ще трябва да спрем. Не ми се върви повече. Стана късно.

Ерки прехапа силно устната си. Усещаше, че се приближава до нещо, досами него е, но не е подготвен. Огледа се. За разлика от спътника си знаеше отлично къде се намират. Тръгна по-спокойно. Не бива да дразни Морган. Пред очите му изникна раната в стъблото и същата рана на гърба му — експлозия във вътрешността на костния му мозък, разпокъсана кожа, кръв, шуртяща като от пусната чешма. А после — големият скок във вечността.

Копнееше да се пренесе там, но го отлагаше до настъпването на точния ден, на подходящия час. Дотогава не оставаше много време. Ерки усещаше приближаването му. Случиха се толкова много неща. Вероятно мъжът, който върви зад него, му е изпратен, за да му помогне. Ерки си го представяше като скок в безкрайната Вселена, в орбита, предназначена единствено за него. Другите ще минават покрай него отляво и отляво, но няма да могат да го стигнат. Ще ги усеща като слаби трептения в атмосферата, леки дихания, лъхващи го отдалеч. Сигурно и майка му се носи така из Вселената, с разперени встриани ръце като криле, а светлината от звездите блещука в черните ѝ коси като кристали. А след нея се носи melodията на флейтата. Другият вариант беше Ерки да продължи да живее както сега. Винаги да вървят по петите му. „Изморих се — помисли си той. — Кой нишибна по гърбовете, за да започнем състезанието, кой чака на финалната права и колко време искат да вървим? Кръв, пот и сълзи. Болка, скръб и отчаяние!“

Намираха се в горичка. Дърветата сякаш отстъпиха встриани и откриха малък двор. Морган най-сетне настигна Ерки. Пусна сака на земята. Очите му светнаха.

— Не може да бъде! Я погледни какво имало тук! Малка къща, само за нас. Тук ще си играем на семейство. — Морган изглеждаше наистина доволен. — Боже, нямам търпение да вляза.

Подмина Ерки и тръгна към вратата. Ерки погледна тъмното петно най-горе на каменното стълбище, където само преди ден вътрешностите му се изсипаха и вдигнаха пара. Морган нехаеше за петното. Хвана дръжката на прогнилата врата и тя се отвори, скърцайки. Надникна вътре.

— Тъмно и прохладно — доволно установи той. — Влизай.

Ерки все още стоеше на тревата. Опитваше се да си спомни нещо, но то се прибираше като ластик. Еластичните му мисли го

измъчваха от години.

— Вътре е хубаво. Хайде, ела да видиш.

Избута Ерки към някогашната всекидневна. Едно време тук бяха живели пастири. Морган незабавно отиде до прозореца.

— Малко езеро. Прекрасно. Водата сигурно става за къпане.

Подаде глава през счупения прозорец и кимна. Внезапно Ерки усети непреодолима слабост. Направи предпазливо няколко крачки към малката стаичка.

— Къде отиваш?

Морган го изгледа. Ерки отвори вратата и се вторачи в карирания дюшек. Съблече си якето и тениската и се просна на леглото.

— Виж ти! Имаме си нар! — усмихна се Морган. — Нямам нищо против, легни си. Тъкмо ще знам къде си.

Ерки мълчеше. Искаше само да заспи, защото след себе си сееше само смърт и нещастие. Спящият не върши грехове. Дишаше равномерно и тежко.

— Много те бива да се ориентираш. Ще си поговорим по-късно.

За всеки случай Морган провери дали Ерки би могъл да избяга през прозореца в стаичката. Стъклото бе счупено, но летвите си бяха на местата и прозорецът заяждаше. Ако се опитаše да побегне, щеше да вдигне шум. Морган излезе на пръсти. Когато стъпките му заглъхнаха, Ерки отвори очи. Лежеше върху нещо твърдо и остро и се намести така, че да не му убива. Това нещо беше револверът.

Болницата се издигаше величествено сред дърветата. Когато Сейер я видя, дъхът му секна. Приближи към тротоара, паркира и слезе от колата. Постоя малко пред сградата, усети как попива открилата се пред очите му гледка. В ушите му сякаш отекна: *Това не е шега работа!*

Болницата се намираше на най-високата точка в района. Ето така трябва да изглежда едно лечебно заведение. Външният му вид ясно показва на целия свят, че пътят към проясняването не е осенен с рози. Ако преди това не бяха стигнали до този извод, пациентите, след като пристигнат тук безгранично отчаяни и ги въведат в тази грамадна сграда, щяха да го разберат.

Пътят беше лош, тесен и осенен с дупки. Очакванията на Сейер да са го ремонтирали не се събраха. От последното му посещение бяха изминали много години. Като млад полицай доведе тук младо момиче. Намериха я в тоалетната на автогарата. Беше се заключила вътре, гола-голеничка. Разбиха вратата. Лицето й бе изкривено от ужас. Държеше в ръка ролка тоалетна хартия. Мигновено започна да яде хартията, сякаш съдържаше жизненоважни, тайни сведения, които смяташе да брани с цената на живота си. Ръката му увисна във въздуха помежду им. Тя се вторачи в нея, все едно вижда протегната лапа. Той стоеше с одеяло в ръце, за да я наметне. През цялото време говореше тихо и тя го слушаше, но сякаш едва долавяше гласа му през оглушителен шум и тя струваше извънредно усилие да различи думите му. Изражението й обаче бе доста красноречиво: възприемаше посещението му като миг, в който ще й наложат жестоко наказание. Думите му, уверенията, внимателният тон, цялото му старание да звучи искрено претърпяха неуспех. Затова се наложи да прибегне до най-омразното му средство: да я изведе насила. Писъците й още кънтяха в ушите му. Помнеше тънките й ъгловати рамене.

„Пътеводителя“ представляваше внушителна сграда, но отблизо авторитетът ѝ се разклащаше заради лошата поддръжка. Избелелият червен тухлен зид бавно придобиваше същия сивкав нюанс като на асфалта по улицата. Постепенно потъваше във вечността. Въпреки това сградата изглеждаше красива, но все пак сега бе обилно окъпана в слънчева светлина. Сейер не се затрудни да си представи как ще изглежда болницата при други атмосферни условия, например през есента, когато дърветата протегнат нагоре оголените си клони, а

вятърът и дъждът заудрят по прозорците. Тогава болницата щеше да заприлича на замъка на граф Дракула. На покрива се извисяваше голяма кула, покрита с позеленели медни плохи. Оформлението на фасадата включваше няколко красиви еркера, но тесните и високи прозорци не се вписваха в цялостния архитектурен стил на сградата. Главният вход представляваше красив портал с грижливо изградено стълбище. До него се намираше класически вход на болница с широки стъклени врати, където шофьорите на линейките да дадат на заден ход или санитарите да внесат носилка.

Сейер прекрачи прага на болницата и, без да забележи, подмина невзрачната рецепция.

— Извинете? Къде отивате? — извика след него млада жена.

— Прощавайте. От полицията съм. Искам да поговоря с доктор Стрюел.

Сейер показа документ за самоличност.

— Качете се на първия етаж, там ще ви упътят.

Той ѝ благодари и тръгна по стълбите. На първия етаж попита отново и го насочиха към чакалня с прозорец към морето и гората. Очевидно забраната за поливане не важеше за общината. Поляните се стелеха зелени и тучни като кадифе. Вероятно биха могли да намерят и по-разумно приложение на паричните средства. Сейер не допускаше тревата да има голямо значение за живущите тук. Строго погледнато обаче, той нямаше представа от тези неща. Потънал в такива мисли, Сейер се обърна внезапно, защото изпита усещането, че някой го наблюдава.

На отворената врата стоеше жена.

— Аз съм доктор Стрюел — представи се тя.

Той пое подадената му ръка.

— Елате с мен в кабинета ми.

Сейер я последва по коридора. Тя го покани в просторен кабинет. Предложи му да се настани на дивана. Сейер седна и попадна под обстрела на слънчев лъч. Мигновено плувна в пот. Доктор Стрюел се приближи до прозореца. Постоя с гръб към Сейер, загледана в поляната. Разчовърка безутешно саксийно цвете, което явно не се чувстваше добре.

— Е — най-сетне се обърна тя, — вие ли търсите моя Ерки?

Моя Ерки. В думите ѝ имаше нещо трогателно и нито следа от ирония.

— Наистина ли го смятате за ваш?

— Никой друг не го иска — простишко обясни тя. — Да, смяtam го за мой. Той е моя отговорност и мой дълг. Така ще си остане, независимо дали е убил възрастната жена, или не.

— С кого сте разговаряли?

— Потърси ме Гурвин. Но на мен наистина не ми се вярва да е така. Казвам ви го, за да знаете каква е позицията ми. Оставете го да скита известно време и ще се прибере по свое желание.

— Съмнявам се да стане така, поне не в скоро време.

Сигурно гласът му прозвуча много сериозно, защото тя предусети неприятните вести.

— Какво искате да кажете? Да не би да му се е случило нещо?

— Какво ви съобщи шерифът?

— За убийството във финската земя. Ерки бил забелязан близо до къщата в подозрителен час, както се изрази Гурвин.

— Не близо до къщата. Забелязан е в самото стопанство. Вероятно разбирате, че сме длъжни да го открием.

Убитата жена е живяла на много пусто място.

— Ерки постоянно търси убежище в гората. Избягва контакта с хора. Има си основателни причини.

Стрюел се изразяваше изключително остро. Сейер усети как от дъното на душата му се надигна раздразнение.

— Простете арогантността ми — подхвана бавно той, — но съм длъжен да проверя всички версии за убийството.

Извършено е отвратително и напълно излишно престъпление, защото по всичко личи, че от жилището ѝ е откраднато само портмоне с няколко крони вътре. Убиецът се разхожда на свобода. Хората се страхуват за живота си.

— Винаги успяват да натопят Ерки — тихо отбеляза тя.

— Няма как да се отрече: бил е забелязан до къщата ѝ, а тя действително живее на доста отдалечно място. Там не гъмжи от народ. А понеже той има ментални смущения, няма как да пренебрегнем възможността да е замесен в убийството.

— Значи твърдите, че основната причина да стане главен обект на подозренията ви е болестта му?

— Не, аз...

— Грешите. На него му стига да краде шоколад от магазините.

— Развяват се разни истории за него.

— Изразихте се много точно: истории.

— Според вас всички те са напълно безпочвени, така ли?

Тя не отговори.

— Това обаче е само половината от случая — продължи Сейер.

— Тази сутрин в центъра е извършен въоръжен грабеж в банка „Фокус“.

Тя избухна в смях.

— Откровено казано, Ерки не притежава необходимата концентрация, за да извърши такава непосилна за него задача. Току-що унищожихте и последните останки от достоверност в разказа си.

— Банката е била ограбена от млад мъж, вероятно малко по-млад от Ерки. Носел е тъмни дрехи и качулка и по разбираеми причини не успяхме да го идентифицираме. Но най-сериозният проблем представлява взетият от него заложник. С револвер в ръка крадецът е принудил клиент в банката да се качи с него в колата, а после е изчезнал. Заложникът беше идентифициран. Името му е Ерки Юрма.

Най-сетне настъпи мълчание. Той долавяше почти физически объркването ѝ.

— Ерки? — заекна тя. — Взет за заложник? — Тя се изправи. — И нямаете представа къде са отишли?

— За съжаление не. Блокирахме всички пътища за излизане от града, а автомобилът за бягство вероятно е бяло рено „Меган“, откраднато снощи. Сигурно отдавна са слезли и са го оставили някъде, но досега не сме го открили. Не разполагаме и с информация какъв човек е крадецът и доколко е опасен. Стрелял е веднъж в банката, за да изплаши персонала, и е изглеждал доста отчаян.

Тя отново седна. Вдигна от масата нещо, което досега мачкаше в ръцете си.

— С какво мога да ви помогна? — тихо попита тя.

— Искам да разбера що за човек е Ерки.

— За тази цел трябва да прекараме нощта в кабинета.

— Нямам толкова време. Отхвърляте възможността той да е убил старицата. От колко време е ваш пациент?

— Тук е от четири месеца, но е прекарал дълги периоди от живота си в редица различни институции. Купчината медицински доклади и картони за Ерки е необозрима.

— Някога проявявал ли е склонност към насилие?

— Знаете ли, в действителност той винаги заема отбранителна позиция, не агресивна. Само ако го притиснат в ъгъла, би му хрумнало да си покаже зъбите. Не можа да си представя възрастна жена да го изплаши или провокира дотолкова, че да я убие.

— Не знаем какво се е случило в гората, нито как се е държала старицата, но портмонето ѝ е откраднато.

— Значи със сигурност не го е извършил Ерки. Изкушават го само лакомства. Не се интересува от пари.

— Чудесно е, че вярвате в него толкова безрезервно — тихо въздъхна Сейер. — Вашата подкрепа ще му бъде изключително необходима. Май няма да се намерят други хора на негова страна, а?

— Чуйте ме — погледна го настойчиво тя. — Не съм сто процента сигурна. Няма как да бъда. Но смяtam за свой дълг да вярвам в неговата невинност. Рано или късно ще ми се наложи да му отговоря на този въпрос. Той ще седне на дивана, където сега седите вие, и ще ме попита: според вас аз ли съм го извършил?

Доктор Стрюел беше на около четирийсет и пет години, с ъгловати форми, с руса, възкъсо подстригана коса и дълъг бретон. Изненадващо женственото ѝ лице не се съчетаваше с иначе грубата ѝ физика. Слънчевата светлина нахлуваща безпощадно през прозореца и осветяваше дори късия мъх по закръглените ѝ бузи. Бе облечена с дънки и бяла блуза, а под мишниците ѝ се очертаваха тъмни петна от пот. Прокара ръка през косата си, за да отметне назад бретона, но той отново се върна на мястото си като руса вълна.

Сейер се поизправи на дивана.

— Бих искал да разгледам стаята му.

— На партера е. Ще ви я покажа. Но преди това ми кажете как е била убита старицата.

— Пребита е до смърт с градинарска мотика.

По лицето ѝ пробягна ужасена гримаса.

— Не ми звучи като дело на Ерки. Та той е толкова самовгълбен.

— Така би го защитил всеки, който вярва в него и се чувства отговорен за благото му.

Сейер се изправи и избърса потта от челото си.

— Извинете, но слънцето много ме напече. Възразявате ли да се преместя?

Тя поклати глава и Сейер се приближи до бюрото ѝ, където имаше дървен стол.

Тогава забеляза жабата, дебнеша иззад купчина книжа. Жабата беше голяма и тъпла, сиво-кафява отгоре и по-светла отдолу. Не се движеше, защото не беше истинска, разбира се. Но Сейер не би се учудил, ако тя внезапно подскочи — толкова жива му се виждаше. Взе я в ръка и я разгледа с любопитство. Лекарката го наблюдаваше и се усмихна, когато той сложи жабата в шепата си. Животното му се стори необичайно студено въпреки жегата в стаята. Той предпазливо я стисна и разбра как е устроена. Вътре бе пълна с подобна на желе субстанция, която позволяваше да я моделира във всевъзможни форми. Сейер много внимателно започна да я мачка. Okaza се възможно да избути пълнежа в тънките ѝ крачета. Мигновено я деформира напълно и топката в ръката му придоби уродлива форма. Продължи да я мачка. Усети как тя бавно се стопли в ръцете му.

Очите на жабата, бледозелени с черна ивица, го гледаха втренчено. Кожата на гърба ѝ беше грапава и неравна, но отдолу ставаше по-гладка. Сейер стисна долната ѝ част и избути пълнежа към горната. Сега жабата придоби много атлетичен вид с широки рамене и издут гръден кош.

После изprobва друг вариант. Изтласка пълнежа надолу към корема ѝ, та главата ѝ да увисне на една страна, отпусната като парцал. Остави я на масата. Желеподобният пълнеж не потече обратно, както си мислеше той, не си възвърна сам формата. Сейер отново взе жабата и се зае да я моделира, за да я приведе според възможностите си в първоначалния ѝ вид. Когато реши, че фигурата отново заприлича на жаба, я оставил на мястото ѝ.

— Много забавно — отбеляза тихо той.

— И полезно — кимна доктор Стрюел и погали с пръст гърба на жабата.

— За какво служи?

— За да се мачка в ръцете, както постъпихте вие. Начинът ви на моделиране mi подсказва какъв човек сте.

— Няма да се хвана на тези приказки — поклати глава той.

Тя се усмихна почти майчински.

— Това е самата истина. Разкрива ми какъв е подходът на пациента към нещата от живота. — Сейер я слушаше скептично, но гласът ѝ го завладя. — Вие, например, я вдигнахте много предпазливо и се замислихте, преди да я стиснете. Когато разбрахте за променливата ѝ форма, опитахте всички възможности една след друга. Мнозина намират жабата за гнусна, но не и вие. От начина, по който наклонихте глава, когато погледнахте в очите ѝ, съдя, че посрещате изненадите на живота открито и дружелюбно. Стиснахте жабата внимателно, почти нежно, сякаш се бояхте да не я спукате. Няма такава опасност, поне производителят дава гаранция срещу спукване. Ако, разбира се, нямаете необичайно остри нокти — даде тя. — Вие обаче се отказахте сравнително бързо, сякаш се побояхте заниманието ви да не се превърне в опасна мания. И не на последно място: погрижихте се да възвърнете на жабата първоначалната ѝ форма, преди да я оставите на масата.

Тя направи пауза и го изгледа продължително.

— Вие сте внимателен човек, но любопитството не ви е чуждо. Малко сте старомоден, боите се от нови, необичайни форми. Обичате, когато нещата си изглеждат постарому и си остават такива, каквито ги познавате открай време.

Той се засмя несигурно. Гласът ѝ неочекувано го размекна. Въсъщност се почувства като направен от желе.

— С помощта на тази жаба и хиляди други дреболии, игри и задачи, но най-вече чрез прекарано заедно с вас време бих могла да науча за вас повече, отколкото знаете самият вие.

Не ви липсва самоувереност.

— Ерки виждал ли е жабата? — попита той.

— Разбира се. Тя винаги стои тук.

— Какво направи с нея?

— Каза: Махнете веднага това гадно, гнусно животно, преди да съм му отхапал главата и да съм разпръснал вътрешностите му върху масата.

— Появявахте ли му?

— Той никога не лъже.

— Но нали твърдите, че не е агресивен?

Внезапно тя взе жабата и започна да дърпа с всички сили четирите ѝ крака. Те се разтягаха като ластици. Гледката направо потресе Сейер. Накрая завърза на възел първо двата предни крака, а после и задните и остави жабата по гръб върху масата. Безпомощната поза създаваше впечатление за неистова болка. Когато видя изражението на Сейер, тя се засмя от сърце.

— Нека ви покажа стаята му.

— Няма ли да развържете краката ѝ? — тревожно попита той.

— Не — заядливо се усмихна тя.

През тялото му премина вълна. Той се ослуша удивен.

Надникнаха в стаята на Ерки. Обикновена стая с легло, скрин, мивка и огледало, закрито с вестник. Вероятно не желае да се гледа, когато минава оттам. Тесният, отворен в момента прозорец се намираше на високо. Стаята изглеждаше гола, по пода и стените нямаше нищо.

— Прилича на онова, което предлагаме ние — замислено отбеляза Сейер. — На обикновена килия.

— Тук не заключваме вратите.

Той влезе и се облегна на стената.

— Защо се впуснахте в дебрите на психиатрията?

Сейер прочете баджа с името ѝ. Др. С. Стрюел. Започна да гадае какво ли е малкото ѝ име. Сулвай? Силвия?

— Защото — подзе тя и затвори очи — обикновените хора — наблегна на „обикновените“, сякаш за да изрази пренебрежението си, — тоест успяващите, привлекателните, целеустремени хора, които спазват всички норми, постигат целите си без затруднения, притежават безупречни антени за улавяне на социални сигнали, навигират безпогрешно, стигат до желаната дестинация и получават каквото искат, ми се струват скучни.

Твърдението ѝ прозвуча странно. Сейер не успя да сдържи усмивката си.

— Единственото интересно нещо в този свят са неудачниците — продължи тя. — Или по-скоро онези, които наричаме неудачници. Във всички прояви на отклонението от нормата се крие бунт. А аз така и не успях да проумея липсата на недоволство у повечето хора.

— А вие? — изведнъж я прекъсна той. — Нима вие не сте част от тези успели, целеустремени хора? Или протестирате?

— Не, не протестирам — призна тя. — И не разбирам защо. Та аз общо взето съм изпаднала в жестоко отчаяние.

— В жестоко отчаяние ли? — угрожено попита Сейер.

— Вие не сте ли отчаян? — погледна го тя. — На този свят няма как да сте образован, осведомен, интелигентен, деен човек, без същевременно да не сте в дълбоко отчаяние. Просто не е възможно.

Такъв ли съм всъщност — дълбоко отчаян?, запита се Сейер.

— А и в съвременното общество най-добре се котират излетите по калъп личности — обясни тя. — Цялостните, уверени, последователни хора. Нали знаете — силата на характера!

Сейер не успя да сдържи смеха си.

— Тук, в болницата, имаме място за бунтовници и не се боим от безредици. Провалът не ни плаши. — Тя отметна назад бретона си. — А и сигурно аз нямаше да мога да съществувам в друга общност, различна от тукашната.

Сейер остана очарован от разсъжденията ѝ на глас и от начина, по който го караше да се чувства съпричастен на преживяванията ѝ, въпреки че беше почти непознат. Впрочем вече не се чувстваше непознат.

— А при вас как е? — попита тя.

— При нас? — замисли се той. — При нас цари ред и строга йерархия. Събрали сме се само гадни, излети по калъп личности. — Той се постара гласът му да прозвучи по-оживено. — Няма много възможности за импровизация и въображение. Голяма част от работата се състои в търсенето на малки веществени доказателства като например косми, отпечатъци, остатъци от кръв, следи от обувки или от автомобилни гуми. А после идва ред на философската част и макар че за нея не остава много място в докладите, тя все пак съществува. Единствено тя, разбира се, предлага истинска тръпка в работния процес. Ако изобщо не съществуваше, сигурно щях да се занимавам с нещо друго.

— А хората, които закопчавате и затваряте в клетки?

— Не използваме точно този израз — погледна я потресен той.

„Тя ме провокира — помисли си той, — сигурно усеща, че няма нужда да спазва обичайните норми на учтивост. Нали е обсебена от

мисълта за бунт.“

— Бих предпочел да ги изпратя другаде — спокойно призна той.

Сейер остана толкова очарован от тази жена, от широкото ѝ бяло лице и тъмните ѝ очи със светли кръгове, че почти се притесни при мисълта какво би могло да излезе от устата му. Странно, та той никога не се изненадваше от думите си.

— Ако, разбира се, имаше къде — додаде той. — Но в цялата си нищета не сме стигнали до друга идея, освен тази за клетката.

— Грижа ли ви е за тях? — внезапно попита тя.

Сейер вдигна очи, за да види изражението ѝ. Стори му се леко дяволито.

— Да, но нямам много време да мисля за това. А и не работя в затвора. Надзирателите не са равнодушни към проблемите им, сигурен съм.

— Е — вдигна рамене тя. — Все пак разполагаме с едни от най-хуманните затвори в света.

— Хуманни? — Сейер не успя да овладее острия си тон. — Дрогират се, бягат, скачат от прозорците, чупят си краката и дори вратовете, полудяват, изнасилват се един друг, пребиват се и се самоубиват. Много хуманно, няма що! — Той си пое дъх.

— Наистина ви е грижа за тях! — усмихна се тя.

— Нали ви казах.

— Исках лично да се уверя.

Отново настана мълчание и Сейер се запита защо разговорът им бе протекъл толкова странно. Тя като че ли не хранеше обичайния респект към службата му и за разлика от повечето хора не говореше със страхопочитание, нито мълчеше. Е, Сейер беше готов да изтърпи едно изключение.

— Моля ви — сложи край на мълчанието той, — разкажете ми за Ерки.

— Само ако се интересувате искрено от него.

— Разбира се!

Тя излезе от стаята.

— Да пийнем по една кока-кола в столовата — предложи тя. — Ожаднях.

Сейер се улови как я следва като пале, докато се мъчеше да прогони объркването и смущението в главата си. Или в гърдите? В

стомаха? Нямаше представа къде е. Вече не се чувствуваше сигурен в нищо.

— Накъде е поел Ерки според вас?

— През гората — посочи тя отляво на „Пътеводителя“. — Там има малко езеро, което наричаме Кладенец. Вече го търсихме там. Ако е продължил нататък, ще излезе на главния път, минаващ под магистралата. Щом са го видели във финската земя, значи е тръгнал точно в тази посока.

Настаниха се в столовата и лекарката изцеди резен лимон в кокколата си.

— Бихте ли обяснили на съвсем обикновен човек какво всъщност представлява психозата? — полюбопитства Сейер.

Той забеляза как напитката изсветля под въздействието на лимоновия сок.

— Вие съвсем обикновен човек ли сте?

В тона ѝ долови заядлива нотка. Не разбра дали да разтълкува репликата ѝ като комплимент, или като нещо друго. Смутни се и разбута мобилния телефон, закачен на колана му.

— Някак си е почти невъзможно да се обясни, прекалено абстрактно е — тихо продължи тя. — Но аз бих го представила като скривалище. При психозата отсъстват всички нормални защитни механизми. Душата на болния сякаш е изложена на всевъзможни въздействия. Всеки може да навлезе в нея. Дори най-невинната обида се преживява като вражеска атака. Ерки си е намерил убежище. Опитва се да оцелее, като си изгражда вътрешна стратегия за самосъхранение: вид коригираща инстанция, която постепенно взема превес и ограничава свободата му и възможностите му за самостоятелни решения. Разбирате ли?

Тя отпи от кока-колата и избърса устата си с ръка.

Сейер кимна.

— Той иска ли да се отърве от това състояние?

— Вероятно не и точно в това се крие проблемът, защото всички болести носят някаква изгода за страдащия, разбира се. Нали се сещате, все някой се суети около нас и ни глези, докато сме на легло с висока температура. Толкова е приятно.

При вас сигурно е така, огорчено си помисли той.

— Колко болен е Ерки?

— Налице са някои проблеми, но той все пак не е на легло. Храни се, пие си лекарствата. С други думи, показва известно желание да ни сътрудничи.

— А какво представлява шизофренията?

— Поради нашата безпомощност наричаме психозата така, когато се задържи известно време, да кажем няколко месеца, защото е по-удобно да мислим в ограничен брой категории.

— Ерки отдавна ли е болен?

— Мнозина лекари са го отписали като неспасяем случай. Местят го от болница в болница, все едно е продукт за рекламиация — въздъхна тежко тя. — Ако е убил тази жена, се опасявам, че за него вече няма надежда. Никой няма да бъде в състояние да му помогне. Не и както исках да го направя аз.

— А какво знаете относно причината за болестта му? — погледна я той и вдигна чашата.

— Не много. Имам си разни теории.

— Ще ги споделите ли с мен?

— От време на време съм се питала дали смъртта на майка му не е отключила болестта му.

— Според слуховете именно Ерки е причинил смъртта ѝ — побърза да припомни Сейер. Май прекали.

— Чувала съм подобни спекулации. Самият Ерки ги разпространи.

— Защо?

— Защото той така си мисли.

— А вие как мислите?

— Предпочитам да оставя въпроса без отговор. Всички се нуждаем от втори шанс — твърдо заяви тя.

„Да — помисли си Сейер. — И аз имам нужда от втори шанс, но сигурно няма да се възползвам от него, дори да ми кацне в ската.“ Няма пръстен, но това не означава нищо. Някога пръстенът беше сигурен знак. Така човек отсяваше необвързаните. Така стори той и с Елисе. Гладки, дълги пръсти без халка. „Що за глупости ми минават през главата“ — смъмри се мислено той.

— Как е починала майка му? — попита на глас Сейер.

— Паднала е по стълбите.

— Той ли я е бутнал?

— Бил е на осем години.

— Децата на тази възраст са доста непредпазливи. Случва се да ударят някого по невнимание, докато играят. Ерки си е бил вкъщи, нали?

— Станал е свидетел на злополуката.

— Нямало ли друг у дома?

— Не.

— Какво точно знаете за инцидента?

— Почти нищо. Когато линейката пристигнала, седял на стълбите, явно от доста време, неспособен да помръдне.

Тя бръкна в джоба на блузата си и извади пакет леки цигари.

— Случило се е много отдавна — уточни тя.

— Още нещо: шериф Гурвин спомена, че Ерки е живял известно време в САЩ.

— Бил е в Ню Йорк седем години, заедно с баща си и сестра си. Прибириали са се в Норвегия по празниците.

— А верни ли са слуховете за контактите му с необикновен мъж в САЩ?

— Нямаше как да ги проверя — внезапно се усмихна тя. — Разговарях с баща му. Той ми призна, че не му държал сметка с какво се занимава в свободното си време. Интересуваше се повече от дъщеря си. За разлика от Ерки тя се справяла с всичко, особено я бивало в общуването. Говорите за магьосника, нали?

— Може този човек да му е пуснал някоя муха в главата.

— Ерки вероятно вече си е имал. Това обаче ни най-малко не подобри състоянието му. А за беда...

Изведнъж мълкна и се загледа в напитката си. Очевидно се колебаеше да продължи ли с откровенията си, или да спре дотук, без да прекрачва границата.

— За беда — повтори тя — самата аз започнах да се чудя дали действително притежава такава способност; дали наистина вижда повече от останалите и предизвиква случаи чрез дълбока концентрация. Питала съм се възможно ли е да отключва събития със силата на волята.

Ето. Вече го каза.

Сейер смръщи вежди. Изпита дълбоко разочарование. Тъкмо я хареса, а сега разбра, че и тя не е с всичкия си. Не е трезвомислещата, интелигентна жена, за каквато я бе сметнал. Проклятие!

— Разкажете ми по-подробно за тези ваши съмнения — помоли той.

Тя пълзна поглед над статуята на голо момиче на колене, издигната в двора, а после и над целия болничен комплекс.

— Ще ви опиша първия си сеанс с Ерки. Всички пациенти посещават групова терапия, но имат и терапевт за индивидуални занимания. И така, дойде уреченият ден и час. Чаках го в кабинета си. Любопитно ми беше дали ще пристигне навреме, след като му бях показала къде трябва да се яви. Дойде на секундата. Дадох му знак да седна на дивана до прозореца. Той ме послуша. Отпусна се на дивана, без да обели дума. Не му виждах очите. В стаята цареше тишина. При първия сеанс с пациента и при първите разменени думи винаги има някаква магия.

Тя говореше тихо и страшно бавно. Сейер усети как гласът ѝ го завлича в мислите ѝ. Сякаш изведнъж самият той се озова в кабинета ѝ по време на първата ѝ среща с Ерки.

— Разполагаме точно с един час, започнах аз. Днес ти ще решиш как да го използваме. Той мълчеше. Не наруших тишината, тя не ме смущава. Пациентите обикновено не говорят много, а се случва и да не обелят дума при първата ни среща. Че дори и при втората. Поведението му не ме учуди. Той се разположи удобно, отпусна се, видимо си почиваше. Не ми изглеждаше нито нервен, нито стегнат. Реших да поговоря малко за себе си, тихо и спокойно.

— Какво? Разрешено ли ви е изобщо да споделяте за себе си?

— Разбира се, но в разумни граници. — Тя заговори напевно: — Трябва да говоря за лични неща, без да разголвам интимни тайни; да му засвидетелствам загриженост, без да навлизам в личното му пространство; да бъда категорична, но не и остра или авторитарна; да му съчувствам, но не и да сантименталница. И така нататък и така нататък. Казах на Ерки, че двамата с него ще си измислим само наш си език, неразбираем за останалите. Под „останалите“ имах предвид гласовете в него, които го тласкат в различни посоки и му вгорчават живота. Предложих му този наш начин на комуникация да си остане наша тайна. Шифър. Ако иска да ми каже нещо, да използва този

шифър, а аз ще го разгадая. Само ми е нужно малко време, но разтълкуването на съобщението си е мой проблем. — Тя спря, за да си поеме дъх. — Но той продължаваше да седи, а времето си течеше. Чаках да ми даде някакъв знак. Накрая задрямах, а и присъствието му действаше успокояващо. Той седеше като стопанин на стаята. Най-сетне се изправи, а аз се сепнах. Без да ме погледне, Ерки тръгна към вратата. Това противоречи на правилата и аз го спрях. Той обаче само се извърна и посочи лявата си китка, където не носеше часовник. Минал бе един час. На стената също нямаше часовник, и въпреки това Ерки имаше право: бяха изминали точно шейсет минути от началото на срещата ни.

— Вие как постъпихте? — полюбопитства Сейер.

— Опитах се да го преметна — засмя се тихо тя. — Казах му с усмивка на уста, че остават още пет минути. Тогава от устата му се изплъзна първата дума, предназначена за мен: *Лъжете*.

Сейер погледна зелените поляни през прозорците на столовата. Времето бе напреднало, налагаше се да се връща в Камарата с важни записи по случая. Дори не бе звънял да попита има ли нова информация. Не беше изключено вече да са намерили похитителя и заложника, докато той се захласваше по психиатрията и нейните загадки. Или по самата психиатърка. Размечта се какво би могло да бъде бъдещето му, различно от очакванията му.

— След сеанса записах в бележника си „Едно на нула за Ерки“.

— Как би реагирал той, ако се почувства застрашен?

Тя го погледна и изражението ѝ стана угрожено, когато се сети в какво положение се намираше Ерки в момента.

— Ще се отдръпне, ще заеме отбранителна позиция.

— А ако няма накъде повече да се отдръпва? Ако някой го заплаши и го провокира достатъчно упорито? Какво ще направи?

— Преди малко се опитах да ви кажа, но вие не схванахте намека. Ще го ухапе.

— Къде?

— Където свари.

Ерки спеше. Застанал на вратата, Морган го наблюдаваше. От ямката между ключиците на Ерки започваше червен, назъбен белег и стигаше чак до пъпа му. Явно раната бе зараснала грозно. Морган се замисли. Не се сещаше какво би оставило такъв противен белег. Затова просто остана вторачен в Ерки въпреки първоначалното си намерение да го събуди. Дълго седя сам на стария диван във всекидневната и зяпа безсмислено в пространството. Слуша радио. Не съобщиха нищо ново. Само уточниха сумата: сто хиляди крони. Морган ги преброи. Сведенията им отговаряха на истината.

Морган притихна. Осъзнаваше, че да гледаш така спящ човек е нещо интимно. Друго би било да съзерцава спящо момиче. Много по-приятно. Ерки дишаше леко, а клепачите му леко потреперваха, сякаш сънуваше. Черното яке и тениската му лежаха на купчина върху пода. „Защо ми е да го събуждам? — запита се Морган. — Да не би да страдам от липса на компания като самотно куче? Нека да спи, мамка му. Така и така не обелва дума, прекалено е зает с бъркотията вътре в себе си, за да ме слуша. И все пак когато спи, изглежда като всички останали.“

Морган се питаше дали лудостта съществува и в съня му. Дали сънищата му са откачени. Дали пък дълбоко в себе си Ерки няма кътче, където всичко да е наред, но за чието съществуване той не би си признал.

Морган се стъписа, когато Ерки отвори очи без никакво предизвестие. Разбуди се за секунда. Не се протегна, както правят нормалните хора, преди да се събудят, не се повъртя из леглото, не изсумтя, не изстена. Просто отвори очи. Изглеждаха неочеквано големи, докато успеят да фокусират Морган, но после се смилиха.

— Какво се е случило с гръденния ти кош? — изпълзна се от устата на Морган. — Прилича ми на неуспешно харакири.

Ерки мълчеше, защото двамата в Мазето разхвърляха и се мъчеха да застанат в позиция. Понякога ставаха толкова мудни.

— Липсва ми компанията на жив човек — обясни Морган. Стори му се добра идея да бъде откровен. — Стига си спал, става късно. Хайде да пийнем по едно уиски.

Ерки се надигна бавно от леглото. Не последва нищо. Погледна мнително револвера на Морган, съблече си тениската и го последва във всекидневната. Морган бе оставил радиото върху перваза, а антената

стърчеше през счупения прозорец. Температурата в старата къща беше приятна, но над гората тегнеше гореща въздушна вълна и му се стори, че над водата в езерото се носи мараня.

— Гладен съм — обяви Морган. — Затова ще си налея едно уиски.

Извади еднолитровата бутилка от сака и свали запушалката. Ерки го гледаше изчакващо, както винаги изпод вежди, сякаш усилено разсъждаваше върху някаква дилема.

— Уискито лекува всичко — обясни Морган, докато продължаваше да се чуди на този пронизващ поглед, който изразяваше особено, съдбоносно, недостъпно за останалите познание за живота и смъртта. — Помага срещу глад и жажда; срещу любовна мъка и скука; срещу уениние и страх.

Отпи голяма гълтка. Лицето му се нагъна като гума, докато погльщаше силно алкохолната течност.

— Няма нищо по-готино от умерения проблем с пиенето — продължи той. — Разбираш ли какво имам предвид под „умерен“?

Ерки кимна. Морган си избърса устата.

— Пия редовно, но никога сутрин, никога не прекалявам и никога преди да седна зад волана. Контролирам нещата. — Отпи още една гълтка. — А ако си въобразяваш, че ще се натряскам до несвяст, та ти да избягаш, се лъжеш жестоко.

Подаде бутилката на Ерки. Той я огледа с удивление. Не че изгаряше от желание да пие уиски, но се чувстваше отпаднал и празен отвътре. Ако разполагаха единствено с това питие, не се налагаше да избира. Само това имаха — бутилка уиски. Не помоли никого да му даде питие, Морган направо му го тикна в ръцете. Ерки огледа етикета и бавно завъртя бутилката. После помириса гърлото й.

— Хайде, не е отровно.

Ерки долепи устни до бутилката и отпи. В очите му не изби дори една сълза, докато уискито се стичаше в гърлото му.

Усети как в тялото му се разлива топлина. Течността леко пареше езика му, после потичаше надолу и изпъльваше областта около стомаха. Постепенно в устата му се появи сладникавият вкус на бонбони.

— Хубаво е, нали? — усмихна се Морган. — Къде живееш всъщност? Сигурно имаш апартамент?

До езерото, помисли си Ерки. Долу, в района за отдих. Апартамент с добро разположение, разходите поема общината. Стая, кухня и баня. Отгоре живее старец, който не спира да снове напред-назад през нощта, а понякога дори плаче. Чувам го, но не ми пuka. Ако му подам ръка и го изслушам, ще му дам надежда, а такава няма. За никого няма надежда.

— Защо го пазиш толкова ревниво в тайна? — не мирясваше Морган, докато поsegна към бутилката.

— Мирише лошо — тихо отбеляза Ерки.

Морган подскочи, когато чу гласа му.

— Кое мирише лошо? Апартаментът ти ли? Не бих се учудил. И ти вониш. Май е време да излезеш на въздух.

— Суровото месо мирише лошо, особено в тази жега.

— Какви ги дрънкаш?

— На плата е. Всяка сутрин закусвам с него.

По лицето му се изписа сериозно изражение. Морган го изгледа с подозрение.

— Шегуваш ли се, или имаш халюцинации? Шегуваш се, нали? Не се съмнявам в откаченото ти съзнание, но отказвам да повярвам, че ядеш сурово месо за закуска.

Морган усети как го побиха тръпки въпреки жегата. С какъв човек си имаше работа?

— Пийни си още уиски. Май липсата на лекарства не ти се отразява добре. Ако питаш мен, уискито е по-ефикасно.

Морган се свлече на пода и остави оръжието до себе си.

— Ей, я ми кажи кога разбра, че откачаш?

Ерки го изгледа продължително, изпод вежди.

— Същото като по книгите ли е? Станал си сутринта и си се чувствал кофти. Отишъл си до огледалото и за свой ужас си видял, че от очните ти кухини пълзят червени червеи? — Морган се разхили и запуши бутилката.

Ерки затвори очи. От мазето като предупреждение долетя слабо бръмчене.

— Не бяха червеи — възрази Ерки, — а бръмбари с лъскави черупки. Блестяха на светлината от прозореца, черни като нефт.

— Будалкаш ме, нали? — премига объркано Морган. — Не става така. Може ти да си идиот, но недей да се отнасяш и с мен като с такъв.

Сигурно е много важно да открият каква е причината за болестта ти. Затова те попитах как си разбрал за проблемите си. Да не би да си наследствено обременен? Майка ти беше ли луда?

Ерки мълчеше и слушаше думите, сипещи се от устата на Морган като отпадъци. Като мокра хартия, обелки от картофи, утайка от кафе или огризки от ябълки.

— А ти? — тихо попита Ерки. — *Ти* кога разбра?

Морган премига и погледна отново през прозореца.

— Никак не е лесно да се води разговор с теб. Ако има нещо, за което ти се говори, сподели го и ще си побъбрим. Ти избери темата. — Въздъхна тежко. — До вечерта има много време.

Възцари се нова пауза. Ерки седеше на дивана със свити под тялото си крака.

— На много места по света се водят войни — най-сетне отрони той.

— Наистина ли? Сигурно. Разкажи ми нещо за психиатричната клиника, а? — предложи Морган с почти умолителен глас.

Е, Ерки нямаше против да поразкаже това-онова, но му липсваше желание. Например за Рагне, която така и не се примири с женската си природа. Постоянно я намираха в леглото или под душа в локва кръв, защото се е опитала да си отреже половите органи. Не е лесно да си момиче. Лимонада, чай и кафе, помисли си Ерки, бира, вино и ракия. Да разкаже това на този къдрав глупак? Никога.

— Е, добре тогава — посърна Морган. — Да не би да си гений? Ум с блестящи възможности? Не те будалкам, не изключвам да си много умен, макар и да не ми изглеждаш такъв.

Ерки мълчеше. Този мъж не само че беше идиот, ами ставаше и жалък.

Морган въздъхна, чувствуващ се изтощен. Спътникът му не желаеше да разговаря. Морган вече не понасяше да чува собствения си глас, а и без това дрънкаше само врели-некипели. Не можеше нито да спи, нито да пие повече уиски. Не беше свикнал да седи в стая в компанията на друг човек, който не обелва дума. Това го побъркваше.

— За какво ще похарчиш парите? — неочеквано попита Ерки с изтънчена любезност.

— Кои пари?

— От обира. Ще си купиш „Нинтендо“ ли? Всички момчета искат да имат такава игра.

Морган рязко се изправи и се приближи до прозореца. Постоянно, загледан във водата, гладка като стъкло и с наситен червеникавокафяв оттенък като цвета на рудата. Огледа голото островче и изсъхналия бор, наклонен над него. Не след дълго ще изльчат новини. Замисли се за колата. Кога ли ще я намерят? Ще разберат, че двамата са поели нагоре из гората.

— Искам да пусна една вода — подхвърли той към Ерки и на излизане от стаята взе револвера. — Ти остани тук. Ще бъда на стълбите.

Навън Морган вдиша горещия въздух. В момента върлуващ най-силната жега. Той копнееше за тъмнина, но тя щеше да настъпи чак през есента. „Само нерви и гадости“ — унило заключи той.

Ерки стана от дивана и седна на пода, опирайки гръб о стената. Чу как струята плисна върху тревата, а после и звука от вдигането на ципа. Уискито го сгря приятно. Пиеше му се още. Морган влезе в стаята. Ерки можеше да го помоли за уиски, но това противоречеше на негов изконен принцип. Ерки никога не молеше за нищо. Подобна идея бе немислима. Ето го Морган, връща се с тромави стъпки. Прескача сака. Застава с гръб към Ерки и се мъчи да улови радиостанция. Завърта леко антената. Ерки се втренчи в потника му, а после и в мускулестите му прасци. Какво като притежава всичко, необходимо на един мъж? Въпреки това изглежда несъразмерно, все едно е слобен от произволни части, които не си подхождат. Цареше пълна тишина. Ерки се канеше да изложи молбата си. Не помнеше от години да е молил някого за нещо. Думите сякаш се свиха на топка и се превърнаха в буза. Не искаха да излязат от устата му.

Затова реши да се вторачи в сака. Съсредоточи цялата си сила в едното си око и си представи, че погледът му разсича стаята като лъч. Прониза черния плат на сака и от него след малко се вдигна тънка струя дим. Разнесе се слаб мириз на изгоряло. Морган се обърна. От мазето се чу трополене, сякаш някой пусна надолу големи каменни блокове и те се затъркаляха със страшна сила. Трополенето се усили, заприлича на гръмотевица. Нестор избухна в пламъци. Не след дълго Ерки забеляза как нещо проби мръсния дъсчен под: река от кръв. Взря

се в нея. Тя се намираше на около два-три сантиметра от краката му. Сакът остана от другата страна.

— Какво ти става? — колебливо попита Морган. — Лошо ли ти е?

Ерки не изпускаше сака от очи.

— Май трябва да си пийнеш още уиски. Ще ти олекне.

Морган звучеше изплашено. Ерки не помръдна, все така вторачен в кръвта.

— Нали ти казах просто да си пийнеш.

Ерки обаче продължаваше да седи неподвижно. Не посягаше към сака, защото рискуваше да нагази в топлата, лепкава кръв.

— Защо постоянно усложняваш нещата! Да не искаш да сложа биберон на бутилката и да те взема на ръце?

Морган разрови сака, намери бутилката и му я подаде. Ерки я дръпна от ръката му и отпи. Сакът вече не гореше.

Този път ти провървя. Следващия път не се надявай на същото.

— Не съм скъперник — изведнъж изтърси Морган. — Може да съм всянакъв, но не и скъперник.

Погледна крадешком към Ерки, който пиеше жадно от бутилката.

После Морган изчезна в кухнята. Ерки усещаше, че казаното от него е истина. Морган си имаше много недостатъци, но алчността не беше сред тях. Чуваше се как рови из чекмеджетата в кухнята и отваря вратата на килера за хранителни продукти. Докато Морган не се виждаше, Ерки гаврътна няколко големи гълътки. Морган ругаеше тихо и явно гневно хвърляше разни предмети. Нещо шумолеше. Сигурно се мъчи да разопакова стеариновите свещи. После влезе в малката стаичка. Ерки пак отпи от уискито, докато Морган бълскаше по стените. После гласът му отекна из къщата:

— Мамка му, ела да видиш!

Ерки се изправи и се заклатушка нататък.

— Извикахте ме, Господарю?

Застана на прага с бутилката в ръка. Морган бе оставил револвера върху перваза.

— Я виж какво намерих!

Показа му кафяви, сухи листа хартия, нагънати няколко пъти.

— Бяха на пода, под нара. Това е карта на финската земя. Хайде да намерим къде се намираме в момента.

Морган прочете на глас:

— Карта на финската земя, Държавна печатница, 1965. Помогни ми, Ерки.

Морган взе револвера и отново се върна във всекидневната. Ерки го последва.

— Разбираш ли от карти? Налага се да ми помогнеш. Можеш ли да определиш къде се намира тази къща?

Разгъна картата, а тя почти се разпадна в ръцете му. Ерки я погледна и закова върха на пръста си върху малко, бледосиньо петънце.

— Тук сме — промълви той.

— Тук ли? — удиви се Морган. — Откъде си толкова сигурен?

— Виж езерото отвън — поясни Ерки. — Сравни формата му с петънцето на картата. Казва се Езерото на небесното царство.

— Мили боже, значи имаш моменти на просветление.

Морган се приближи до прозореца и погледна навън.

Езерото имаше абсолютно същата форма като петънцето на картата.

— Мамка му, толкова добре ли познаваш района? Значи, всъщност не сме отишли много далеч — заключи той. — Тази нощ ще мина през хребета и ще отида дотук — посочи на картата той. — За да е по-забавно, ще си разменим дрехите.

Придърпа бутилката с уиски. Най-сетне се почувства по-добре. Знаеше къде се намират. Вече не се луташе в бяло петно, а всичко си имаше име — върхове, езера. Около тях минаваше пътна мрежа с ясна номерация.

— Ще се върнеш по пътя, по който дойдохме. А аз ще тръгна на... трябва да е на северозапад. Ще ти дам моите шорти. Ще изглеждаш чудесно в хавайски бермуди. Ще те пусна на свобода между дванайсет и един тази нощ. — Морган имаше доволен вид. Вече си бе набелязал цел. — Новините — внезапно се сети той и се сепна.

Грабна радиото и го усили. Новините четеше жена. Ерки отново се отпусна върху пода и затвори очи. Усещаше устните си изтръпнали и приятно отпуснати заради алкохола.

— *А сега към убийството във финската земя. Необичайно жестокото престъпление над седемдесет и шест годишната Халдис Хурн е главният приоритет на полицията, редом с обира на банка*

„Фокус“. От полицията ни осведомиха, че проверяват следа, която би могла да ги отведе до предполагаемия извършител, но не уточниха за каква следа става дума, за да не попречат на разследването. Все пак разследващите органи изразиха силна увереност в скорошното разкритие на убийството.

Морган погледна Ерки.

— Къде според теб се намира жилището ѝ? Ти познаваше ли тази жена? — почеса се по главата. — Да не вземат да се появят наблизо, за да претърсват района? Какво според теб е накарало този идиот да убие старицата?

Ерки неволно отметна глава назад, та чак косата му се развя. Продължаваше да мълчи.

— Защо е бил хоспитализиран принудително? — попита Сейер.

— Представлявал ли е заплаха за някого?

Доктор Стрюел поклати глава.

— Престана да се храни. Когато го доведоха в болницата, беше само кожа и кости.

— Защо е престанал да се храни?

— Нямаше сили да реши какво иска да яде. Седеше на масата с часове, посягаше ту към салама, ту към сиренето.

— Вие как постъпихте?

— Веднъж, когато се обезсърчи и се прибра в стаята си, му направих сандвич със салам и му го занесох. Не взех нито мляко, нито кафе, само сандвича. Оставил го на нощното му шкафче. Не го докосна.

— Защо?

— Допуснах грешка. Разрязах сандвича на две и той не можеше да реши от кое парче да започне.

— Възможно ли е човек да умре от глад, защото му е трудно да реши какво да яде?

— Да.

Той поклати глава, докато се опитваше да проумее колко неописуемо трудно е за някои хора да се справят с живота.

— Наистина ли смятате, че той притежава свръхестествени способности?

— Просто ви разказах на какво станах свидетел — разпери безпомощно ръце тя. — И други хора могат да ви споделят подобни преживявания.

— Питали ли сте го как го прави?

— Да, зададох му въпроса: „Кой те научи на това?“. Той се усмихна и отвърна: „Вълшебникът от Ню Йорк“.

— Не е ли по-скоро плод на случайност?

— Не мисля. Понякога в живота се сблъскваме, макар и рядко, с необясними за нас събития.

— Не и аз — усмихна се той.

— Така ли? — заядливо се засмя тя. — Значи вие сте от хората, които са проумели почти всичко?

На Сейер му се стори, че тя му се подиграва.

— Не исках да кажа това. Какви други способности притежава Ерки?

— Веднъж се бяхме събрали цяла компания в салона за пущене и играехме на карти. И Ерки беше при нас, но не се включи, защото не понася игрите. Беше се стъмнило и бяхме запалили лампата на тавана. Внезапно Ерки прошепна по своя характерен начин: „Трябва да запалим стеаринови свещи на масата“. „Да — съгласих се аз, — ще стане много уютно.“ Попитах го иска ли да донесе една свещ от кухнята, но той не пожела. Сред останалите също нямаше желаещи. Според тях свещите щели да пречат да слагаме картите на масата. Тогава съжалих Ерки. За пръв път бе предложил нещо, но никой не е приел идеята му. След малко токът изгасна. Салонът, а и цялата сграда потънаха в пълен мрак. Настъпи ужасна суматоха, докато се препъвахме и търсехме свещи. „Опитах се да ви предупредя“ — сухо отбеляза Ерки. Но не всичките му начинания се увенчават с успех. Решил да се научи да лети и веднъж скочил от прозореца на втория етаж. Цяло чудо е, че не се е пребил. Паднал върху стойка за велосипеди и върху гърдите му останал грозен белег. Случило се, докато живеели в Ню Йорк.

— Да не е вземал ЛСД?

— Не знам. И бащата не беше сигурен. Не го държал под око.

— Наистина ли Ерки е толкова грозен, колкото разправят?

— Грозен ли? — възмутено го изгледа тя. — Не е грозен, просто е занемарен.

— Нещастен ли е?

Сейер веднага сметна въпроса си за глупав, но тя не се засмя.

— Разбира се. Той обаче не го съзнава. Не допуска подобни чувства.

— Какви чувства изобщо допуска в себе си?

— Презрение, надменност, аrogантност.

— Вече не ми се струва особено симпатичен.

Тя въздъхна тежко.

— В действителност той е малко, талантливо момче, което е имало само добри намерения. Искал е да направи всичко, както му е редът. Толкова се е изплашил от възможен провал, че накрая е изгубил способността си да действа. В училище Ерки не се справял при

устните задачи, само си мърморел под носа, загледан през прозореца, та никой да не чуе думите му. При писмените обаче нямал равен.

— Вие сте успели да го накарате да проговори, нали?

— Да, сега говори, когато е в настроение. Понякога се изявява като изключителен майстор на словото, дори е забавен. Притежава убийствено чувство за хумор.

— Правил ли е опити за самоубийство?

— Не, като изключим полета от прозореца в Ню Йорк, но причините за този инцидент не са изяснени докрай.

— Значи, не го смятате за склонен към автоагресия?

— Не, но в тази област нищо не е сигурно.

— Ще го разберете ли, ако предприеме подобна крачка?

— Разбира се. Всеки човек има право да си отнеме живота.

— Право? Така ли виждате нещата?

Тя заби поглед в ръцете си.

— Изпитвам силна неприязнь към терапевтите, които убеждават пациентите си, че смъртта не е разрешение на проблемите. За страдащия тя се явява именно разрешение. Изборът на смъртта представлява логично и обяснимо последствие от способността ни да вземаме решения. Хора от всички епохи са избрали самоубийството като изход от проблемите си.

— Но все пак вероятно правите всичко по силите си, за да ги разубедите?

— Казвам им следното: ти решаваш. Невинаги ми е приятно да натрапвам на пациентите си идеята за дълъг човешки живот или да им отнемам натраплива представа, която те въпреки всичко възприемат като единствен изход.

„Тази нощ няма да мигна — помисли си Сейер. — Лицето ѝ ще ме навести в мрака и няма да ме остави. Думите ѝ ще кънятят в ушите ми.“ Усети, че върти халката около пръста си. Ако тя случайно се е заинтригувала от него, ще се откаже, щом забележи халката му. Сейер обмисляше дали вече да не я свали от ръката си. Но, от друга страна, преди много време бе решил да я носи до гроб. Да, но така изпраща сигнал, че в живота му съществува жена. Ето, лекарката я бе видяла. Мисълта го смущи.

— Ерки обича да скита из гората и покрай пътя, но няма навика да се отбива при хората, нали?

— Не — призна неохотно тя.

— Този път е направил точно това. Тръгнал е към града и дори е влязъл в банка. Дали според вас това означава, че се е чувствал потиснат? Вероятно е имал нужда от помощ, защото е преживял нещо.

Изведнъж по лицето ѝ се изписа страх. Сейер отново усети вълната, разливаща се в тялото му. Когато се отдръпна, той се взря в сърцето си — отдавна заприличало на пуст бряг. За пръв път от много години намери там жена.

— Случи ли се нещо? — погледна го въпросително Скаре.

— В смисъл?

— Доста се забави.

Сейер не отговори. Стоеше до мивката с гръб към Скаре. Младият полицай се разколеба. Началникът му наистина си беше доста самовгълбен по природа, но изправеният му гръб сигнализираше за развитие по случая.

— Сдобих се с доста полезна информация — отвърна Сейер, без да се обръща. Пусна чешмата и наплиска пламналото си лице със студена вода. Едва след като се избърса грижливо и прокара пръсти през късата си коса, попита: — Получихме ли снимките на следите от местопрестъплението?

— Не, но ще пристигнат всеки момент. Според лаборантите ни очакват прекрасни черно-бели снимки. Те залагат на маратонки. Следите били от типични зигзагообразни грайфери като на маратонки и имали дължина трийсет и девет сантиметра. Това отговаря на четирийсет и трети размер обувки. Засега знам само това.

— Доктор Стрюел не смята, че Ерки е способен на убийство. Според нея той само хапе, ако го предизвикат.

— Тя? Хапе? — изгледа го продължително Скаре. — Жена ли е? Има ли предположения как ще се държи той в ролята на заложник?

— По думите ѝ при критични ситуации се затваря в себе си. Заема отбранителна позиция. Ние обаче не знаем какъв е крадецът и на какво е способен.

— Може и да си паснали.

— Няма да е прецедент. Сетих се за нещо друго. Как според теб ще реагира крадецът, ако разбере, че полицията издирва заложника му във връзка с извършено убийство?

— Сигурно ще се изплаши и ще го пусне — подсмихна се Скаре.

— Възможно е. Не е изключено да слуша радио, за да се осведоми докъде е стигнало разследването.

— Но журналистите не знаят нищо, нали? Нямат представа, че заложникът и забелязаният до стопанството на Халдис мъж са едно и също лице.

— Въпрос на време е, не мислиш ли?

Сейер погледна вратата към дългия коридор, където един след друг се редяха кабинетите.

— Тук работим доста хора. Съвсем скоро в пресата ще изтече информация за Ерки.

— И ще стане опасно, нали?

— Ти как би постъпил на мястото на похитителя? Опитай се да мислиш с частта от мозъка си, която е склонна към престъплението.

— О, ама тя е изключително малка! — оплака се Скаре. — Вероятно щях да се изплаша и да го пусна. Щом има ментални проблеми, едва ли е добра компания. Но ако са установили контакт помежду си, сигурно се подкрепят взаимно. Защо му е на единния да издава другия? И двамата са сгазили лука. Ако пък се стигне до конфликт...

— Единият е луд, а другият — въоръжен. Трябва да ги открием — заключи Сейер. — Преди да са се избили. Предлагам да предоставим сведенията на радиото.

— Дали ще ги огласи?

— Сигурно. През това време иди до магазина на Бриген да поговориш с търговеца, снабдявал Халдис с продукти. Единствено той е общувал редовно с нея, тоест веднъж на седмица в продължение на много години. Вероятно са се познавали много добре. Разбери кой е Кристофър, нали намерихме писмо от него в кутията. Успя ли да хапнеш нещо?

— Да. А ти?

— Отивам в детско-юношеския дом да поговоря с момчето, което е открило трупа. После потеглям към Държавната болница.

— Защо?

— Да проверя дали пазят медицинския картон на майката на Ерки. Искам да проуча от какво е починала.

— Но това се е случило преди цели шестнайсет години!

— Все нещо ще е останало. Чакай! Преди да тръгнеш, иди да ми донесеш от коридора четка с дълга дръжка.

— Какво?

— Четка с дълга дръжка. От коридора или от килера с кофите и почистващите препарати.

— Вече никой не използва четки — пренебрежително отбеляза Скаре. — Хората мият с моп.

— Тогава ми намери моп. Каквото и да е с дълга дръжка.

Скаре излезе и се върна с нужното приспособление. Дръжката беше изработена от фибростъкло точно като мотиката на Халдис. Сейер застана до Скаре.

— Аз съм Халдис Хурн — сериозно обясни той. — А ти си убиецът.

— Няма да ми е особено трудно да си го представя — отвърна Скаре и застана пред него.

— Аз стоя на стълбите и държа мотиката. Е, по-висок съм от Халдис и дръжката е по-дълга, но вероятно ще я хвана така, с ръце върху средната част на дръжката.

Скаре кимна.

— Значи ти идваш отзад, от къщата. Хващаш мотиката. Хайде, Якоб.

Скаре погледна за момент в дръжката и я хвана с две ръце. Машинално постави едната си ръка над пръстите на Сейер, а другата — под тях.

— Не мърдай.

Сейер огледа четирите ръце.

— Отпечатъците на Халдис се намираха горе-долу на същото място, в средата на дръжката. В горната част открихме друг отпечатък, но много малък. И още един такъв в долната част. Значи той е сграбчил мотиката с едно движение, докато е била в ръцете й, после я е отскубнал, вдигнал я е и е нанесъл удара. Но я ми кажи, Якоб, къде са следите от другите му пръсти?

Скаре нямаше отговор на този въпрос.

— Да предположим, че в бързината е искал да ги заличи, но е успял да изтрие само част от отпечатъците.

— Но отпечатъците на Халдис не са изличени. Не ми се струва правдоподобно.

— По някаква причина пръстите му може да оставят неясни отпечатъци.

— Като каква например?

— Нямам представа. Ако си е изгорил пръстите, няма да оставя отпечатъци.

— Струва ми се, че прекаляваш с предположенията.

— Съгласен съм — премига Скаре. — И аз не разбирам как е възможно подобно нещо.

— Тези неясни отпечатъци съвпадат ли с намерените вътре в къщата?

— Лаборантите още ги сравняват.

— Тук има нещо странно.

— Не вярвам в странностите — възрази Скаре. — Всичко си има своето логично обяснение. Винаги е така. Може Ерки да си дъвче пръстите. Чувал съм за хора с такъв навик. Вероятно е заличил със зъби неравностите по кожата, които оставят отпечатък. Нали Ерки е особняк. Лекарката му спомена ли нещо подобно?

— Да си дъвче пръстите ли?

— Виж това — протегна ръката си Скаре. — Погледни върха на показалеца ми. Какво забелязваш?

— Нищо особено. Струва ми се някак гладък.

— Точно така. Този пръст не оставя отпечатък. Знаеш ли защо?

— Защото си го изгорил?

— Не. Преди много време по невнимание го изцапах с бързо съхнещо лепило.

— Да, но става дума за един пръст от десет.

— Просто изтъквам, че винаги има логично обяснение. Значи, според лекарката Ерки не е склонен към убийство? — смени темата той.

— Не.

— Вярваш ли ѝ?

— Тя безспорно познава отлично пациента си и разполага с богат професионален опит.

— По принцип не се впечатляваш от такива работи. Лично аз смятам, че го е извършил той.

— Говорил си твърде много с Гурвин.

— Просто се опитвам да мисля разумно. Ерки е израснал там. Познавал е Халдис. До къщата ѝ не е ходил никой освен търговеца. Ерки е бил забелязан до двора ѝ в сутринта на убийството. Освен това е сериозно болен.

— Искаш ли да се обзаложим? — предложи с усмивка Сейер.

— Да, защо не.

— Тогава аз се хващам на бас, че не е Ерки.

— Ако загубиш, ще дойдеш с мен в „Кралският герб“ и ще се натряскаш като свиня.

Сейер потръпна от ужас при тази мисъл.

— А ако ти загубиш, ще скочиш с парашут. Става ли?

— Ами... добре.

— Ще получа ли писмено потвърждение?

— Не вярва ли на думата на честен християнин?

— Вярвам, разбира се.

Сейер поклати глава и опря дръжката до стената.

— Тръгвай, но държа да ти кажа нещо. Не можем да обясним всичко с помощта на здравия разум.

Сейер се наведе над едно чекмедже, за да даде знак, че разговорът е приключи.

— Купи си ботуши с дълги кончове — поръча той.

— Защо?

— За скока с парашут, да не си счупиш глезените.

Скаре пребледня леко и побърза да излезе.

Сейер нахвърли набързо някои записи за срещата си с доктор С. Стрюел. Когато приключи, отвори телефонния указател на буквата С. Без да изпуска вратата от очи, сякаш се боеше да не го спипат на местопрестъплението, той намери името под Стругал и над Стрюoken. Стрюел, Сара. Лекар.

„Сара — помисли си той. — Романтично, екзотично.“

А отдолу: Стрюел, Герхард. Лекар. Със същия телефонен номер. Сейер въздъхна тежко и затвори указателя. Сара и Герхард. Звучеше чудесно. Сейер избута встрани указателя като разочаровано хлапе.

Претрупаният с табели и реклами магазин за хранителни стоки на Бриген приличаше повече на увеселителен парк. Вътре гъмжеше от ярки плакати и надписи в оранжево, розово и жълто от сорта „фрикадели от треска, собствено производство“, „Замразен говежди дроб“ и така нататък.

Иначе къщата би могла да мине и за хубава: боядисана в червено, на два етажа. Скаре предположи, че самият Бриген живее в апартамент над магазина. Паркира автомобила и влезе. Вътре имаше две каси. Зад едната младо момиче — явно касиерката — четеше списание. Силно накъдрената ѝ коса опасваше кръглата ѝ глава като в железен обръч. Тя вдигна очи, видя униформата на Скаре и списанието тупна в скута ѝ.

Скаре безспорно беше хубав мъж. Дружелюбното му лице под облака светли къдрици притежаваше рядката способност неизменно да засвидетелства на всички хора искрено внимание към тяхната личност. Проявяваше интерес дори и към онези, които му бяха напълно безразлични като например касиерката в този магазин. Тя носеше очила с черни рамки и тежеше поне десет килограма повече от нормалното. Скаре ѝ се усмихна ослепително.

— Шефът ви наблизо ли е?

— Одеман? Да, в склада е, разопакова риба. Минете покрай витрината за мляко и влезте през вратата до зеленчуците.

Той кимна и тръгна в указаната посока. В същия миг Бриген се появи с касетка замразена риба в ръце.

— От полицията ли сте? Хайде да отидем в кабинета ми. Последвайте ме.

И пое с тежки крачки напред.

Касиерката отново разгърна списанието, но вече не четеше. Обърна глава наляво, където виждаше отражението си в плексигласа, поставен като параван между двете каси. Лицето и косата ѝ изглеждаха по-неясни и размазани, а ако си свалеше очилата, почти заприличаваше на по-стара версия на Шърли Темпъл. Наум си преговори всичко, което знаеше за Халдис Хурн, защото не изключваше варианта детективът да пожелае да говори и с нея. Затова реши да се подготви много старателно. Той ще остане до касата две-три минути и ако си знае репликите, ще има време да разгледа лицето му и да запомни и най-незначителната подробност. Жалко, че не разполага с важна за разследването информация. Това би ѝ осигурило място в паметта му.

„А, да, дребничката, закръглена касиерка в магазина на Одеман Бриген, дето ми предостави малко, но решаваща за случая информация. Благодарение на нея успяхме да разобличим убиеца. Как ѝ името?“

Тя съжали, че са ѝ избрали толкова незапомнящо се име. Отново погледна списанието в скута си, където се мъдреше снимка на Клаудия Шифър. От кабинета на шефа ѝ долитаха гласовете на двама мъже, увлечени в тайнствен шепот.

— От колко години доставяте хранителни продукти на Халдис Хурн? — попита Якоб Скаре и извади бележник от джоба си.

Бриген разкопча работната си престилка в червено и зелено, преди да отговори.

— Сигурно скоро ще станат осем години. Докато беше жив, Турвал купуваше нужните продукти. С него също се познавахме. Двамата с Халдис живееха тук от много време.

Търговецът беше на видима възраст между петдесет и шейсет години, едър, пълен мъж със здравословен загар на лицето и червени бузи; с гъста, късо подстригана коса и малък перчем, спуснат над челото. Очите му бяха тъмни, а устата — леко изкривена на една страна; краката и ръцете — къси. Той нервно преплиташе дебелите си пръсти. Изглеждаше леко припрыян, нетърпелив като дете да помогне в разрешаването на този покъртителен случай. Беше си изгризал ноктите до кожата. Оставил бе само малко парче нокът на всеки пръст.

— Какво си купуваше Халдис? — поиска да узнае Скаре.

— Само най-необходимото: мляко, масло, кафе, опаковъчна хартия, яйца. Не си позволяваше много. Не че нямаше пари, тъкмо обратното. Държеше ги в спестовната си книжка. По нейните думи заделяла доста пари. Сега сестра ѝ ще наследи всичко. Халдис има сестра в Хамерфест, казва се Хелга Май.

— Тя ли ви каза за спестяванията си?

— Да, гордееше се с тях.

— Възможно ли е и други хора да са знаели за авоарите ѝ?

— Да, предполагам.

„Когато се разчуе, че някой има пари, слуховете пъзват като гущери по нагорещен пясък — помисли си Скаре. Независимо че Халдис е държала спестяванията си в банката, склонните към кражба сигурно мислено са пренебрегнали тази информация в желанието си

да се докопат до имането. Накрая слуховете са придобили нереални измерения. Халдис е фрашкана с пари! Вероятно ги държи под леглото. Нали старците по принцип ги крият точно там? Халдис, изглежда, не е виждала никаква опасност в откровенията си да сподели с търговеца, неин добър познат, за събраните пари. Намекната е бегло, придружила е думите си със загадъчна усмивка. И ето, слуховете плъзват. Бриген сигурно е издал поверената му тайна на някой от редовните си клиенти. Е, нали знаеш, Халдис не е за оплакване. Споменали са нещо подобно след смъртта на съпруга й, когато някой близък е изразил безпокойството си за нея. Мнозина са подочули за парите. Така или иначе Бриген е знаел.“

— Обяснимо е — поясни търговецът. — Те нямаха деца. Затова успяваха да заделят малко пари. Не живееха в разкош. Турвал се грижеше за трактора като за дете: смазваше, търкаше, лъскаше. Един господ знае за какво са възнамерявали да ги похарчат, ако наистина са имали толкова много, колкото намекваше Халдис.

Скаре си отбеляза: „Провери сметката на Халдис Хурн“.

— А сестра ѝ в Северна Норвегия?

— Живее добре, омъжена е, има и внучи.

— Значи, ако Халдис има спестявания, ще им се порадва семейството на сестра ѝ?

— Предполагам. Турвал нямаше роднини, освен един брат, но той почина отдавна. Част от парите наследиха именно от него.

— Значи веднъж седмично ходите до стопанството? Всеки път в един и същи ден ли?

— Не, тя ми се обаждаше и се уговаряхме за различни дни. Често ходех в четвъртък.

— Кога бяхте там за последно?

— В сряда.

— Колко служители имате в магазина?

— Само Юна, касиерката.

— Няма други, така ли?

— Сега не.

— А имало ли е?

— Преди доста време при мен работеше млад мъж. Напусна бързо.

— Той познаваше ли Халдис?

Бриген непрекъснато кършеше пръсти.

— Ами... да, сигурно. Идвал е няколко пъти с мен да ѝ носим продукти, но не изглеждаше особено заинтересован.

Скаре долови притеснение в гласа му. Отговорът прозвуча недружелюбно.

— Налага да се да ви попитам за името му.

Бриген като че ли искаше да го запази за себе си. Не можеше да си намери място на стола и започна да закопчава престиilkата си въпреки жегата.

— Томи. Томи Райн.

— Млад мъж?

— Двайсет и няколко годишен. Но той не прояви никакъв интерес нито към жителите, нито към селото.

— Знаете ли къде се намира в момента?

— Не.

— Споменавали сте, че Халдис държи портмонето си в кутията за хляб.

— Точно така. Но вътре нямаше много пари. Е, не съм го отварял лично, но когато дойдеше време да ми плати, виждах какво има. По принцип само няколко стотачки.

Скаре си водеше бележки:

— А Ерки Юрма? Знаете ли кой е той?

— Разбира се. Често идва в магазина.

— Какво си купува?

— Нищо. Взема си каквото му се яде и си тръгва. Ако извикам след него, се обръща на вратата, почти изненадан от реакцията ми, и размахва задигнатото, сякаш ми показва, че е взел само един шоколад. Не съм настоявал да ми го плаща, защото той си е особняк. С него не може да се говори нормално. Никога не ме е ощетявал със скъпи продукти. Задига само разни дреболии. Но се е случвало да се разгневя. Той не се интересува от никакви закони и правила.

— Ясно — кимна Скаре. — Кой друг освен вас би могъл да знае къде държи портмонето си Халдис?

— Не се сещам за такъв човек.

— А какво ще кажете за Томи Райн?

— Ами... не съм сигурен дали е знаел.

— А споменавала ли ви е Халдис да са я посещавали амбулантни търговци, продавачи на лотарийни билети, проповедници? Нали в селото пристигат такива хора?

— Не се качват чак до стопанството на Халдис. Нямат желание. Дотам има много път, а и настилката е ужасна. Забравете за тази версия. По-добре се съсредоточете върху Ерки. Нали все пак са го видели в двора ѝ.

— О, значи сте разбрали.

— Всички вече знаят.

— А това портмоне — продължи Скаре. — Какво беше на цвят? Червено?

— Яркочервено, с месингова закопчалка. Халдис държеше вътре снимка на Турвал като млад, когато още е имал коса. Знаете ли, изпитах облекчение, когато най-накрая прибраха Ерки в болницата. Надявам се сега да го намерите и да докажете вината му.

— Защо?

Бриген едва успя да скръсти ръце над корема си.

— За да го приберат, където му е мястото. Та той е опасен тип. А ако най-после вината му се потвърди с веществени доказателства, вероятно повече няма да го пуснат и ще ни осигурят спокойствие. Кой друг би могъл да извърши подобно нещо?

— Халдис не приемаше ли гости?

— Почти никога.

— Някакво изключение?

— Сестра ѝ Хелга има внук. Момчето живее на квартира в Осло. Идваше на гости на Халдис, но рядко.

— Как се казва?

— Фамилията му със сигурност е Май. А малкото име... Кристиян или Кристофър.

Кристофър, досети се Скаре. *Нали така беше подписано писмото в кутията ѝ.*

— Имам бегъл спомен, че работи в кухнята на някакъв ресторант. Нищо не казвам против момчето, но едва ли е заведение с повече от три звезди.

— Защо смятате така?

— Виждал съм го веднъж. Няма вид на особено изискан кулинар.

Скаре се размисли по какво се различават служителите в заведенията с три звезди от всички останали ресторантъри в Осло.

— Значи Май и Томи Райн. Идвали ли са при вас журналисти?

— Да, от пресата и от местното радио. Обаждаха се и разни хора.

— Разговаряхте ли с тях?

— Никой не ме е молил да не го правя.

„Прав е за съжаление“ — тъжно си помисли Скаре.

— Ще ви помоля да се отбиете в Камарата. Най-добре още днес.

— Защо?

— Трябва да уточним чии са отпечатъците в дома ѝ.

Бриген сякаш се затрудняваше да си поеме въздух.

— Ще вземете ли и моите отпечатъци?

— Имаме такива намерения — усмихна се Скаре.

— И защо сте убедени, че в дома ѝ има мои отпечатъци?

— Защото сте ходили там веднъж седмично в продължение на осем години — отвърна спокойно Скаре.

— Ходех само да ѝ нося храна!

По лицето на Бриген се изписа паника.

— Наясно сме с това.

— А за какво са ви тогава?

— За отхвърляне.

— За какво?

Скаре се помъчи да запази спокойствие.

— В цялата бъркотия от отпечатъци се налага да намерим кои на кого принадлежат. Някои са на самата Халдис, други на Кристофър, трети са ваши. Сигурно има и отпечатъци от пръстите на убиеца. Вашите са ни нужни, за да определим кои отпечатъци нямат установлен притежател. Това ще ни помогне да идентифицираме убиеца, нали?

Лицето на Бриген си възвърна нормалния цвят.

— Надявам се да запазите идването ми в тайна. Иначе хората ще си помислят, че съм замесен.

— Не и ако са наясно със стандартните процедури в полицейската работа — утеши го Скаре.

Той благодари на търговеца и тръгна да излиза от магазина. Тъкмо когато Юна се чудеше дали да си оформи веждите, той внезапно спря до касата ѝ. Очите му бяха красиви, но това беше едно на ръка. „Каква уста“ — помисли си тя. При запознанство с мъж Юна

обръщащо внимание първо на устата. „Колко ли чувствени са устните му“ — захласна се тя. Устата на Скаре беше направо съвършена: широка, със сочни устни, не прекалено извита, защото иначе щеше да прилича на женска; права и симетрична. Зъбите му й се сториха безупречни, леката извивка на горната устна се повтаряше и във веждите му.

— Якоб Скаре — представи се той с усмивка.

Сигурно в името му има нещо библейско, помисли си тя.

— Искам само набързо да ви попитам дали сте ходили до стопанството на Халдис?

— Веднъж, с Од — кимна тя, без къдиците й да помръднат. — Беше съботен следобед и колата ми се беше развалила, та той ми предложи да ме закара до вкъщи, ако нямам нищо против, но да минем по заобиколния път покрай къщата на Халдис. Беше й свършило кафето. Оттогава мина много време.

Тя си свали очилата и ги сложи в ската си.

— Знаете ли дали друг се е качвал при Халдис по работа?

Тя се позамисли.

— За кратко при нас работи един тип. От ГКС се обадиха да ни питат дали имаме свободно място за него.

— ГКС? — изненада се Скаре.

— Грижа за криминално проявените на свобода — поясни тя. — Свързаха се с Одеман да го питат дали някакъв тип може да почне пробно работа при нас. Тази организация всъщност осигурява подкрепа на бивши затворници и...

— Знам — побърза да я прекъсне Скаре. — Томи Райн?

— Да, така се казваше.

— Случвало ли се е и той да ходи при Халдис?

— Един-два пъти. Не работи дълго при нас, пръждоса се нанякъде. Тук му се струваше много скучно. Нямало кърова кръчма. Сега не знам къде е, а и не съм го виждала оттогава.

— Симпатичен ли ви беше?

Тя се замисли и се опита да си спомни лицето му, но пред очите ѝ изникнаха само синьо-черните татуировки по ръцете му. Сети се и какво беспокойство изпитваше близо до него, макар че той изобщо не я поглеждаше. Не и по начина, по който тя мечтаеше да я гледат мъжете. Това впрочем ѝ се случваше много рядко. Когато си припомни този

факт, се почувства засегната от пренебрежението му. Даже мошениците не се заглеждаха по Юна.

— Симпатичен? В никакъв случай — отмъстително заяви тя.

— Бриген не ми спомена за присъдата му — предпазливо призна Скаре и я погледна заговорнически.

Тя не успя да му устои.

— Не, разбира се. Та Томи е негов племенник, а той се срамува от роднините си. Томи е син на сестра му.

— Гледай ти, така ли било!

Скаре нарочно не записа информацията, за да не създаде у нея усещането, че злослови.

— Знаете ли за какво е лежал в затвора?

— За обикновена кражба.

— Бриген женен ли е?

— Вдовец.

— Аха.

— От единайсет години живее сам.

— Ясно, единайсет години — търпеливо се усмихна Скаре.

— Тя се самоуби — прошепна неочеквано Юна с интонацията, с която хората одумват нечия изневяра.

Скаре кимна красноречиво. „Такива събития като че ли обясняват защо хората са такива и защо животът им е станал такъв“ — помисли си той. Награди касиерката с благодарен поглед в знак на признателността си за предоставената информация.

— От колко време работите тук? — дружелюбно попита той.

— От осем години. Започнах малко преди смъртта на съпруга на Халдис.

Тя се стараеше да отговаря еднозначно и ясно, без да се впуска в незначителни подробности, защото младият полицай сигурно е зает човек и едва ли харесва объркани свидетели. Но все пак осъзнаваше, че той няма да си тръгне, ако тя продължава да му говори, а и в магазина не влизаха клиенти.

— Познавате ли Ерки Юрма?

— Лично не, но знам кой е.

— Страхувате ли се от него?

— Всъщност не. Но ако го срещна сама насред тъмен селски път, сигурно ще се изплаша. Вероятно в такава ситуация бих се изплашила

от всекиго.

Освен от теб, помисли си тя. Ти приличаш на ангел.

— А как върви търговията? Тринайсет крони и петдесет и седем йоре не е ли твърде солено за черно хлебче? — кимна той към плаката до рафта за хляб.

— Боя се, че конкуренцията предлага много по-изгодни цени от нас — обезсърчено въздъхна тя. — Тук почти не идват клиенти. Не печелим добре. А сега ще отварят и нов търговски център на половин час оттук. Спукана ни е работата.

По лицето ѝ внезапно се изписа угрожена физиономия.

— Търговски център ли? — окуражително се усмихна Скаре. — Защо не опитате да си намерите работа там, ако Бирген фалира?

Тя сериозно се замисли над идеята, защото неведнъж си бе мечтала за подобно нещо. Само дето не бе посмяла да го сподели с някого.

— Слушайте сега — тихо подзе Скаре и се наведе напред. — Искам само да сверя показанията му. Вчера Бриген цял ден ли беше в магазина?

— Не, вчера не. Бях сама. Той отиде на курс в Икономическия институт.

— И вие вършите всичко сама, когато него го няма?

— Принудена съм.

Скаре се изправи.

— Ако чуете или видите нещо, или се сетите за нещо съществено, ви моля да се обадите. Например, ако Ерки се появи, за да задигне шоколад.

Той ѝ намигна и извади визитка от джоба си. Тя я пое с треперещи ръце. Няма да стане. Няма да се появи нито една причина да се свърже с този мъж. Той си тръгна и всичко свърши. Тя си сложи очилата. Вече нямаше желание да се гледа в плексигласа. Бриген я повика да му помогне с рибата. Изгледа я мнително.

Морган гледаше с копнеж през счупения прозорец. Водата блестеше от чистота. Тялото му бе натежало от жегата и умората и той изпитваше непреодолимо желание да се разхлади.

— Ледено студена баня — промърмори той. — Добре ще ни се отрази, нали, Ерки?

Ерки мълчеше. Само при мисълта за това го побиха тръпки. Уискито го отпусна и той почти задряма. Ерки не се къпеше даже във вана. Тялото му се държеше странно във вода и на него това никак не му харесваше.

— Ще се изкъпем — изведнъж отсече Морган.

Погледна Ерки с изписана по лицето категоричност.

Изглеждаше обезпокоително. Ерки усети как се напряга. Нямаше сили да мисли в тази посока. В черната вода можеше да се случи какво ли не.

— Ти се изкъпи — промълви той. — А аз ще ти пазя револвера.

— Голям си шегобиец. И двамата ще се изкъпем. Ти си пръв.

— Не се къпя.

— Ще го направиш, щом ти казвам.

— Не разбираш! Никога не се къпя!

Ерки повиши глас, защото го принуждаваха да прави нещо против волята му.

— Боже господи, ама това не търпи отлагане! Хайде, говоря сериозно.

Ерки не помръдна от мястото си. Нищо на света не беше в състояние да го вика във водата. Предпочиташе да умре. Още не се чувстваше подготвен и искаше да напусне тази земя елегантно, но щом няма начин, ще се примиря.

— Хайде, да тръгваме!

Морган възнамеряваше да го направи. Цялото му тяло говореше за тази решимост. Приближи се до дивана, хвана Ерки за тениската и го изправи. Ерки се олюя.

— Влизаме набързо и после излизаме. Само за няколко минути. Да си освежим главите. Или поне моята.

Бутна Ерки да върви напред и опря револвера в гърба му. Излязоха на двора.

— Слез отляво, за да отидем до островчето.

Ерки погледна гладката скала и раменете му потрепериха. Никога, за нищо на света няма да нагази в черната вода! От Мазето не долиташе звук. Сега никой не му се притече на помощ. Сякаш се ослушваха нетърпеливо да разберат как ще постъпи. Тялото го засърбя обезпокоително. Ерки не можеше да плува. Не искаше да се съблече и да лъсне гол. Няма да се унижи по такъв начин. Колебливо заслиза по сухия склон, обрасъл с пирен и трева. Някога тук минаваше пътека, но сега гъста растителност покриваше място. Ерки се вторачи във водата. „Ако е дълбока, ще потъна като ютия“ — помисли си той. Зад него Морган гореше от нетърпение да се гмурне.

— Бас ловя, че водата е студена. Точно това ми трябва. — Той избута Ерки да се качи по скалата. — Махай дрипите или, ако искаш, се топни с тях. Все едно, само влизай по-скоро.

Ерки застана като закован, забил поглед във водата. От брега тя не изглеждаше червена, а черна и дълбока. Ерки не виждаше дъното, а само дълги, меки треви, които щяха да се увият около краката му като противни пръсти. Сигурно вътре има и риби или, още по лошо — змиорки.

— Ще скочиш ли, или да те бутна?

Морган изгуби търпение. За него банята се превърна в идея фикс.

— Не мога да плувам — промърмори Ерки, все още с гръб към него. Ъгълчетата на устата му потрепваха заплашително.

— Няма значение, стой близо до брега. Хайде, целият лепна от пот.

Ерки не помръдна.

— Е, какво решаваш? Свалим предпазителя.

Сред ударите на барабаните Ерки различи рязко щракване. Морган беше готов на всичко, за да осъществи идеята си. Ерки се приближи на няколко крачки до водата. Главата му шумеше. За него водата представляваше опасна стихия, сравнима с море от пламъци. Бледите му бузи горяха. Той бавно се извърна. Не видя револвера. Морган сигурно го е скрил в пирена. Ето го, идва със заплашително изражение и вдигнати ръце.

— Искам да видя как изглеждаш, когато си изплашен — злобно процеди той.

Ерки отстъпи встрани и се сви, готов за атака. Морган се поколеба и го изгледа, но не спря. Ерки се спусна върху него като хищник. Неочаквано заби зъби в носа му. Челостите му се заключиха като клещи. Той усети как острите му зъби пробиха кожата и хрущяла и проникнаха чак до костта. Морган залитна, размаха силно ръце, но Ерки не го пусна. Зъбите му останаха впiti в носа на Морган дълго. После Ерки се опомни и се отдръпна.

Морган не издаде звук, поне в началото. Вторачи се в Ерки с невярващ поглед. Изминаха няколко секунди, преди да осъзнае какво се е случило. Върхът на носа му беше отхапан и се люлееше почти откъснат като краешник на хляб. От раната бликна кръв на слаби тласъци. Морган се разкрештя. Вдигна ръце и се хvana за носа, усети вкуса на кръвта в устата си; последва странно изтръпване.

— О, боже господи! — изрева той и се свлече на колене. — Ерки! Помогни ми, кървя!

Коленичил в пирена с ръце на носа си, той наистина представляваше жалка гледка. От раната капеше кръв. Ерки го гледаше втренчено. Клатеше се, едновременно ужасен при вида на толкова много кръв и по-спокойен, защото най-сетне бе ухапал Морган. Сега всичко щеше да се промени. Чуваше олелията от Мазето. Те го приветстваха като герой с нестихващи аплодисменти.

— Не биваше да ми натякваш. Не мога да понасям да ме нервират!

Пак крециши. Толкова е отвратително.

— Раната ми ще се възпали! — жалваше се, хлипайки, Морган.
— Осъзнаваш ли какво направи? Напълно луд си, по-добре веднага се връщай в психиатричната клиника. Мамка му, човече, може да умра от това!

— Опитах се да те предупредя — тихо отвърна Ерки, — но ти не ме послуша.

— Боже мой, какво ще правя?

— Покрий го с малко мъх — посъветва Ерки.

Гледката беше потресаваща: Морган, обут в шарени бермуди с откъснат нос.

— По света се водят много войни — сериозно продължи Ерки.

— Нямам дори с какво да си почистя раната! Наясно ли си колко опасно е ухапването от човек? Няма да зарасне никога. Проклето

побъркано същество!

— Ставаш различен, когато се страхуваш.

— Затваряй си устата!

— Нали са ти слагали ваксина против тетанус?

Морган мълчеше. „Крайно време беше“ — помисли си Ерки. Морган дрънкаше прекалено много. Къщата беше пълна с боклуците му.

— Оттогава минаха няколко години — изхлипа той. — Ваксината може вече и да не действа. Само за няколко часа ще се стигне до натравяне на кръвта. Нямаш представа какво направи! Идиот такъв!

— Дезинфекцирай раната с уиски — меко предложи Ерки. — Ще ти дам слиповете си за превръзка.

— Млъквай, чуваш ли! Мамка му, не издържам повече!

Внезапно Морган започна да търси револвера опипом из пирена, без да сваля другата ръка от носа си. Ерки забеляза оръжието в зеленината поради лъскавия му блясък. И двамата се спуснаха към него, но Ерки се оказа по-бърз. Взе го и го претегли в ръката си. Морган мигом се разтрепери. От гърлото му се изтръгнаха звуци на ужас и той се помъчи да се отдръпне заднишком в пирена. Брадичката му увисна и Ерки видя черните пломби в устата му. „Обезумелият от страх човек не е никак приятна гледка“ — помисли си Ерки. Вдигна револвера във въздуха и го запрати с всичка сила в езерото. Оръжието описа голяма дъга и цопна почти безшумно във водата.

— Гадно лайно такова!

Морган отново се отпусна безсилно на земята, обзет едновременно от облекчение и отчаяние.

— Защо не те застрелях! Трябваше вече отдавна да съм го направил! — Устните му трепереха. — Съжалявам, дето още в банката не ти светих маслото и не ти разпорих задника! Само за час може да настъпи пълен ад! Нужен ми е лекар! За кого, по дяволите, се смяташ?

— Аз съм Ерки Петер Юрма. Дошъл съм само на гости.

Морган продължаваше да хлипа. Представяше си как пътта му започва да гние, как отровената кръв пълзва по кръвоносните му съдове със скоростта на светлината и се влива право в сърцето му. Причерня му.

— Сложи слама там, където може да паднеш — поучително напомни Ерки и пое нагоре по пътеката.

Зад него се чу ревът на Морган:

— Недей да си тръгваш!

— Мухата, която не литва от трупа, попада с него в гроба — продължи Ерки, но все пак спря.

Никога не се бе случвало някой да го вика за помощ. Трогна се при вида на мъжа с разкървавения нос. Вече не му се струваше толкова жалък, не и по същия отвратителен начин.

— Кажи нещо, де! Помогни ми с раната! Вече няма да мога да се показвам пред хората — хленчеше Морган.

— Така е, ограбил си банка и полицията разполага с изключително добро описание на външността ти.

— Ще се качиш ли с мен до къщата?

— Да.

— Побързай, кърви.

— Защо е тази суетня? Няма пожар.

Ерки тръгна и отново се обърна. Морган се мъкнеше подире му, плюеше насибраната се в устата му кръв и си прочистваше гърлото.

— Има вкус на мас — замислено отбеляза Ерки. — На неприятно сладникава мас като английските кренвирши.

— Проклет канибал! — подсмръкна Морган.

Легнал на дивана, Морган все още изглеждаше блед, но поне се беше поуспокоил. Ерки донесе бутилката с уиски. Покри с пръст отвора, та върху отхапания нос на Морган да капе като от пипета. Морган крещеше, сякаш го колеха. Ерки очакваше черепът му да се пръсне всеки момент.

— Стига, стига толкова! Искам да остане и за пиене — изхленчи Морган.

Ерки му подаде бутилката.

— Внимавай да не докоснеш раната с пръсти! Кой знае какво си пипал! Фантазията ми е бедна да си представя — сподели Морган.

Говоренето не му струваше усилие. Думите просто се лееха от устата му и се разлетяваха като пухчета от глухарче.

— Лошо ми е — простена Морган и отпи голяма гълтка. Най-после се отпусна на дивана и затвори очи.

— Не е ли по-добре да му откъснем връхчето? — предложи Ерки. — И без това виси.

— За нищо на света! Лекарите вероятно ще успеят да го зашият.

Ерки го огледа. Отново бяха заедно в същата стая. Нямаше къде да отиде. Цареше тишина. Чуваше се единствено тежкото дишане на Морган. Нещо непознато, подобно на воал, се спусна върху тях от тавана. В стаята притъмня и стана по-прохладно. Морган вече не командаваше парада. За учудване на Ерки спътникът му прие новата си роля с облекчение. Най-добре двамата да са равнопоставени. Сега ще могат да се поотпуснат, дори да поспят. През целия ден ги съпровождаха само неприятности и кавги. Ерки се нуждаеше от почивка, за да си събере мислите.

— Пусни радиото.

Морган говореше с леко потреперващия глас на болен, за когото се налага да се грижат. „Жалко за носа му — помисли си Ерки, — и преди си беше малък, а сега направо не се забелязва.“

— Време е за новините. Пусни радиото.

Ерки натисна всички копчета едно след друго, преди да успее да го включи. Засуети се, докато разбере откъде да го усили. После седна на пода и хвърли поглед към Морган. Приличаше на бебе, гушнало биберон, в случая — бутилка уиски. След музиката прозвуча гласът на говорителя — този път мъж:

— Във връзка с убийството на седемдесет и шест годишната Халдис Хурн полицията издирва двайсет и четири годишния Ерки Петер Юрма, изчезнал от психиатричната клиника „Пътеводителя“. Издирваният мъж е бил забелязан от наблизо играещо си момче и според местните жители е познавал жертвата. От полицията подчертават, че Юрма е издирван най-вече като свидетел по случая, и молят всички, които знаят нещо за него, да съобщят в най-близкото полицейско управление. Издирваното лице е с височина сто и седемдесет сантиметра, има дълга черна коса и последно е бил облечен в черни дрехи. Върви със силно изразено поклащане на тялото и носи колан с голяма месингова катарана.

В стаята настъпи гробна тишина. Морган се надигна бавно от дивана. Над раната се бе образувала огромна подутина, а потникът му бе пропит с кръв.

— Беше ли близо до къщата ѝ? — В очите му проблесна див ужас. — Видя ли нещо?

Ерки кършеше отчаяно ръце, забил поглед в езерото. Радващо се, задето къпането му се размина. Така или иначе щеше да умре, но не искаше да се удави. Сигурно има и други начини да се пренесеш в небитието.

— Ти ли я уби? Ти ли го направи, Ерки?

Ерки пристъпи колебливо.

— Махай се! Не ме доближавай!

Морган сви колене към гърдите си и се заотдръпва назад.

— Когато те хванат, ще кажеш, че нищо не помниш, нали? Или че гласовете са ти заповядали да го сториш. Само така ще отървеш пандиза. Седни, чуваш ли! Казах ти да седнеш!

Гласът на Морган премина във фалцет. Мъчеше се да си събере мислите. Този глупак не беше просто глупак, а много повече: беше луд за връзване. Бе убил беззащитна старица, а сега двамата се намираха в една и съща стая! По потния гръб на Морган полазиха студени тръпки. Когато най-сетне се престраши да заговори, сякаш се обърна към истерик, когото трябва да успокои:

— Добре, сега ме изслушай. Седни и се отпусни. Просто приеми фактите спокойно. Аз няма да те издам и ти няма да ме издадеш. Ще си поделим парите, ще стигнат и за двама ни. Трябва да намерим начин да стигнем до шведската граница!

Морган продължи да се налива с уиски, приковал разтревожен поглед в Ерки. Опасяваше се да не би побърканият му спътник всеки момент да го разкъса със зъби.

Ерки си спести коментара. В това време Морган се бореше отчаяно да асимилира открытието, а носът му вече пулсираше доста неприятно. Представяше си как възпалението вече се разпространява из тялото му. Ерки отново седна на пода и се опря до стената под прозореца към двора. Морган изпита облекчение, когато го видя да се отдалечава. Всъщност Ерки изглеждаше миролюбив, а и двамата бяха прекарали доста време заедно. Ако искаше да го убие, отдавна да го е направил. Такава възможност се отвори, когато взе револвера до езерото. Макар и да не се смрачаваше, светлината се промени. Какво се бе случило в действителност? Да не би някой да е преместил железопътната стрелка и той да е преминал в друг коловоз, да е поел по друг маршрут, където се оказваше невъзможно да спре?

Морган сложи бутилката върху пода. Останал беше насаме с душевноболен убиец и се налагаше да не губи ума и дума. Впрочем вече не разсъждаваше напълно трезво. Почувства се някак замаян. Започна сериозно да се пита защо бе взел със себе си този проклет заложник. И без него щеше да се справи.

— Значи, те е видяло някакво момче — проточено установи той и се вторачи в Ерки, който приличаше на заспал.

— Дебело хлапе — промърмори Ерки. — Истински цепелин с гърди като на майка ми.

Обърна се към Морган с непроницаем поглед.

— Мозъкът ѝ се стичаше по стълбите.

— Мълквай, не искам да слушам! — изкрештя Морган. Гласът му прогърмя от обзелата го паника.

— Страх те е — установи Ерки.

— Не желая да те слушам! От устата ти валят само наудничави идеи! По-добре си говори с гласовете ти, те ще те разберат.

Последва мълчание. Само от перваза се разнесе леко бръмчеше на муха. Морган обмисляше дали да не се скрие при сестра си в Осло. Тя ще му надуе главата с досадното си опяване, но няма да го издаде. Все пак е малкото ѝ братче. Ограбил е банка, ама не е убил никого. Ето, има хора, дето пребиват старици.

— Не! — изкрещя Ерки и се изправи. Опра се на прозореца и се вторачи навън.

— Защо крякаш така? Да не би сам да се командваш? Я зарежи тези глупости, че вече ми писна. *Там няма никого!*

Ерки си запуши ушите и се развика:

— Боже мой, стига си вдигал шум, човече!

Морган отново се хвана за носа. Туптенето се усилваше. Идеше му да вие от болка. Този тип си беше луд за връзване. Сигурно дори не си спомняше, че е убил човешко същество.

— Ей, ти — задавено подхвърли той. — Май най-добре да се върнеш в психиатричната клиника. Какво друго ти остава?

Гласът му изтъня. Ерки опра чело о една от прогнилите греди на прозореца и усети как уханната жега изпъльва ноздрите му. Над стаята тегнеше мъчителна атмосфера. Това хем му допадаше, хем не. Носеше му спомени. Долу от Мазето се разнесе ропот.

— Двамата с теб сме пълен майтап — въздъхна Морган. — Аз — с ампутиран нос и пълен с мангизи сак, а ти си говориш сам и на съвестта ти тежи убийство. Полицията издирва и двама ни. Направо не е за вярване!

Затвори очи и от устата му се изтръгнаха няколко безуспешни опита за смях.

— Вече хич не ми пuka — продължи той. — Все ми е тая какво ще се случи. Така или иначе някой ден всички ще умрем. Защо пък да не пукна в тази прашна съборетина.

Отново легна на дивана. Струваше му се, че бавно се разпада, а в тялото му гъмжи от летящи насекоми. Внезапно го обхвана странно равнодушие. Сигурно разсъдъкът му го напускаше.

— Ще подремна.

Ерки продължаваше да стои до прозореца. Опитваше се да си спомни каква е роклята ѝ, но така и не успя да се сети дали е червена на зелени карета, или зелена на червени карета. Изобщо не съумяваше да я възстанови в ума си. Помнеше обаче плитката ѝ и упоритото ѝ изражение, докато скубеше глухарчетата от тревата. Причината беше съвсем проста: те ѝ разваляха ливадата и трябваше да ги изкорени. После му извика с изпълнен със страх глас.

— Млъквай! — изкрещя той и се разтрепери.

— Извинявай, де — изморено отвърна Морган. — Исках само да те осведомя, че всъщност изобщо не ми пuka какво ще стане с мен.

— Ще правя каквото си искам. Ти вече не можеш да ме командваш! — изкрешя Ерки и размаха заплашително вестник през прозореца срещу въображаем противник.

— Нали точно това казвам — промърмори Морган.

Катурна се на една страна, без да сваля ръката от носа си, закриваща го като щит.

— Когато се събудя, ще бъда много болен. Сигурно ще се наложи да слезеш до селото и да доведеш хора. Постъпи, както намериш за добре. Вече не ми пuka. Обещах да намеря пари и го направих.

— Името ми е Ерки Петер Юрма. Отивам да си легна.

— Все ми е тая — прошепна Морган.

Ерки влезе в стаичката. Наведе се и порови под дюшека, докато намери револвера. Сложи го на кръста си. Вече беше подгoten.

После се сви на кълбо, мушна якето под главата си и потъна в непробуден сън.

— Каник има нужда от купа, която да чисти и лъска до блясък и да се похвали на майка си — решително заяви Маргюон. — Способен е да го постигне, много е добър. Стрелбата е единственият му талант.

Тя кимна два пъти, за да подчертава думите си.

Намираха се в кабинета ѝ. Сейер се усмихна. Надяваше се Каник да спечели награда.

— Трудно ли му е да преодолее случилото се? — попита той и се взря като омагьосан в лицето ѝ.

Маргюон не можеше да се нарече красавица. С високото си чело, набраздена кожа и набол мустак приличаше по-скоро на мъж. Гласът ѝ беше нисък, но тя бе изпълнена с непоклатима вяра в доброто у человека и най-вече в младежите, поверени на грижите ѝ. Положителната ѝ нагласа към хората обагряше в червено жизненото ѝ грубовато лице.

— Справя се чудесно или поне изглежда доста съсредоточен върху турнира по стрелба с лък. Така успява да се абстрагира от случилото се. Не забравяйте, че тези момчета са минали през какво ли не. Не е толкова лесно да ги извадиш от равновесие.

— Разбирам — кимна Сейер. — Разкажете ми за него.

Тя се настани по-удобно на скърцащия стол и се усмихна.

— Каник представлява типичният класически пример за инцидент. Той е резултат от липсата на характер и импулсивността на майка му. Тя така и не е имала възможност да се изгради като личност, доколкото съм осведомена. Точно като Каник и тя винаги е била в тежест на семейството си. Чувствала се е излишна. Всяко лято тук идват поляци за сезонната работа. Тя работела на бензиностанция, където те си купували евтини цигари и някое и друго порносписание, ако имали възможност да се поглезят. Тези мъже вероятно са ѝ се сторили най-доброто за нея. Различни, екзотични. Тя ми довери, че се държали с нея много по-галантно, отколкото била свикнала. „Отнасяха се с мен като с дама, Маргюон“ — каза ми тя. Съвсем естествено е това да впечатли момиче, което не само отдавна е изгубило и последната капка невинност, но и се е отказало да скърби за нея. Един ден в бензиностанцията се появил бъдещият баща на Каник. От четири месеца не се бил прибирал у дома и позажаднял за разни неща. Напълно нормално — усмихна се опрощаващо тя. — Каник бил заченат в склада след края на работното време, сред касетки с чипс и кечета за чистене. На майката хич не ѝ минало през ума да се разкайва,

преди да усети, че е бременна. Като малък Каник бил много ревлив и тя открила как да го успокоява: с храна. Съвсем скоро ще разберете до какво е довело това нейно прозрение. Самата тя била твърде заета да намери любовта. В момента положението е същото. Не иска да гледа Каник. Не че има нещо против него, просто не осъзнава, че той е нейна отговорност. Приема раждането му като нежелана болест.

— Какви проблеми има Каник, та е настанен тук?

— В началото беше много експанзивен и твърде импултивен, за да се справя в нормално училище. После претърпя коренна промяна и сега започна да се затваря в себе си. Отнася се в мечти и невинаги проявява адекватност. Не съумява да се ангажира, не се привързва към никого. Иска цялото внимание на околните само за себе си. Ако го получи, грейва от щастие. Всяка седмица тук идва инструктор и го обучава за стрелец. Тогава Каник се оживява, защото цялото внимание е насочено към него, към неговите успехи и провали. При занятията обаче той е само един сред много ученици и тогава губи желание да участва в учебния процес.

— Всичко или нищо?

— Да, нещо такова.

— Къде се намира стаята му?

— На първия етаж, в дъното. На вратата е залепена реклама за шоколад.

Сейер носеше пакет шоколадови бонбони. Не че отиваше на посещение в болницата, но бедното момче бе преживяло нещо ужасно и малко внимание нямаше да му се отрази зле. Когато обаче отвори вратата и видя дебелото момче на леглото, Сейер съжали за покупката си.

— Добър ден, Каник. Казвам се Конрад.

Сейер застана на вратата на стаята, обща за Каник и Филип. Каник лежеше по гръб в леглото и четеше комикс. Дъвчеше нещо, което хрущеше между зъбите му. Вдигна очи. Погледна първо Сейер, а после плика в ръката му.

— Идвам от полицията.

Каник захвърли списанието.

— Казах на момчетата, че ще дойдете, но те не ми повярваха.

Според тях не съм важен свидетел.

— Важен си, разбира се — усмихна се Сейер. — Поговорих си с Маргюон в кабинета ѝ. Може ли да седна в края на леглото?

Момчето си дръпна краката. „Да носиш толкова излишна тълсттина по себе си е същото като да мъкнеш свой приятел на гърба си“ — помисли си Сейер и му подаде плика с бонбони.

— Обещаваш ли да почерпиш и останалите?

— Разбира се.

Каник оставил плика върху нощното шкафче.

— Значи, ти си съобщил на Гурвин за убийството?

Момчето отметна падналия върху челото му кичур коса. Беше облечено в отрязани над коленете дънки и тениска и обуто в черни мокасини.

— През цялото време ме питаше кое в колко часа се е случило, а аз нямам часовник. Дадох го на поправка.

— Много жалко, наистина. За нас в полицията е много важно да разберем кое кога се е случило. Често времето обяснява всичко или разобличава лъжците.

Каник го погледна ужасено, сякаш се уплаши това да не е намек.

— Със сигурност не мога да ви изльжа — увери го той. — Защото изобщо нямам представа кое кога е станало. Само се сещам кога излязох оттук. В седем часа. И то заради този... — той посочи будилника на нощното шкафче.

— Значи си падаш малко ранобудник с други думи? Нали сега си в лятна ваканция?

— Много е горещо и не мога да спя. А и Филип непрекъснато се задъхва. Болен е от астма.

Сейер огледа стаята. В леглото забеляза вдълбнатина. Явно там е лежал Филип, преди да се появи Сейер. На нощното шкафче имаше лекарства и инхалатор. Сейер видя през прозореца как три момчешки глави оглеждат полицейската му кола. От време на време надничаха и към прозореца.

— Все пак ще успеем да определим часовете поне приблизително. Ще си помагаме взаимно. Опитай се да си припомниш как мина тогава денят ти. Първо си станал в седем. Оттук си тръгнал към гората, нали?

— Да.

— Взе ли лъка със себе си?

— Ами... да — наведе очи Каник.

— Няма да те арестувам за това провинение. Маргюн решава как да постъпи в такъв случай. Бързо ли вървеше?

— Неособено.

— Спря ли някъде по пътя?

— От време на време спирах и се слушаха дали се чуват врани например. Вероятно съм спрял няколко пъти.

— Често ходиш из този район, нали?

Каник придърпа тениската си, за да покрие корема му.

— Малко над стопанството на Халдис има плато. Оттам се разклоняват няколко пътеки и мога да си избера по коя да поема. Познавам добре района.

Гласът му ту се издигаше, ту падаше. Краката му се подаваха от ръба на леглото, държеше бедрата си разтворени. Това момче не можеше да седи с прибрани крака.

— Значи си се качил дотам, до това възвишение, като си спрял на два пъти?

— Да.

— Опитай се да прецениш колко време ти е отнел походът, като го сравниш с някакво друго твоё занятие.

— Горе-долу колкото един епизод на „Досиетата Хикс“.

— „Досиетата Хикс“? Позволено ли ви е да го гледате?

— Да.

— Един епизод продължава четирийсет и пет минути, нали?

— М-м.

— Добре.

Сейер кръстоса крака и се усмихна окуражително.

— Значи си бил на възвищението в около осем без петнайсет?

— Напълно е възможно.

Каник погледна крадешком към плика с бонбоните. Опаковката беше от големите, значи съдържа петдесет и два бонбона. Каник бързо пресметна наум: по пет бонбона за всяко момче и два за Маргюн, ако почерпи останалите, както го посъветва ченгето.

— И си решил да поемеш по една от пътеките?

— Има четири. Първата минава над билото, втората слиза до място с хубава гледка, третата стига до старите фински поселения и четвъртата отива до стопанството на Халдис.

— И ти си избрал последната?

— Да, не исках да изпусна закуската.

— Далече ли е стопанството от мястото, където си се намирал?

— Не, но уцелих врана по пътя и изгубих две стрели. Търсих ги известно време без успех. Позабавих се заради тях; те са много скъпи — обясни той. — Изработени са от карбон. Струват всяка по сто и двайсет крони.

Сейер кимна и си погледна часовника.

— Значи си търсил известно време, преди да се откажеш. После си се насочил към стопанството. Повече време ли ти отне да слезеш отколкото на отиване?

— По-малко.

— Да кажем, че си стигнал до стопанството в осем и петнайсет.

— Звучи напълно логично.

— Опиши ми какво видя.

— Халдис — ужасено премига момчето.

— Кога я забеляза?

— Кога?

— Къде беше застанал, когато забеляза трупа?

— До кладенеца.

— Спрял си се там и си я видял, така ли?

— Да.

Гласът на Каник звучеше изплашено. Не искаше да си припомня гледката, но се налагаше.

— Можеш ли да прецениш какво е разстоянието от кладенеца до стълбите? Питам те, зашто си стрелец и разбиращ от такива неща.

— Трийсетина метра, предполагам.

— Струва ми се напълно възможно. Приближи ли се до Халдис?

— Не.

— Но си бил убеден, че е мъртва?

— Беше очевидно.

— Прав си — призна Сейер. — Хайде да обсъдим ситуацията, когато си стоял до кладенеца и си гледал Халдис. Изплаши се, нали?

— Да.

— Как забеляза Ерки?

— Огледах се — прошепна Каник. — Хвана ме страх и затова се огледах на всички страни.

— И аз така бих постъпил. Далече ли беше?
— Малко по-нататък в гората.
— Ясно ли го видя?
— Съвсем ясно. Познах го по косата, сресана на път по средата, дълга, черна, като завеса. Гледаше ме втренчено.
— Какво направи той, когато го видя?
— Нито. Стоеше като закован. Аз хукнах да бягам.
— И тръгна по шосето?
— Да, тичах с всичка сила с куфара в ръка.
— А лъка? Сви го и го прибра вътре, така ли?
— Да, изминах тичешком целия път от стопанството до дома.
— Познаваш ли добре Ерки?
— Не го познавам, но той скита по пътищата през цялата година. Преди време го вкараха в болницата. Винаги е облечен в едни същи черни дрехи, без значение дали е лято, или зима. Само катарамата на колана му се открояваше, беше голяма и лъскава.

Сейер кимна.

— Ерки познава ли те?
— Виждал ме е няколко пъти.
— Стори ли ти се изплашен?
— Той никога не изглежда изплашен.
— И не обели нито дума?
— Не. Просто се скри зад дърветата, чух прашене на клони и шумолене на листа.
— Какво искаше от Халдис, та си отишъл до стопанството ѝ?
— Нещо за пиене. Бях ожаднял. Винаги ми дава, познава ни.
— Харесваш ли я?
— Беше много строга.
— Като Маргюон ли? — усмихна се Сейер.
— Маргюон изобщо не е строга.
— Но си очаквал Халдис да ти даде нещо за пиене. Значи е била мила старица?
— Да, хем беше мила, хем строга. Винаги ни даваше каквото я помолехме, но ни гълчеше.
— Възрастните сме странни птици, нали? — отново се усмихна Сейер. — Момчетата от дома познават ли я?
— Всички без Симон. Той е тук от скоро.

— И от време на време сте се отбивали при нея и сте си бъбрили?

— Случвало се е да си изпросим сок и хляб.

— Влизахте ли в кухнята ѝ? — Сейер погледна Каник изпитателно.

— О, не. Позволяващите ни да влизаме само в коридора. Винаги казваше: Току-що измих пода.

— Ясно. Значи после си изтичал до кабинета на шерифа да му съобщиш?

— Да, Гурвин първо помисли, че го будалкам.

— Така ли?

— Ами да — въздъхна Каник. — Като чу къде живея.

— Аха — кимна Сейер. — Разбрах, че те бива в стрелбата?

— Вярно е — гордо заяви момчето.

— Кой ти купи лъка? Сигурно е много скъп?

— Социалната служба го плати, за да си прекарвам пълноценно свободното време. Струва две хиляди, но не е никак скъп. Като стана... като имам повече пари, ще си купя „Супер Метеор“ с части от карбон. Небесносиньо, металик.

Сейер премига впечатлен.

— Кой те научи да стреляш?

— Кристиян, той идва два пъти седмично. Скоро ще ходя на национално първенство. Според Кристиян имам голям талант.

— Наясно ли си, че лъкът може да причини смъртта на човек?

— Да — отвърна упорито Каник.

Каник вече знаеше какво следва. Наведе глава и затвори очи, докато изслушваше предупрежденията. Опитваше се да намали конското до звука на щураща се муха.

— Когато се промъкваш из гората, е възможно хората да не те чуят. Ами ако някой отиде да бере плодове и ти го улучиш със стрелата? Замислял ли си се, че може да се превърнеш в убиец, Каник?

— Горе из гората няма жива душа.

— Освен Ерки?

— Да, освен Ерки — изчерви се Каник. — Но той не бере плодове.

Настъпи мълчание. Сейер чуващите тихите гласове от площадката навън. Момчето погледна нагоре към него и прехапа устната си.

— Къде е Халдис сега? — полугласно попита Каник.

— В мазето на Държавната болница.

— Вярно ли е, че държите труповете в хладилници?

Сейер му се усмихна печално.

— Приличат повече на дълги чекмеджета. Познаваше ли съпруга на Халдис? — попита той, за да отклони вниманието на момчето от моргата.

— Не, но го помня. Винаги караше трактор. Не разговаряше с нас за разлика от Халдис. Не обичаше децата, а и си имаше куче. Когато Турвал почина, и кучето умря. Не искало да се храни.

Този факт явно го озадачаваше, защото по лицето му се изписа недоумение.

— Колко време ще останеш в този дом?

— Нямам представа — отвърна Каник и се вторачи в коленете си. — Не зависи от мен.

— Така ли? — въпросително го изгледа Сейер.

— Така или иначе постъпват, както те решат — тъжно отбеляза момчето.

— Но ти се чувстваш добре тук, нали? Попитах Маргюон и тя потвърди.

— Нямам къде да отида. Мама не е подходяща за родител, а аз имам нужда от помощ.

Сейер усети мъката в гласа му.

— Животът не е никак лесен, нали? Кое ти се струва най-тежко?

Каник се замисли и повтори думите, които бе чувал за себе си безброй пъти:

— Първо действам, а после мисля.

— Нарича се импулсивност — утеши го Сейер. — Всички деца са такива. С времето ще се уталожи. Всичко ще се нареди. Я ми кажи — продължи Сейер, — видя ли дали Ерки носи ръкавици?

Каник премига удивено и се ококри.

— Ръкавици ли? В тази жега? Изобщо не му видях ръцете. Сигурно ги е държал в джобовете си. Не съм сигурен — искрено призна той.

— Питам те, защото е важно да се установи чии са отпечатъците в дома на Халдис. Помисли си пак и ми кажи: видя ли други хора до стопанството?

— Не — категорично поклати глава Каник. — Горе нямаше никого.

— Ако убиецът не е Ерки, значи съществува вероятност Ерки да го е видял.

— Нима не смятате, че е Ерки? — слиса се Каник.

— Той е заподозрян, но не сме сигурни във вината му.

— Но той е луд.

— Да кажем, че е малко по-различен от нас — усмихна се Сейер.

— Има нужда от помощ. Тук май доста хора се надяват Ерки да е убиецът. Нали знаеш, за да се потвърдят показанията им. Как мислиш — бавно попита той, — ако Ерки е отишъл до двора на Халдис, как би реагирала тя? Халдис го познаваше, нали?

— Най-вероятно да.

— А дали се е бояла от него?

— Халдис не беше страхлива жена, но Ерки е свикнал просто да си взема каквото иска от магазини, лавки. Може да е влязъл без разрешение в дома ѝ. Той си е такъв.

— И тя е побесняла?

— Халдис много се ядосваше, когато не се вслушвахме в думите ѝ. Ерки винаги действа на своя глава.

— Ясно. Май е най-добре да го намерим, а?

— Ще му наденете ли усмирителна риза?

— Да се надяваме, че ще му се размине — засмя се Сейер. — Съветвам теб и приятелите ти известно време да не излизате много-много от дома и да не се шляете из гората, докато трае разследването и разберем какво се е случило.

— Лично за мен няма да е проблем — кимна Каник. — И без това Маргюон ми взе лъка.

Момчетата се бяха събрали на група и наблюдаваха как Сейер се качва в колата. Той нямаше време да си поговори с тях и да пусне малко свеж въздух в затворения им свят. Те го гледаха със смесица от непокорство и респект. Някои от тях вече няколко пъти бяха имали вземане-даване с полицията, други усещаха постоянно надвисната над себе си заплаха от разправии с органите на реда. Дребничкият, смуглъл Симон помаха за сбогом след колата. Сейер пое към Държавната

болница, потънал в мисли за тази малка група сърдити индивиди, които не бяха намерили мястото си в живота. Сара Стрюел се интересуваше точно от такива бунтари.

— Елси Юрма — погледна я Сейер, изпълнен с очакване. — Родена на четвърти септември хиляда деветстотин и петдесета. Починала при злополука на осемнайсети януари деветдесет и осма, докарана е тук, в Държавната болница. Не знам дали вече е била мъртва, когато са я довели тук, или е починала вследствие на нараняванията, но някъде в картотеката трябва да има документи по случая. Ще бъдете ли така мила да проверите какво може да откриете?

В очите на медицинската сестра се пробуди любопитство, но тя имаше доста обезсърчен вид, защото в момента повечето служители на болницата бяха в отпуск, не достигаше персонал, а и върлуващето непоносима жега. Сейер се огледа в стаята. Тесен кабинет с папки и книги, натрупани на огромни купчини. И дума не можеше да става за комфорт: двамата със сестрата запълваха цялата стая.

— Случило се е преди шестнайсет години — поучително го осведоми тя, сякаш той не беше го пресметнал. — Междувременно въведохме системата за електронна обработка на информацията. Явно тя не е регистрирана там. Това означава да сляза и да потърся в архива в мазето.

— Година осемдесета, буква Ю. Сигурно се ориентирате отлично, а аз разполагам с време. Ще ви почакам — умолително рече Сейер.

Сестрата беше на видима възраст около двайсет и пет години; висока, силна жена с коса, вързана на конска опашка. Очилата ѝ се бяха свлекли на носа и тя се взираше в Сейер над ръба на червената им рамка.

— Ако не открия нищо в момента, ще се наложи да се върнете друг ден.

Излезе от кабинета, а Сейер се въоръжи с търпение, докато се оглеждаше за забавно четиво. Не намери друго освен списание от дружеството на онкоболните, но то не го изкуши. Потъна в собствените си мисли. На такива места не успяваше да пропъди спомените от времето, когато самият той бродеше неспокоен из дългите коридори, докато лекарите подлагаха тялото на Елисе на тестове, изследвания, медикаментозни терапии и обльчвания, а то постепенно залиняваше. Сейер се беше отнесъл назад във времето, когато сестрата застана на вратата.

— Намерих само това.

Подаде му сбит протокол от една страница, написан при приемането на Елси Юрма в болницата.

— А докладът от аутопсията? — попита Сейер.

— Не го видях.

— Бихте ли потърсили по-късно? Много е важно.

— Ще имам време евентуално в неделя. Засега това е всичко по случая.

— Благодаря — покорно кимна Сейер. — Може ли да взема протокола?

Тя му подаде предавателно-приемателна декларация и той се подписа на указаното място.

— Разполагате ли с две минути, докато го изчета набързо? — умолително я попита той. — Сигурно ще се появят непознати термини.

Сейер плъзна поглед по листа и зачете на глас:

— „Приета в болницата на осемнайсети януари в 16:45. Пристигнала е мъртва с видима фрактура на ръката и челюстта. Значителна кръвозагуба.“ Извинете, но нали е паднала по стълбите? Защо тогава пише „значителна кръвозагуба“?

— Тогава не съм работила тук, за да знам — сухо отвърна тя, но любопитството ѝ отново се събуди. — Била съм на десет години. Сигурен ли сте, че е паднала по стълбите?

— Така ми казаха. Осемгодишният ѝ син е бил при нея, когато нещастието се е случило.

— Възможно е — колебливо рече тя. — Но няма как да ви помогна, ако нямам доклада от аутопсията пред себе си.

Тя изчете протокола още веднъж.

— Да — заключи тя, — наистина е странно. Претърпяла е значителна кръвозагуба. Дори и само тя би могла да ѝ отнеме живота. Нямам представа обаче каква причина за настъпване на смъртта са установили в крайна сметка.

— Сериозни наранявания ли получава човек вследствие от падане по стълби?

— И то много — кимна тя. — Особено ако става дума за възрастен човек.

— Но тя не е била възрастна — посочи към листа Сейер. — Елси Юрма е родена през 1950-а. Значи тогава е била на около трийсет, нали?

— Защо не потърсите сина ѝ, нали той е бил свидетел на инцидента?

— Така е — замислено се съгласи Сейер. — Точно това правим в момента.

Изправи се и ѝ благодари. Излезе и се загледа в Съдебномедицинския институт. Някъде там лежеше тялото на Халдис. Сейер се насочи към входа, без да знае с каква цел влиза вътре. Твърде рано беше да разпитва подробно за аутопсията. Вероятно редът на Халдис щеше да дойде след седмица-две. Сейер показа служебната си карта и тя веднага му осигури достъп до цялата сграда. Както и очакваше, намери Снурасон в една от залите за аутопсия. Обърнат с гръб, патологът се канеше да надене гумени ръкавици. Върху масата пред него се виждаше неособено голям бял пакет. Всъщност едва ли надвишаваше размерите на куче. Сейер се намръщи при мисълта, че е възможно в пакета да има труп на пеленаче.

Лекарят се обрна и вдигна едната си вежда.

— Конрад?

— Какво е това? — попита Сейер и кимна към белия пакет.

— Не е Халдис Хурн — отвърна хладно Снурасон. — Сигурно си се досетил сам. А аз наистина се питам какво търсиш тук в такъв безбожно ранен час?

Сейер се усмихна накриво.

— Знам, че не си стигнал до Халдис Хурн, разбира се, но се мотаех наоколо и реших да се отбия.

— Ясно.

— Само за да я видя, не за друго. Да си нахвърля някои идеи.

— Надяваш се да ти проговори?

— Нещо такова.

Снурасон си свали ръкавиците.

— Не се надявай.

— Така е, искам само да надникна. Ако се наложи, ще говоря аз, за да не настъпи тягостно мълчание.

— Но най-много ти се ще да стоя до теб и да разсъждавам на глас. Ясно ми е на какво се надяваш, познавам те. Това е най-големият ми кошмар.

— Ще надникна само за секунда.

— Нали присъства на огледа на местопрестъплението и направихте прекрасни снимки на жената?

— Да, но това стана вчера.

Снурасон отстъпи. Сейер го последва до асансьора и двамата слязоха в мазето, където се намираше хладилното помещение на моргата. Патологът порови в картотеката, откри номера на чекмеджето с трупа ѝ и го издърпа.

— На ваше разположение е, господине — шеговито се обърна той към Сейер и свали чаршафа.

Гледката не беше никак привлекателна. Оцелялото непокътнато око чернееше като катран. На мястото на другото мотиката, забита надълбоко, бе разсякла напряко носа ѝ. Вътрешните кръвоизливи обагряха челото и слепоочието ѝ във виолетово.

— Рана с ширина осем сантиметра и половина и дълбочина четиринайсет сантиметра. Точната ширина и дължина на острието — лаконично отбеляза Снурасон.

— Незначителна порезна рана на дясната ръка, получена при самоотбрана. Острието леко я е остьргало. Значителен единичен хематом в свободната съединителна тъкан на дясното око, получен в резултат от счупването на черепните кости.

Сейер се насили да се надвеси над лицето на мъртвата.

— Какво ще ми кажеш за ъгъла?

— Има две възможности — отвърна Снурасон, докато се бореше с принципите си, които не допускаха прибързани заключения. — Лежала е на земята, когато са я ударили с мотиката, или е стояла изправена и е вдигната ужасено глава, когато острието се е устремило към нея. Както виждаш, мотиката е забита в очната ѝ кухина точно под веждата и е навлязла навътре в задната част на главата.

— Случило се е бързо, внезапно, нали?

— Няма откъде да знам — опита се да се изпълзне Снурасон. — Не намирам други следи от борба. Дрехите ѝ например не са скъсани, а и, както вероятно си спомняш, е била обута в дървени обувки, когато са я намерили. Сигурно си прав. Това ме озадачава. Убита е със собствената ѝ мотика, следователно убиецът едва ли е планирал деянието си. В паниката си е грабнал каквото му е попаднало пред очите. Изпаднал е в неконтролиран гняв или силен страх, а най-вероятно и двете. От статистическа гледна точка това е рядко срещано

убийство. Очевидно е било извършено в състояние на афект. Нали разполагате с отпечатъци?

— Да — кимна Сейер. — Взехме от къщата, а по мотиката има още два незначителни отпечатъка. За наш късмет Халдис Хурн е живеела сама. Броят на хората, влизали в дома ѝ и докосвали предметите там, е ограничен. Времето работи в наша полза — додаде той.

— Доволен ли си?

— Да, благодаря ти.

Снурасон отново покри тялото с чаршафа и прибра чекмеджето.

— Ще ти се обадя.

Сейер се върна в Камарата. Мисълта за Сара Стрюел се промъкваше в съзнанието му и изместваше обезобразеното лице на Халдис Хурн. Виждаше гладката кожа със светлия мъх, тъмните ириси, изсветляващи към зениците.

Всички тези години, прекарани в самота. „Но нали исках да бъда сам — помисли си той, — защо сега искам това да се промени?“

Отново се замисли за Елси Юрма. Защо изобщо е паднала по стълбите? Нещо се е случило, съществува причина тя да се подхълъзне. Та тя е паднала по стълбите в собствения си дом. Познавала е особеностите на стъпалата и неведнъж се е втурвала по тях. Може да е бягала или някой да е разлял вода по тях. Така или иначе имаше причина. Възникваше и въпросът защо нараняванията ѝ са довели до смърт. Би могла да се отърве само с мозъчно сътресение или счупена китка например. „Когато остане — помисли си внезапно Сейер, — ще взема всички неразрешени криминални случаи от Камарата и ще работя върху тях, без времето да ме притиска, без да се налага да слушам досадните коментари на журналистите и на Холтеман. Аз ще определям при какви условия ще работя. Ще превърна професията си в хоби, Колберг ще ми топли краката, ще си получавам пенсията, ще пия уиски и ще пуша саморъчно свита цигара. Какъв кеф.“

Скаре сякаш беше самият Мойсей, пред когото водите на Червено море са се разтворили. Всички облечени в бяло, забързани хора се отдръпнаха встрани още щом го видяха пред отворената врата. Той пълзна поглед към указаната от готвача посока в огромната, димяща кухня. Ето там, до съдомиялната машина. Там е Кристофър Май.

Скаре видя само широкия му гръб с къс врат и чорлава рижа коса. Единствено той не забеляза приближаващия се към него Скаре, защото тъкмо вадеше от съдомиялната поднос с четирийсет чаши за вино, от които се издигаше пара. Кристофър Май усети настъпилото мълчание едва когато оставил подноса. Обърна се и се вторачи в Скаре.

— Кристофър Май?

Младият мъж кимна. Трескаво започна да рови из паметта си, за да си обясни това обвito в сериозност посещение. Досети се за причината. Леля Халдис, разбира се. Окопити се и кимна леко, докато си подсушаваше ръцете и затваряше машината. По челото му избиха капки пот.

— Къде можеш да поговорим на спокойствие?

— В стаята за отдих — отвърна той и тръгна към изхода с наведена глава, защото усещаше как всички насочиха погледите си към него. Досега винаги го бяха пренебрегвали и не знаеше как да се държи в такава необичайна ситуация.

Стаята за отдих беше дълга и тясна. Настаниха се в единия ъгъл с гръб към вратата. Скаре погледна младото лице и внезапно го налегна меланхолия. „Колко души ще посетят през целия си живот с единствената цел да разговарят с тях за зверско и брутално убийство? Какво ще мисля за професията си след десет години? Как ще се отрази на личността ми постоянно разпитване на невинни хора: Къде бяхте вчера? Кога се прибрахте? Какво е финансовото ми положение?“.

Извади бележника от задния си джоб.

— На доста топло място работите — дружелюбно подзе той и погледна червеникавата глава на събеседника си.

— Не ми пречи — бързо се усмихна Май. — От Хамерфест съм. Там постоянно мръзнем от студ.

Скаре поклати глава и се усмихна:

— Кога ви съобщиха за смъртта на леля ви?

— Майка ми се обади по телефона снощи в девет.

— Какво ви съобщи?

Той вдигна глава към електрическия вентилатор и въздъхна тежко.

— Че някой влязъл с взлом в дома й, откраднал всичките ѝ пари, пребил я с брадва и си плюл на петите.

— С мотика — поправи го Скаре.

— Резултатът е един и същ — тихо отбеляза Май. — Говори се, че имала доста пари.

— Вие какво знаете по въпроса?

— Имаше половин милион — отвърна Май, — но ги държеше в банката.

— Казвала ли ви го е?

— Да, гордееше се със спестяванията си.

— Вие споменавали ли сте го на някого? — настойчиво попита Скаре.

— На кого, например?

— На приятели, на колеги.

— Обикновено се движа сам — просто обясни Май.

— Но сигурно все пак имате близки хора, с които споделяте?

— Хазиянът ми, никой друг.

Промени позата си и изгледа Скаре продължително.

— Тук сте, за да ме изключите от кръга на заподозрените, нали? Нали така му казвате?

Скаре остави бележника настрани и го погледна. И за миг не му беше хрумвало, че този млад мъж е убиец; че е пребил до смърт леля си, за да офейка с парите ѝ. Но Май, разбира се, възприемаше посещението му точно по този начин. Скаре се запита какво ли е чувството. Дали е достатъчно съвестта ти да е чиста? Или въпреки това беспокойството започва да те гризе, защото полицайте те проверяват? Зелените очи на Кристофър Май изглеждаха гузни като очите на всички разпитвани. Скаре го бе установил от опит. Вероятно се чувстваха виновни, защото някой път, в труден момент, са обмисляли наистина да го направят. Халдис има много пари, а аз бачкам като луд в ресторантска кухня за мизерна заплата. *Ами ако...*

— Ходили сте ѝ на гости от време на време, нали?

— Ако три пъти в годината се смятат за от време на време, отговорът ми е да.

— Май от време на време се равнява точно на три пъти годишно — усмихна се Скаре, та следващият му въпрос да прозвучи съвсем безобидно. — Отдавна ли не сте я посещавали?

Май погледна пред прозореца и вдигна рамене.

— Да речем, от три месеца. Дали е отдавна или не, зависи от гледната точка.

— Изпратили сте ѝ писмо с пощенско клеймо отпреди шест дена?

— Да, точно така. Обещах да ѝ отида на гости, но не успях — неспокойно се раздвижи младежът на стола. — Сега ме мъчи мисълта, че е прекарала последните си дни в очакване на човек, който така и не се е появил.

— Защо не успяхте да я посетите?

— В кухнята се разболяха няколко колеги и се наложи да замествам.

— Уведомихте ли я, че няма да отидете скоро?

— За жалост не. И аз съм като повечето хора — промърмори той.

— Изобщо не мисля за другите. Вече ми стана пределно ясно.

Скаре се замисли за чувството за вина, което винаги спохожда близките на починалия. Дори да нямат реална вина, си я измислят.

— Добре ли се чувствате тук? — попита той.

Струваше му се толкова нелепо да разпитва един от малкото роднини на Халдис Хурн. Освен това той дори не я бе посещавал често. Скаре не разбираше това нежелание у себе си да работи. Та нали искаше да се занимава точно с това. „Вероятно съм преуморен и ми трябва почивка“ — помисли си той.

— Как се казва хазайнът ви? — продължи с разпита. — Нали живеете на квартира?

— Да, в малък апартамент с отделен вход и душкабина. Плащам две хиляди и петстотин крони на месец, но хазайнът е приятен и се разбираме добре. Случва се да опече гофрети и да почука на вратата ми. Близо седемдесетгодишен е и се чувства много самотен. Подчертавам го, за да разберете: и да съм му споменал за парите, няма как да се качи в гората и да ги открадне.

— Ясно — усмихна се Скаре. — Няма голяма вероятност да го навестя. Да кажем, че е извън кръга на заподозрените.

В този миг осъзна каква грешка допуска. Хазяинът вероятно е на трийсет или четирийсет и прекарва много време с Май. Пийват си, дрънкат за щяло и нещяло. Младият Май от Северна Норвегия живее самотно, не е успял да си намери приятели, има само леля някъде из горите. А тя е богата. Кристофър Май се е изпуснал случайно на чашка двойно уиски. *Половин милион. Ами ако...*

— Името обаче може да ми потрябва — поясни Скаре.

Май извади портфейл от джоба на якето си. Порови вътре и извади платежно нареждане. Пльзна го по масата към Скаре.

— Това е доказателството за платения ми наем. Там ще намерите името и адреса му. Препишете си го.

Очите на Скаре едва не изхвръкнаха от орбитите. Така се слиса, че щеше да си глътне езика. Адрес в източната част на града. Име: Райн. *Томас Райн*.

— Извинете — промълви тихо Скаре, — налага се да проверя малка подробност. Живеете под наем при мъж на име Томас Райн. Случайно да му казват накратко Томи и да е малко по-млад, отколкото твърдите?

Май се озадачи и продължи да стои нащрек. По лицето му се четеше смесица от честност и страх.

— Не, на седемдесет години е — твърдо отсече той. — Има син на име Томи. Всъщност аз живея в неговия апартамент. Разбрали сме се да остана, докато се прибере.

— А къде е той в момента?

— Не знам, заминал е за някъде.

Скаре се помъчи да се успокои. Припряно нахвърли разни записи в бележника си, докато се стараеше да диша равномерно и да запази безизразна физиономия, както с лекота го постигаше Сейер.

— Кога пристигнахте вчера на работното си място?

— Точно в дванайсет. Вътре има двайсетина души, които ще го потвърдят. Нали убийството е било извършено рано сутринта, ако правилно съм разbral? Не е изключено да съм успял да убия леля, разбира се.

Гласът му прозвуча предизвикателно. Кристофър Май усещаше, че полицаят е в повишена готовност, и се опитваше да се защити от невидима заплаха.

— Шофирате ли?

— Имам една таратайка.

— Ясно. Бяхте ли привързан към Халдис?

— Неособено.

— Но сте я посещавали?

— Само заради натякванията на майка ми. Нали знаете, ние сме наследниците. Не ходех често при нея, но винаги сме си прекарвали добре. Човек си дава сметка чак впоследствие, когато нея вече я няма.

— Никога ли не сте се срещали с този мъж на име Томи Райн? — попита Скаре.

— Не, заподозрян ли е?

— В никакъв случай — поклати глава Скаре. — Просто това е предпоследният въпрос от списъка ми.

— Рутинна процедура?

— Нещо такова.

— А какъв е последният?

— Ерки Петер Юрма. Името говори ли ви нещо?

Кристофър Май се изправи и бутна стола на мястото му. Кичуррижа коса падна над челото му, когато си прибра портфейла в якето.

— Не — отговори той. — Никога не съм чувал за човек с такова име.

Ерки се събуди. Обърна се на една страна и се втренчи в стената. Мислите му се щураха известно време, но постепенно се окопити и позна стаята. Беше спал непробудно. После се сети за револвера. Без да е натискал спусък на оръжие, Ерки знаеше, че е нужна доста сила. Тръгна из стаята с револвера в ръка, мина през кухнята и влезе във всекидневната. Морган спеше. Къдрявата му коса беше мокра, а по челото му блестяха капки пот. Изглежда наистина получаваше натравяне. Ерки изобщо не се притесни от този факт, просто го установи. Не чувстваше вина. Нямаше как да избегне момента, когато се хвърли върху Морган и заби зъбите си в носа му. Изобщо не го беше молил да го вземе със себе си. В деня на обира Ерки просто тръгна към центъра, защото миналата нощ беше сънувал ужасен кошмар и той го бе разтърсил до дън душа. Първо се помъчи да избяга от него. Когато се почувства по-спокойен, спа доста продължително в една празна плевня с чувал под главата. Събуди се, почеса се по лицето и врата и

тръгна към центъра. Изпитваше потребност да се увери, че светът съществува, да види хората и автомобилите по улиците. Стана му много горещо и реши да влезе в банката, защото там изглеждаше сенчесто, а и имаше кът за сядане. Нямаше друга причина да се озове там.

Ерки спря до дивана, където лежеше Морган, и скри оръжието зад гърба си. Представи си как се прицелва и натиска спусъка, а русата глава на зеления диван се пръсва и съдържанието се разхвърчава във всички посоки. И Морган изчезва за секунда като онзи старец до църквата.

Морган се завъртя и простена тихо. Отвори очи.

— Болен си — установи Ерки.

Морган кимна със сериозно изражение. Наистина беше тежко болен. Усещаше как по тялото му се разлива слабост и той започва да потъва. Само да можеше да се остави на нечии грижи, за да се намери човек да поеме отговорността за него.

— Искаш ли нещо? — дружелюбно попита Ерки.

— Куршум в челото — изохка Морган.

Ерки вдигна револвера, наведе се и сложи дулото точно между очите му.

— Шах и мат — усмихна се той. — Кралят е мъртъв.

— Какво гледаш? — попита Скаре.

Извади бележника от джоба си и седна до Сейер.

— Следи от стъпки — промърмори старши инспекторът. —

Разгледах ги и ме глажди съмнението, че нещо не е наред.

Плъзна ги по масата към Скаре, който търпеливо реши да сподели откритията си по-късно.

— Кажи ми какво виждаш.

Скаре погледна снимките.

— Седем следи от стъпки, от които три или не, четири, са почти неизползвани като доказателствен материал. Трите обаче са много ясни с отчетлива шарка на бразди или по-скоро вълни. Много големи обувки, четирийсет и трети номер, нали?

— Продължавай — кимна Сейер.

— Има ли друго интересно?

— Така мисля.

Скаре ги огледа много щателно и накрая отдели снимките на две от следите. Същото направи и Сейер преди малко.

— И двете са от дясна обувка — тихо отбеляза Скаре. — Най-вероятно от гumenка или маратонка.

— Съгласен съм.

— Едната е по-ясна от другата.

— Правилно.

— А едната от вълните тук — той посочи с пръст — е прекъсната. Сигурно нещо се е забило в подметката.

— А на другата следа го няма, нали? — Сейер впи в него настойчивия си поглед.

— Но нали става дума за една и съща обувка? И двете са десни.

— Дали е една и съща?

— Не схващам накъде биеш. Може между браздите да е попаднало камъче — енергично добави Скаре — и да е оставил бяло петно по отпечатъка от стъпката.

— Значи, според теб убиецът е настъпил камъче, което е нарушило покритието на подметката и после се е отлепило от нея? — Сейер не преставаше да го гледа.

— Да, предполагам.

— Из и подметката е дефектна. Освен това едната следа е понеясна от другата, сякаш подметката е по-износена.

— Какво искаш да кажеш? — колебливо попита Скаре.
— Възможно е да са били двама.
— Двама извършители?
— Да.
— И двамата са носели маратонки с бразди на подметките?
— Повечето млади хора предпочитат такива обувки.
— Значи, едва ли е бил Ерки — заключи Скаре. — Той винаги се движи сам.

— Наближава мига, когато ще скочиш с парашут — злорадо отбеляза Сейер. — Най-добре да го направим от пет хиляди стъпки, та да летиш достатъчно дълго.

Скаре усети как вълна от ужас залива гърдите му. Вдиша допълнително кислород, за да дойде на себе си.

— Най-лошият момент настъпва, когато отворят вратата на самолета — пошегува се Сейер. — Чува се бученето на вятъра и те лъхва леден въздух. Ще се изненадаш колко студено е на такава височина.

— Слушай сега какво открих аз — опита се да го отклони от темата Скаре.

Младият полицай отвори бележника си и посочи. Сейер прочете записките му със смръщени вежди и кимна.

— Намери ли го?

— Според Май Томи е заминал някъде. Не знаел къде. Отидох до къщата, но бащата не си беше у дома. Съседът ме осведоми, че нямало да се прибере през уикенда.

— Тогава ще опитаме пак в неделя вечерта. Сигурно ще открием нещо интересно. Докато не съм забравил: първо си направи застраховка. Ще ти дам номера на компанията.

— Не само че синът е заминал, ами и бащата. И това ако не е странно съпадение!

— Сигурно има вила извън града. Разполагаш ли с ветронепропускливи екип за ски? Не е нужно да си купуваш нов за парашутизъм само за един скок. Ботушите обаче са много важни. Купи си и бинт за стягане като допълнителна предпазна мярка.

Сейер се облегна на стола и се усмихна предразполагащо.

— А знаеш ли, че в кръчмата, където ще те водя, предлагат петдесет вида бира? — отмъстително попита Скаре. — Държат

отворено до два през нощта. Ако започнем към осем, ще успеем да се натряскаме доста добре. Ще запазя маса близо до тоалетната.

— Ударната сила на вятъра е толкова голяма, че отвориш ли си устата, докато падаш, няма да успееш да я затвориш. С така зейнала уста ще заприличаш на морски дявол.

— Нали много обичаш уиски „Famous Grouse“. Попитах на бара. Имат и от него.

— По-добре се съсредоточи върху скока си. Нещата, изглежда, не стоят, както си мислехме. Някой е искал да открадне пари. Ако Томи Райн е потънал вдън земя, за това сигурно си има причина. Възможно е да се появи и съучастник.

— Да, но щяха да нападнат Халдис през нощта, не рано сутринта. А и щяха да пристигнат с кола, за да огейкат възможно най-бързо.

Скаре се изправи и сложи ръка върху дръжката на вратата.

— Не забравяй да си заредиш хладилника с бира. Това е най-доброто лекарство срещу махмурлук.

Сейер не чу, когато тя почука. И на вратата внезапно се появи Сара с плик в ръка. „Явно се е прибрала при Герхард и се е преоблякла“ — предположи Сейер.

Тя направи няколко крачки и спря до бюрото му.

Той се мъчеше да прикрие изненадата си и връхлетелите го чувства.

Сара Стрюел го погледна. Старши инспекторът ѝ се видя по-различен, като спипан на местопрестъплението. Очевидно се мъчеше да се окопити и да си възвърне усещането за контрол над ситуацията.

— С какво мога да ви бъда полезен? — смотолеви той.

— Все още не знам — усмихна се тя.

Настъпи пълна тишина. Кръговете в очите ѝ затанцуваха. Той се усмихна глуповато и усети как лицето му се вдървява.

— Няма ли да ме попитате защо съм дошла? — попита все така усмихната тя.

С Герхард отивате на почивка в Израел, но ви е изтекъл срокът на международния паспорт, а паспортната служба е на партера, та сте решили с един куршум да убияте два заека.

— Не сте ли любопитен?

Всъщност съм изплашен.

— В момента сте безпомощен като жабата в кабинета ми — усмихна се тя. — Дойдох, защото исках да ви видя отново.

Вече не правя разлика между сън и действителност, помисли си той.

— Много съм жадна — наклони глава тя. — Имате ли нещо за пие?

Той се изправи като насын и й донесе питие.

Вероятно Герхард я бие и иска да се отърве от тормоза.

— Извинете ме — прошепна тя. — Май ви смутих. Просто ми се струва най-добре да го кажа, както си е.

— Разбира се — кимна сериозно той, сякаш тя се явяваше свидетел на важно събитие и той беше длъжен да изслуша показанията ѝ.

— Някой сигурно би постъпил другояче, но нали сме зрели хора.

— Няма проблем.

Той изпи цялата чаша с минерална вода на един дъх и заби поглед в бюрото, в подложката за писане — в африканския континент, където върлуваха войни. И вътре в него върлуваха силни чувства, усещаше се възпламеним като варел с петрол. Нужна беше само малка искра, за да се разрази в него огнена стихия, например ако меката ѝ тясна ръка, отпусната върху масата на трийсет сантиметра от неговата, го доближи.

— Не ви отправих заплаха за живота ви — нежно се усмихна тя и потупа леко ръката му.

— Заплаха? — смути се той.

— Казах само, че исках да ви видя отново. Нищо повече.

— Признателни сме за всички опити на гражданите да помогнат — изтърси той.

Очевидно тя се бе сетила за нещо важно, а вероятно и решаващо за разрешаването на случая.

— Ще ви помогна малко — погледна го тя изразително. — Отговорете ми само на следния въпрос.

Сейер кимна в знак на готовност и на желание да ѝ сътрудничи и се вкопчи в чашата.

— Радвате ли се да ме видите?

Конрад Сейер, старши инспектор в криминалната полиция с тегло осемдесет и три килограма и ръст сто деветдесет и шест сантиметра, стана от стола. Направо не можеше да повярва. Приближи се до прозореца и погледна надолу към реката и корабчетата.

Зашитните ми механизми, помисли си той, се сриват. Душата ми зее отворена. Няма къде да се скрия.

— Не бързам за никъде — тихо сподели тя. — Ще изчакам отговора ви.

Да, и ще сложа началото на нещо, ако ѝ отговоря? Вземи се в ръце, човече. Не те карат да признаеш убийство, а да кажеш „да“.

Сейер се обърна бавно и я погледна в очите.

Дежурната телефонна линия на криминалната полиция прегря от сигнали на очевидци. Бяха забелязали Ерки на четири места, обхващащи голяма площ, която той не би могъл да обходи за толкова кратко време. Млада девойка с детска количка се разминала с него по главен път 285. Запомнила тениската му. Жена на бензиностанция „Шел“ извън Осло твърдеше, че разпознала Ерки като един от клиентите си. Дошъл пеш и си тръгнал пак така. Шофьор на автовлак пък го прекарал през шведската граница. За нещастие до Каник Снелинген достигна само последното сведение. После му го съобщи.

— По радиото току-що казаха, че Ерки пътувал за Швеция на автостоп. Само си представи, Каник! Горкичкият шофьор! Няма представа кого вози!

Каник не се страхуваше. Беше изгубил две карбонови стрели в гората. Две стрели „Green Eagle“ с истински пера, по сто и двайсет крони едната. Каник едва се сдържаше да не хукне веднага да ги търси. Горе, из гората, бродеха животни. Ами ако някое от тях стъпче стрелите? Ако завали, те ще потънат бавно, но сигурно в почвата. Каник си спомняше ясно къде стоеше, когато стреля с тях, и мислено ги проследи през гъсталака до приблизителното място, където са се приземили. Най-важното беше да ги намери веднага, но времето си минаваше, без възпитателите да одобрят разходката му из гората. Затова той им обърна гръб. Каник оглеждаше двора от прозореца на стаята си. Оригна се продължително на праз и алабаш заради изядения на обяд гювеч. Днес нямаше да ходят да се къпят, а Маргюон беше постоянно затрупана с книжа. Лъкът му остана в кабинета й, в големия метален шкаф, където тя съхраняваше малкото ценности на възпитаниците си: фотоапарата на Карстен, ловния нож на Филип, разрешен за употреба само в присъствието на възрастен. Маргюон държеше този шкаф заключен, но ключът се намираше в бюрото й в малка пластмасова кутия заедно с други важни ключове. Всички момчета го знаеха.

Той се загледа замечтано в гората и забеляза няколко огромни врани, носещи се над склоновете. Мерна и някоя и друга чайка, защото оттук до сметището нямаше и километър разстояние, а там чайките живееха добре и се угояваха като албатроси. Каник виждаше и гърба на Карстен, застанал до пещта за изгаряне на отпадъци. Наведен над велосипеда си, той се мъчеше да закрепи поставка за бутилка на

рамката. Държащът с винт беше твърде широк и Карстен пъхна парче от гumen маркуч, за да упълни празното място. През цялото време си бършеше челото, а цялото му лице беше изпоцапано със смазочно масло и други мръсотии. Застанала до него, Инга наблюдаваше как се справя той. Тя беше най-висока от всички в детско-юношеския дом, включително и от Ричард, слабичка като кукла Барби и красива като самодива. Карстен се опитваше да се вземе в ръце, но не му беше никак лесно. А Инга очевидно се забавляваше.

„Предимството да си в детския дом — помисли си Каник, — е, че няма как да стане по-лошо.“ Ако наруши някои правила и избяга, просто ще го върнат отново вкъщи. Тоест, пак в дома. Няма как да го изпратят на някое гадно място, защото все още не носи съдебна отговорност. Не го грози опасност от затвор. Някога, в далечното бъдеще, ще отговаря пред закона, но в момента това хич не го интересува. Възрастните обаче не спираха да говорят за това. Как ще я караш за в бъдеще, Каник? За всеки случай не като сега. Тази грозна сграда с всичките ѝ правила. Живее в една стая с Филип и всяка нощ слуша тежкото ми дишане. Налага се да мие съдове, да чисти с прахосмукачка всекидневната и да търпи конското от Маргюон.

Изведнъж се отдалечи от прозореца и отвори вратата към коридора. В далечината се чуваше гласът на Маргюон и течаща вода. Сигурно тя пере дрехи, а Симон бъбри, застанал до нея. Значи се намират в мокрото помещение на първия етаж, до душовете. Нейният кабинет, където държи лъка му, е в другия край на сградата. Макар и дебел, Каник не беше муден. Промъкна се крадешком навън и слезе надолу на пръсти. Избра външното стълбище. Всъщност то беше предназначено за аварийни случаи, но винаги го оставяха отворено съгласно указанията за безопасност. Вече два пъти избухва пожар, защото Яфа беше плашещо обсебен от униформите на огнеборците. Стълбите скърцаха под краката на Каник, независимо че той се стараеше да разпределя равномерно внушителното си тегло по тесните стъпала. Прокрадна се до кабинета на Маргюон и за миг се стъписа: ами ако е заключен? Маргюон обаче изповядваше философията, че децата не бива постоянно да се натъкват на заключени врати. Каник се промъкна в стаята и огледа шкафа. Дръпна чекмеджето на бюрото с пръст и намери кутията с ключа. Опита се да действа бързо, без да вдига шум. Отвори малкия катинар. Ето го куфара с лъка. Неговият

наситеночервен „Сentra“ с черни части, най-голямата му гордост. С разтуптяно сърце извади куфара, заключи шкафа, върна ключа на мястото и излезе от кабинета. Тръгна към мазето и излезе от задната страна на сградата. Нямаше как да го видят от двора. В далечината чу смехът на Инга.

Каник се ориентираше отлично в гората и бързо стигна до пътеката, по която бе минавал стотици пъти. Крачките му, сега по-тежки, защото никой вече не ги чуваше, накараха птиците да замлъкнат, сякаш предузецаха какво ужасяващо оръжение носи той в куфара си. Младежът вървеше по пътеката на запад от стопанството на Халдис. Не му се щеше да се приближава. Мисълта за мъртвата му навяваше прекалено неприятни спомени. Знаеше, че ако види къщата й, вратата и стълбището, целият ужас ще се завърне в съзнанието му с пълна сила. А и стрелите не бяха паднали там. Целта на Каник беше да ги открие и затова обикаляше из гората. Когато ги намери, ще се опита да отстреля някоя и друга врана, а после ще се прибере. Вероятно дори ще успее да върне лъка на мястото му в шкафа, без Маргюн да забележи липсата му. И преди е успявал в това начинание. Каник се забавляваше страшно много заради хора като Маргюн. Тя винаги смяташе хората за добронамерени. Тази нейна нагласа приличаше на религия. Маргюн се чувстваше морално задължена да вярва в хората. Веднъж например Каник смени хилядарка от касата с банкнота от петстотин крони и тя не допусна мисълта, че някое от хлапетата е разполагало с толкова пари, за да извърши измамата. Затова обвини собствената си неуслужлива памет.

— В днешно време всички банкноти изглеждат по един и същи начин — заключи тя.

Каник продължи нататък. Макар че беше дебел, се намираше в задоволителна физическа форма. Все пак се задъха и започна да се поти обилно. Постепенно се потопи в любимите си фантазии. Отнесе се в тайнствения свят, познат само на него, където почти забравяше за времето и пространството, а дърветата наоколо променяха формата си и се превръщаха в екзотични растения. Долови шумоленето на река, а той се преобрази в индианския вожд Джеронимо от Аризона. Имаше за задача да намери шестнайсет коня, за да спечели красивата Алопе за своя съпруга. Вървеше със затворени очи. Отваряше ги, колкото да не се препъне.

Вятърът шепти Нимо, Нимо.

В леглото си пазеше над петстотин бели скалпа. Погали куфара с ръка и си помисли, както някога е мислел великият вожд:

Всичко притежава сила. Докосни го и то ще те докосне.

Цареше пълна тишина. Само веднъж чу в далечината жален кучешки лай.

Морган усещаше как по челото му се лее пот. Дулото на револвера трепереше пред очите му. Най-вероятно не е буден. Сигурно в организма му се разпространява сериозно възпаление и затова вижда такива нереални неща. Бълнува заради треската.

Погледна Ерки и се замисли колко нетърпимо е постоянно да имаш халюцинации, години наред да ти се привиждат хора, които те заплашват със смърт, разпад и наказания и да ти обрисуват ужасяващи, влудяващи сценарии.

— Болен съм — простена Морган. — Май ми се повръща.

Спа дълго. Светлината навън изглеждаше променена, а сенките се издължиха. Ерки забеляза колко пожълтяла е кожата на Морган. Отпусна ръката си с револвера.

— Ами повръщай — подкани го той. — И без това подът е мръсен.

— Откъде, по дяволите, се сдobi с револвера? Нали го хвърли във водата! — Морган колебливо се надигна и седна на дивана, за да погледне оръжието по-отблизо. — Носил си го през цялото време, нали? — Сви се на кълбо, за да представлява по-малка мишена. — Защо тогава не пръсна черепа на старицата с него? По радиото казаха, че си я пребил до смърт!

Бузите на Ерки пламнаха от неочекван гняв и той отново вдигна револвера.

— Стреляй! — изкреша Морган. — Пет пари не давам!

Странно, Морган наистина го мислеше. Не искаше да живее.

— Трябва ти лекар — установи Ерки.

Револверът в ръката му потрепери. Ако натисне спусъка, ще стреля напосоки: или в стомаха на Морган, или в зеления диван.

— Откога се тревожиши за мен? Да не си въобразяваш, че ще ти се вържа? Изобщо хрумвало ли ти е колко малко им пука на хората какви ги дрънка някаква откачалка? А? Дори нямам сили да сляза до главния път. Много съм зле. Вие ми се свят. Облива ме студена пот, а това е признак за шок, нали?

Морган легна и затвори очи. Този побъркан тип може и да реши да стреля. Зачака изстрела напълно неподвижно. Някъде беше чел, че смъртта от курсум не е болезнена. Усещаш само как тялото ти потръпва и край.

Ерки се вторачи в подутия му нос, придобил гаден, сивкав цвят. Прокара език по зъбите си. Небцето му бе запазило спомена за вкуса на кожа, мазнина и сладникава кръв.

Морган продължаваше да чака. Не последва изстрел.

— Мамка му — изстена той. — Добре ме подреди. Ще умра от натравяне на кръвта.

Ерки отпусна ръце покрай тялото си.

— За теб ще пролея сълза.

— Майната ти!

— Ти си само яйце в ръцете на дете.

— Престани с тези откачени брътвежи!

Морган участваше в трагикомедия, вече бе убеден в това. Нищо от този ден не му се струваше реално.

— Нали виждаш, че раната се възпали? Побиват ме студени тръпки, човече.

— Извикий майка си — продължаваше Ерки. — Не се беспокой, няма да кажа на никого.

— Ти извикий майка си, глупак такъв — въздъхна жаловито Морган.

— Тя е мъртва — сериозно обясни Ерки.

— Не се и съмнявам. Сигурно си убил и нея.

Ерки искаше да му отговори веднага. Думите му бяха на езика, готови да излязат от устата, но изведнъж се вцепени.

— Ще ми дадеш ли якето си? — промърмори Морган. — Умирам от студ. — Погледна Ерки. — Какво ти стана пък на теб? Изглеждаш ми странно.

— Падна по стълбите.

Ерки напрегна всичките си мускули и се вкопчи в револвера. Произнесе просто няколко думи, но в момента те го издадоха. Закапаха сами от устата му, без да успее да ги обмисли предварително. Внезапно се строполи на пода. Револверът се плъзна по стената и го последва с леко тупване. Ерки се сгъна на две като в гърч, докато се опитваше да задържи вътрешностите си с ръце. Те обаче потекоха неудържимо от тялото му. Усети мириса на развалена плът, на екскременти, на жълчна течност и гной. Пукаха се малки, лъскави мехури, чуваше се бълбукането на меки органи, които бликаха от него под натиска, а въздухът и газовете издаваха какви ли не причудливи

звуци. Ерки се гърчеше безпомощно на пода, погълнат от собственото си нещастие.

— И на теб ли ти призля? — ужаси се Морган. — Недей така. Трябва да повикаш помощ! Предпочитам да полежа в пандиза, отколкото да пукна от тетанус в тази кочина. Знаеш пътя. Доведи помощ, по дяволите, та да се махнем оттук!

Отговор така и не последва. Ерки стенеше и се гърчеше, та чак обувките му се удряха в дъските. Сякаш някой го биеше, дърпаše го ожесточено и го подмяташе насам-натам. След известно време започна да се дави и да кашля, по-точно да повръща. Или и двете. Морган усети как го побиват тръпки. Боже мой, каква лудница! В стаята витаеше нещо, което ги бе отровило. Вероятно в цепнатините между дървото се е криело проклятие и когато са влезли в помещението, бавно е започнало да се процежда между дъските. От обира измина цяла вечност. Сигурно вече са изпратили екипи да ги издирват, положително са намерили колата! Само дето двамата се озоваха горе, в гората. Защо им трябваше да покриват автомобила с брезент? Най-сетне Ерки се укроти и жадно си пое дъх. Морган погледна към револвера.

— Ама че пердах яде, а? — полугласно рече той. — Какво стана?

Ерки започна да си събира частите на тялото една по една. През очите на Морган действията му напомняха на човек, изтървал нещо на пода. Черната му косападаше в очите. Ерки приличаше на слепец, търсещ пипнешком изгубена вещ.

— Халюцинации ли имаш? — предпазливо подхвана Морган. — Ще ми дадеш ли малко уиски?

Ерки се поизправи, наведен напред, с ръка на стомаха. Очите му бяха затворени, а всяко мускулче по тялото му — стегнато като стоманена пружина. По брадичката му се стичаше слюнка.

— Стига си хленчил — избоботи той.

— Не искам да хленча. Просто умирам от студ и те моля за якето ти. Остана ли уиски? Ще ми дадеш ли да си пийна, когато... пристъпъти отшуми?

— Предупредих те да не ме нервираш!

Най-сетне Ерки се изправи. Панталоните от полиестер изшумоляха. Тръгна из стаята, прегърбен като старец. Продължаваше да притиска стомаха си с ръка. Вдигна револвера от пода и отиде в

малката стая. Намери якето на нара, сгънато като възглавница. Посегна към него, без да отлепя ръка от стомаха си. Върна се при Морган, олюлявайки се. Бутилката с уиски без запушалка стоеше до радиото. Той я взе и отпи голяма гълтка, докато се взираше в езерото. Тялото му имаше нужда от почивка. Този път се разцепи на две без никакво предупреждение. Отсега нататък не го чакаше нищо добро. Ерки се загледа в тъмната повърхност на водата, гладка като огледало. Изглеждаше мъртва. Всичко умираше. Никой не те иска. Целта им е просто да получат нещо от теб. Морган иска яке и уиски. Имаш ли какво да им дадеш, Ерки?

Ерки застана пред дивана с якето в ръка. Пийна си още уиски. Навсярно е редно да завие Морган с якето. Приятелски жест. Какво ще се промени? Нима това би осмислило живота му?

— Остави ми малко уиски!

— Нали имаш умерен проблем с пиенето — разсеяно напомни Ерки и вдигна рамене.

— Адски ме боли носът.

— Да плячкосваш с някого е радост. Да умреш с него е празник — издекламира Ерки и му подаде бутилката.

Морган пи, докато в очите му избиха сълзи. После оставил бутилката, пое си жадно въздух, сви краката си в коленете и ги допря до гърдите си, лягайки на една страна, сякаш правеше място на Ерки. „Или ще седне до мен, или ще стреля“ — прецени Морган, но вече, незнайно защо, не се чувствува застрашен.

Ерки се поколеба. Видя празното място на дивана и разбра, че е предназначено за него. Предпазливо наметна Морган с якето. От мазето се разнесе дружен смях и направо го проглуши.

— Мълък! — извика ядосано Ерки.

— Не съм си отворил устата — оправда се Морган. — Какво всъщност ти казват? Тези гласове, де. Разкажи ми какво представляват. Поне ще умра помъдрял.

Уискито гореше силно в стомаха му и му олекна.

— Защо ги слушаш? Те не съществуват, сигурно ти е ясно? Обясниха ми веднъж, че лудите осъзнавали лудостта си. Точно това хич не го разбирам. Чувам гласове, твърдят те. Майка му стара, понякога аз също чувам гласове. Вътрешни, въображаеми. Но понеже осъзнавам какви са, не би ми хрумнало да ги слушам.

— Освен когато те помолят да ограбиш банка? — иронично подхвърли Ерки.

— Благодаря, но решението взех лично аз.

— Откъде знаеш?

— Умея да разпознавам собствения си глас.

Ерки продължаваше да се взира в свободното място. Морган го погледна с непресторено любопитство.

— Разкажи ми за тях. Виждаш ли ги? Как изглеждат? Имат ли големи зъби и зелени черупки? Изобщо казват ли ти нещо приятно? Не им позволявай да се държат така. Наистина си помислих, че ще ти видят сметката. Дали да не опитам аз да поговоря с тях? Може да послушат външен човек — захили се глухо той. — Често е най-добре да изпратиш бесните кучета и децата при съседите.

Морган се надигна с мъка и се настани до Ерки седнал. Вдигна ръка и го потупа три пъти по челото.

— Ей, вие, там вътре! Престанете да тероризирате горкото момче. Изцедихте го. Идете да плячкосвате друг череп. Чашата преля!

Ерки премига колебливо. Морган наистина говореше сериозно с гласовете в главата му, но внезапно го напуши смях.

— Няколко души ли са? Или цяла банда?

— Двама.

— Двама срещу един? Значи са страхливци. Помоли единия да се оттегли, та да си разчисти сметките с шефа като мъж с мъж.

Ерки се засмя насечено.

— Не си струва да се тревожа заради Палтото. То се е свило в единия ъгъл и трепери.

— Палтото ли? — изумен го погледна Морган.

Едва сега започна да осъзнава докъде се простира лудостта на Ерки.

— Висеше на кука в коридора.

Времето направи рязък обрат. Всичко минало се завърна в съзнанието му с пълна сила. Ерки видя лица и ръце, вдигнати вежди, обърнати гърбове, коприна и кадифе, кълбета от разноцветни конци. Пое назад по осеян с дупки път със зелени канавки. Приближаваше се до къщата. Влезе в тесния коридор и се качи по стълбите. Седеше на най-горното стъпало. Баща му го бе сковал от борови дъски. По

ламперията дебнеха малки, искрящи очи, които го наблюдаваха непрекъснато.

— То просто си висеше там. Палтото на татко. Вътре нямаше нищо, само въздух. Полюляваше се слабо заради течението от тавана. Веднъж се обърна с хастара навън, когато тя политна надолу и раздвижи въздуха.

— Кой политна надолу? — полюбопитства Морган.

— Майка ми. Падна по стълбите. Аз я бутнах.

— Защо? — понижи глас Морган. — Мразеше ли я?

— Така казах на всички: аз я бутнах.

— Но не си бил ти? Или не си сигурен какво е станало? Защо си го казал тогава?

Картината, трепкаща над грубото дърво, оживя пред очите на Ерки. Той вдигна ръка и посочи. Неволно и Морган обърна глава в указаната посока и проследи погледа му, но видя единствено мръсното дърво. Ерки мълчеше.

— Ей, слушай — оживи се Морган, — знаеш ли колко готино ще бъде, ако твоите гласове, вместо да тормозят теб, започнат да разговарят с гласовете на другите пациенти в психиатрията. Така ще се препират помежду си и ще ви оставят на мира. Мамка му, понякога ми хрумват направо гениални идеи! Да ти кажа ли как ще се отървеш от тях? Със следната изпитана стратегия: насьской ги един срещу друг и в крайна сметка те ще се унищожат взаимно. Дай ми бутилката!

Ерки я вдигна от пода, но я задържа.

— Дай ми я, де. Искам още!

Морган протегна настойчиво ръка. Ерки не я пусна.

— Който се препира с извора, жаден ще умре — изрече с церемониална сериозност той и позволи на Морган да дръпне бутилката от ръката му.

Морган отпи две гълтъки.

— Майка ти защо е паднала по стълбите? Разкажи ми как се случи. Хайде да си поиграем. Аз ще съм твоят лекар. Много ме бива, само ми дай шанс. Хайде, сподели на чичко Морган. Нали вече се познаваме. Излей си душата, миличък, и всичко ще се нареди.

Морган се захили. Явно вече се бе натрясал здравата.

Пръстите на Ерки зашариха по бедрата над черния панталон. Докосна оръжието и усети как то прилепва плътно до ръката му като

ръкавица. Това не беше никак случайно. Носеше определен смисъл.

— Тя шиеше дрехи на хората.

— Значи е била шивачка?

— Шиеше булчински рокли от коприна, мъжки и дамски костюми. Някои клиенти ѝ носеха стари дрехи, за да ги преправя. С това се занимаваше. Разпаряше стар костюм, а аз...

— Отдъхни си — прекъсна го Морган. — Не е леко да се ровиш из стари спомени.

Ерки го послуша. В мазето цареше тишина. Беше се наслойл прах, всичко бе посивяло. В миг на дива радост Ерки си въобрази, че са се махнали. Гласът му звънеше като кристал в тишината. Неговият собствен глас. Думите не бяха предварително обмислени. Оформяха се в хода на разказа му, а понечеше ли да ги претегли, се появяваха нови и искаха да излязат от устата му. Заваляха неспирно една след друга и Ерки нямаше сили да ги спре.

— Играех си на стълбите — тихо обясни той. — Бях на осем.

Не играеше, а постави капан. Недей да изопачаваш истината. Бяхме там и видяхме какво стана. Палтото стана свидетел, нали висеше окачено в коридора.

Ерки простена. Гневът му нарастваше. Или по-скоро отчаянието. Защо стоеше тук със зейнала уста и позволяваше на помията да изтича? Болест, смърт и нещастие; охлюви, червеи и жаби. Тръсна сърдито глава. Морган го слушаше. Ерки усещаше с тялото си, като допир на кожа с кожа, как събеседникът му напряга слуха си, а не понасяше да го докосват. Дори и Сара с вълнистата коса. В главата му зазвуча красивата арфа, която винаги съпровождаше гласа ѝ.

— Защо на стълбите?

Морган продължаваше да се налива. За момента нямаше други планове, освен да се натряска: краткосрочна, но приятна цел.

— На стълбите няма много място за игра.

— Стълбите — повтори потиснато Ерки. — Таванът. Лампата долу в коридора е запалена. Чувах звука от шевната машина. Наподобяваше часовник. Играех си на стълбите, защото исках да съм близо до нея.

— Декорът е подреден — констатира Морган. — Пиесата може да започне. Лампата е запалена, шевната машина трака, а малкият Ерки е на осем години.

— В мазето намерих стара връв за рибарска въдица и си направих въжена линия от най-горното стъпало до първия етаж.

— Опънал си връв от въдицата? — слиса се Морган.

— Пробих дупки в празни кибритени кутийки и си направих вагони от тях. Напълних ги с бадеми и стафиди и ги пуснах да слизат надолу по линията. Тя едва стъпи на второто стъпало и се препъна. Телефонът звънна и тя ме помоли да вдигна, но аз се бях увлякъл в играта и не поисках да помогна. Тъкмо бях натоварил един вагон с бадеми. Седях си на стълбите и чаках. Тя излезе на вратата и направи една крачка, оплете си крака във връвта и политна надолу. Винаги е била много тиха, но тогава вдигна страшен шум. Затъркаля се надолу по стълбите като изхвърлен навън диван.

Морган онемя. Очите му светеха като на дете, което слуша зловеща приказка.

— Седях на третото стъпало, плътно до стената. Тя спря едва върху пода на първия етаж. Остана просната, омотана около парапета.

— Врата ли си счупи? — прошепна Морган. — Мамка му, колко си странен. Изведнъж се държи съвсем нормално и говориш като всички хора. Защо внезапно реши да станеш нормален?

Ерки сякаш се събуди от унеса си и го погледна.

— Първо ми се караш, защото съм бил луд, а сега се налага да се оправдавам, задето съм нормален. Нормален съм, разбира се. Ти нормален ли си? Ограбваш банки, а носът ти изгнива.

— Но защо почина майка ти?

— Цялата ѝ кръв изтече от тялото.

— Какво?

— Цялата, до капка. Изтече през устата. Направо бликаше на тласъци като от водопад и накрая до краката ѝ се образува цяла локва. Виждах как лампата се отразява в кръвта, а Палтото представляваше тъмна сянка. Телефонът звънеше, но нямаше как да вдигна. Трябваше да нагазя в локвата кръв и да го замъкна на друго място в къщата. Накрая просто спря. Свалих връвта и я скрих в джоба си. Чаках неподвижно. От устата ѝ вече не течеше кръв, а лицето ѝ посивя като камък. „Рано или късно ще се появи някой — мислех си аз. — Татко или някой клиент. Съвсем скоро ще дойде някой.“ Но не стана така. Останах сам, докато кръвта изгуби блесъка си и вече не виждах отражението на лампата в нея.

Ерки мълкна. Не усещаше облекчение, само празнота. Попипа револвера. В барабана имаше един-единствен куршум. Сигурно значи нещо. Най-вероятно куршумът е предназначен точно за него.

— Ама че работа, кръвта ѝ да изтече от устата. Защо?

— Дай ми малко уиски.

— Майката ти да не си е счупила черепа при падането?

— Беше шивачка.

— Това вече го чух.

— Разпаряше стар костюм. Шев по шев с бръснарско ножче. Винаги си държеше ножчето между зъбите, когато ѝ се налагаше да дърпа плата или да се настани по-удобно на стола. После телефонът звънна. Тя тръгна надолу с ножчето между устните си, слезе по първото стъпало и се препъна във връвта. Глътна ножчето и то попадна в гърлото ѝ.

Морган хлъцна. Неволно се хвана за врата и усети как кръвта пулсира под влажната му кожа. При мисълта да погълне бръснарско ножче му прилоша.

— Май вече ти дойде умът в главата — предпазливо похвали той Ерки. — Сигурно просто си прекарал твърде дълго в болницата. Майка ти е починала при нещастен случай. Нямало е какво да сториш, за да го предотвратиш. Страшно несъобразително от нейна страна да държи бръснарско ножче между зъбите си. А ти си постъпил много неразумно, когато си стоварил вината върху себе си.

— Нали аз опънах връвта.

— Искал си да си поиграеш. А и случаят е заведен в полицията като битов инцидент.

С тези думи Морган явно искаше да утеши Ерки, но не постигна целта си.

— Ние, хората, си въобразяваме, че направляваме хода на живота си —бавно припомни Ерки. — Грешим. Нещата просто се случват.

И двамата потънаха в продължително мълчание.

— За какво си мислиш? — най-сетне попита Морган.

— За един земеделец у дома, Юханес.

— Разкажи ми за Юханес. Тъкмо започнахме.

Морган усети, че времето спря. Бъдещето не съществуваше, имаше само настояще. Двамата с Ерки се намираха между четири

стени от тъмно дърво, в сумрачна и уютна стая. Уискито гореше във вените му и той сякаш се носеше из въздуха.

Ерки си мислеше за Юханес: побелял, сбръчкан и съсухрен старец с изгаснал поглед. В очите му Ерки виждаше себе си, сякаш са роднини. Очи без надежда. И неочеквано той се качи на стълба.

— Пропи се. Съпругата му почина, а Юханес се стопи само за няколко месеца.

— Звучи като мама след смъртта на баща ми — изкоментира Морган.

— Пропи се. Наливаше се денонощно, без почивка, месеци наред. Хората чукаха на вратата му, за да го подкрепят, но той не искаше помощта им.

— И е умрял от алкохолно натравяне?

— Не. Най-сетне един ден се събудил изтрезнял след поредния запой, при който със свещеника си поделили бутилка ракия.

— Явно е бил готин свещеник.

— Видя ме и ме извика, но аз не спрях. Не го послушах и с бърза крачка минах през портата, а после се скрих зад оранжериите.

— Защо те е викал?

— Стига си ме нервирали. — Ерки се обърна и дръпна бутилката от ръцете на Морган. — Юханес си намери работа при свещеника като общ работник. Варосваше стените на църквата. Беше се качил на дълга стълба и работеше усилено. Ерки Юрма се приближи. Юханес не чу стъпките му, защото беше много зает с работата си, а и си свирукаше с уста, весел и изтрезнял. Тогава изпитах разочарование. Юханес бе заприличал на всички останали. Извиках му: *Ей, ти, там горе!* О, Исусе Христе, само да беше видял как подскочи той! Отгласна се от стената, подплашен от вика ми и стълбата опиша голяма дъга. Юханес падна назад.

— О, не, мамка му!

— Удари се в най-горния камък. Останах загледан в счупената му глава. Краката му потръпнаха конвултивно няколко пъти, а после всичко свърши. Скрих се зад един надгробен камък. Свещеникът довтаса веднага. Беше чул крясъците.

— И натопиха теб?

— Аз си бях виновен.

— Ерки, как е възможно да си такъв карък? Да не си роден на петък, тринайсети?

— После ме прибраха вкъщи.

— Какво им каза?

— Нищо. Нестор ме помоли да си трая.

— Нестор? — разтърка очи Морган. — Как си успял да се забъркаш в толкова много неприятности? Не ми стига акълтъ. А аз си мислех, че на мен не ми върви. А онази, дето са я намерили вчера? И тя ли е инцидент? Кажи си, както си е.

Ерки бавно обърна лицето към Морган.

— Нали вече ти казах. Нещата просто се случват.

— Това обяснение май е малко лековато, а? Ченгетата ще те разпитват. Трябва да си измислиш по-достоверен отговор.

— Аз съм вълна — драматично обяви Ерки. — Избухвам само веднъж.

— Ами да, точно това ще им кажеш, та да те върнат бързо в болницата. — Морган избърса челото си. — Боли ме носът — оплака се той.

— Можеш да си оправиш носа със силата на волята, ако се понапрегнеш — вдигна рамене Ерки.

— Така ли?

— С всичките си сили накарай възпалението да спре. Ще се излекуваш сам.

— Да не съм китаец. Не вярвам на такива глупости.

— Затова си болен.

— Защо ти не ме излекуваш? — иронично попита Морган. — Вече не мога да се напрягам. Отпуснат съм като желе.

— Трябва ти да го направиш.

— Как не се сетих — кисело отвърна Морган. — Ей, слушай — сети се той, — веднъж гледах един тип по телевизията. Счупи стъкло със силата на волята си. Изглеждаше страшно впечатляващо, но всъщност е само филмов трик.

— Какво толкова впечатляващо има да счупиш стъкло със силата на волята си — учуди се Ерки. — И аз мога да го направя. Стъклото се намира под постоянно напрежение. Не е никак трудно.

— Я виж ти! Защо тогава не тръгнеш на турне?

— Нямам желание.

— А кой те научи на такива мурафети?

— Вълшебникът от Сентръл Парк.

— Хубаво е, че имаш чувство за хумор. Ще ни е нужно.

— Знаеш ли какво можеше да прави той? Опъваше кожата на ръцете си, докато се напука.

— Хайде тогава да ми направиш някой фокус. Само недей да чупиш бутилката с уиски.

— Тук няма стъкла — замисли се Ерки. — Прозорците са изпотрошени.

— Май някой те е изпреварил.

— Но там са останали няколко по-едри парчета стъкло — Ерки посочи прозореца към двора.

— Ами счупи ги — подкани го Морган нетърпеливо.

Забавляваше се адски много, но го обзе и отвращение, защото можеше да се случи всичко.

Ерки стана бавно от дивана, вторачи се в прозореца и седна на пода; наведе глава и затвори очи. Морган го изгледа със смесица от радост и меланхолия. Ерки продължаваше да гледа парчето стъкло най-горе вдясно на рамката, което светеше заради слънчевите лъчи. Морган разсъждаваше апатично, че май е нужно да вземе решение какво ще предприемат в бъдеще. Топлината от уискито бе изцедила силите му и предпочитаše да се радва на полудръмката, вместо да мисли. Жivotът не се стече според очакванията му. За Ерки важеше същото. Той изглеждаше толкова нелепо, седнал на пода: стегнат възел от воля и сила. Морган се удиви колко слабичък, направо хилав е Ерки. А сега щеше да му представи свой номер. Просто му се свиваше сърцето при мисълта за бъдещия неуспех на фокуса. Ерки щеше да остане разочарован. Морган обмисляше как да го утеши. Например, ще му обясни, че уискито му е отнело магическите способности.

Стъклото се пръсна. Не се чу леко звънене, както си бе представял Морган, а пукот. В стаята се посипаха парченца стъкло. Морган се сепна. От преживияния ужас усети пробождане в сърцето. Ерки продължаваше да седи на пода. Вдигна глава и се огледа. Първоначално изглеждаше сънен. Постепенно по лицето му се изписа удивление.

— Нещо не е както трябва — промълви той.

Тръгна към вратата.

— Нещо не е както трябва ли? Как, за бога, успя да го направиш?
— Морган го гледаше като обезумял. — Къде отиваш?
— Навън — отвърна Ерки. — Искам да проверя нещо.

Каник отпусна лъка. Намираше се на трийсетина метра отстояние. Огледа пустия прозорец. Уцели мишената, но това не беше голямо постижение. И въпреки всичко стрелбата по прозрачното, блестящо стъкло представляваше предизвикателство за Каник, а звукът от преминаването на стрелата беше много приятен. Мислено Каник вече бе перфориран очната ябълка на генерал Крук. Приближи се и се взря в къщата — пуста, изоставена и някак грохнала под лъчите на следобедното слънце. Той знаеше къде да намери стрелата — в къщата, стърчаща от стената. Огледа се за нова мишена, защото в куфара носеше още една стрела. Ставаше късно, но разправиите в дома не го тревожеха. Беше наясно какво го очаква там. Преживял го бе многократно. Конското не го плашеше. Възрастните не притежават силно развито въображение и действията им са толкова предсказуеми. Маргюон сигурно ще измисли ново място, където да скрие ключа за шкафа. Няма какво друго да стане. А и ще се зарадва, задето Каник е намерил изгубените си стрели и така е сложил край на беспокойството си. Той пък ще се досети къде се намира новото скривалище. И така всичко ще приключи.

Взря се в старата къща, в сивото дърво, в леко полегатото стълбище до вратата и в оголените прозорци. Вече няколко пъти беше влизал вътре. Преровил бе всички долапи, дори бе спал на стария диван във всекидневната. Огледа вратата. Забеляза по нея няколко мръсни петна и реши да се прицели в едно от тях.

Каник беше индианският вожд Джеронимо, вратата — мексикански войник, а тъмното петно — сърцето на врага, на онези, които изнасилваха и погубваха жените и децата на племето му. Той ги мразеше от дъното на душата си на вожд!

Този път предпочете да стреля коленичил, както е правел вождът. Така предизвикателството изглеждаше по-голямо. Коленичи и извади втората стрела от колчана. Тя имаше две жълти пера и червена опашка. Пъхна тетивата в разреза и изправи гръб. През мерника видя, че лъкът е уравновесен. Погледна тъмните петна и си избра едно в средната част на вратата, малко наляво от мястото, където някога се е намирала дръжката. Опъна тетивата, усети как фиксаторът потъва под брадичката му, а тетивата докосва върха на носа му.

The Apaches will always be!^[1]

Нужно беше само леко да нагласи допълнително лъка и мушката се оказа върху петното.

Каник съвсем разсеяно долови, че се случва нещо непредвидено. Вратата се отвори и на прага се появи тъмна сянка. Мозъкът му обаче вече бе дал своята команда, ръката му отпусна захватата, искаше да свали лъка, но не успя да предотврати политането на стрелата. Тя се откъсна от тетивата със скорост от над сто метра в секунда.

Стрелата се заби в целта, но не се чу звук. Ерки остана слисан на стълбите, само леко потрепери. Каник видя как жълтите пера се подават от крачола на черния му панталон. Ерки изглеждаше изненадан, но не обели дума. Колебливо поsegна да извади стрелата и тогава забеляза Каник. *Дебелото момче*.

Позна скъсените му панталони и тълстото тяло. Вече разбра какво е носело хлапето в куфара, който стискаше здраво, когато хукна да бяга с обезумял поглед. Лък. Сега момчето го бе свалило и лъкът блестеше в червено на сълънчевата светлина, а току-що изпратената стрела стърчеше от дясното бедро на Ерки. Не изпитваше болка. Ерки я хвана възможно най-близо до плата и стисна зъби. Измъкна я лесно — тя се припълзна. Усети как нещо се откъсва, сякаш махна някаква щипка, стискала го досега. Момчето се обърна и си плю на петите.

Ерки направи нещо, което не си бе позволявал от години. Хукна след хлапето. По бедрото му се стичаше топла кръв. Каник се задъха, но от устата му не излезе и звук, докато тичаше през гората. След известно време пусна лъка. Никога не бе допускал подобно развитие на нещата, но сега лъкът го бавеше, а тъмната сянка на име Ерки Юрма му дишаше във врата! Постепенно Каник осъзна в каква сериозна опасност се намира. Силите му го напуснаха и за миг той се почувства изнемощял. Изгуби концентрацията си, започна да се препъва в клони и храсти. „Ако сега падна, всичко е свършено“ — помисли си той. Тичаше презглава, за да си спаси живота, защото искаше да се приbere в дома, при Маргюн и другите хлапета; при спокойното ежедневие в грозната сграда; при тежко дишашия Филип в съседното легло; при Кристиян, при мечтата да победи всички в първенството на Норвегия по спортна стрелба; при топлата вечеря и домашно пригответия хляб; при трепкащия екран на телевизора и спалното бельо, сменяно на две седмици. Изведнъж животът му стана толкова мил, искаше да се бори за него. Усещането беше съвсем ново и главозамайващо.

В този миг се спъна и се просна по лице в сухата трева. Не се откана, продължи да се бори. Помъчи се да намери с какво да се защити, та да убие преследвача си, преди онзи да го е изпреварил! Разрови тревата, търсейки пръчка, но намери само сухи клонки. Нямаше дори камък, с който да го замери. Изтощен, Каник видя как животът му си отива безвъзвратно, как се изгубва пред очите му. Предаде се. Сви се на топка и остана легнал на земята. Не му беше минавало през ума, че е възможно да загине толкова млад. Напрегна последните си сили, за да се подготви за предстоящото. Стъпките на Ерки приближаваха. Най-сетне спряха до него. Та този тип беше напълно луд. Нямаше да се държи като нормален човек. Ето, това е най-лошото: да не знаеш какво да очакваш от него. Каник си припомни всички истории, които бе слушал за Ерки.

— Който се страхува от мечка, да не ходи в гората — прошепна Ерки.

Каник чу тихия му глас. Остана да лежи вцепенен на земята. Изглеждаше каки-речи вече мъртъв. Нямаше какво повече да си кажат. Въпреки това Каник предпазливо извърна глава и зърна част от черния панталон на Ерки. Размяташе се насам-натам. Впечатляващо — явно раната не го притесняваше. Още едно доказателство за лудостта му. Сигурно изобщо не усещаше болка по тялото си, а какво оставаше за други страдания. Ерки беше безчувствен. „Да си луд — помисли си Каник, — означава да проявяваш пълна апатия към всичко наоколо.“

— Ставай.

Гласът на Ерки не прозвуча заплашително, а по-скоро леко учудено. Каник се изправи с усилие. През цялото време стоеше с наведена глава. Очакваше да му зашлени шамар и искаше поне да посрещне удара с чело и слепоочие. Най-големият кошмар на Каник беше плесница по дебелата му буза. Струваше му се страшно унизително. Ерки обаче не го удари.

— Отивай в къщата — просто заповяда Ерки.

Не повиши глас и Каник го намери за доста заплашително. Така говорят садистите, които обичат да измъчват хора. Ясният глас на Ерки звучеше тихо и не се връзваше с външния му вид. Отлизо Ерки изглеждаше зловещо. Особено страшни бяха очите му. Каник не смееше да ги погледне. Отлагаше този миг, защото беше убеден, че това ще доведе до окончателната му кончина.

Отивай в къщата. Ерки се е крил там през цялото време. Изобщо не е тръгнал към Швеция, както съобщиха по радиото. Влизайки в къщата заедно с Ерки, Каник все едно прекрачи прага на царството на мъртвите. Вътрешното няма да се чуе, ако извика за помощ. Разтрепери се неудържимо. Ето, настъпи часът на наказанието за всичко, сторено от него.

Ако не си вземеш поука от грешките, не знам какво те чака за в бъдеще, Каник.

Бъдещето, което никога не го бе тревожило, не само че го застигна, ами и беше на път да се изпари. Вероятно ще умре в адски мъки. Каник се страхуваше единствено от болката. Тъстините по тялото му се разтресоха от ужас. Само да можеше да изпадне в несвяст и да изчезне, да потъне бавно в пирена. Беше готов на всичко, за да избяга от този кошмар, но нямаше къде да се дене. Не припадна. Ерки чакаше търпеливо, защото беше уверен в победата си: Каник нямаше как да се измъкне.

Тогава видя револвера. Осени го спасителна мисъл, родила се в отчаяната му, полумъртва душа: ако го убие с куршум, няма да го изтезава. Това беше последната надежда на Каник. Бавно запристигва в тревата. Не разбираше как така си мести краката. Те се движеха против волята му, приближаваха към къщата, макар той да не искаше да влиза там. Носеха го към гибелта му. Ерки го следваше бавно, мушнал револвера в колана с големия орел, придържайки раната с ръка. Тя кървеше силно, но ако я превържеше, щеше да се оправи. Не изглеждаше опасна.

— Страх те е — установи Ерки.

Каник спря. Опита се да разбере какво е намислила тази откачалка. Дали и това е част от изтезанията: първо го предразполага, а после му нанася смъртоносния удар, идващ като спасение от мъченията. Може би изпитва удоволствие да наблюдава ужаса на жертвата си, когато тя осъзнае, че все пак ще умре. Той така се унесе в подобни мисли, че спря на пътеката. Наложи се Ерки да го побутне. Каник се сепна и жално изохка, но не последва изстрел. Отново тръгна. Къщата вече се виждаше между дърветата. Струваше му се, че са вървели цяла вечност, а в действителност бяха изминали само няколкостотин метра. Спряха на двора. Дойде ред на втория шокиращ миг за Каник. На вратата стоеше рус мъж.

Двама са. Единият ще го държи, докато другият го измъчва! Каник се насили да изгуби съзнание, да се строполи напред, но коленете му не се подкосиха. „Искам да умра“ — помисли си той и затвори очи. Чакаше изстрела с наведена глава. Ерки го бутна.

— Ето, това е онзи, дето много иска да се казва Морган.

— Ей, Ерки! — удивено ги зяпна Морган. — Да не си ходил до месаря за сланина?

Подпря се върху рамката на вратата и загледа внушителната двойна брадичка на Каник с невярващи очи. Слиса се, когато забеляза тъстите му бедра с обиколка колкото талията на Ерки.

Каник огледа носа му.

— Улучи ме в бедрото.

— Мамка му, Ерки, кървиш като заклано прасе!

— Нали ти казах, улучи ме — Ерки се наведе да вземе стрелата.

— С ето това.

Морган я разгледа с любопитство и плъзна пръст по жълтите и червени пера.

— Брей, гледай ти. Да не го раздаваш индианец? А има ли каубой?

Каник поклати отривисто глава.

— С-само с-се упражнявам — заекна той.

— За какво?

— З-за първенството з-за младежи.

Досега Каник бе притаил дъх. Едва успя да изрече думите. Ерки чу ясно звука от зле настроена гайда.

— Вкарай го вътре.

Морган отстъпи заднишком и им направи място да влязат. Ерки избута Каник пред себе си, докато обмисляше с какво да превърже бедрото си, за да спре кървенето.

— Трябва да се прибирам вкъщи — изхленчи Каник и спря.

— Я сядай на дивана — скастри го Морган. — Първо ще си изясним положението. Може да ни потрябваш.

Каник не откъсваше очи от носа на Морган. Гледката беше потресаваща. Откъснатата част се клатеше заплашително, а цветът му напомняше на изгнил картоф. Каник забеляза бутилката уиски на пода, радиото върху перваза и стърчащата от стената стрела. Типът с къдрявата коса очевидно беше пиян. Това никак не успокои Каник.

Свлече се на дивана; не знаеше къде да си дene ръцете. После чу въпроса, от който се опасяваше най-много:

— Някой знае ли къде си?

Не. Никой. Нямаха представа къде да го търсят освен ако Маргюон не се досети да провери в шкафа. Ще открие, че лъкът липсва, и ще се сети къде е отишъл Каник. Да, ама гората е голяма. Ще мине цяла вечност, докато го намерят, а и няма да започнат да го търсят веднага. Първо Маргюон ще изпрати Карстен и Филип на обиколка из района. А те са отчайващо мързеливи и не се ориентират добре.

— Казвай! — хълъцна Морган.

— Не — прошепна Каник. — Никой не знае къде съм.

— Много гадно, а?

Каник наведе глава. Не просто гадно. Това беше краят.

— Да ти се намира леденостудена бира?

Морган се облиза. Задавайки въпроса, усети как го обзема нетърпима жажда.

Каник не очакваше точно такъв въпрос.

— Имам ментови бонбони — смотолеви той.

— Добре, и те ще свършат работа. В устата ми няма и капка слюнка.

Каник бръкна в джоба на панталоните си и извади кутийката. Морган я грабна от ръцете му, бори се известно време със слепените един за друга бонбони, но накрая успя да отдели три и ги лапна.

— Сега ще се представим — премлясна той. — Това е Ерки. Той е обсебен от зли духове и непрекъснато разговаря с тях. Аз се казвам Морган и от полицията ме издирват за една дребна криминална проява от тази сутрин. Ще убием времето този следобед заедно. Този ненормалник ми обезобрази носа — додаде той. — Само да имаш едно наум. Гледай да не му се пречкаш.

Каник кимна със сериозно изражение. Много добре разбираше какво има предвид Морган.

— А ти как се казваш?

Аз съм човекът, който иска да го наричат Джеронимо.
Следотърсачът. Великолепният стрелец.

— Извинявай, би ли повторил, че не чух?

— Каник.

— Че как живееш с такова име?

— Правя всичко по силите си — унило отвърна Каник.

— Ха-ха, хлапето има чувство за хумор.

Ерки се бе проснал на пода. Намери си коженото яке и се уви в него, стискайки бедрото си с две ръце.

— Виждал съм го и преди — тихо обясни той.

— Къде?

— До двора на убитата старица.

— Какво? — рязко се надигна Морган. — Той видя ли те? Това ли е момчето, дето играело наблизо? Нали съобщиха за него по радиото? А?

Каник сведе поглед.

— Ау, ау, сега работата стана сериозна. Мамка му, Ерки, та той те е видял. Трябва да се отървем от него!

От устата на Каник се изтръгна писък като от настъпена гумена играчка. Дългите му мигли запърхаха от страх.

— Май си говорил с ченгетата, а?

Каник мълчеше.

— Е, на Ерки не му пука от тази работа. Малко е странен. Всъщност и двамата сме приятелски настроени. Просто ни е скучно. Сега очакваме нощта. Впрочем Ерки побеснява истински чак през нощта. Зъбите му порастват и ушите му се изострят. Нали така, Ерки?

Ерки също мълчеше. Измери Каник с поглед. Очите на дебелото хлапе светеха от страх. То дъвчеше ожесточено долната си устна, а по лицето му не бе останала и капка кръв.

— Ей, момче — продължи Морган. — Да ти се намира термос с кафе и сандвич? Направо умираме от глад.

— Нося шоколадови десерти в куфара, но сигурно вече се разтопили.

Ерки реагира мигновено на думите му. Изправи се и размаха ръце.

— Донеси куфара!

— Я по-спокойно — тихо го спря Морган. — Ти иди, че той може и да офейка. Ще си ги поделим двамата, чуваш ли!

Ерки закуцука към вратата. Започна да търси куфара. Щура се известно време из храстите, като притискаше раната на бедрото си. Най-сетне намери куфара, а по-нагоре се натъкна и на лъка. Замъкна всичко към къщата. Отвори куфара. Вътре лежаха стрели и доста

непознати за него пособия, както и един „Марс“ и един „Сникърс“. Пръстите му трепереха, докато ги водеше. Влезе в къщата с по един шоколадов десерт във всяка ръка. „Сникърс“ и „Марс“, „Сникърс“ и „Марс“. Мек, полуразтопен шоколад — единият с фъстъци, другият с карамел. Хартията шумолеше. Ерки вървеше и ги претегляше в ръцете си. И двата десерта му се струваха вкусни, но винаги предпочиташе „Марс“. Имаше право само на единия и направо се чудеше какво да реши. Морган се втурна и грабна „Сникърс“-а.

— Този е за мен. Ти вземи „Марс“-а. А Шишко ще го почерпим с уиски.

Каник погледна крадешком бутилката на прозореца. Нямаше нищо против малко бира. Беше готов да се напие, само да не се случи твърде бързо. Силният алкохол обаче никак не му понасяше. Поклати отрицателно глава. Двамата лапаха шоколада, облизваха се и мляскаха като деца. Напуши го смях въпреки отчаянието, но се ограничи само с жалък звук, подобен на хълцане.

— Нищо няма да ти сторим — успокои го Ерки с причудлива усмивка.

— Точно това не сме го обсъдили още — възрази Морган и прегълътна.

— У него няма нищо, което да ни потряба, освен шоколад.

— Може пък Шишко да ни помогне някак?

— Така или иначе всичко ще отиде по дяволите. Със или без Яник.

— Каник — поправи го Каник.

Морган си избърса устата с опакото на дланта.

— Искаш да се прибереш при мама, а?

— Не, при Маргюон.

В гласа на момчето прозвуча кураж, сякаш отново се бе обнадеждило, че все пак няма да го убият. Двамата му похитители ядяха шоколад и това определено им придаваше по-човешки облик.

— Каква е тази Маргюон?

— Възпитателката в изправителния дом — промърмори Каник.

— Боже мой, та ние сме били замесени от едно тесто — захили се Морган. — Какви си ги вършил в младежките си години, та си попаднал там? Освен дето си се тъпкал като за световно?

— Имам нарушена обмяна на веществата — оправда се Каник.

— И майка ми казваше така, когато надебеля. Пийни си уиски и обмяната ти ще се ускори.

— Не, благодаря — отклони поканата Каник.

Мислеше за Маргюон. Помъчи се да си представи с какво се занимава тя в момента. Колко пъти е поглеждала часовника. Сигурно ще мине известно време, преди да се разтревожи. Каник често изчезваше нанякъде. Най-вероятно Маргюон ще се притесни едва надвечер. Знаеше, че Каник за нищо на света не би пропуснал вечерята. Към осем ще започне да наднича с очакване през прозореца. Ще мине още час, докато изпрати Карстен и Филип да го търсят. Дотогава може да се случи какво ли не! До вечерта оставаше много време. Каник трябваше да прекара цяла вечност в компанията на двама пияни луди, единият от които с револвер! Отчаянието го подтикна все пак да погледне крадешком към бутилката уиски. Морган забеляза проявения интерес.

— Пийни си, де. Не се стеснявай.

Каник го послуша. Алкохолът представляваше единственият му шанс да забрави. Първата гълътка предизвика мощна вътрешна експлозия в организма му. Започна от устата и се разпространи надолу към стомаха. Каник си пое въздух с мъка и избърса бликналиите в очите си сълзи.

— Още три-четири гълътки и ще се почувствуваш по-добре — увери го седналият на пода Морган, докато си облизваше пръстите. — Разкажи ни защо си в изправителен дом.

— Откъде да знам — сопна му се Каник, но бързо се разкая за сърдития си тон. Ами ако го е обидил?

— Значи нямаш представа защо възрастните са те настанили там? Хич не ти липсва нахалство. Аз да не би да обвинявам майка си, задето ограбвам банки? Или Ерки да не би да се сърди на неговата майка, че е напълно изперкал?

Каник стрелна Морган с поглед. *Ограбва банки?*

— Виж надписа на тениската му. Май наистина стоварва вината върху „другите“.

— Я го виж ти! — вдигна вежди Морган. — Опитваш се да се спречкаш, а? Ерки, защити се, човече.

— Нападнат ли съм? — простишко попита Ерки.

Мъчеше се да отчекне камъче от подметката на маратонката си. После издърпа връзката, за да я завърже около бедрото си. Раната не спираше да кърви. Каник се местеше наляво-надясно на дивана. Тялото му се разливаше като пудинг и заплашваше да заеме целия диван. При всяко негово движение пружините скърцаха. Внезапно на Морган му се зави свят. Какво въщност ставаше тук? Колко време щяха да останат в тази къща? По една или друга причина мисълта да остане сам му се струваше непоносима. Нямаше да преживее да ги намерят и да ги изпратят някъде, разделени един от друг. Не искаше да му отнемат Ерки и възможността да го види отново. Та Морган нямаше друг близък човек. Тази гореща, мръсна стая, опиянението от уискито, тихият, приятен глас на Ерки и дебелото хлапе със сведения поглед — той не искаше това да изчезва. Мисълта направо го остави без дъх. Напълно объркан, грабна бутилката.

— Корен, стъбло и листа — отрони той.

Каник вече разбра, че и двамата са побъркани. Сигурно са побягнали заедно от болницата. Две бомби със закъснител. Най-добре да не ги дразни.

Каник дишаше съвсем леко. Ерки се бе оттеглил настрани. Седеше на пода с гръб, подпрян на стария, счупен шкаф. Възцари се покой. Барабаните и гайдата най-после утихнаха. Ерки си почиваше с ръка върху револвера.

[1] The Apaches will always be! (англ.) — Винаги ще има апачи!
— Бел.прев. ↑

Горски работник зави към платото с червения си „Масей Фъргюсън“ и се насочи към тесния коларски път, където искаше да паркира. Изненада се, когато видя зеления брезент. Изгаси мотора и слезе.

Избута гладката зелена материя върху покрива на колата и надникна вътре. Беше празна, като изключим бурканче с капачка на винт на пода отпред. Мъжът отвори вратата, извади го и прочете етикета: „Трилафон, 25 mg сутрин, обед и вечер“. За някой си Ерки Юрма, изписан от доктор С. Стрюел. Изоставена малка, бяла кола. Не е заключена. Сети се, че по новините съобщиха за обир, извършен сутринта. Автомобилът беше рено „Меган“. Върна се при трактора, обърна и пое обратно към къщи.

След по-малко от час на платото спряха два автомобила. Навън изскочиха петима мъже с три превъзбудени кучета. Овчарките вдигнаха голяма олелия. Най-отпред крачеше петгодишният Шариф. Всичко в него беше настръхнало: козината, ушите, сетивата. Следващо го Неро — малко по-светъл и лек. По темперамент приличаше изцяло на Шариф: дърпаше си кайшката и искаше веднага да започне да търси. Третото куче имаше много по-рунтава козина от събратята си и се движеше по-мудно. Бе навършило осем години и наближаваше пенсионна възраст. Казваше се Зеб, а стопанинът му — Елман. Всеки път, когато тръгваха на оглед, Елман се боеше, че ще бъде за последно. Вгледа се в тъмната глава на овчарката. Времето му бе почти изтекло. Елман не знаеше дали ще може да започне да обучава ново куче. След Зеб всяко друго куче би изглеждало като падение.

Отправната точка не предполагаше добро начало на търсенето. Сухите, пращащи клони, от които се бе изпарила всяка влажност, не задържаха дълго следите.

Шариф се втурна в колата. Започна да души около предната седалка и по пода под гumenите постелки. После се прехвърли на съседната седалка. Раздвижи опашка. Излезе и продължи да души по сухата земя, силно размахвайки опашка. Тръгна по пътеката. Останалите кучета го последваха. Процедурата се повтори. Мъжете се загледаха в гъстата гора и си кимнаха. Кучетата се вторачиха в тях в очакване на магическата дума, която да отприщи силата им.

Мъжете носеха оръжия. Товарът, увесен по коланите им, вдъхваше едновременно успокоение и страх. Задачата изглеждаше

вълнуваща. Ето, за това мечтаеха те, когато като млади започнаха работа в полицията, а после се прехвърлиха в патрула за кучета следотърсачи. И тримата бяха големи мъже, ако хората между трийсет и четирийсет години можеха да се нарекат така, както обичаше да се шегува със сериозен тон Сейер. Професията им ги бе отвеждала до какви ли не находки. Обожаваха тишината в гората и пълната неизвестност; съвместната работа с кучетата; дишането на запъхтените животни, пукащите съчки, шумоленето на листата и жуженето на хиляди насекоми. Всичките им сетива бяха изострени до крайна степен. Вървяха с погледи, забити в земята, за да не пропуснат и най-дребния детайл: фас, счупена клонка или следи от запален огън. Наблюдаваха внимателно поведението на кучетата, например дали размахват енергично опашка, или внезапно тя увисва и напълно спира да се движи. Същевременно очакваха всеки момент обаждане от Камарата. Всичко беше възможно: крадецът да е извършил нов обир, заложникът да е намерен в задоволително здравословно състояние или проснат в някоя канавка с пръснат череп. Примамваше ги точно тази неизвестност. Ден с ден не си приличаха. Веднъж намираха изчезналия обесен на дърво, друг път — седнал на пън, капнал от умора, щастлив, че най-после са го открили. Или мъртъв от свръхдоза. А после идваше ред на отпускането. Напрежението изчезваше. Днес обаче обстоятелствата бяха малко по-различни. Търсеха двама избягали, вероятно отчаяни мъже.

Търси!

Магическата дума! Кучетата не чакаха повторна подкана. Няколко секунди обикаляха началото на пътечката, после продължиха нататък, изцяло обсебени от поставената им задача да проследят миризмата от колата. Елман прошепна:

— Няма съмнение, кучетата надушиха нещо.

Останалите кимнаха. Мускулестите овчарки ги поведоха по склона. Трите кучета вървяха отвързани, предвождани от Шариф. Мъжете ги следваха запъхтени, потни заради работните облекла. Кучетата се движеха едно след друго. Преди да ги пуснат, им дадоха да пият вода до насита и сега овчарките разполагаха с издръжливост, на която мъжете можеха само да завиждат, макар да имаха добра физическа подготовка. Години наред тренираха усилено, за да се

справят отлично с работата си. Жегата обаче просто ги изцеждаше. Колко ли далеч са отишли тези двамата?

Гората изглеждаше мъртва и неподвижна. Сякаш крещеше за вода. Носеха карта и гледаха накъде отвеждат пътеките и в каква посока се падат старите поселения. Един от мъжете бръкна да извади дъвка от джоба си и проследи Неро с очи. Муцууната на кучето сновеше наляво-надясно. Макар и рядко, то се отклоняваше малко встрани, а после се завърташе в кръг, сякаш искаше да се върне, но все пак продължаваше напред. Шариф предвождаше колоната. Главата му беше черна, както и гърбът. Лъскавата му дебела козина блестеше на слънцето. Опашката напомняше голямо златисто знаме, а лапите бяха широки и силни. Мъжете не си представяха нищо по-красиво от добре гледана овчарка. За тях немската овчарка беше *идеалното куче*. След петнайсет минути смениха водача. Сложиха Зеб начало на колоната. Така веднага събудиха съревнователния инстинкт у животните. Кучетата се окопитиха, готови да дадат най-доброто от себе си. И все пак постепенно започнаха да се лутат, опашките им увиснаха. Вече не душеха толкова енергично. Неро и Шариф се колебаеха дали искат да продължат нататък, или да се връщат. Мъжете не бързаха. Използваха удалата им се възможност да си отдъхнат след мъчителното изкачване. Намираха се на възвишение. Оттук се виждаше главният път и бариерата на жп прелеза.

— Обзалагам се, че се спрели тук да си починат — тихо отбеляза Сейер.

Останалите само кимнаха. Оттук двамата бегълци са забелязали патрула и бариерата. После са продължили пътя си. Но накъде?

— Тук има фас — съобщи Скаре и го вдигна от земята. — От ръчно свита цигара. Хартията е от „Биг Бен“.

Прибра угарката в пластмасов плик и го мушна в джоба си. Продължи да търси, но без успех.

— Да оставим Зеб да продължи напред, а останалите да обикалят — предложи Елман.

Неро и Шариф започнаха да сноват насам-натам. Покриваха разстояние от петдесет метра. Зеб продължи да обхожда терена по обичайния начин. Получаваха неясни сигнали от кучетата. Зеб вече не изглеждаше толкова енергичен, спираше и сякаш губеше концентрацията си. Огледаха се назад. Бегълците не са слезли към

стопанството на убитата. Може би са поели нагоре към някогашните селища? Нищо чудно в тази жега да са си починали в някоя от колибите. В такъв случай кучетата щяха да намерят там следи, по-ясни отколкото на този сух терен.

В голямата гора цареше тишина. През есента имаше повече хора — ловци, берачи на плодове. А сега жегата не предразполагаше към разходка тук, освен ако обстоятелствата не го налагаха. Но ако човек получаваше възнаграждение за изпълнението на такава задача и беше обладан от непоправим приключенски дух, то в кръвта му сякаш лазеха мравки и не му даваха мира.

Сейер прокара ръка по челото си и опира оръжието. На тренировъчната стрелба се справяше отлично, но нещата се променяха при реална престрелка. Тази мисъл го тревожеше. Една-единствена грешна преценка би довела до фатални последствия: отстраняване от работа; инвалидност; смърт. Възможните нещастия нямаха край. По една или друга причина Сейер се чувстваше уязвим. Като че ли животът му придоби нов смисъл. Пропъди черните мисли и продължи да крачи с пълна сила. Хвърли поглед на Скаре, който бе нахлупил шапката с козирка ниско на челото си, за да се предпази от слънчевите лъчи.

— Един господ знае какво е сполетяло нещастника от психиатрията — промърмори Сейер.

— Имаме също толкова основателна причина да се тревожим и за крадеца — отбеляза Скаре и го погледна.

— Не знаем дали наистина е убил Халдис Хурн. Според сведенията само е забелязан до двора ѝ.

Скаре носеше очила със стоманени рамки и допълнителни затъмнени стъкла.

— Огледай се — подкани го той. — Май не е много населено, а?

— Не се хващай за думата. Казах го просто така. И двамата са еднакво опасни.

— Само дето единият носи оръжие — възрази Скаре.

Продължиха нататък. Кучетата търпеливо крачеха навътре в гората. Понякога нагазваха из гъсти храсталаци, друг път вървяха спокойно по светлата и чиста пътека. В телата им пулсираше гореща кръв. Светлината беше красива, наситеножълта, а дърветата показваха безброй нюанси на зеленото. Редуваха се иглички и листа, смесваха се

мекото и острото, тревата галеше прасците им, а клонките, отгласнати с ръка, гишибаха в лицата. Бързо се отказаха да гонят насекомите, кацащи по телата им. Изразходваха твърде много енергия. Само веднъж Скаре прогони злобна оса, заплела се в къдиците му. Спряха до малко поточе, за да напоят кучетата. Мъжете наплискаха лицата и вратовете си със студена вода. Кучетата все още изпълняваха заповедите да търсят човешката миризма, макар и да беше слаба. Животните показваха издръжливост и енергичност за разлика от хората, обезсърчени от голямото разстояние, изминато от бегълците. Вероятно двамата се бяха скрили на прохладно, сенчесто място и топяха крака в някое езерце. Мъжете се изкушиха при мисълта и те да се разхладят във вода. Макар и глупава, идеята не им даваше мира. Леденостудена искряща вода. Искаше им се да се потопят и да свалят температурата на нагорещените си тела; да изплакнат потта от косите си.

Внезапно Елман се обади:

— Във Виетнам, когато газели през гъсталациите в най-горещата част от деня, американците усещали как мозъците им завират под каските.

— Завират? Я стига глупости — поклати глава Сейер.

— Променили се завинаги.

— Това е щяло да се случи неминуемо.

— А вие допускате ли това наистина да е възможно? — обърна се Елман към тях.

— Не, разбира се.

— Да не си лекар? — сухо попита Елман и си нагласи шапката.

Останалите се закискаха тихичко. Кучетата продължаваха да търсят, без да обръщат внимание на разговора. Забиваха музуни встриани от пътеката, а после пак поемаха бавно напред. Все пак животните се придържаха към определен маршрут и мъжете сметнаха за най-вероятно бегълците да са предпочели пътеката пред броденето из гъстата гора.

— Ще ги открием — упорито заяви Скаре.

— Често си мисля колко трагично предопределена е съдбата на мъжа — отбеляза Елман, проследи Зеб с поглед и въздъхна.

— Какви ги дрънкаш? — обърна се Скаре.

— Ами тестостеронът. Нали той е причината за агресивната природа на мъжа?

— Е, и?

— Точно затова ние, следотърсачите, почти никога не преследваме жени. Само си представете колко оскъдно облечени биха били две дами в тази жега!

Сейер се засмя тихо. Сети се за Сара и кръговете в очите ѝ. Скаре забеляза промяната във физиономията му.

— Какво те притеснява, Конрад?

— Супер съм, не бой се.

Настроението на групата бе превъзходно. На синия небосклон се появи малък самолет. Блестеше на слънцето. Сейер го проследи с поглед. Представи си, че и той се намира там, горе, където беше по-прохладно и просторно. Ето, самият той се вози на този самолет с парашут на гърба. Отваря вратата и се взира надолу. После се хвърля напред, първо пада известно време, а после започва да се носи леко по въздушен стълб.

— Виждаш ли го, Якоб? — посочи той.

Скаре погледна разтревожено към самолета. Въображението му заработи на пълни обороти.

— Имаш ли огледало?

Морган се мъчеше да фокусира с поглед носа си. Събра си очите в една точка.

— Който има приятели, няма нужда от огледало — измънка Ерки, опрян на шкафа.

Морган погледна Каник.

— Толкова е устат, че не е за вярване.

— В куфара си нося огледало — тихо се обади Каник.

Хлапето се страхуваше да погледне Ерки в очите. Струваше му се, че лудият мъж обмисля по какъв отвратителен начин да го убие. По лицето му бе изписана странна физиономия.

— Донеси го, Ерки — заповяда Морган.

Ерки мълчеше. Чувстваше се приятно замаян и отпуснат. Морган не настоя, а отиде на стълбите и домъкна вътре куфара и лъка. Разрови стрелите и другите принадлежности и намери огледалото: малко, квадратно, вероятно десет на десет сантиметра. Морган колебливо го вдигна пред лицето си.

— О, дявол да го вземе! Та това е най-отвратителното нещо, което съм виждал през живота си!

Каник не бе допускал, че Морган не знае на какво прилича носът му. Думите на пострадалия отговаряха на истината: лицето му изглеждаше потресаващо.

— Възпален е, Ерки. Знаех си!

Той нервно крачеше напред-назад из стаята.

— Целият свят е възпален — промърмори Ерки. — Болест, смърт и нещастие.

— За колко време мога да развия тетанус? — попита Морган. Огледалото трепереше неудържимо в ръката му.

— Няколко дена — несигурно отвърна Каник.

— Откъде знаеш? Разбираш ли от такива болести?

— Не.

Морган въздъхна като сърдито дете и захвърли огледалото. Гледката на обезобразения му нос го съсира. Вече не изпитваше болка, не му се гадеше. Чувстваше се отпаднал, но за това си имаше друга причина: липса на храна и вода например. Искаше незабавно да насочи мислите си в друга посока. Изгледа Каник и присви очи.

— Значи си станал свидетел на убийство, а? Я ми разкажи какво видя. Как ти се стори?

Каник се ококори.

— Не, не съм станал свидетел.

— Така ли? Нали съобщиха по радиото.

Каник се сви и прошепна:

— Само го видях да бяга през гората.

— Този мъж присъства ли в съдебната зала? Вдигнете ръка и го посочете на заседателите — тържествено обяви Морган.

Каник кършеше ръце в ската си. За нищо на света не би насочил пръст срещу Ерки.

— Защо отиде да снасяш на полицията?

— Не съм снасял, те ме разпитаха. Искаха да знаят дали съм видял нещо. Само отговорих на въпросите им — оправда се Каник.

Морган се наведе напред, за да чуе какво мънка Каник под носа си.

— Недей да увърташ. Доносник си, разбира се. Познаваше ли онази баба?

— Да.

Ерки седеше с глава, отпусната настрани. Приличаше на заспал.

— Не е виновен за убийството — обясни Морган. — Просто не го слуша главата.

— Не го слуша?

— Дори не помни.

— Нищо ли?

— Сигурно даже е забравил, че го взех за заложник след обира на банка „Фокус“ сутринта — ухили се Морган. — Много ми бе удобен за жертва, защото си стоеше кротко вътре. Трябваше ми заложник, за да изляза невредим. Знаеш ли — разсмя се Морган, — обирът на банка и похищението на заложник е същото като покупката на шоколадово яйце. Някои изваждат късмет и им се пада цяла фигурка, а на мен ми се наложи да сглобявам отделни части.

За малко Морган забрави за отхапания си нос и започна да хълца от смях:

— Нищо не помни. Освен това действа по команда на вътрешните си гласове. Ти няма как да го разбереш. Много жалко за Ерки. Сетих се нещо — оживи се той, седна на пода и изгледа

сериозно Каник. — Когато бях малък, ходех на детска градина. Всяка сутрин се събирахме в кръг на пода, докато една от лелките ни четеше или пееше. Правехме и едно упражнение — Морган се отнесе в спомени и устните му се разтегнаха в усмивка, — което се състоеше в улавянето на мисъл. Лелката ни пронизваше с поглед и прошепваше: „Намислете си нещо!“. И ние си намисляхме. После тя извикваше: „Хванете я, хванете я!“. В този момент протягаše ръка във въздуха, все едно улавяше някоя от мислите. И ние правехме същото. — Направи пауза. — „Не я изпускате!“ — викаше тя и ние стискахме, изплашени до смърт да не ни избяга. А тя наистина изчезваше, защото когато си отворехме шепите, виждахме само мръсотия и пот. Целта беше това да представлява упражнение по концентрация, а всъщност само ни объркваше. Понякога възрастните се държат толкова странно с децата — поклати обезсърчено глава той. — Ерки има същия проблем. Или се чувства объркан, или мисли непрекъснато само за едно и също нещо. Нарича се натрапливост. Знам за какво говоря, имам опит с такива хора.

Чуха как Ерки изсумтя тихо.

— Според теб защо ме ухапа по носа?

— Нямам представа — изписка Каник.

— Накарах го да се изкъпе в езерото, но той не искаше. Не може да плува. Никак не обича да го нервирам. Недей да го правиш, че токувиж те захапал за ухото или за нещо друго.

— Ще ме пуснете ли да си ходя? — Гласът на Каник беше тънък като конец. Говореше възможно най-тихо, за да не го чуе Ерки.

— Дали ще те пуснем? — отегчено забели очи Морган. — Защо ни е, по дяволите, да те пускаме? За да се отървеш по-леко от нас? С какво си го заслужил? Такава ни е съдбата — сериозно отбеляза той, — затворени сме в този капан и ще чакаме да дойде полицията, за да ни тикне зад решетките. Но отказваме да се предадем доброволно. Няма да се оставим да ни хванат без бой.

Гласът на Морган кипеше от пиянски патос. „Говори като Джеронимо“ — тъжно си помисли Каник. Не само Ерки беше луд. И на двамата им хлопаха дъските. А вероятно и самият Каник не беше с всичкия си. В крайна сметка май беше за предпочитане да не се замисля. Нали живееше в детски дом. Не в лудница, нали? Изведнъж

се почвства гадно. В гърлото му заседна буца. Някак си се вписваше в компанията на двамата мъже. Осъзнаваше, че с тях си приличат.

— Майка ти жива ли е? — внезапно попита Морган. Извади стрелата на Каник от стената и я огледа.

— Май да — инатливо отвърна Каник.

— Я го чуйте само! — възклика ехидно Морган. — Чак толкова ли си съсиран, момче? Не ми се преструвай, че не знаеш дали е жива, или не. Моята майка е жива. Пенсионирана е по болест. А сестра ми си има собствен салон за красота.

— Значи ще ти оправи носа.

— Престани с тази ирония. Тя се справя доста добре. Жива ли е майка ти, Каник?

— Да.

— На гърба на държавата?

— А?

— Питам те работи ли, или получава помощи?

— Не съм наясно.

— Праща ли ти пари?

— Само колети от време на време.

— Ще ти дам съвет за следващия ти рожден ден. Поръчай ѝ да ти купи хапчета за отслабване.

Каник се замисли колко рядко вижда майка си. Тя идваше, когато Маргюн ѝ се обадеше и започнеше да ѝ натяква. Обикновено му носеше шоколад. Затрудняваше се да си спомни лицето ѝ, защото почти не разговаряха. Майка му само го зърваше за миг, подскачаше от ужас при вида му и започваше да отстъпва заднишком. Изведнъж Каник се сети за една случка отпреди доста време, когато беше в четвърти клас. Дойде си от училище, спря на вратата и я погледна. Майка му изглеждаше по-различно. Косата ѝ бе пораснала с трийсет сантиметра само за един ден, за няколкото часа, които бе прекарал на чина.

— Перука ли си сложи? — заекна той.

Тя остави рязко списанието си и го погледна неохотно.

— Не, това е истинска коса, прикрепена към моята.

— Какво?

От изненада Каник се отпусна слизан на стола до масата. Освен новата прическа майка му имаше и по-дълги нокти, лъскави, лакирани

в наситеночервено като лъснат до блясък автомобил.

— Как така прикрепена? — полюбопитства той. — Залепена ли е?

— Да, ще издържи няколко седмици.

Бавно отметна назад косата си, за да му покаже колко здраво е прикрепена новата ѝ грива, която ѝ придаваше аристократична осанка. Излъчването ѝ бе променено. Стойката ѝ изглеждаше по-изправена, държеше се като кралица. Изкушението беше твърде голямо. Той се пресегна над масата, хвана най-външните руси кичури и ги дръпна. Не успя да ги отскубне, направо не беше за вярване.

— Идиот! — изкрештя тя и стана от масата. — Имаш ли изобщо представа колко са скъпи?

— Нали каза, че били залепени.

— Но трябваше да се опиташи да ги развалиш, нали?

— Кой ти направи прическата? — поинтересува се той.

— Фризьорът.

— Колко струва? — попита унило той.

— иска ти се да знаеш, а? Не те засяга. Ти не печелиш пари.

— Не ми даваш джобни.

— За какво са ти? Никога не ми помагаш!

— Не си ме молила.

— Какво можеш да правиш? — Неочаквано се наведе напред над масата и го погледна предизвикателно. — Изобщо можеш ли да правиш нещо, Каник?

Той зачовърка с нокът капка засъхнало сладко върху покривката. Не му хрумваше нищо, ама абсолютно нищо. Не умееше да чете гладко, а в игрите на топка представляваше пълна трагедия. На дартс обаче нямаше равен. Реши да не споменава тази своя дарба.

По-късно майка му се мушна под душа, след като напъха новата си коса в найлонова шапка. Той се промъкна на пръсти и зарови из чантата ѝ. Не се надяваше да намери вътре пари. Майка му не беше вчерашна и за разлика от Маргюон си вземаше портмонето и под душа. Но намери касовата бележка от фризьорския салон. Затрудни се при разчитането, но реши поне веднъж в живота си да положи усилие. Удължаване на коса и ноктопластика, цена две хиляди и триста крони. Каник едва не се задави. Нахлу в банята и дръпна завесата пред душа.

— С тези пари можеше да ми купиш велосипед! — изкрещя той.
— Другите деца имат колелета!

Тя отскубна завесата от ръцете му и я намести. Продължи да се къпе.

— Косата расте от само себе си — продължи да вика Каник, — и то напълно бесплатно!

— Не ми пипай нещата — извика му тя. — Имаш нужда от баща, който да те обуздава. Как да си намеря свестен мъж, ако приличам на вещица? Трябва да се понаглася. Заради теб го правя.

Каник виждаше очертанията на тялото ѝ през полупрозрачната завеса. Със съвсем малко усилие би я измъкнал оттам. Хрумна му и възможността да отиде до мивката и да пусне студената вода, та от душа да потече вряла вода и майка му да се изгори. Но нямаше сили да ѝ погоди такъв изтъркан номер. Изведнъж се почувства страшно изморен. Опрая чело о коленете си и въздъхна. Огладня, нали двамата бегълци му бяха изяли шоколада. Пак се върна назад в спомените си. Веднъж се прибра у дома и от долапа под кухненския плот извади кутията с прах за отпушване на канали. Осени го внезапна, много щура идея. Отлично знаеше как действа прахът. Изсипваха малките кръгли, синьо-бели зърнца в канала за оттиchanе на водата, когато тръбата се запушеше. Впрочем тя постоянно беше запушена. При реакцията с водата от крана прахът се превръщаше в задушлив газ. Каник намери празна картонена кутия от мляко, изплакна я грижливо и я подсушки. Сипа вътре обилно количество от праха и се промъкна незабелязано в банята. Вдигна решетката над отточния канал под душа, сложи кутията с праха вътре и отново постави отгоре решетката. Никога няма да забрави виковете на майка си, когато тя влезе да се къпе. Пусна горещата вода и отровният газ изпълни цялата душкабина. Тя се втурна навън, докато кашляше и сипеше най-циничните ругатни от богатия си речник. Каник бе успял да конструира собствена газова камера!

Морган сложи край на мислите му:

— Какво друго носиш в куфара? Случайно да имаш нещо подходящо за превръзка?

Каник се замисли. Носеше девет различни стрели, допълнителна тетива, плик с механични възли и туба с лепило, воськ за тетивата, клещи за възлите и кърпа за почистване на мерника.

— Имам една кърпа — отвърна Каник.

— Ще стигне ли за превръзка на носа ми?

Каник погледна безформената буца, изгубила цвета на човешка кожа.

— Да.

Морган пак се надигна и отиде до куфара. Кърпата, жълта, мъхеста, приличаше на онези, с които се почистват стъклата на очилата.

— По раната ти ще полепнат влакънца — предупреди го Каник.

— Не ми дреме. Искам да го покрия с нещо. Усещам как въздухът влиза в раната, когато си мърдам главата. Не мога повече. Намерих и тиксо, и то ще ми послужи. Помагай! — подкани го той и размаха кърпата.

Каник се затрудни, но се постара максимално. С дебелите си пръсти сложи кърпата върху носа на Морган и откъсна тиксото със зъби. Получи се здрава превръзка.

— Изглежда добре — изкоментира той.

— Хайде да го отпразнуваме — пресипнало предложи Морган и грабна бутилката. — С чашка и с момиче часовете не се броят! — намигна той заговорнически на Каник.

Ерки спеше. Морган изглеждаше нелепо с жълтата кърпа на носа. Майката на Каник си слагаше такава кърпа на лицето, когато през първите слънчеви дни на пролетта се изтягаше на припек зад къщата. Така се предпазваше от изгаряне. Обикновено се печеше с разтворени крака, за да хване тен навсякъде. Каник я гледаше крадешком. Под банския ѝ се виждаха тъмни, къдрави косъмчета. Там беше влизал полякът, оттам се бе родил и Каник. Не че майка му го бе казала в прав текст, но Каник го знаеше. Опита се да си спомни кога точно бе разбрал как се е появил на този свят, но не успя. Замисли се за Карsten и Филип. Дали го търсят из гората? Ами ако внезапно цъфнат тук, до къщата? Вероятно дори ще нахлюят вътре! Докато размишляваше, Каник поглеждаше изкосо към двамата мъже. Чудеше се за какво ли си говорят. Не проумяваше как така Ерки е заложник, щом държи револвер. Този факт обаче май никак не смущаваше Морган. Каник пое бутилката, отпи гълтка и я подаде отново на Морган. В гърлото му вече не бушуваше пожар. Чувстваше се някак

упоен. Тялото му изтръпна и натежа. Трябва да се махне оттук, преди да е заспал.

— Ще ме пуснеш ли да си ходя? — тихо помоли той, докато оглеждаше заспалия в тъгъла Ерки.

— Ерки ще реши — лаконично отсече Морган. — Той е господарят в тази къща, а сега спи. Бъде така добър да ми правиш компания. Мога да изкарам дълго с кюфте като теб — изломоти той.

Алкохолът замая силно и двамата. Морган вече не си спомняше какво прави тук и какви планове е кроил. Тихата стая му допадаше. Изненадващо вътре цареше сумрак, докато навън печеше ярко слънце. Морган слушаше с удоволствие дишането на Ерки, долитащо откъм шкафа. Човек не бива нито да прави планове, нито да спазва срокове, а да си лежи тихо и кратко и да остави мислите си да се реят. Дебелото хлапе до него се бе отпуснало на пода. Отвън не се чуваше нито звук. Сякаш птиците не пееха, дърветата не шумоляха. Уискито беше на привършване. Морган осъзна, макар и неясно, че след няколко часа ще изтрезнее. Рано или късно ще му се наложи да надигне натежалото си, трудно подвижно тяло от пода и да предприеме нещо. Нямаше представа какво. Разполагаше с пари, но силите му не стигаха да излезе от къщата и да се върне на шосето или да се опита да ограби пощата. Нямаше приятели освен осъдения на затвор крадец, ограбил пощата. Той скоро излизаше на свобода. Двамата бяха съучастници — след обира Морган караше колата. Измъкнаха се на косъм от полицията и поеха в различни посоки веднага щом се озоваха на сигурно място. След два дни хванаха приятеля му и го обвиниха в кражба въз основа на записа от обира, изльчен и по телевизията. Глупакът имаше неплатени дългове и някой му бе отмъстил, като го беше издал. Междувременно той бе успял да скрие оръжието навътре в гората, но намериха парите непокътнати в апартамента му. Не издаде партньора си. Морган се възхити на постъпката му. Направо не можеше да повярва, че приятелят му е успял да устои на натиска и да понесе наказанието сам. Дотогава никой не бе правил подобен жест за Морган! Едва след време в душата му се прокрадна гузната съвест. Почувства се безкрайно задължен на този човек. А после дойде и лекият намек в стаята за посещения.

Когато ме пуснат, ще изляза без пукнатаара. Ще ми помогнеш ли?

С обира на банка „Фокус“ той бе сложил само началото. Сто хиляди крони за двамата нямаше да стигнат за дълго. Морган познаваше приятеля си, потребностите му и жаждата му. Ще ги изхарчи за нула време и ще иска още. Морган си помисли унило, че май би предпочел и той да бе влязъл в затвора. В мозъка му нещо бръмчеше. „Полудявам като Ерки“ — стресна се той. Това беше първият глас. В главата му летеше насекомо и искаше да излезе.

Събуди се и се огледа объркан. До него спеше Каник с увиснала глава. Двойната му брадичка се разливаше като невероятна маса от кожа и мазнина. Морган протегна изтръпналите си крака и се хвана за главата. Носът вече не го болеше толкова силно. Усещаше го изтръпнал и почти безчувствен. „Вероятно тъканта вече е некротизирана и съвсем скоро ще се откъсне и ще падне като изгнил плод.“

Каник отвори широко очи. Видя синята светлина през прозореца.

— Свечерява се — прошепна Морган.

— Трябва да се прибирам вкъщи — притеснено напомни Каник.

— Ще ме търсят!

Морган погледна към Ерки. Опита да се види къде е револверът. Ерки го бе затъкнал в колана си. Морган се изправи бавно, олюя се, докато си възвърне равновесието, и тръгна към шкафа. Постоя неподвижно и обмисли положението. Наведе се. В тъгъла цареше мрак. Разкрачи се от двете страни на Ерки и колебливо затърси пипнешком револвера. Изведнъж се подхълъзна в нещо лепкаво. Политна напред и заби брадичка в ската на Ерки. За две секунди вече беше на крака. По лицето му се изписа тревога.

— О, проклятие!

Каник подскочи и замига с очи.

— Какво има?

— Навсякъде има кръв! Цяла локва!

По раменете на Каник полазиха студени тръпки.

— Ерки! — изкрешя Морган и отстъпи заднишком. — Умрял е от кръвозагуба. Изстинал е!

— Не! — извика пискливо Каник със задавен глас.

Момчето стана, но се олюя и се подпра на стената.

— Мъртъв е!

Каник видя като насын как Морган бавно се обрна и се вторачи в него.

— Осъзнаваш ли какво направи? Уби Ерки с лъка си. Мамка му, Каник!

Хлапето поклати глава. От устата му се откъсна звук или по-скоро неуспешен опит за вик.

— Ама аз го улучих в крака — заекна той.

— Засегнал си кръвоносен съд в слабините му. Вероятно артерия. — Морган отстъпи заднишком, без да сваля очи от Каник. — До гуша ми дойде. Махам се от тази лудница!

Двоумеше се. Искаше да вземе револвера, но за целта се налагаше да пипне студения труп и да изцапа ръцете си с кръв.

— Не! Ела да ми помогнеш!

Каник се вкопчи в дървената стена и се разрида.

— Не исках да става така! Той отвори вратата, нямаше как да знам. Трябва да им кажеш как се случи. Нямаше други очевидци!

Морган спря. Отчаяното дебело момче го трогна. Преглътна с мъка, погледна още веднъж мъртвото тяло и седна на пода.

— Аз и без друго здравата съм загазил. Ограбих банка и взех заложник. Ще получа сурово наказание.

— Да го хвърлим във водата! Ще кажем, че е избягал!

Каник кършеше безпомощно ръце.

— Стана, без да искаам. Беше злополучка! Да го хвърлим във водата!

— Не, ще кажеш истината на полицайте. Трябва да си обирам крушите.

Очите на Морган се свиха. Мозъкът му се мъчеше да се окопити, та поне да измисли изход от положението.

Каник ридаеше безутешно, а от отчаяние сълзите капеха неспирно като дъжд.

— Няма смисъл да го хвърляме във водата — възрази безпомощно Морган. — Навсякъде има кръв. Цяла локва.

— Ще преместим шкафа отпред.

— Безсмислено е.

— Моля те!

— Ще ни погнат. Скоро ще дойде полиция. Няма да се справим. Невъзможно е да занесем трупа до езерото, без да се изцапаме с кръв. Безсмислено е, Каник. А и ти си твърде млад, няма да лежиш в затвора. Ще ти се размине. Така щеше да стане и с Ерки: нямаше да го осъдят на затвор, защото беше луд. Но на мен — изкрещя той и удари яростно с юмрук по пода, — на мен нищо няма да ми се размине. За мен няма никакво извинение!

Изстена и започна да си скубе косите. Опита се да си припомни началото на този ден. Стори му се адски дълъг. Цяла вечност. Обзе го непреодолимо вцепенение. Мозъкът му не функционираше заради проклетото уиски. Каник хлипаše, захлупил очи на пода.

— Зад къщата има наклон — хълщаše момчето. — Ще го оставим там, а той сам ще се претърколи във водата.

— Исуse Христe, не могa повечe!

Каник се изправи, приближи се до Морган и го разтърси.

— Трябва да ми помогнеш! Трябва!

— Нещо си се объркал!

— Ще го направим заедно, а после ще избягаме. Нямаме избор!

— Изведнъж му хрумна още един аргумент: — Няма да липсва на никого.

— Напротив — възрази Морган.

Усети, че думите му тутакси се превърнаха в истина.

Захлипа безпомощно и се загледа през прозореца. Гората му се виждаше размазана и сякаш се губеше в далечината. Крайно време беше да се махне оттук. Да полудее като Ерки. Морган знаеше, че само да пожелае, може да си мънка под носа. Да се потопи в свой свят и да престане да съществува за реалността; да гледа с почуда как хората говорят, защото не разбира какво казват; да не го е грижа за тях, да ги остави да правят, каквото си искат. Това не ме засяга. Това общество е твърде гадно. Налага се да се съобразяваш с прекалено много неща. Например с изнудвана, който ще излезе от затвора, или с дебеланкото пред очите ти.

— Нямаме друг избор! — крещеше Каник.

Морган отпусна глава върху гърдите си. Чуваше хлипането на Каник и още нещо от далечината, което бавно се приближаваше. Долетя слаб кучешки лай.

— Твърде късно е — простена той. — Някой идва.

Сейер разглеждаше картата.

— Приближаваме към стара къща.

Вторачи се в далечината и посочи с ръка.

— Обзялагам се, че дебнат в някоя от съборетините наоколо.

— Какво ще правим, когато ги открием? — попита Скаре.

Сейер погледна спътниците си един по един.

— Лично аз не си падам по драматичните изпълнения.

Предлагам да застанем на известно разстояние от тях и ясно да им дадем да разберат, че сме въоръжени.

— А ако той излезе със заложника пред себе си и револвер, опрян в слепоочието му?

— Ще го пуснем да избяга. И без това няма да стигне далеч. Имаме числено превъзходство.

Скаре избърса потта от челото си.

— Да не сте посмели да стреляте — предупреди ги Сейер. — Не искам някой от вас да се превърне в безжизнено тяло, което ще носим на ръце до вкъщи в тази жега. Когато всички свърши, ще се наложи да даваме обяснение за всяка минута. Писмено, честно и с чиста съвест. Без мое разрешение няма да пипате оръжията. А ако си променя решението, ще ви го съобщя.

Продължи нататък, а те тръгнаха след него. Всички го харесваха, но понякога им се струваше малко дефанзивно настроен. Такива задачи бяха рядкост в скучното им ежедневие. Не че искаха да скитат из горещата гора, но вкусът на адреналина им се услаждаше.

— Тук долу трябва да е Езерото на Царството небесно — посочи Сейер. — Или поне според картата се намира там. Макар че оттук ми е трудно да го видя. На бас, че кучетата ще се насочат натам.

— Не виждам никаква къща.

Елман заслони лице с ръка. Намираха се сред дървета, избуяли гъсто едно до друго.

— Може да е зад онези дървета. В такъв случай няма да ни видят.

Продължиха да навлизат все по-навътре. Кучетата предвождаха колоната и подтичваха право към малка горичка. От време на време Скаре поглеждаше към небето. Изпитваше нужда да се увери, че Създателят бди над тях. Чувстваше се някак застрашен сред дърветата и започна да изпитва съмнения. Цареше затишье като пред грандиозна

бура. Нямаше обаче облаци, а само лек воал над дърветата. Бавно и неумолимо почвата губеше влажността си и тя сякаш се издигаше и превръщаше в млечнобяла мъгла, покриваща пейзажа. Вероятно двамата бегълци наблюдават действията им от някой отворен прозорец със заредено оръжие в ръка. Или отдавна са изоставили хребета зад гърба си. Скупчените дървета бавно се приближаваха, но не се виждаше и следа от човешка постройка.

Решиха да поставят Зеб на подслушвателен пост. Елман извика кучето при себе си, а другите две вързаха на кaiшки. Известно време мъжете наблюдаваха голямото кафяво животно. Главата му бавно се местваше наляво-надясно, а ушите му търсеха сигнал като две антени и леко потрепваха. Внезапно щръкнаха право нагоре. За последен път то обърна глава към горичката. Елман прокара мислена права линия от ушите на Зеб към дърветата.

— Там има хора — прошепна той.

Сейер отиде да провери. Зеб понечи да го последва, но той го задържа с рязко дръпване на кaiшката. Кучето изскимтя. Докато Сейер се промъкваше напред, косата му блестеше като сребро сред зеленината. Секундите се низеха, Скаре се потеше, мъжете галеха кучетата по гърбовете. Сейер крачеше напред. Точно преди горичката сви вляво и нагази в растителността в периферията. Опита се да се отпусне. Стори му се, че различи фигура между дърветата, нещо потъмно и по-гъсто. Попипа оръжието си. Кожата на кобура стопли ръката му. Дърветата се разредиха. Пред него се откри поляна, а насред поляната — къща. Тъмна и неприветлива. От дърво. Огледа прозорците, строшени до един. Не се виждаше жива душа. Сейер приклекна в тревата, та да не го видят през прозорците. Не беше изключено вътре да има хора, макар и да цареше гробна тишина. Вероятно спяха или си почиваха. А може би чакаха. Върху покрива на къщата растеше суха, опърлена от слънцето трева. Прозорците, разделени с грани, бяха малки и вътре не влизаше много светлина. Вътре сигурно е прохладно и приятно. Обзе го усещането, че там има хора, но не чуваше нищо. Изобщо не възнамеряваше да се изправи и да се приближи до вратата. Ако бяха вътре, бегълците може би щяха да се изплашат и в обзелата ги паника да стрелят. Сейер не помръдна. Върху сухата трева наоколо не виждаше дори дребно камъче. Реши да хвърли шишарка по стената. Ще се чуе slab звук, но вероятно достатъчен, за

да накара някой от тях да се появи на прозореца и да провери какво става. Потърси под близкия сух бор и намери шишарка. Взря се в тъмнината. Май най-добре да я запрати по вратата. Ако изобщо има някой, ще чуят. На полегатото горно стъпало се виждаше тъмно, кафявочервено петно. Приличаше на кръв. Сейер смръщи вежди. Дали някой е пострадал? Засили се и хвърли шишарката. Чу леко тупване. На мига клекна отново. Нищо не се случи. Реши да изчака една минута. Секундите минаваха. Не се чувстваше никак удобно, клекнал в работния комбинезон, та той едва покриваше глезените му. Мина една минута. Той се обръна и се върна.

— Никой не реагира. Ще вляза в къщата.

Скаре го погледна тревожно.

— Едва ли са вътре. Много е тихо.

— Зеб чу звук — припомни Елман.

Сейер и Скаре се върнаха в къщата, а останалите изчакаха с кучетата. Сейер бутна вратата.

— Ех! Полиция! Има ли някой вътре?

Не получиха отговор. Сейер не очакваше крадецът да се появи изневиделица срещу него и да го застреля. Не така щеше да умре. А и къщата изглеждаше напълно необитаема. Надникна във всекидневната. Видя зелен диван, стар шкаф и сив куфар. Последното го изненада. Направи няколко крачки. Прошепна на Скаре:

— Били са тук.

За миг спря на прашния под и огледа стаята. Очите му се нуждаеха от време, за да привикнат към сумрака. Забеляза човешко тяло в ъгъла: слаб мъж в тъмни дрехи и черна коса, полуизлегнат на пода, с опряна на шкафа глава. Позата му изглеждаше много неудобна. Сейер вече изобщо не мислеше за своята безопасност, не допускаше някой да го нарани. Пристъпи към мъжа и коленичи до безжизненото му тяло. Първо се изненада колко малък, изпосталял и слабичък изглежда той, отпуснат на земята със затворени очи и смъртнобледо лице. Приличаше на дете, страдащо от недохранване, а разпилените му коси стигаха до раменете.

— Ерки — прошепна старши инспекторът.

Трупът лежеше в локва кръв. Сейер опира тънкия му врат да провери има ли пулс. Не усети нищо. На пръв поглед раната не се забелязваше, но очевидно бе улучен някъде в слабините. Тялото все

още не беше напълно изстинало. Сейер понечи да се изправи, но чу неприятен, скърцащ звук. Първо помисли, че Скаре е влязъл в стаята, ала изведнъж нещо тъмно попадна в полезрението му. Вратата на шкафа бавно се отвори и зейна, а пантите изскърцаха. Сейер настръхна. Отдъхна си, защото скърцането престана. Вътре едва ли имаше човек. Не можеше да надникне в шкафа от мястото, където бе застанал, но не допускаше някой да го дебне оттам. Крадецът не би се скрил в стар шкаф, след като е застрелял заложника. Отдавна си е плюл на петите. Вратата сигурно се бе отворила заради стъпките му по пода. Вероятно е раздвижилик дъските. Сейер отстъпи заднишком. Вторачи се в тъмния шкаф. Проблесна метал.

Оръжието трепереше силно. Сейер се задъха от изненада и посегна към кобура си, но се отказа. Нищо не разбираше. Погледна втренченото в него създание, побледняло от страх, и револвера в ръката му. В шкафа се криеше Каник. Сейер не проумяваше какво става. Направи му впечатление как момчето държи револвера.

Недей точно сега да допускаш грешка. Спокойно, спокойно, хлапето е на ръба на нервен срив и напълно непредсказуемо. Не мърдай, не повишавай глас. Не показвай колко си изплашен.

— Не исках! — изкрещя Каник.

Гласът му прониза тишината и Сейер направо подскочи, въпреки че беше подготвен.

— Изпречи се на пътя ми! Питайте Морган!

Държеше Сейер на мушка, целеше се в гръденния му кош и имаше огромни шансове да го улучи. Ако знаеше как да стреля. Сейер си отпусна ръцете.

— Не си вдигнал петлето, Каник. Кой е Морган?

Каник зяпна слисано револвера. Помъчи се да вдигне предпазителя, но пръстите му, скованы от ужас, не му се подчиняваха. Най-сетне успя с начинанието, ала Сейер отдавна вече бе извадил своето оръжие. А зад Каник стоеше къдрат мъж с вдигнат пистолет.

— В малката стаичка е — измънка Каник.

После пусна револвера на пода и сякаш се прекърши на две. Повърна неудържимо върху прогнилите дъски, без дори да излиза от шкафа. Цялото съдържание на стомаха му се изсипа на пода: гювеч, уиски. Сейер изчака да му мине пристъпът. Вдигна внимателно револвера и тръгна да търси малката стаичка.

Морган стоеше зад вратата и чакаше. Сега се втурна навън и се насочи към гората. Хукна с малкото останали му сили напряко през двора и се скри в гъсталака. Елман забеляза русата му коса и шарените бермуди сред листата. Нещастникът беше обречен. Елман клекна, хвана кучето за голямата глава и му прошепна в ухото:

— Зеб, дръж!

Кучето направи скок и се втурна напред като светкавица. Морган тичаше. Не чуваше нито галопиращото по петите му куче, нито виковете и крясъците. Всъщност навсякъде цареше ужасна тишина. Тичаше с тежки крачки, но силите му го напуснаха за секунди. Зеб видя белите ръце и се насочи към лявата. Животното нямаше агресивни намерения към беглеца. Действията му бяха плод на продължителна дресировка и ясна команда, нищо повече. Морган спря да си поеме дъх. Коленете му се подкосиха. Трябаше да установи дали някой не го преследва. С ужас се вторачи в приближаващото се чудовище с блестяща паст, червен език и жълти зъби. Кучето се приготви за скок. Белите ръце не Морган — първоначалната му цел — вече не се виждаха. Затова пък в средата на зачервеното лице се открояваше жълтата кърпа — перфектната мишена. Кучето се спусна с лай върху нея. Морган нададе сърцераздирателен вой. Когато полицайтите го настигнаха, той хлипаше, заровил лице в ръцете си. Сейер се заслуша в риданията му. Долови осезаема нотка на облекчение.

Сара седеше мълчаливо на края на стола. Сейер ѝ разказа случилото се. Тя поиска да узнае всички подробности: как е лежал Ерки, дали е изпитвал болка. Сейер я успокои. Най-вероятно просто се е чувствал изморен, а кръвозагубата го е изтошила. Сигурно бавно е изпаднал в безсъзнание като в сън. Сейер се мъчеше да не пропусне нищо. Остана само последната подробност.

— Не мога да повярвам, че Ерки е мъртъв — прошепна тя. — Че наистина вече не е между нас. Всъщност дори го виждам пред очите си, и то съвсем ясно. Само че на друго място.

— Къде? — поинтересува се Сейер.

Сара се усмихна смутено.

— Носи се из необятен мрак и поглежда надолу безгрижно. „Само ако знаехте колко е красиво тук — съжалява ни той, — а вие долу само се мъчите.“

Въображаемата картина извика меланхолична усмивка по лицето на Сейер. Той се опита да измисли подходяща реплика, която да смекчи следващите му думи.

— Развързах краката на жабата — неочеквано сподели тя.

— Благодаря, за мен е облекчение.

Беше облечена в сако. Загърна се в него. Сейер не запали луминесцентните лампи на тавана. Настолната лампа със зеленикова светлина върху бюрото му придаваше на кабинета вид на аквариум.

— Трябва да ви съобщя нещо.

Тя вдигна очи, за да разчете изражението му.

— В якето на Ерки открихме портфейл — прокашля се тихо той.

— Червен портфейл. Бил е на Халдис Хурн и съдържа близо четиристотин крони.

Сейер мълкна и зачака реакцията ѝ. Лицето ѝ изглеждаше бледо на зеленикавата светлина.

— Едно на нула за Конрад — печално се усмихна тя.

— Не съм спечелил — отвърна той, защото не му хрумна нищо подходящо.

— За какво си мислите?

— Ще дойде ли някой да ви вземе оттук?

Въпросът му се изпълзna, преди да успее да помисли.

Сейер изпитваше желание да я закара до дома ѝ, но Герхард сигурно има автомобил и ще довтаса начаса. Сейер си представи как

изглежда съпругът на Сара: седи във всекидневната и си поглежда часовника, очаквайки телефонът да звънне всеки момент; готов е да посрещне и отведе у дома онова, което по закон е само негово.

— Не — вдигна рамене тя. — Дойдох с такси. А шефът е в инвалидна количка, затворен с мен между четири стени. Има множествена склероза.

Сейер се изненада. Не можеше да си представи Сара с инвалид. Очакваше нещо съвсем различно. През ума му мина доста нечестива мисъл.

— Нека да ви закарам.

— Удобно ли е?

— Никой не ме чака вкъщи. Сам съм.

Какво толкова — най-после изплю камъчето.

Сам съм.

Някога беше ли се изразявал така? Или просто бе определял семейното си положение като вдовец или необвързан?

В колата цареше тишина. С крайчеца на окото си Сейер виждаше коленете ѝ, а останалото усещаше като присъствие, бегла догадка, копнеж. Отпуснатите му ръце върху волана го издаваха. Сякаш крещяха силно, та всички да ги чуят, че имат нужда да прегърнат някого. „За какво си мислиш?“ — питаше се той, но не смееше да се обърне към нея. Ерки беше мъртъв, а тя го бе лекувала месеци наред. Не бе успяла да го спаси.

По указанията ѝ зави в една задънена уличка на име „Ягодово място“. Наложи се да спре, макар че с нея би отишъл на края на света.

— Сигурно е глупаво да го казвам — подхвана внезапно Сара, — но направо не мога да го повярвам.

— Че Ерки е мъртъв?

— Че наистина той е я убил.

Сейер седеше с ръце в ската си. Нервно ги размърда и изтърси смутено:

— Днес казахте нещо: понякога, макар и рядко, се случват неща, които са просто необясними.

— Не се отказвам от думите си — вдигна рамене тя.

— В смисъл?

— Ще се разровя и ще разбера защо се е случило.

— Къде ще търсите?

— В записките си, в паметта си. Ще премисля всичко казано и недоизказано в терапевтичните ни сеанси. Няма да имам мира, ако не проумея причината.

— А ще я споделите ли с мен после?

Най-сетне тя вдигна очи и се усмихна.

— Елате с мен — неочеквано го помоли тя.

Сейер не разбра защо го кани в дома си, но послушно я последва. Наблюдаваше я как отключва, след като кратко позвъни на вратата. Вероятно така сигнализираше на мъжа си, че се прибира именно тя. Сейер нямаше желание да се запознава с него. Не искаше представите му за живота им да се материализират. Къщата, в която живееше Сара, представляваше една от поредица ниски еднотипни сгради. Жилището беше пригодено за инвалид, с по-широки от обичайното врати. Приближиха всекидневната. Сейер се сети за книга, която бе прочел като млад. Напомняше на сегашната ситуация. Безнадеждно влюбеният главен герой отива с жената на мечтите си в дома ѝ. Изгубил си е ума по нея и предполага, че тя живее сама. На път към жилището ѝ тя споменава кой ги чака вкъщи: Джони. Сърцето на влюбения мъж се къса от мъка, докато не прекрачат прага на всекидневната ѝ. Джони всъщност е морско свинче. Герхард Стрюел седеше до писалището в стаята и четеше, навлечен с жилетка въпреки жегата. Обърна се и кимна на госта. Повдигна си очилата. Герхард всъщност беше по-възрастен от Сейер, с гола глава и тъмни очи. На пода до него лежеше немска овчарка. Кучето повдигна глава и се вторачи в новодошлия.

— Татко, запознай се със старши инспектор Конрад Сейер — представи го тя.

Герхард Стрюел не е морско свинче, а неин баща!

Сейер се опита да се окопити, докато поемаше протегнатата към него ръка. Защо Сара иска да му покаже жилището си и нуждаещия се от постоянни грижи старец? Сигурно това е нейното послание: „Отведи ме оттук!“.

— Време е да се прибирам, че кучето ме чака — глуповато обясни Сейер.

— Извинете ме — усмихна се тя, докато се суетеше с якето си.
— Не исках да ви задържам.

Герхард Стрюел изгледа продължително Сейер.

— Значи всичко свърши?

„Да — помисли си Сейер, — всичко свърши, преди да е започнало. Сега няма как да предприема нещо. Моментът не е подходящ.“

Сейер се оказа в безизходица. Ако искаше нещо повече от нея, оттук насетне се налагаше да вдигне слушалката и да набере номера ѝ. Тя вече му бе показвала ясно намеренията си. Негов ред беше да поеме хвърлената ръкавица. Сара му бе подала ръка.

— Бяхме превъзходен тандем, нали?

Сейер почувства, че тя бе посяла зърнце в душата му. Вероятно то щеше да покълне.

Превъзходен тандем.

Сейер откри името ѝ в именника си. Сара — Господарка.

После се взира в тавана, легнал в леглото си. Водеше въображаем разговор с нея. Думите се лееха с лекота от устата им.

Бях убеден, че ще се появиш. Чаках те.

Разкажи ми нещо за себе си, усмихна се тя.

Какво искаш да чуеш?

Детски спомен. Някой красив спомен.

Ето, това е красиво: Лятото, когато навърших пет, татко ме заведе в катедралата на Роскилде. Не знаех какво има вътре. Напълно неподготвен, стъпих от топлата слънчева светлина на каменния под. В църквата гъмжеше от ковчези. Татко ми обясни, че там са положени телата на всички свещеници, служили в тази църква. Ковчези, изработени от мрамор, образуваха безконечни редици от двете страни на църковните скамейки и представляваха неописуема красота. Въпреки това вътре направо се разтреперих от студ. Дърпах татко за ръката и исках да излезем. Той се натъжи. Спят вечен сън, усмихна се той, докато ние трябва да се трепем в градината независимо от горещината! Аз кося тревата, а ти плевиши.

Гледката с ковчезите се загнезди в съзнанието ми. Напусна ме едва когато мама ни поднесе сладко от ягоди в градината. Сладкото беше студено, защото го държеше в мазето, а сметаната беше приятно хладка. Ядях сладкото и си мислех: има някаква грешка, в ковчезите няма нищо освен прах и паяци. А сладкото имаше превъзходен вкус. Как да допуснеш, че животът не продължава вечно? Погледнах синия небосклон и неочеквано зърнах ято ангели с бели крила, носещи се из въздуха. Сигурно идват да ни вземат, а дори не сме си изяли сладкото! И татко ги видя. Вдигна очи и се усмихна въодушевено. Виж, Конрад, погледни колко са красиви!

Министерството на отбраната беше пулоало петнайсет парашутисти и те се приземиха на футболното игрище малко по-нататък. Бавно спускащите се красиви парашути останаха завинаги в съзнанието ми.

После дълго време лежа буден. Чувстваше се страшно изморен, но очите му бяха осветени някак си отвътре. Впери поглед в мрака. Въртеше се в леглото, а Колберг наостряше уши при всеки шум. От жега не можеше да заспи. Започна да се чеше. Стана обезсърчен от леглото, облече се и отиде в хола. Колберг се затътри след него. Наистина ли искаше да допусне жена близо до себе си? Да се събужда с нея всяка сутрин години наред. Какво ще каже Колберг? Две мъжки кучета няма да се понасят.

— Да излезем ли на разходка? — прошепна Сейер.

Кучето изляя и тръгна към вратата. В два часа след полунощ жилищният блок се извисява като самотна колона в беззвездната тъма.

По навик Сейер понечи да тръгне към центъра и да се отбие на гробището. После обаче се отказа. Мъчеше го гузна съвест, направо не беше за вярване. Сейер познаваше това състояние от описанията в специализираната литература. Нямаше представа как да го преодолее. „Май най-добре да се преместя — разсъждаваше той, — да сменя колата. Да тегля чертата преди и след Елисе. Така само тъпча на едно място. Нещо ми пречи да продължа напред.“

Сейер излезе по къс ръкав. Прохладният нощен въздух облекчи сърбежа по ръцете му. Тръгна без посока, както се бе скитал Ерки.

„Ако живееш, трябва да правиш каквото правят живите“ — неочеквано си помисли той. Обърна се и се вторачи в блока. Нещо в постройката — черен стълб от сив бетон, слабо проблясващ в тъмнината — свидетелстваше за човешкия страх. „Искам да се преместя другаде — реши той, — да съм близо до земята; да нагазя в тревата и да вдигна очи към короните на дърветата.“

— Ще се махнем ли оттук, Колберг? Ще отидем ли на село?

Очите на кучето не изпускаха неговите.

— Не разбиращ какво ти говоря, нали? Живееш в друг свят. Двамата си живеем доста добре, макар че си глупаче.

Колберг подуши доволно ръката на стопанина си. Сейер бръкна в джоба на жълто-кафявия си панталон и извади случайно останала там кучешка бисквита. Колберг не разбра защо получава награда, но лакомо я излапа и размаха енергично опашка.

— За огромно мое съжаление никога няма да разбера причината — промърмори Сейер. — Какво ли се е случило в действителност помежду им? С какво го е изплашила Халдис? И двамата са мъртви и няма кой да сложи край на неведението ни. Но така май се случва с повечето неща от живота. Странно как се примиряваме с тази мисъл. Сякаш очакваме нещо цял живот, нещо напълно различно, което да даде обяснение на съмненията ни. А ти, глупачето ми — обърна се той към кучето, — чакаш само следващото ядене.

Колберг направи див скок и продължи да размахва опашка.

— Изморен съм — на глас призна Сейер. — Хайде да се прибираме.

Обърна гръб на града и пое към къщи.

Обърна гръб на гробището. Прониза го болка.

Скаре изглеждаше в припъдигнато настроение, току-що си бе взел душ, а и имаше слънчев загар.

— Какво става с теб? — удиви се Сейер.

— Нищо, просто се чувствам добре.

— Ясно. Да са звънили от лабораторията? Сравнили ли са отпечатъците?

— Отпечатъци на Ерки има из цялата къща. Пипал е дори огледалото. По мотиката има неясни отпечатъци, но работят по въпроса.

— Разпечата ли снощи разпит?

— Да, заповядай, шефе.

Подаде на Сейер найлонов джоб с книжа и прехапа долната си устна.

— Какво ще стане с хлапето?

— Нищо особено. Морган потвърди, че е било злополука. Най-вероятно Каник ще остане в детския дом, а това е най-доброто решение с оглед на обстоятелствата. Достатъчно неприятности му се струпаха. Има нужда от спокойствие, а не да го местят някъде за пореден път. Ще отида да го доведа. Едва ли се намира в добра форма, но тая мъничка надежда да е уловил нещо, което е убягнало на Морган, та да получим някакво обяснение.

— Наистина ли се надяваш? — скептично го погледна Скаре. — Та той е едно изплашено до смърт хлапе.

— Децата са наблюдателни — настоя Сейер.

— Всъщност изобщо не са такива. Просто децата обръщат внимание на неща, които по някаква причина убягват на възрастните — поправи го Скаре.

— А това понякога ни е от полза.

— Нещо ти става — намръщи се Скаре.

— В смисъл?

— Като че ли не можеш да приемеш какво се е случило. Никак не ти е присъщо.

— Просто съм любопитен — лаконично отвърна Сейер.

— Виждаш ми се по-скоро изморен.

— Снощи ме сърбеше абсолютно навсякъде — сериозно обясни старши инспекторът и излезе от кабинета след направеното драматично признание.

— Казвате се Мортен Гарде?

— Да.

— Но се представяте като Морган?

— Сред приятелите ми, дето ги нямам, съм известен като Морган.

— Нямате приятели? Защо тогава се представяте така?

— По-готино е, не мислите ли?

Тук Скаре бе пропуснал да отбележи, че и двамата избухнаха в смях.

— И така, Мортен. С други думи, вие сте сам на света?

— Не ме бива да завързвам приятелства. Имам само един близък приятел и той е на топло. А, и сестра ми в Осло.

— За какво е осъден?

— За въоръжен грабеж. Аз карах колата, но той не ме издаде на полицията. Тези пари от банка „Фокус“ бяха за него.

— Значи отдавна ви е притискал да му се реванширате?

— Да.

— И сега искате да сложите край на изнудването?

— Така или иначе ще лежа дълго в затвора. Вече няма никакво значение.

— Прав сте. Няма. После ще говорим за обира, а сега ми разкажете за Ерки.

Тук Скаре бе отбелязал дългата пауза в разговора им с черта.

— Той ми каза всичко за майка си и ми описа какво се е случило. И двамата с него сме зодия Скорпион. Той е роден седмица след мен. Най-добрите и най-лошите хора са скорпиони, знаете ли?

— Не. Какво искате да кажете с „каза ми всичко“?

Сейер оставил книжата и се замисли колко много специалисти години наред се бяха мъчили да изкопчат истината от Ерки с всевъзможни хитрини, а Мортен бе успял да го направи само за няколко часа.

— Помнеше ли той нещо от убийството на Халдис?

— Почти нищо. Спомена, че крещяла и изглеждала заплашително. Очите му се отнесоха нанякъде, когато потъна в спомена.

— Чухте ли го да признава за убийството в прав текст?

— Не. Погледна ме със странните си очи и каза: Нещата просто се случват.

— Стори ли ви се склонен към насилие?

— Нали видяхте носа ми. Ще зарасне грозно, но сега не ми пuka.

Все ми е едно. Радва ме единствено мисълта каква физиономия ще направи Томи, когато почукам по стената от съседната килия и той разбере, че няма да го огрее.

— Казва се Томи?

— Томи Райн.

— Я виж ти!

Нова линия, знак за прекъсване.

— За какво си говорихте през цялото време?

— Трудно ми е да обобщя. Той приказваше разни странни работи. Говорихме малко за смъртта. Вие замисляли ли сте се по този въпрос? Че всъщност всички ще умрем? Виждам как хората около мен си отиват, но не мога да проумея, че и мен ме очаква същата участ. Днес няколко пъти се помъчих да го асимилирам, но умът ми просто не побира тази мисъл, все едно е нелогично математическо уравнение. Осъзнавате ли го?

— Кое?

— Че ще умрете.

— Да.

— Значи аз не съм в ред.

— Не го вземайте толкова присърце. Рано или късно ще приемете тази мисъл. Познавам хора, по-възрастни от вас, които дори не са си задавали този въпрос. Откъде се беше сдобил Ерки с револвера?

— Попитах го, а той измънка нещо под носа си. Пожелай на близния си крава и Господ ще ти прати бик.

— Беше ли много пиян накрая?

— Не колкото мен. По думите му нямаше как да се забележи, но походката му стана нестабилна, а преди това доста размяташе ръце и крака.

— Какво си казаха Ерки и Каник?

— Почти нищо. Дебнеха се като куче и котка. Каник изгуби ума и дума от страх, направо не смееше да погледне Ерки.

— Ерки стараеше ли се да го изплаши?

— Не, не мисля. Отнесохме се добре с хлапето, нищо не сме му сторили. Само дето бяхме фирмани. При появата на Каник запоят беше в разгара си, така да се каже. Странно, но след известно време той престана да настоява да го пуснели. Успокои се. Тримата се почувствахме някак свързани. Никой не предприемаше нищо. Чакахме да дойдете.

— Каква беше реакцията на Каник, когато открихте, че Ерки е мъртъв?

— Изпадна в ужасна паника. Заклеваше ме да му помогна.

— Как?

— Като ви убедя, че случилото се е злополука.

— А така ли беше?

— Категорично да. Каник се бе прицелил във вратата. Нямало е как да предположи, че вътре има хора, а камо ли че Ерки ще отвори вратата точно в този миг.

— Ясно. Какво друго?

— В смисъл?

— Каник предложи ли да избягате от местопроизшествието или да скриете трупа?

— Не, не. В никакъв случай. Разубедих го.

— Значи все пак го е предложил?

— Ами... не, всъщност не е така. Просто изпадна в паника и се обърка. Разбирамо е. За негов късмет е само на дванайсет и попада под възрастовата граница за съдимост.

Сейер се отпусна зад волана и затръшна вратата. Макар че бе спал лошо, усети как внезапно го обзema неочеквана бодрост. Имаше странното усещане, че моментът е решаващ. Изведнъж разбра. Времето бе спряло. Загледа се през прозореца на колата, за да намери нещо отвън, което да обясни усещането му, но не откри такова. Вкамени се, неспособен да се движи. Не изпитваше дискомфорт, а просто почуда. Гледаше ръцете си върху волана: косъмчетата, фините линии над кокалчетата, белите гладки и чисти нокти; ръчния си часовник; малката златна корона на циферблата. В огледалото видя очите си. Лицето му изглеждаше остаряло, но необикновено будно. Автомобилен клаксон го извади от вцепенението. Сейер включи автомобила на скорост и бавно потегли покрай редиците паркирани коли.

Момчето стоеше с изправен гръб. Левият му крак сочеше настрани, а десният — право напред. Вдигна глава и брадичка. Ръцете му висяха отпуснати покрай тялото. Пое си дълбоко дъх. Бавно издиша, обърна глава наляво, сякаш крадешком. Движенията му притежаваха мекота и плавност. Присви очи, видя как жълтият кръг на трийсет метра разстояние придоби ясни очертания. Отново си пое дъх и го задържа в дробовете си. Огромният му гръден кош се изду и той вдигна лъка на височината на очите си. Опъна тетивата, зае стрелкова позиция и се прицели. Видя как червената точица докосна долния ръб на мишената. Искаше да уцели десетката. Биваше го в стрелбата. Имаше звездни мигове, когато всичко му се удаваше. Стрелата полетя от тетивата, а лъкът — от ръката му. Преобърна се и увисна на ремъка на китката му. Стрелата се заби в мишената с остьр звук. Той изпусна въздуха от дробовете си и затърси опипом нова стрела в колчана, без да изпуска мишената от очи, без да помръдва крака. Закрепи стрелата на тетивата. Искаше да улучи десетката три пъти. Ако му провърви, втората стрела ще издрънчи покрай първата. Отпусна лъка, вдиша дълбоко, затвори очи. Отвори ги. Вторачи се в мишената и в червените пера на първата стрела, откroyващи се на фона на жълтия кръг.

Тогава чу звук. Първо реши да не му обръща внимание. Добрият стрелец никога не се разсейва, а продължава невъзмутимо действията си, без да губи концентрация. Шумът обаче се усили. Каник се

подразни. Искаше да си довърши серията от три изстрела. Пристигна автомобил. Втората стрела полетя от тетивата. Осмица. Каник изсумтя ядосано и извърна глава. В двора се появи полицай.

Каник свали лъка и остана неподвижен. Сейер крачеше към него в униформеното си облекло. Сигурно е дошъл да попита какво е положението, дали е спал добре. Няма причина за беспокойство. Каник се усмихна колебливо.

— Добро утро, Каник.

Този път Сейер не се усмихваше. Лицето му изглеждаше сериозно и притеснено, а не приветливо както при последната им среща. Полицаят огледа мишната.

— Улучил си десетката — установи той.

— Да — изпъчи се гордо Каник.

— Трудно ли е? — Сейер плъзна любопитен поглед по лъскавия лък, но по лицето му не трепна и мускул.

— Да, трудно е. Занимавам се със стрелба повече от година. Щях да уцеля десетката още веднъж, но вие се появихте и ме разконцентрирахте.

— Моите извинения.

Сейер погледна строго Каник в очите.

— Взехме ти лъка, а ти стреляш. Какво обяснение ще ми дадеш?

— Този е на Кристиян — заби очи в земята Каник. — Даде ми го да го ползвам.

— Но ти нямаше разрешение да стреляш без надзор?

— Маргюон отиде до тоалетната. Трябва да тренирам за националното първенство — сопна се Каник.

— Разбирам, но въпреки това се налага да поговоря с Маргюон.

Каник кимна. Първо към сградата, а после към мишната от подсилена хартия. Стрелбата беше единствената страст на хлапето, а Сейер се канеше да му я отнеме. Мразеше, когато става така. Същевременно нещо в него тиктакаше като бомба секунди преди да се взриви. Усети как сърцето му заби по-силно. Не че задължително означаваше нещо, но този дребен детайл, незабелязан досега, би могъл да се окаже решаващ. Сейер се мъчеше да запази присъствие на духа.

— Е, мога да пострелям тук на площадката, нали? — попита Каник полуумолително, полуусърдито. — Няма да холя в гората. Ако

искам да имам шанс в първенството, отсега нататък се налага да тренирам всеки ден.

— Кога е състезанието?

Сейер направо не успя да познае собствения си глас: дрезгав и груб.

— След четири седмици.

Каник все още стоеше в стрелкова позиция. Обут беше в големи черни мокасини, вероятно номер четирийсет и три, с кожена подметка и без зигзагообразна шарка, естествено. По принцип момчетата в тази възраст предпочитат маратонки. Сейер малко се озадачи, когато видя мокасините. Приличаха на официални обувки и не подхождаха никак на отрязаните като шорти дънки. През цялото време инспекторът се бореше срещу странното усещане, което се надигаше в него.

— Спа ли добре през нощта? — приятелски се поинтересува той.

Каник го слушаше объркан. Гласът на полицая звучеше меко, но очите му останаха студени като аспид.

— Спах като заклан — смело отвърна Каник.

Лъжата, излязла от устата му, го замая. Бяха се случили твърде много неща. През нощта той се събуди, когато Маргюон влезе да смени спалното бельо на Филип, и се помъчи да диша равномерно и спокойно. Нямаше да понесе да чуе утешаващия глас, а и се боеше да заспи. Дебнеше го ужасен кошмар.

— А аз не спах добре — мрачно призна Сейер.

— Така ли? — несигурно попита Каник с нарастващо объркване.

Не беше свикнал възрастните да му споделят подобни неща. Този мъж явно беше по-различен.

— Ще изстреляш ли една стрела, за да погледам? — попита Сейер.

Каник се поколеба.

— Добре, но вече изгубих концентрация и няма да излезе сполучлив изстрел.

— Моля те от любопитство — тихо отвърна Сейер. — Никога не съм наблюдавал отблизо стрелба с лък.

Проследи цялата процедура. Каник се помъчи да се съредоточи, вдигна лъка, прицели се и отпусна тетивата. Действията му представляваха естетична гледка въпреки килограмите му. По

впечатляващ начин лъкът придаваше стегнатост на безформената му фигура. Каник улучи деветката и отпусна лъка.

Погледна към сградата, а после отново към Сейер.

— С ръкавици ли стреляш? — кимна полицаят към ръцете му.

— Да, те са специално предназначени за стрелба с лък. Иначе тетивата ще ми нацепи кожата на пръстите. Някои хора си слагат само кожени пръсти, но аз предпочитам ръкавици. Всъщност се слага само една ръкавица — на ръката, с която опъваш тетивата. Но за по-прегледно имам две ръкавици, другата не ми пречи. Нали знаете — трескаво заобяснява той, — всеки стрелец си има собствен подход. Кристиян, например, мига, преди да отпусне тетивата.

— Да, специални са — съгласи се Сейер. — Имат само три пръста.

— Само те се използват при стрелбата. Палецът и кутрето не са нужни.

— М-м.

— Това са резервните ръкавици и не съм ги използвал много пъти, та затова са малко твърди — обясни Каник. — Постепенно омекват.

— Нови са, така ли? — присви очи Сейер. — И защо са нови?

— Защо ли? — обърка се Каник. — Ами защото изхвърлих старите.

— Разбирам.

Сейер не го изпускаше от очи. Каник заби поглед в ръкавицата си, покриваща трите му пръста. Тънките ивици кожа се съединяваха в тесен ремък, стегнат около китката му със залепващи се лентички.

— Защо ги изхвърли?

— Защо ли? — Каник бе обзет от силна тревога. — Ами бяха стари и износени.

— Аха.

Сейер си пое дъх през носа.

— Къде ги изхвърли?

— Къде? Не помня.

Каник не си намираше място и плувна в пот. Проклетата жега не знаеше спирка. Момчетата отидоха да се къпят заедно с Турлайф и Инга. На Каник не му се ходеше. Чувстваше се жалък в бански, а и се налагаше да тренира. Някъде там го чакаше купа. За първи път в

живота си той щеше да излезе победител. Защо Маргюн не се връща? Какво става?

— Къде ги изхвърли, Каник?

— В пещта за изгаряне на отпадъци.

Хлапето запристъпва неспокойно от крак на крак.

— Премести си краката.

— Мамка му!

— Ти ме излъга, Каник. Каза, че си видял Ерки горе из гората.

— Така беше! Видях го!

— Ерки е видял *теб*. По-различно е.

Сейер положи усилие да не повишава глас.

— Слушай ме, Каник. Вярвам ти, когато твърдиш, че смъртта на Ерки е била злополука. Морган потвърди думите ти.

За миг по лицето на Каник се изписа облекчение.

— Но според мен не съжаляваш за случилото се.

— Какво? — изплашено отвърна Каник.

— Щом е мъртъв, Ерки няма как да те издаде. Изпреварил си го.

Затова си отишъл да съобщи на Гурвин за трупа на Халдис. Преди Ерки да успее да каже истината, ти си се втурнал да го уличиш в убийството. Никой няма да повярва на побъркан тип като него.

В този миг дойде Маргюн. Тя изгледа несигурно двамата и се прокашля нервно.

— Да не би да се е случило нещо?

Сейер кимна. Маргюн се притесни.

— Каник — най-сетне подзе тя, сякаш готова да запълни плашещото мълчание с каквото и да е маловажно питане, — недей да се разхождаш с тези мокасини, защото те са за конфirmaцията на Карстен. Къде си дянал маратонките си?

Ръката с лъка се отпусна. Сърцето на Каник се сви болезнено и изтласка в лицето му прилив гореща кръв. Бъдещето настъпи.

Ето една вероятна версия: Каник е скитал из гората с лъка си. Застрелял е някоя и друга врана и е искал да се прибира, но му е хрумнало да се отбие при Халдис. Сигурно е видял как тя работи на ливадата с гръб към вратата. Промъкнал се е вътре, намерил е портмонето й в кутията за хляб. Може би е извадил късмет или просто е знаел къде го крие Халдис. Излязъл е крадешком, но за свой ужас видял Халдис, застанала на стълбите с мотиката в ръце. Изпаднал е в паника. Та нали винаги действа, без да помисли. Изтръгнал е мотиката от ръцете й, сигурно е имало кратка борба, преди Каник да успее да ѝ отнеме оръжието. Тя го е погледнала изплашено и обвинително, а той е вдигнал мотиката и я е ударил. Носел е ръкавици за стрелба и е оставил незначителни отпечатъци. Халдис се е строполила на стълбите. Каник е хукнал да бяга през ливадата. Спрял се е до кладенеца и е погледнал назад. Неочаквано е забелязал черната сянка между дърветата. Разbral е, че някой го е видял. Тръгнал е надолу по пътя, но е изтървал портмонето. Ерки се е приближил до къщата и е видял мъртвата Халдис. Вероятно е влязъл в кухнята, обиколил е къщата в несвист, пипал е врати и первази, оставил е следи от маратонките си. После намерил портмонето, изгубено от Каник. Мушнал го е в джоба си и е продължил пътя си, обсебен от ужасяващото деяние, на което е станал свидетел. Каник е изтичал при шериф Гурвин и е съобщил за убийството. Който подава сигнал в полицията, не е извършил, естествено. Освен това е изльгал, че е видял някого до стопанството на Халдис. Обстоятелствата са в негова полза. Ерки е луд. Какво каза Морган?

Дебнеха се като куче и котка.

Извади мобилния си телефон от джоба на якето и набра номера на Скаре.

— Какво става?

— Това-онова — Сейер се огледа наоколо.

Надникна през прозореца на колата към гората, потънала в мараня. Прииска му се да се хвърли в морето с главата надолу, да се разхлади от непоносимата жега.

— Някой да е звънил?

Скаре мълчеше. През последното денонощие го преследваше ужасно съмнение. Въпреки силното му убеждение, че е прав, отвътре му нашепваше малък дявол.

— Дефинирай „някой“.

— Боже мой, който и да е.

— Никой не е звънил — най-сетне отвърна Скаре.

— Добре.

Настъпи мълчание.

— Случило ли се е нещо? — попита Скаре.

— Ерки не е убиецът на Халдис.

— О, я стига. Само това ми липсва. Да започнем отначало.

Пробвай с друга новина, в момента не понасям шеги.

— Не се шегувам. Не е бил той.

— Ясно, шефе!

Настана гробна тишина. Скаре мисли дълго.

— Аха — най-сетне се обади той. — Започвам да загрявам накъде биеш. Едно момиче позвъни в участъка. Касиерка е в магазина на Бриген за хранителни стоки. Сетила се за нещо изключително важно и решила да ми го каже.

— Слушам те.

— Едно от момчетата в детския дом ходило няколко пъти да помага на Одеман да носят продукти на Халдис. Един вид да се обучава. Познай кое е момчето.

— Каник.

— Халдис му плащала с шоколад. Сигурно е знаел къде стои портмонето й.

Сейер кимна.

Скаре продължи:

— Ей, шефе, един човек идва тук.

— Дефинирай „един човек“.

— Доктор Стрюел.

— Аха. Какво искаше?

— Нямам представа. Дадох ѝ лист и плик и тя ти написа съобщение. На бюрото ти е.

Сейер запали колата. Мислите се щураха из главата му.

— Якоб — каза той със злорада нотка в гласа, — знаеш какво означава това, нали?

— В смисъл?

— Ще скачаш с парашут.

— Добре, де. Май така излиза.

Дълга пауза.

— Само да ти напомня. Иначе хич не си падам по басовете. За мен няма никакво значение дали ще скочиш, или не. Няма да изгубиш уважението ми, ако се откажеш.

— Но няма и да се издигна в очите ти, нали?

— Не се притеснявай за това.

— Ще скоча, разбира се.

— Уповаваш се безусловно на вярата, нали?

— За пръв и последен път ще я подложа на изпитание. Май вече стана крайно време.

Сейер отвори вратата на кабинета и влезе. Върху подложката за писане, изобразяваща картата на света, го чакаше бял плик като платноходка на сред Тихия океан. Внимателно го вдигна. Мушна пръста си под капака. Ръцете му трепереха, когато извади листа.

Скаре се втурна вътре. Сепна се при вида на разтреперания Сейер с лист в ръка.

— Извинявай — смотолеви той. — Какво става?

Издание:

Автор: Карин Фосум

Заглавие: Който се страхува от мечки...

Преводач: Ева Кънева

Година на превод: 2012

Език, от който е преведено: норвежки

Издание: първо

Издател: ИК „ЕМАС“

Година на издаване: 2012

Тип: роман

Националност: норвежка

ISBN: 978-954-357-245-8

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/5089>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.